دیوانی

شێرکۆ بێکەس

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دیوانی

شێرکۆ بێکەس

بەرگی دووەم

1974 ـ 1986

کوردستان ـ 2006

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێشەکی

لە بەهاری ساڵی 1985دا، ئەو کاتەی لە گەرووی سەوزی بە خوڕە و هاژەی دەربەندەکەی (بەرگەڵو)دا، لە خاکی پێی داگیرکەر نەدیوو لە سێبەری چیای پڕ چریکەی هەڵۆی پێشمەرگەدا ئەژیام، وەك دڵی شیعرو هەستی نادیاری ئەودیو تەمێکی چڕ، خەبەری ئەوەم بداتێ کە ئەمجارەیان ڕێگای چارەنووسی کۆچکردنێکی دوورودرێژم لەبەرە و ئومێدی گەڕانەوە و شادبوونەوەی سەربەرزانە و ڕووسوورانە بە دنیای شارو جارێکی دی بە تێروتەسەلی و بەرفراوانی چاپکردنەوە و بڵاوکردنەوەی بەرهەمەکانم، لە تروسکەی مۆمێ کزترە و هەر تەنها خەونێکی شەوانەی بزڕکاوە و ئەم شەوەزەنگەی کوردستان بەژاروژەنگەو ئەخایێنێ، چرپەی لە نە نپدییەوە هاتووی ئەو خەبەرە ئەفسوناوییە وائەهاتە گوێی زرنگاوەی نێو ژووری تەنیاییم. بۆیە گەلێ جار خەیاڵم دوور دوور ئەفڕی و بەدەم پرسی خۆزگەیەکی هەڵقرچاوەوە بە خۆم ئەوت"ئاخۆ کەی ئەو دەرفەتەم بۆ هەڵکەوێ و بتوانم لەهەلومەرجێکی گونجاودا بەسەریەکەوە یان لە چەند بەرگێکدا بەرهەمەکانم چاپ بکەم؟". بەرهەمی پەرشوبڵاو لە خێزانی دابڕاوو دوورکەوتە لەیەك و ئاوارەبوو ئەچن!، بە تایبەت دوای ئەوەی بەشێکی ئەو بەرهەمانە، تێکەڵ وپێکەڵ، لە پەڕەکاغەز و دەفتەری چرچ و لۆچ بووی گرمۆڵە بوودا هەریەکەو لە قوژبنێکدا گیرسابوونەوە، ئەم خۆزگەیە لە شاخەوە سەرچاوەی گرت. هەڵبەت ئەو بزووتنەوە ڕۆشنبیری و ئەدەبییە شێلگیرەی کە هەر لە ساڵانی دوای هەرەسی شۆڕشی ئەیلولەوە، لەو شاخ وداخانەدا و لە کونە ئەشکەوتدا لە دایکبوو بوو، لەنێو چەقەنە بەردا پێڕەوکە بووبوو. بەتایبەت لە دوای هاتنەکایەی (یەکێتی نووسەرانی کوردستان) و تا ئەوکاتەی منیش ڕوومکردەوە چیاو بووم بە شاگردی ئەو یەکێتییەو نزیکەی دووساڵ شەرەفی هاوبەشیکردن و بەشداریم لەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بزوتنەوەیـەدا پێـبڕاو تـا دواتـریش و تـا ئـەو ڕۆژگارانـەی کـە گـازی ژەهـراوی و چەکی کیمیاویی لەو مەڵبەندە ئازادکراوانەدا تـەنگی بـە ژیـان و هەناسـەدان هەڵچنی، تـا ئـەو سەردەمەیش و تا ئیستەیش و بەردەوام. مەشخەڵی هـەڵکراوی ئـەو بزووتنەوەیـە شـان بەشانی هەڵمـەت و شـەڕی چارەنووسـی پێشمەرگە گیـان لەسەردەسـتەکان، بەخـشندەو بـەرفراوان، هـەر لەگەشـەکردن و تیـشکدانەوە و تەنینەوەدایـە، چـاپخانەکانی نێـو ئـەو لێــرەوار و کەژوهەردانــە، خۆیــان بــۆ خۆیــان شۆڕشــێکی تــری بەرەنگاربوونــەوەیان هەڵگیرساندبوو. ڕیزە نامیلکەو کتێبی ئەدەبی، فەرهەنگی، مێژوویی، وەرگێـڕدراو، هـەر لــە شــیعرو کورتــە چــیرۆك و ڕۆمــان و بابــەتی ڕەخنــەوە تــا ئەگاتــە ســەربابەتە جۆربـەجۆرەکانی تـری کولتـور بەگـشتی، شـایەتی بەڵگـە نەویـستن بـۆ شـان و شـکۆی پیرۆزی ئەو بزووتنەوەیە. هەر لە گەرمـەی جـۆش و خرۆشـی ئـەو بزووتنەوەیـەدابوو، کــە چــەند جارێــك ئــەو شــیعرانەی پەیوەنــدییان بــە ئــەدەبی بەرەنگاربوونــەوە و سـەروەریەکانی جیهـانی پێـشمەرگایەتیەوە هەیـە، چ ئەوانـەی لەشـار نوسـیبومن و بـە نــەهێنیی بڵاوببوونــەوە و چ ئەوانــەی لــە شــاخ و لــەنزیك ســەنگەرەکانەوە لــە دایــك بووبـوون، لـەو چـاپخانە خۆشەویـستانەدا، لـە چـاپدران ولـە ئەشـکەوتە نـسرمەکاندا سەریان لـە هێلکـەی وشـە جووقـاو، لـە ڕەوەزەکانـدا پێیـانگرت و تـا دواتـر چـوونە بـەر هـەتاوی پێدەشـتەکان و سـەرئەنجام خۆیـانکرد بـە هـەناو و دڵ و هەگبـەی هـەزاران پێــشمەرگەی گــەرمێن و کوێــستانی گەلــە قارەمانەکەمــدا، هــەر لــە بــەهاری ئــەو ساڵەیشدابوو، کە لە گۆڤاری(گزنگ)ی یـەکێتیی نووسـەرانی کوردسـتان/ لقـی کەرکوکـدا کە ئەویش یـەکێکبوو لـەو ئەسـتێرانەی لەسـەر (دابـان) چـاوی هـەڵهێنابوو، لەوێـدابوو، ئاگاداریەکم بڵاوکردەوە، کە تیایدا بۆ یەکەم جار نیازی لـە چـاپدانەوەی بەرهەمـەکانم بە خوێنەران ڕاگەیاندبوو، تکایشم لـە شـیعر دۆسـتان کردبـوو، کـە ئەگـەر هەنـدێ لـەو شیعرانەی لای خۆم نین- ئاماژەم بۆ کردبوون- و لای ئەوان پارێزراون و بەر لـە دیـوانی یەکەمم لە چەند ڕۆژنامە و گۆڤارێکی ئەو سەردەمانەدا بڵاوبوونەتەوە، بۆم بنێـرن تـا بتوانم لە دەرفەتێکدا بێ کـەمو کـووڕی و بەسـەریەکەوە چاپیان بکەمـەوە. بـەڵام ئـیتر ڕۆژ لــەدوای ڕۆژ زریــانی پێــشمەرگایەتی توندوتیــژتر ئــەبۆوەو، بەرەنگاربوونــەوەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەژدەهاك تووشترو، شالاوی درندانەی ئاسمان و زەوی بەربلاوترو شێتگیرانەتر ئەبوون. بۆیە هەل و مەرجی هاتنەدی ئەو پرۆژەیە نەرەخساو خەونەکە نەهاتەدی و پەرەکاغەزی هەناسە ساردم خستەوەباوڵ. لە کۆتایی ساڵی 1986دا، بەدەست پێشکەری و پێشنیاری دڵسۆزانەی رێبەرانی پێشمەرگە و ویستی خۆیشم رێی هاتنە دەرەوەم بەرەو ئەوروپا گرتەبەر، ئیتر لە ژیانی دوور ولاتیدا تا بوویشمە پەناهێندەی ولاتی سوید ئەو حەزو خۆزگەی لە چاپدانەوەی بەرهەمانەم بووە خولیایەکی رۆژانە و لە ولاتی تریشەوە داواکاریی بەردەوامی شیعر دۆستانی کوردی ئاوارەی ولاتەکانی ئەوروپا و هەروەها هەل و مەرجی لەبار بۆ یارمەتی و دەست گیرۆیی لە چاپدانیان لەم ولاتەدا، گورجتریان کردمەوە بۆ ئەوەی بکەومە کۆکردنەوەو پێداچوونەوە و رێکخستن و ئامادەکردنی شیعرەکان تا لە نزیکترین دەرفەتدا بیانخەمە بەردەست. هەڵبەت بەرلەمن ئەوە وتراوە کە هەر شاعیرێ تا بەسەر بژی و وەك ئەڵێن لە بازاری مەرگدانەبێ، ناتوانین ناوی سەرجەم و کۆتایی لە چاپکراوەکانی بنێین، بەپێی مەزەنەی بۆچونێکیش پرۆژەی لە چاپدانی ئەم بەرهەمانە کە بە ناونیشانی (دیوانی شێرکۆ بێکەس) چاپ ئەکرێن، تەواوی ئەو شیعرو چیرۆکە شیعرو شانۆنامە چاپکراوو چاپ نەکراوانە ئەگرێتەوە، کە لە دیوانی (تریفەی هەڵبەست)ەوە 1968 تا کۆتایی 1988 و چەند شیعرێکی سەرەتای ساڵی1989 نوسیومن. بەلام ئەوەی شایانی باسە و پێویستە هەر زۆر سەرنجی خوێنەری بۆ رابکێشم و ئاگاداری بکەم، ئەوەیە: کە پاش و پێشکەوتنێ کەوتۆتە زنجیرەی لە چاپدانی ئەم پرۆژەیەوە، کە پێویستی بە روونکردنەوەیەکی خێرا هەیە. واتە بە دەستووری باوو چاوەروانکراو ئەبوایە بەشی یەکەمی ئەم دیوانە، لە یەکەمین کۆمەڵە شیعری چاپکراوەوە کە(تریفەی هەڵبەست)ە دەستی پێبکردایە. بەکورتی لە شیعرەکانی قۆناغی یەکەم و سەرەتاوە بەرەو ئیستە بهاتایە، بەلام لەبەر چەند هۆیەك، کە لەپێش هەموویانەوە، دەست گیرنەبوونی ئەو کۆمەڵە شیعرەبوو-وەك پێشتر باسمکرد- کە لەکاتی خۆیدا نەچونەتە ناو دیوانی یەکەمەوە و هەر چاو لەرێی گەیشتنیان بووم و نەبوون، ئەویش بۆ ئەوەی رەنگ و رووی نەخشەیەکی رونترو ئاشکراترو تەواوتری سەرەتای دەستپێکردن و زەمینەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕسکانی بەهرەی شیعرم بخەمە پێش چاوی خوێنەران و بەتایبەتی ئەو ڕەخنەگرانەی ئەگەر مەبەستیان بێ لەسەر یەکەمین سەرهەڵدان و پشکوتنی ئەو بەهرەیە بنووسن. بەڵام بەداخەوە هەوڵێکی زۆرم داو چنگم نەکەوتن و تا نووسینی ئەم پێشەکیەش بەهیوای دەستکەوتنیان هەر چاوەڕوانم سا بەشکوو پێم بگەن و بیانخەمە سەر شیعرەکانی (تریفەی هەڵبەست) کە ئەچنە بەرگی دووەمی ئەم دیوانەوە، ئەمە جگەلەوەی لای خۆیشمەوە وام بەباشتزانی کە مادەم ئەو بەرهەمانەی تا ساڵی 1984 لە شارداو بەچاپی ڕێکوپێکتر و لەبەر بڵاوترین ناوچەکانی کوردستانی خوارووداو بە ژمارەی زۆرتریش کەوتوونەتە بەردەستی خوێنەران و کەم و زۆریش لەسەریان نوسراوە، هەرچۆنێك بێ ئەوان بەختیان لەو کۆمەڵە شیعرانە چاکترە کە تا ئیستە وەك دیوانی سەربەخۆ چاپنەکراون. یان ئەگەر چەند بەشێکیان لەو شاخ و کێوانە چاپکرابن، لەبەر بارودۆخی دژوار و ئاڵۆزی کوردستان و مەترسیی هەڵگرتن و پاراستنیان ڕەنگە فەوتابن و بەبەراوردیش لەگەڵ دیوانە چاپکراوەکانی پێشووتردا، ئەمان لە سنورێکی تەسکتردا بڵاوبوونەتەوە، جا لەبەر ئەو هۆیانە بڕیارمدا کە لە یەکەمین دەرفەتی هەڵکەوتوودا، ئەم شیعرانە چاپ بکەم و لەم سەرە گرتنی ڕێزەدا ئەمان پێشبخەم و بۆ جاری داهاتویش بگەڕێمەوە سەر ئەوانی تر. ئیستەیش بەرلەوەی یەکە یەکە دەستنیشانی ئەو دیوانانە بکەم کە ئەم بەشەیان پێك هێناوە، بە پێویستی ئەزانم سەبارەت بەو شیعرانەی کە لە کاتی خۆیاندا لە ڕۆژنامە و گۆڤارەکانی کوردستاندا بڵاوکراونەتەوە ئەوە بڵێم: لەبەر ئەوەی لەکاتی خستنەسەر دەفتەر و نوسینەوەیاندا ناو و ساڵڕۆژی ئەو ڕۆژنامەو گۆڤارانەم تۆمار نەکردبوو، لێرەو لەم دوور وڵاتیەیش دەرفەتی دەسکەوتنیان ستەم بوو، بۆیە نەمتوانیوە وەك پێویست ئاماژە بۆ یەکەمین سەرچاوەی چاپ بوونیان بکەم، بەڵام ئەگەر بۆ جاری دووەم و لەم چاپەدا هەر ئاڵوگۆڕێکی هونەرییان بەسەردا هاتبێت، یان تێبینی و ڕوونکردنەوەیەکی پێویست هاتبێتە پێشێ، ئەوا با کەمیش بووبن، لە پەراوێزداو لە جێی خۆیاندا خراونەتە پێش چاو. ئەمە جگەلەوەی هەوڵمداوە لەکاتی چاوپێداگێڕانەوە و سەرپەرشتیکردنی تێکڕای بەرهەمەکاندا بە چاپکراوو چاپنەکراوەوە، لەم بەرگەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبەرگەکانی تریشدا، ئەو هەڵانەیش ڕاست بکەمەوە کە لەم لاو لەولا کەوتوونەتە نێو شیعرەکانەوە، جا چ بەهۆی هەڵەی چاپەکانی پێشووترەوە بووبن، یان بەهۆی بەسەرداتێپەڕبوون و غەفڵەتی خۆمەوە، بۆ نموونە وەك تێکچوونی کێشی نێو بەیتە شیعرێ لەناو قەسیدەیەکدا، یان پاش و پێشکەوتنی دوو ووشە کە ڕەنگە مانای ڕستەکەی گۆڕیبێت. ئەگەرچی دڵنیایشم ئەم جۆرە هەڵانە ئەکەونە بەرهەمی هەموو شاعیرێکەوە. باخی شاعیریش بێ خەوش نابێت.

بۆ ڕێبەریکردن و ڕوونکردنەوەو ئاگاداری زیاتری خوێنەریش، بەپێویستمزانی هەر بە هەمان ڕیزی زنجیرەی چاپبوونیان، دەست نیشانی ئەو دیوان و کۆمەڵە شیعرانە بکەم کە لەم بەرگەدا کۆبوونەتەوە:

1- دیوانی ڕەنگاڵە: ئەم کۆمەڵە شیعرە بەر لە ئیستە وەك دیوانێکی سەربەخۆ چاپنەکراوە. بەشی زۆری ئەم هۆنراوانە لەکاتی خۆیاندا لە ڕۆژنامەو گۆڤارەکانی وەك: (هاوکاری، بەیان، برایی، نووسەری کورد، پاشکۆی عیراق، کاروان)دا، لە نێوان ساڵانی 1974 – 1984دا بلاوکراونەتەوە. هەڵبەتە کۆمەڵێکیشیان بۆ یەکەم جارە لەم دیوانەدا چاپئەکرێن و بەر لە ئێستە لە هیچ شوێنێکدا بلاونەکراونەتەوە. هەڵبژاردنی ناوی(ڕەنگاڵە)یش – کەخۆی باڵندەیەکی بچووکی ڕەنگاوڕەنگە- هەر لەم هەمە ڕەنگی و ساڵی جیاجیاو ئاوازە هەمە جۆرانەی ناو ئەم دیوانەوە هاتووە و دوای ورد بوونەوەیش وام بە چاکزانی بەپێی لێکچوونی جۆری بابەت و ئاشنایەتی و نزیکی هەر تاقمە شیعرێ لەگەڵ یەکتردا- نەك بەپێی زنجیرەی ساڵڕۆژی نوسینییان- بیانکەم بە چەند بەشێکەوە و هەر بەشەیش ناونیشانی تایبەتی خۆی بۆ دابنێم.

2- دیوانی داستانی هەڵۆی سوور: بریتییە لە یەك قەسیدەی درێژو لە شێوەی هێشویەکدا لە چەندین دەنکە بەش پێکهاتووە، بەلام هەر هەموو دەنکەکان ڕواوو سەوزبووی سەریەك لاسکن، یان وەك پەڕی پانکەیەك چەندین پەڕن و بەلام یەك تەوەر ئەیانسوڕێنێتەوە. ئەم قەسیدەیە لە شاری سلێمانی و لە مانگی ئەیلولی 1981دا دەستکراوە بە نووسینی و لە تشرینی یەکەمی هەمان ساڵدا تەواوبووە، ئەم قەسیدەیە لەگەڵ قەسیدەی(کۆچ)دا، کە لە هاوینی ساڵی 1975دا لە مەنفاو لە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناحیەی بەغدادی نوسراوە و دواتر لە دیوانی (دوو سروودی کێوی)دا لە ساڵی 1980دا چاپکراوە، وەك دووسەری پردێك، یەك یەکتری تەواوئەکەن، ئەم قەسیدەیە بۆ یەکەم جار لە ساڵی 1984دا و لەناو شۆڕشدا، لەلایەن(یەکێتیی نووسەرانی کورد)ەوە بڵاوکرایەوە و بۆ جاری دووەمیش لە ساڵی1986دا دیسان هەر لەناو شۆڕشدا لە دیوانی(هەڵۆ)دا، وەك زنجیرەی ژمارە(41)ی بڵاوکراوەی هەمان یەکێتی چاپکرایەوە. ئەوەی شایانی باسە، هاوڕێی ئەدیب کاك(سامی شۆڕش)یش پێشەکیەکی دوور و درێژی بۆ ئەم چاپەیان نوسیبوو.

3. دیوانی کەشکۆڵی پێشمەرگە: لە ئەسڵدا ئەم دیوانە هەر بە هەمان ناونیشان لە سێ بەش پێکهاتووە، کە جیا بە جیاو یەك لە دوای یەك لە ساڵانی 1985 – 1986دا لە چاپخانەکانی نێو شۆڕشدا چاپکراون، بەشی یەکەمی ئەم کۆمەڵە شیعرە لە نێوان ساڵانی 1980 – 1984دا لە شاردا نوسراون و بە ناوی نەهێنی و ڕێگەی نەهێنی گەیەندراونەتە نێو سەنگەرەکانی پێشمەرگە و لەڕادیۆی شۆڕشەوە خوێندراونەتەوە. بۆ جاری دووەمیش هەرسێ بەشەکە لەناو دیوانی (هەڵۆ)دا لە بڵاوکراوەکانی یەکێتیی نووسەرانی کوردستان، زنجیرەی (41)، سەر لەنوێ چاپکراونەتەوە. هەڵبەت خوێنەری زیرەکیش ئەبێ ئەوە بزانێت کە شیعرەکانی کەشکۆڵی پێشمەرگە بەر لە هەمووکەس بۆ خودی پێشمەرگە و دنیای ئەوان نوسراون و لە تاقیکردنەوەی ئەوانەوە سەرچاوەیان گرتووە. لە پلەی یەکەمیشدا بزواندن و چێژ لێ وەرگرتنی ئەوانم لا مەبەست بووە. هەر لەبەر ئەمەیش (هەندێ جار) خۆم بەدەستی خۆم، لە پێناوی چارەنووسە گەورەکەدا، قوربانیم بە هەندێ لایەنی ستاتیکی جوانکاری داوەو ساکارانە نا بەڵام سادەتر دامڕشتوون. بەلای منەوە لەو سەردەمانەدا، لەم مەیدانەی پێشمەرگەدا، هونەری شیعریش، هەر ئەوەی داوائەکرد.

4. دیوانی ئاوێنە بچکۆلەکان: ئەم دیوانە تەرخانکراوە بۆ کورتە شیعرەکان، کە لە بنەڕەتدا درێژەدان و گەشەپێکردنی هەمان تاقیکردنەوەی پۆستەرە شیعری دیوانی (کازیوە)ی چاپکراوی ساڵی1978 ن، بەر لەم چاپە تەنها (40) شیعریان لە ساڵی 1986داو لەناو شۆڕشدا بە هەمان ناونیشان (ئاوێنە پچکۆلەکان) لە چاپدراون و

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بڵاوبوونەتـەوە. . ئـیتر بـاقی شـیعرەکانی تـر، کـە هەنـدێکیان هـەر لـە کوردسـتان نوسراونو کۆمـەڵێکی تریـشیان لـە دەرەوەی وڵات، تـا ئیـستە لـە دیـوانێکی سـەربەخۆدا چاپنەکراون، هەڵبژاردەیەکیـشیان لـە گۆڤـارە کوردیـەکانی ئـەوروپادا لـە نێـوان ساڵانی 1987 – 1988دا بڵاوبوونەتــەوە. زۆربەشــیان بــۆ یەکــەمجارە لــەم دیوانــەدا بەرچاوئەکەون. ئەوەی شـایانی باسـە، هەڵبژاردەیـەك لـەم کورتـە شـیعرانە و هـەر بـەو ناونیـشانە وەرگێڕاونەتـە سـەر زمانـەکانی عـەرەبی و ئیتـاڵی و سـویدی و فەرەنـسی و ئینگلیزی و ئەڵمانی کە هەندێکیان چاپکراون و کەوتونەتە بازاڕەوە و ئەوانی تریشیان لەبەردەم کارتیاکردن و ئامادەکردندان بۆ لە چاپدان.

5. دیوانی شایی شەهید: بریتییە لە کۆمەڵە قەسیدەیەك کە بەر لە ئێستە وەك دیوانێکی سەربەخۆ چاپ و بڵاونەبۆتەوە، چەند شیعرێکیان لە کوردستان و ئەوانی تریشیان لە دەرەوەی وڵات نوسراون. چەند دانەیەکیشیان لە نێو شۆڕش و لە گۆڤارە کوردییەکانی ئەوروپادا بڵاوبوونەتەوە.

6. دیوانی تەم توومان: دوا دیوانی ئەم بەرگەیە و بریتییە لە دوو قەسیدەی درێژ تەم(توومان) و (ژەهر) ئەمەی دواییان دوا قەسیدەی ئەم بەرگەیەو لە بەهاری 1989دا نوسراوە، قەسیدەی(تەم توومان)یش لە کۆتایی ساڵی 1988دا نوسراوە و پێشکەشی هاوڕێم شەهید(ئازاد هەورامی)م کردووە کە لە ساڵانی 1985 – 1986دا و لە ژیانی پێشمەرگایەتیدا لە نزیکەوە یەکترمان ناسی و چەندین یادگاری شیرین و تاڵی شەوو ڕۆژی بەیەکەوەبوونی نێو شۆڕش و ئەو شاخ وداخانە ڕیشاڵی گیان و دڵی بەیەکەوە بەستین و دوای شەهید بوونیشی هەر ئەو خۆشەویستیە بووە هەوێن و گریانی بێ دەنگی ئەم قەسیدەیە.

★ ★ ★

ئیستەیش لە پاشکۆی ئەم پێشەکیەدا ئەمەوێ دەقی تەواوی ئەو وتەیەم بخەمە پێش چاو کە بۆ یەکەمجار لە کۆڕە گەورەکەی ستۆکهۆڵمدا، لە ڕۆژی 1987/8/8دا، لە هۆڵی (فولکێت هویس)، لەبەردەم سەدان کوردی ئاوارە و دووروڵاتدا و دواتریش لە زۆربەی ئێوارە کۆڕەکانی وڵاتەکانی دیکەی ئەوروپادا خوێندمەوە. بەڵام پێویستە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاماژەیش بۆ ئەوە بکەم، کە لە مشت و ماڵو بژارکردن و دوا چاوپێداگێڕانەوە و داڕشتنەوەدا، قەڵەمی لێ زیادکردن و بڕینی هونەریم تێخستۆتەوە. بەڵام بەگشتی هەیکەلی وتەکەو هێڵی مەبەستەکان و زەمینەی کات و شوێن و ڕووداو و بیرو بۆچوونەکانی ئەو وەختەم وەك خۆیان هێشتۆتەوە.

دیارە هۆی هەڵبژاردن و چاپکردنی ئەم وتەیەش لێرەدا جگەلەوەی پەیوەندییەکی توندوتۆڵی بە بەشێکی زۆری شیعرەکانی ئەم دیوانەوە هەیە (بەتایبەتی ئەو بەرهەمانەی بۆ پێشمەرگە و شەهیدانی پێشمەرگە و نەبەردە خوێناویەکان وتراون) لە هەمان کاتیشدا لە زۆر بڕگەی ئەم پەخشانە وتارەدا باری سەرنجی ئەدەبی و فیکری خۆم بە کورتی دەربڕیوە. جا ئەگەرچی ئەم وتەیە بەر لە کارەساتە گەورە و مەرگ چێنەکانی ساڵی 1988 و دواتر نوسراوە، بەڵام هەر کوردستانی لەت و پەتکراو ڕوانگەی قەڵەمەکەی بووە. لە لایەکی تریشەوە، ئەم نووسینە یەکەمین یادگاری وتارێکە کە دوای ئاوارەبوون و دوور وڵاتیم لە دایکبووە و حەزئەکەم لە گەورەترین ئەلبومی دیوانی خۆمدا بیپارێزم و لەتەك شیعرەکانمدا بۆ نەوەی کوردی دواڕۆژی جێبێڵم. لەلایەکی تریشەوە لەبەرئەوەی وتەکە لە ئەسڵدا بۆ(خوێندنەوە و گوێگرتن) نوسراوە، دواتریش هەرواو لاپەسەندبوو ڕووی دەم و دووکردنە خەڵکی لە وتارەکەدا چۆن بووە بەوجۆرە دایرێژمەوە.

★ ★ ★

خوشك و برا ئازیزەکانم!

هاوڕێیانی خۆشەویست!

لە کوردستانی شۆڕش و هەڵۆ سوورەکاندا، لە شەوی خاکێکی هەمیشە ژان گرتوو بە برووسکەو ڕەهێڵەوە، لە گلۆربوونەوەی کەستەکە بەفری تەمەنی ڕوو لە لێژایی و داچوونی خۆمدا، بۆ جاری سێهەم، سێهەم شەقژن و هەڵفڕین، منی عاشقی وەك (مەم و وەلی) سەوداسەر و ڕۆح گلاراو، هۆش و گۆش ئاوێزان بووی، لە دەورگەڕاوی، بەژن و باڵا سەوزی ئەو خاکە دەزگیرانە شیرینە، وەك قەڵەمێکی دیکەی وشە لە کردار موتوربە کردووی (یەکێتیی نووسەرانی کوردستان)، ڕووی هەڵۆێستم کردەوە شاخی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قیبلە و پشت و پەنا، لای ئەو بازە بەلەش ڕووتەڵە و بەگیان تێروتەسەلانەی، کە لەدوای کەسیرەبوونی هەر چوارپەلی ئەسپەکەی ئەیلول و هەرەسی هیوا بەژێرەوە کردووی مانگە شوومەکەی (مارت)ەوە، تائەمڕۆ، لەبەر مەتەرێزی هەرەپێشەوەی ڕووبەڕووبوونەوە و چنگ نانە چنگی مەرگدا، لەسەر دەمە خەنجەری لوتکەوە بانگی ئازادی ئەدەن و بە دەستی دەمار دەرپەڕیوی باوەڕ، کوورەی ئاگری ڕاپەڕین و زەمین جۆشدانێ ئەدەمێنن، کە خوێن سووتەمەنی و گیانی ئاڵو واڵا دەستە بەرێتی. ئەو کوڕانەی کێوی سەرکەشن و جڵەونەکراون. ئەو ئەفسانە ڕاستیانەی لەبەر ڕقی ئەستوور و دڕکاویی پەلامار و شالاوی بەکەڵبە جیڕی داگیرکەردا وەك ماهی و ڕەوەزی هەزار بە هەزار عاسین و لە گەردەلوولی هەڵمەتیاندا مەحاڵیش یخ ئەدەن! ئەو کون لە جەرگدا نەبووانەی کە دەستە لە دوای دەستە لە مرندا ژین و لە هەڵوەریندا گەشانەوە و لە سووتان و هەڵقرچانیاندا شەفەقی بەربەیان بۆ ئایندە ئەهێنن. ئەو چراوگانەی لە تاریکستانی چاو چاو نەبینی دوای هەرەسەوە، لە کۆت و پێوەندی شەختە و پشکۆی لە دەست و قاچ ئالاوی زیندانەوە، لەبەر ئەڵقەی شۆڕەوەبووی پەتی سێدارەو ژێر بوردومانی دۆزەخ ئاساوە، لە دنیای بەژەنگ و ژاری دەم داپچڕیوی برسێتی و تینوێتییەوە، چاویان هەڵهێناوە و کەوتوونە ڕێ و ئەوەتا ئێستەیش هەر چیاو دوندی کەڵ ملن و هەر حەسارۆست و شاهۆو ئارارات و پیرەمەگرونن، ئەوەتا ئەگەرچی دنیای چاوچنۆك و کەڕولاڵ و بۆنی دەم نەوتاویی، جیهانی بە گفتار پێغەمبەر و بەکردار سۆزانی، لە ئاستی داستانی قارەمانانەی ئەفسانە ئاسای پێشمەرگە و چرە دووکەڵ و بۆکرۆزی ئەم کوردە تەنیایەدا، چاو بنوقێنێ و بە مسی بەرژەوەندی گوێچکە تەپەکانی خۆی بئاخنێ، لەگەڵ ئەوەیشدا، ئەوەتا ئەو بروسکەو زریانانە، مێژوو ئەخوڵقێنن، لە هەناوی خوێن ورەنج و ئارەقەی زەنگۆڵ زەنگۆڵی ڕێگایانەوە، گوڵ ئەستێرە دائەبارێ ئەوەتا لەگەڵ قرکەرترین چەکی نەهەنگی ڕژێمێکی تا بینە قاقا لە خوێن هەڵکێشراوی کورددا خۆرن و ئەجەنگن، بە کلپەی جەستەو بڵێسەی خۆیان تاریکیی ڕائەماڵن، نرکەیشیان هەر زوڵاڵ و زەنگی دەستە و پەلیشیان پڕ بە گوێی هەمووو کوردستان ئەزرنگێتەوە. من لە کوردستانی ئەو پێشمەرگانەوە هاتووم و پریاسکەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چوار وەرزی شیعریشم بەرلەوەی لە: شام و فلۆرەنسە و ڤینیسیا و تۆرینۆ و ستۆکهۆڵم کردبێتەوە، پێشتر، لە مەرگەو سیروان و سەرگەڵو و بەرگەڵو و گاپیلۆن و یاخسەمەر و دۆڵی جافەتی دا کردۆتەوە، نۆبەرەی بەشی زۆری ئەم میوەی شیعرانەیشم بەر لە ئێوە ئەو پێشمەرگانە کردوویانە، دەم شیرینکردن و ئافەرین و ئۆخەی گیان و زەردەخەنەی چاوی ئەوانیشم لە هەموو خەڵاتێکی تری ناو ئەم دنیایە لەلا بە نرختر و پیرۆزتر و گەورەترە!. من لەو مەڵبەندانەوە هاتووم کە لە کوردستانی خوارودا، لە ڕێڕەوی بەهەڵمەت و ئازاری درێژی شۆڕشی نوێدا، لە نێو هەموو تێکۆشەراندا، لە نێو هەموو شۆڕشگێڕاندا، لەنێو هەموو کەڵەمێرداندا، ڕووباری خوێنیان لە هەمووان بە خوڕتر و بەردەوام ترو ژمارەی کەڵەمێردی سەر بڕاویشیان لە هەمووان زۆرتر و پەتی سێدارە و قەنارەیشیان لە هەمووان درێژتر بووە! لەوێوە هاتووم.. باوەشێك لەو شیعرانەم بۆ هێناون کە بۆن و بەرامەی خاکی موقەدەس و گوڵی کێوی و ئارەقەی بەرگی خاکییان لێ دێ. بە دەمارە دەرپەڕیوەکانی پشتی دەست و قاچیاندا خوێنی شەهیدان ئەگەڕێ. لە باڵا ئاوێنەی: وێنەو، ڕستەو، زەماوەندی وشەکانیاندا، چاوی خەماوی و ملی بەلارەوە گرتووی منداڵانی پەرەوازە و، بەژنی درەختی بە پێوە هەڵپروکاو و، گوڵاڵە سوورەی سیس بووی گۆنەی کچی دەزگیران کوژراو و، لەنجەی کۆتری سپی بە دووکەڵ ڕەش بوویان تیا ئەبینرێ. ئەو شیعرانەی لە کۆچی گەرمێن و کوێستانی بەرەو ژوور و بەرەو خواردا هەناسەی پێدەشتەکانی گەرمێنیان بە هەناسەی ساردی کوێستان و زەنویرەکان موتوربە کردووە، ئەو شیعرانەی کە لە هەگبە و کۆڵەپشتی پێشمەرگە لاواز و ڕەقەڵە لە ئاسك چووەکانی تیپەکاندا، هەر بە تەنیشت ڕیزە فیشەکەوە هەڵگیراون و ئەم سەرو ئەوسەری نەبەردە دوور و نزیکەکانیان کردووە و گەلێ جاریش هەر لە پاڵ ئەواندا زامدار و شەهیدبوون و پێکەوە خوێنیان چۆڕاوەتەوە بن دەوەن و بنچك و سەر تاشە بەرد و جۆگەلە ئاوەکان. ئەو گۆرانیانەی لە چریکەی دەنگ هەڵبڕینیاندا سنووره مێردەزمەکان ئەبەزێنن و لەیەککاتدا وەك تریفەی مانگە شەوێکی هاوینی دەم بەشنە، زیو پرژێنی قژی دیاربەکر و باڵای سابلاخ و چاوی هەولێر بەیەکەوە ئەکەن. لەیەککاتدا پەنجەرەی هەتاوی ناودڵی یەڵماس گۆناو نەجۆو ئاوارە و

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سـولّتانی و لـەیلا قاسـم و شـەهاب ئەخەنـە سەرپـشت. هـەر لەیـەك ساتیـشدا، لەیـەك چاوتروکانیشدا، پۆلە چۆلەکەکانیان دەنـووك لـە زرێبـار و سـیروان و وان وەرئـەدەن و بەیـەك دەنگیش بۆ عەشقی شـیعری خـانی و نـالی و وەفـایی ئـەخوێنن و لەیـەك کاتیـشدا سەرچۆپی شایی یەکگرتن و تەبایی و ئاشت بوونەوەی گەرمی کوردستانیی لە ئەتروش و مێرگەسوور و زاخۆ و بامەڕنێ یوسفی و دۆڵی جافەتی دائەگرن!.

ئەم چارەنووسی خۆشەویستییە پیرۆز و مەزنە وەك هەڵگورد و ئاگری داغ و شاهۆن، نە گازی ژەهراوی هەڵگورد ئەخنکێنێ و نە زیندانی ئەویشیان ئاگریداغی پێ ڕاپێچئەکرێ و نە پەتی سێدارەکانی ئەولایش ئەگاتە ملی شاهۆ!.

هاوڕێیانی خۆشەویست:

ئالەم ڕۆژگارە ئەموستە چاوو، ژیانە بە هەڵەت و دژوارەی ئێمەدا، شیعر ئەبێ چۆنبێ؟ ئەم هونەرە ناسك و گرانە، ناسك وەك باڵی پەپوولە و گران وەك داگیرکردنی دڵی شۆڕشگێڕ!، هونەرێکی وا.. چۆن ئەتوانێ لە نێوان شەڕی چارەنووسی خۆر و شەوەزەنگدا، لە نێوان هەستی تایبەتی شاعیر و دارستانی هەست و ئاوات و خۆزگەی خەڵکدا، لە نێوان فەننی وردەکاری، وردەکارییەك بەوێنەی کاری هەنگ و کرمی ئاوریشم و لەم لای ترەوە سروشت و پێداویستیەکانی ڕۆژانەدا، تەوەر و چەقی ڕاستەقینە بدۆزێتەوە؟! شیعر نە قسەو هەڵبەستنی ساکارە و نە دروشمی زەقی بانگەشەو و هاواروجاڕ. نە گرێ کوێرە و نە مەتەڵی هەزار پێی بە پێچ و پەنای وشەگرفت. شیعری ڕاستەقینە وەك ڕاستیی ئاسانەو هەر وەك ڕاستیش گرانە. کوتومت لە خۆشەویستی ئەچێ کە نەچووە قولایی ناخەوە، وەك گوڵ گوارە گوێچکە دەروونی نەسمی، کە لە ژێ و تەلی هەست و نەستی گوێ گرو خوێنەری نەداو نەیبزواندن و گەلاکانی درەختی دڵی نەلەرانەوە، زەردەخەنە، یان، فرمێسکیان نەزاندە کالانەی چاو.. کە دڵدار و دڵخوازی پەیدانەکرد نابن بە شیعر با بە زاخاوی زێڕیش بنوسرێتەوە و یان با سەدان خێڵی ڕەخنەگریشیان لە پشتەوە بێت!.

زەردەخەنەی جوانی منداڵ و ئازایەتی پێشمەرگە.

بریسك و هووڕی نیگای دڵدارو پەڵکە زێڕینە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆن و هالاوی نانی گەرم و گەورەیی شەهید.

چۆن بەبێ هیچ ڕاسپاردە و ڤیزەو تکایەك خۆیان ئەکەن بە ناخداو دەزوولەی تەزوو بە جەستەدا دێنن و لەسەرسامی خۆیان هەڵمان ئەکێشن، شیعری ڕاستەقینە و ڕەسەنیش، شیعری پاك و جوانیش، کۆن بن یان تازە، هەروان. لەم لای تریشەوە، ئەو شیعرەی، ئەو هونەرەی لە دڵی گەلەکەی خۆیدا نەژی هەرگیز لە دڵی هیچ گەلێکی دیکەدا ناژی.

هاوڕێیانی خۆشەویست:

وەکوو گوڵە بەڕۆژەو خۆر، وەك هەنگ و گوڵان، دوێنێ و ئەمڕۆیش خۆشەویستییو چاوی پێشمەرگەی وڵاتەکەم لەکوێ بووبێ شیعری منیش خۆی بۆ ئەوێ کوتاوە وەك چۆن ناتوانم لەدەست و پەنجە و سیما و دەنگ و ڕەنگم لە وێنە هەمەڕەنگەکانی نێو ئەلبومی منداڵی و ڕابوردووی خۆم پەشیمان بم و گازەرەیان لێ بکێشم و نکوڵییان لێ بکەم هەروایش لە هیچ شیعر و گۆرانی و هەڵوێستێکی خۆم پەشیمان نیم، ئەوانە منن، بە نشێوو هەڵدێر و بەرزایی و نوچدان و سەرکەوتن و هەڵەو لاوازی و بەهێزی و گەوجێتی و ژیریمەوە، بە بەرهەمی کاڵوکرچ و گەییومەوە، وەك وتویانە شاخیش بێ دەراڵ و کەندەڵان و شیو نییە، بەلام هەر لە سەرەتای ڕێگاو، با هەنگاوەکانم تێکەڵ و پێکەڵیشبووبن، هەرچی گۆرانییەکم وتبێ، گەروو هەر گەرووی خۆمبووە، یەزدانی خواست و داواکاریی هەر لە ناخی خۆمدابووە، یەکەمین سەرچاوەی هەڵقوڵینی هەموو شیعرێکم بەئاوی تاڵ و شیرینەوە لە قەناعەتی هونەرمەندانەی خۆم و ئینجا ڕەنگدانەوەی خواست و حەز و ئاوات و خۆزگەی گەلەکەمەوە لرفەی کردوە. من وەك شاعیرێ ئەو خۆشەویستییەی گیانم کەمەند کێشئەکات. هزرو هەست و نەستم ئەسوتێنێ و ئاگری عەشقی تێبەرئەدات، لاوك و حەیرانی دڵدارانەی خۆمی بۆ ئەڵێم هەزار ڕەقیبیش بەسەرمەوە وەستابێ! جا بۆ گوڵێك بێ، یان کچێ، یان ڕووبارێ، یان کۆمەڵێ.. گرنگ ئەوەیە خۆم سەرپشکی هەڵبژاردن بم و سەربەستانەش لە شەقەی باڵبدەم و دڵدارە شەیداکەم و پەروانە گڕتێبەربووەکەو هەروایشبووم! شاعیری ڕاستەقینە و دانەتاشراو، نە بە تکاو نە بە زۆر دروست ناکرێ. شاعیری وەزیفە و داتاشراو شیعرەکانی بە مردوویی لە دایکئەبن. من دوێنێ و ئەمڕۆیش بەر لەوەی ئەم کۆمەڵ یان ئەو ڕێکخراو، ڕەنگی زەمینەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

حیزبایەتییان ڕشتبێ. من خاوەنی باخی شیعری خۆم بووم. تەنانەت ئەوبراو هاوڕێ خۆشەویستانەی کە من بڕوام پێیانەو بە دۆستی نزیك و هاوبیری خۆمیان ئەزانم، ئەوان بەر لە کەسانی تر، بڕوایان وابووە، کە ئاسۆیەکی فراوان جێگەی خوێندنی کەوی شیعری منە نەك هیچ قەفەزێ!. بەڵێ من هەموو کوردستان و ئینجا هەموو جیهانیش بە شوێن گەشت و ئاسمانی فڕینی شیعری خۆم و دەنگی خۆم و هەستی بێ سنووری خۆم ئەزانم. خۆ خۆشەویستیی لە پێشی سلێمانی کە خۆم ڕسکاوی ئەوێم، بۆ هەرگیز لە ئەووین و خۆشەویستیی مەهاباد یان دیاربەکر کەل ئەکات و کەم ئەکاتەوە؟! بێگومان ئەڵێم (نەء) و جا ئەگەر ئێوەش ئەو خەڵاتە هەرە مەزنەم پێڕەوابیینن، ئەوا من خۆم بە شاعیری هەموو گەلی کورد، بە شاعیری شۆڕش و پێشمەرگە و گوڵ و منداڵی کرمانجی خوارو کرمانجی سەرو، بە شاعیری کوردستانی دایك ئەزانم!. ئەمڕۆ و دوێنێش، لایەنگیری و دۆستایەتیم لەگەڵ هەر حیزبێکی ڕزگاریخوازو شۆڕشگێڕی کوردستاندا، هۆگربوون و ئاشنایەتی زیاتری (بەشێك) لەو شیعرانەی کە سەرچاوەیان لە قەناعەتی سیاسی و ئەزموونی ژیانی پێشمەرگایەتی خۆمەوە گرتووە و هەندێجار داشکانەوەی باڵی فڕینیان بە لایەکدا لەبەرچاوتربێ، ئەمە هەرگیز مانای پاساودانەوەی هەڵەو هەندێ هەڵوێستیی بەلای منەوە نا دروستی سیاسی ئەوان ناگەیێنێ، تەنانەت بیروبۆچوونی دوو پێشمەرگەی یەك ڕێگەش کوتومت و لە هەموو سەرێکەوە یەکانگیرو جووت و کۆك نین، ئا لەم ڕوانگەیەشەوە، وەك لۆرکای شاعیری شەهیدی ئیسپانیایش وتەنی"ئەوانەی ئەیانەوێ زیانم پێبگەیەنن و ئازارم بدەن، وەختێ خۆیان بەفیڕۆئەدەن، چونکە من هەر یەکسەر چزەو کسپەی ئەو ئازارانەم بیرئەچێتەوەو بە پێکەنینەوە بەرەو ڕوویان ئەچم".

هاوڕێیانی خۆشەویست:

ئێمەی کوردی ئاوارە و پەرەوازەی دوورە وڵات، ئا لەم وەرچەرخانە مێژووییە ناسکەی ئەمڕۆدا، لەم سەردەمە تووشەدا، لێرەیش و لە هەموو کونجێکی دەربەدەریی نێو ئەم جیهانە ئاڵۆزەدا، چارەنووسی ژیان و بزوتن و دوا ڕۆژی خۆمان و دڵنیایی و زەردەخەنەی منداڵ و نەوەکانمان بە بزووتنەوەی ئازادی خوازانە و شۆڕشی ڕزگاری و سەربەخۆیی ئەو جوامێرانەوە بەستراوە کە ئیستە و ئا لەم ساتەدا بە کۆمەڵ ئەبنە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سوتماکی نەورۆزی ئازادی ناو سەنگەرە سەرتاسەرەکانی هەموو کوردستان. دە با ئێمەیش بە گفتار و کردار، بە دەنگ و قەڵەم داکۆکییان بکەین و بچین بە پیر کاروانی خۆری ئەوان و بانگی هەقی ئەوانەوە، ئەی ئێمە کوڕ و براو هاوڕێ و کچ و خوشکی ئەوان نین و هەر هەموویشمان لە داوێنی پاکی کوردستان نەکەوتووینەتە خوارەوە؟!

هاوڕێیانی خۆشەویست:

ئەو دەسکە گوڵە شیعرانەی لەم ئێوارە کۆڕەدا ئەیانخەمە ناو گوڵدانی بەردەمتانەوە، گوڵی ڕەنگاو ڕەنگ و هەڵبژاردەی باخەکانی چەندین ساڵی شەونخونی و گینگڵ و ڕەنج و هیواو سەرکەوتن و ژێرکەوتن و گریان و بزەی ڕابوردومن. لە هەر باخەو چەپکێ. لە شارەوە بۆ شاخ و لە شاخەوە بۆ ئێرە و تا دوا گوڵە شیعرێ کە لە ستۆکهۆڵمدا خونچەی کردبێ و گەشابێتەوە. لە شیعری وەك سیروان هەناسە درێژەوە تا ئەگاتە شیعری وەك گردۆڵکەکانی کەرکوکم کورتە بالاٴ. لە گۆرانیی دەم و چاو خۆڵاویی و پێ پەتی منداڵییەوە، بۆ سرودی ڕاپەڕین و دەنگی گڕی گەورەبوون، لە چاوی ڕەشی کچە کوردێکی دڵخوازی شوانکارەوە، بۆ دنیای ئازادی و شۆڕش و شۆڕشگێڕانی هەر هەموو دنیا. لە چوخمە تاریك و نوتەکەکانی دوای هەرەسەوە، بۆ لای تروسکەو شەوقی چاوی ئەو مۆمانەی لەسەر تاشەبەرد و نێو ئەشکەوتە نسرم و شێدارەکانی (قەندیل)ی سپی پۆشدا داگیرسانەوە. لە ئاوی تینووەوە بۆ شایی شەهید، لە سۆز و ئەوینی دڵداریی و سروشتی ڕەنگین و تەڕوپاراوی وڵاتەکەمانەوە، بۆ کاولاشی بە سوتماك کراوی دێهاتو کسپەی ڕاگوێزان و دەربەدەری و ئاوارەبوون و هەوای ژەهراویی...

ستۆکهۆڵم 1989/8/12

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕەنگاڵە

1974

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من بۆیە ئەنووسم ، چـونکە نووسـین، بەداخـەوە ! ، تـەنها سـەنەدی تێکۆشـانمە. کریـت و تورکیـا ، خێـرو شــەڕ، ڕونــاکیی و تــاریکیی، هەمیــشە و بــەردەوام لەقوڵایی ناخمدا لەململانێ و زۆرانبازیدان. مەبەستیشم لەنووسـین، ئـەو مەبەسـتەی لەسـەرەتادا درکـم پـێ نەکردبوو،لەدواییـدا تێـی گەیـشتم ، ئەوەیـە : چـۆن بتوانم یارمەتی کریت بدەم، یارمەتی خێرو ڕوناکیی تا لەم جەنگەیدا سەرکەوێت. لە نووسینیشدا ئامانجی من ئەوە نییە بەجوانیی بگەم بەڵکوو بەسەرفرازیی.

ڕۆمان نووس و شاعیری گەورەی یۆنان نیکۆس کازانتزاکیس
لەکتێبی "ڕێگای گریکۆ" و بەرگی((1))و((2))ی بیرەوەریەکانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەفتەری

گەشت و خۆشەویستیی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گۆرانییەکی ڕەنگاو ڕەنگ

منالّینە !
شەوێك گوێم لێبوو بەچرپە ،
بەفر
بەتریفەی ئەوت :
گیانە چرای
چاوەکانت
زیاتر هەڵکە !
گەر تۆ نەبی
هەور ئەمهێنێتە گریان
هەور دەرکە
کراسی پوولەکەی کلووی من لەبەرکە
با ئەستێرەی نیگاکانی "خاتووزین" ی
بەر پەنجەرە
لێم زیز نەبێ
خەوی ڕەنگاو ڕەنگ لەباخی
خەیاڵەکەی "کاکە مەم" دا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەهەناسەی

هەڵوەرینی

پایز نەبێ !

* * *

مناڵینە !

بەیانییەك بینیم گوڵێ

قژی لەبەر

ئاوێنەی وردە شەپۆلی

جۆگەیەکدا دائەهێنێ

گوێم گرت ئەڵێ :

ئاوی ژینم !

گۆنەم ئاڵ کە

گەردنم پڕ

خەت و خاڵ کە

گەڵای پرچم بهۆنەوە

ئەزانی بۆ ؟

تا پەڕەم شەوق باتەوە.

با پەپولەی یار نەتۆرێ و

بەناکامی بڕواتەوە !

گەرتۆ نەبی

دڕك زۆرم بۆ ئەهێنێ

بەپەنجەی ڕق

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەموەرێنێ !

* * *

منالێنه !

نیوەڕۆیەك سەرنجم دا

واكێلگەیەك

بەدەنگی بەرز "تۆو" بانگ ئەكا

ئەڵێ وەرە و لەناو دڵی

شەقار شەقارما سەوز بە

ئەڵێ وەرەو لە برینما سەردەربێنە

بەلاّم هەر بەمەرجێ دوایی

لەباوەشتا

كامەرانیم

بۆ بهێنە !

* * *

منالێنه ! ئێوارە بوو ،

بەفرو تریفە پێكەوە

گەیشتنە لام

ئێوارە بوو

گوڵ وشەپۆل و پەپوولە

تۆو و كێڵگە

هاتنە قسە

وتیان ئێمە وا دووبەدوو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەوتینە ڕوو
تۆ ئەڵێی چی ؟!
وتم : بۆ ئەوەی کە بەفر
جوانتر بێ لەوەی کە هەیە
تریفە زۆر دلگیرتربێ
پەپولە زۆر ئێسك سووکتر
تۆوی کێڵگە
زیاد بەپیت تر
بۆ ئەوەی من
یەکە
یەکە
زیاتر.. زیاتر
زۆرتر.. زۆرتر
خۆشم بوێن و لە ژووری شیعرەکانما
بتانکەم بەمیوانی خۆم
بتاندەم لەبەرۆکی وشەی نازداری
ژیانی خۆم
بەئێجگاری
پەسەندتان کەم
هەر کاتێ بێ
منداڵانی ئەم دنیایە و
منداڵانی وڵاتەکەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەرگیز چاویان
لە شەقەی باڵی کۆترەکەی
ئاشتی نەبڕێ ،
سەربەست بن و
پێکەنینیان درەختێ بێ
هێشوی چاوی بێ گریان و
میوەی ڕەزی خۆزگە بگرێ.
مناڵینە !
نەکەن بڕۆن !
لەگەڵما بن
هەرکاتێ ئێوە دێن بۆلام
منیش شیعری
ڕەنگاو ڕەنگی
وەکوو خەوی
ئێوەم بۆ دێ !.

بەغدادی : 1976ـ 1977

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کاڵێ

لەبیرمە زۆر جار کە بەفر
وەك میوانی درەنگ وەخت
ئەهات و سووك
ئەیدا لەشووشەی
پەنجەرەی شیعرەکانم
بانگی ئەکرد :
"بیکەرەوە !
لەدوور ڕا هاتووم ودیاریم
بەرچنە وشەی نەوازەی
ڕەزێکن قەت
دەنووکی کەو لێی نەداون ! "
لەبیرمە کە بەرچنەکەم وەرئەگرت و
ئەمخستە سەر ڕەفەی چاوم
ئەویش ئەی وت :
"ئەمێنمەوە لەبەردەمتا ڕائەوەستم
هەتا نیگام ئەخەمە ناونیگاتەوە"

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ ئەی کاڵێ گیان!

هەرگیز لەبەفری میوانی

درەنگ وەختی نازداری تۆ

من تێر نابم!

ئەی کاڵێ گیان!

وەرەو لەگەڵ

دەستی خۆتا بەفر بێنە

من حەز ئەکەم گەر تواشمەوە

لەگەڵ بەفرا بتوێمەوە

ئەی کاڵێ گیان!

بەغدادی –1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەقام

بیرم ناچێ ئەو شەقامەی
ئێوارەیەك بانگی کردین
داوای پیاسەی چەند سەعاتێکی لێ کردین
بیرم ناچێ.
لەو سەرەوە
کەتەنیا خۆم گەڕامەوە
سەرنجم دا :شەقام بوو بوو بەهەردووکمان.
لەشوێن چرپەت
چرۆ سەری دەرئەهێنا.
لەشوێن تاسەم
شەوقی گڵۆپ
ڕێژنەی قژی بارانێکی
زۆر لەسەرخۆ دائەهێنا.
لەوجێ یەدا
کەپێکەنیت
زنەی ئاوازێکی ڕووناك

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەڵ ئەقولاًْ!

لەو جیّ یەشدا

دەستم گرتی

بینیم لاولاویّ بە باڵای فوارەیەکدا

هەڵ ئەزنا!

لەو جیّ یەشدا

لەو جیّ یەشدا

ماچم کردی

بینیم هەرچی دەم ولیّوی

دڵدارانە بوونەتە هەنگ

بۆمژینی ئەو "شانە" یەی

کەماچەکەی من وتۆی کرد

بە هەنگوینی ئەم جیهانە!

بیرم ناچیّ ئەو شەقامەی

ئیّوارەیەك بانگی کردین

داوای پیاسەی

چەند سەعاتیّکی لیّ کردین

بیرم ناچیّ

چۆن بیرم چیّ؟!

بەغدادی –1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بروسكەیەك

بۆ ئیسپانیا –مەدرید–
شەقامی بیكاسۆ
گارسیا لۆركا

نیشتمانم كەشیعرەكانتی خستە ناو
كازیوەی چاو* دڵی ئیسپانیای بینی
وەك یاقوتێكی بەر هەتاو *
لەپەنجەتا ئەجریوێنێ *
لەجریوەش چەپكە بزە ئەچنێت و بەسەر لێوی
منداڵانی ناو دنیادا ئەیبارێنی* هاوڕێم لۆركا !
كوردستانم لەپەڵە خوێنی "ڤیزاردا * سواڵەی
ناو خوێنی زێڕینی كرد بەدیاری وخستیە باوەش
ژانەكانم هاوڕێم لۆركا!* لەم ساتەدا كوردستانم
لەجیاتی ماچی دیدەنی و
سەردانی خۆی * شیعری
منت پێشكەش ئەكا.

كوردستان
سلێمانی شەقامی كەنەفانی
هاوڕێت : گۆران

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەیەکەم سەفەردا

ـ 1ـ

وەختێ خۆم و جانتای سەوزی

مارکەی سەر پشتێن "موسلاّوی "

لەئەستەموولّ

کەدابەزین و ڕاوەستاین

لەدرەخت وبنچکێکی لا ڕێ ئەچووین

هەردووکمان هەر :

قژ خۆلاّویی

شان وملی تەپ و تۆزاوی.

* * *

وادوو ڕۆژە

لەلای ئەم شارە چاوشینە

لامان داوە

کەهەر ئەلّێی

شۆڕەژنێکە کراس سەوز

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕاکشاوە.
بالیفی ژێر سەری کەژە و
ڤاچی سپیش لەبسفۆڕدا
وەك مەڕمەڕی بەرهەتاوە.
ئەم شارە برۆی پەیوەستی
سەرچاوانی شین و ڕەشی
هەر دوو شۆخی
ئەوروپایە وئاسیایە
کەئەیبینی و تێ ئەپەڕێ :
جارێك قۆڵ ڕووت وکراس کورت
جارێکی دی کراسێکی ئاودامانی
لەبەردایە.

⋆ ⋆ ⋆

وادوو ڕۆژە چاوی نامۆم
هەر وەکوو دوو کۆترە شینکە
هەتا ئێستا باڵ بەسترابن.
گرێی باڵیانم کردەوە و
ئەوەتا وا دەمێ بۆ سەر
گومەزی شین وخلیسکی
بریقەدار هەڵ ئەفڕن و
دەمێکی تر ڤژو بسکی
"منەوەر"ی ئەستەمولێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەکەن بەهێلانەی شیعر و
ئارامێکی تێدا ئەگرن.

★ ★ ★

کەبەلای دیواری کۆنی مەڕمەڕینی
مزگەوتێکی کلاّو قووچدا گوزەر ئەکەم
بۆنی کەواو سەڵتەو ، بۆنی
پشتێنەکە وکلاّوەکەی نالی ئەکەم.
کەدەس ئەدەم
لەمۆردی پەرژینی باخێ
دەسم بۆنی ڕیشی ئەگرێ.
کەشەپۆلی سەرهەلگرتوو ،
پەڕەی گوڵی هەڵپچورکاو ،
دووکەڵی هەر دووکەڵ کێشێ ،
کەمنداڵانی هەژاری
وەك کارژۆڵەی پەرەوازە
خەوتوو لەبن سێبەری پرد
چەتری پاسدا
بەدی ئەکەم
من بۆن ئەکەم
بۆنی بۆکڕوزی شیعری
ئاوارە بووی "نالی" ئەکەم!!

★ ★ ★

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئیسته بەناو گۆڕستانی "ئوسکۆدار" دا
ئەگەڕێم و چاوم وەکوو هەلاَلەی سیس.
چڵی مل کەوتوو بەلادا.
هەڵهێناوەی هەنگاوی خاوی پەستم ،
بەناو دارستانی سپی بەردە کێلدا ،
ورد ورد ئەمبا.
گەورەم نالی !
ئەی "نارەوەنە" تەنیاکەی
هەڵکەنراوی خانەقاکەی
سلێمانی !
تۆ لە کوێدا
چڵ و چێوی ڕاکشاوی ؟!
موریدێکی شیعری خۆتم
 هۆرەیەکی "خاك وخۆڵ " تم
هاتووم بۆلات.
گەورەم نالی !
ئەی "تانجەرۆ"ی سەرگەردان و
"سیروان " ی وێڵ
شارێك گۆڕو بێشەیەك کێل
لەکام گۆڕدا
تۆ ئێسقانی
ڕاکشاوی ؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گۆڕت بزر
بزر وەکوو ساڵ ورۆژی
لەدایك بوونی هەزاران
مندالآنی نیشتمانم.
بزر وەکوو زۆر قەڵەمی
فرێنراوی ناو گیرفانی شارەکانم.
بزر..بزر
وەك گۆرانی ودەنگی خۆش و
چریکەکەی "ئەحەی ناسر"
گەورەم نالی !
نەك گۆڕی تۆ
هەتا ئیستەش ئەم دنیایە
زۆری تیایە
زۆری تیایە
کەنازانن کوردستان خۆی
زامی گەورەی لەکوێدایە ؟!

ـ 2ـ

لە گوێ بسفۆڕ هەردوو دەستم
خستۆتە بەر پشتێنەکەم
خۆم بەتەنیا
وەك دار لیمۆیەکی زەردبووی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەر پەڕ گرتوو
ڕاوەستاوم
"با" یەك بزێو خێرا خێرا
دێ و هێشتاکە دەستی تەڕە
بۆینباخم ڕائەکێشێ و
قژیش ئەخاتە سەرچاوم.
ئەم بایە گەلێ لاسارە
واز ناهێنێ وناڕواتەوە ،
دێ ودەستی وشك بۆتەوە
دێ وبەبەر چاوی خۆرەوە
توند بالأم ڕائەوەشێنێ و
لیمۆی خەمم دائەڕنێ و
ئەیدا بەدەم بسفۆڕەوە.

⋆ ⋆ ⋆

تاکوێ بڕکات
"نەورەسە" کەی نزم فڕی
عاشقی ئاو پیا هەڵپرژاو
تاکوێ بڕوات
بەقەڵەمباز ، بەنەرمە غار
ئەسپی شەپۆل : یاڵ سپی وبژ، کەفەڵ شینی
جڵەو بەربووی سەربەرەو خوار.
بەدوایاندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یەکە

یەکە

من خەیاڵم وەکوو هەتاو

ئەیانگاتێ وجێشیان دێڵێ.

یان هەر وەکوو پەڵە هەورێ

ژان بەبارانەوە بگرێ

بەسەریاندا دێت وئەڕوا

ئەڕوات ودێ

تائەو ئەزێ و

تائەوان تاقەتیان ئەچێ.

یان ناو بەناو

هەر سێبەریان بۆئەکات و

وەڕس نابێ و

بەدیاریانەوە ئەوەستێ.

وەکو شاعیر بەدیار وشەوە

زەوی بەدیار پرووشەوە

چرا بەدیار

عاشقێکی بێدارەوە

هەژاران بەدیار کارەوە.

منیش ئیستا

هەنگێکم و شیلەی لێوی

ئەم بسفۆڕە باڵی گرتووم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەرچەند ئەمەوێ هەڵفڕم
هەڵنافڕم وهەتا ئیستە
لەجێگەی خۆم
هیچ نەبزووتووم !

★ ★ ★

لەگوێ بسفۆڕ دانیشتووم و
قۆڵی کراس هەتا ئانیشك
پانتۆڵ تا ئەژنۆ هەڵکراو
هەردوو قاچم
خستۆتە ناو
ئاوی تەنکاو
ئیستە لە "تیترواسك" ئەچم !
تیترواسکێ نامۆو بێجووت
چەند ڕۆژێکە
هەرخۆی و خۆی
بەسێبەری کەنارێکی دەس تەزیوا
بەهەتاوی بەستێنێکی
ئارەقی لاجانگ نەسڕیوا
هەرخۆی وخۆی نامۆو بێجووت
بەسەر ڕۆخی داوێن تەڕا
نزم.. نزم، بەقەد بالأی
خەمی نەمام

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەڵئەفڕێت و ئینجا بەرز

لەناو تەمی

نیوە داپۆشیوی شاخا

ون ئەبێت و لەدواییدا

هەرخۆی‌و خۆی نامۆو بێجووت

ئەگاتە لای بەفری نووستووی

سەر هەڵەمووت !..

* * *

لەگوێ بسفۆڕ ڕاکشاوم

هەردوو دەستم لەژێر سەردا

ئیستە ئەڵێی هێرۆیەکی

سەرلق سپیم

لەدوورەوە ئاو هێناومی‌و

ئاولایداوم.

وەکو هێلکە شەیتانۆکەی سەر لم

چاوم نووقاو.

وەك شۆڕەبی دانەویی

گوێ گرتوو لەگۆرانیی ئاو

گوێم گرتووە :

ئەڵێی هاژە ناوم دێنێ

کەنار لایلایەم بۆ ئەکا

گەرداوی دوور بانگم ئەکا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەر هەڵ ئەبڕم

تۆزێکی تر هەڵ ئەسم وبەم ڕۆخەدا

ڕێگەی ئاونگاویی ئەگرم.

ئەڕۆم هەورازی سەر بەگوڵ

دەشتی قژ زەرد

گردۆڵکەی هەردی ڕووت و قووت

هەمووی ئەبڕم

ئەڕۆم.. ئەچم

لەکۆڵ کێشی پاپۆڕەکان

لەبێ کاری بەندەرەکان

پرسیار ئەکەم.

ئەڕۆم "شەفیقی تۆڕنەچی " ئەبینمەوە

لێی ئەپرسم،

تا بەلەمە سەوڵ سوورە

چاوشینەکەی "نازم حیکمەت"

ئەدۆزمەوە وسواری ئەبم.

ئەوسا ئیتر هەردوو سەوڵم

ئەبن بەدوو باڵی درێژ

ئەمبەنە لای شەپۆلی دوور

ئەمبەنە لای ئەوگەرداوەی

بانگی کردم

ئەمبەنە لای ماسیگرێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەهەر وەکوو خۆم تەنیایە

بەلاَم ئاواتی چاو سەوزی

وەکوو بسفۆڕ لە دڵیایە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پایزە نامەیەك

وەرەوە بابەجووت بڕۆین
خۆرنشینە وشەقامی چۆڵ
خەمێکی زەردی کشاوە
چاوەڕێی پیاسەی ئێمەیە ،
ئێوارەی ڕەنگ.. هەڵبزڕکاو
لەئاوێنەی ئەم پایزە درەنگەدا
ئەڵێی دەم وچاوی خۆمە
دەم و چاوی پێش حەوت ساڵم
ئەوساتانەی
کەجێت هێشتم :
" دەم وچاوم کانییەکی
ساف و ڕوون بوو
کەتوڕەبوونت هەڵیکرد
بووی بەگەرداو
لێڵت کردم ! "
ئەی شیعرە هەڵفریوەکەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەرەوە با یەکە یەکە
شەقامەکان تەی کەینەوە
ئەوشەقامە درێژانەی
وەك بێداری وشەونخوونی
ئێمە وان و تەواو نابن.
وەرەوە با سەر کەینەوە
بەباوەشی باخچەکاندا
ئەوباخانەی گەڵاّی داریان
وەك ڕازەکانی دڵی من
چڕ و پڕن
ناژمێررێن و تەواو نابن.
وەرەوە بابەجووت بڕۆین
بیّ دەنگ وەکوو ئاونگی سەر
پەڕەی چاوم.
وەرەوە بابەجووت بڕۆین
گلەییمان زۆر لە سەرە
گلەیی ئەو ڕوبارانەی
بەلایاندا تێپەڕین و
سەرمان لەشەپۆلیان نەدا.
گلەیی ئەو درەختانەی
بەلایاندا تێپەڕین و
سەرمان لە سێبەریان نەدا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گلەیمان زۆر لە سەرە
وەرەوە بابەجووت بڕۆین
خۆر ماویەتی هەورازێکی تریش ببڕێ !

★ ★ ★

خۆر نشین ئیستە تارایە
تارای پەنجەرەی مالآن و
سەر گومەز ودرەختەکان.
وا ئێستە خۆر لەئەستێرك و گۆمەکاندا
ئەلێی تاوسێکی خڕی داگیرساوە ،
پەلکە ڕەنگینەی ئاگری سەر ڕووی ئاوە.
وەرەوە با بەجووت بڕۆین
من ئەمەوێ ئەو تارایە
لەپەنجەرە وسەرگومەز و درەختەکان
بکەمەوەو بیدەم بەسەر سەری تۆدا
من ئەمەوێ
تۆ شاژنی ئەرخەوانیی
خۆرنشین بی و
منیش وشەی گڕ تێ بەربووی
ئەم دیدارە.

★ ★ ★

وەرەوە با بەجووت بڕۆین
دیوانێکی تازەم هەیە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەدەم ڕێوە

بۆڵە وشەی شیرینی ئەکەم بەدەمتا

حەرفی زەرد وسوور سەوزی

ئەدەم لەقژو بەرۆکت

ڕستەی شینت ئەکەمە مل.

وەرەوە بابەجووت بڕۆین

ئەوەتا خۆر

گەیشتۆتە سەر دوا هەوراز

هاکا لەپڕ بازێکی داو خۆی هەڵدایە [1]

باوەشی شەو.

نەهاتی تابە جووت بڕۆین

شیعرم شەوی بەسەردا هات.

نەهاتی تابەجووت بڕۆین

نەهاتی تابەجووت.

نەهاتی تا.

نەهاتی.

نە.

(1) وێنەی قەسیدەیەکی ئەلیوتە 1982.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوو دەنگ

1ـ فریشتەی دەنگی سپی

بیڵێ وبا ڕوخساری گڕەی هاتووم بەسەر
ئەم ژیلەمۆی سەفەرەدا
بخەمە بەر
ئەوپڕوشە وکزە بایەی
کە لە کوێستانی دەنگتەوە
ورد
ورد
ورد
ورد
دێنە خوارێ.
بیڵێ و باگوێم پڕ بەبیستن
بۆنی ئەو باخانە بکات
کە لەتاڤگەی گەرووتەوە
ئاواز پڕژێنی من ئەکەن.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بیلێ و با تاوڵی تاسەم لەم کۆچەدا
لەبەر کارێزی فێنکی دەنگتا بخەم.
ماندووم ئەی دەنگی سپی فریشتەی ،
لەلای بەفری کاوانەوە هاتوو
ماندووم.. ماندووم
توخوا ئەگەر لەسەر دەستی خۆرنشینی ئاخەکانت
هەڵم نەگری !
توخوا ئەگەر لەکەژاوەی پێڵوی هەوری نیگاکانتا
هەڵم نەگری !
ماندووم.. ماندووم، ئەزانی چۆن؟
ماندووم وەك هەناسەی سواری ئەو چلاّنەی
کە "با" لەکەناری چەمدا
سەریان ئەکا بەناو ئاودا و
دەریان دێنێ ودیسانەوە
ئەیانکاتەوە بەئاودا !
ماندووم ، وەك ئەو شەقامانەی
کەرێبواری
سوارە وپیادەیان لەسەر نارەوێتەوە.
ئەی فریشتەی دەنگی سپی !
لەسەر باڵی ئاوریشمینی ،
لەسەر باڵی هەناسەکەت
هەڵم ئەگری ؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوائیستە ، خۆم ئەبینم لەدوورترین ئەستێرەدا
ئەجریوێنم !
لە دوورترین ئەستێرەدا گوڵی ناو خەو ئەکەمەوەو
ئەیدەم لەقژی لەیلاکەم
خۆم ئەبینم هێواش هێواش لەسەر شانۆی
سپی و بەرزی هەوری خەیاڵ
سەما لەگەڵ گیانتا ئەکەم.
" بایرۆن ! تەنیام وتەنیای هەر گەڕیدەی
ناو سرووشتەو ، پەنابەری دارستانە کپەکانە.
پوشکین ! تەنیام وتەنیایی تۆش هاتوەو
ئیستە بەجووت لەسەر درەختی گریانی
من ئەخوێنن "
ئەی فریشتەی دەنگی سپی !
بیڵێو با ڕوخساری گڕەی هاتووم بەسەر
ئەم ژیلەمۆی سەفەرەدا بخەمە بەر
ئەو پڕوشە وکزە بایەی
کەلەکوێستانی دەنگتەوە
ورد
ورد
ورد
ورد
دێنە خوارێ وئینجا منیش لەگەڵیاندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەتوێ

مەوە

ئەت

و

ێ

م

ە

و

ە.

2ـ كوڕ ژنی ئەسپی برووسكە

نێرودا وای بەشیللی وت :

لەبەرئەوەی

جێ ژوانی دڵداریم وسێبەری بن

ئەوسەروانەی كەسەرت تیا ئەنێمەوە..

لەبەر ئەوەی

تۆ ڕنوی ڤژی تاریكی و

لقی دەستی لاوازو لەرزۆكی دایكمی و

لەبەر ئەوەی

تۆ چۆلەكەی باڵكراوی

سانتیاگۆیت ونافڕی !

لەبەر ئەوەی لەناو نیگای

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبی ماندووی هەژارو برسیەکاندا

تۆ فرمێسکێکی قەدەغە ودەرکراوی !

نیشتمانم !

بۆیە کاتێ بانگم ئەکەی

ئەبم بەئەسپی برووسکە ولەتاریکیتا تاو ئەدەم

بۆیە کاتێ بانگم ئەکەی

ئەبم بەنان

بەئاو

ئەبم بەباڵ و بە هەتاو

نیشتمانم !.

ئابی –1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پڵنگ و پەیکەر

بۆ" هێمن"

لە گیانەڵاوی ئێوارەی ڕۆژێکتا بوو
گەیشتمە لات.
برینەکانم هەرلەبەر دەرگاتەوە
خۆیان هاویشتە باوەشی ڕووبارەکەت
ئەویش هێواش گرتنیەوە و
بەدەم ماچی ئازارەوە
بردنیە شار :
ئەمە تۆی من لەناو خەوی
چەند ساڵەما
هەموو شەوێ ئەمبینیت و
دەستم ئەخستە کەمەرت
بەیەکەوە سەمامان بۆ :
باران ، لوتکە ، هەتاو ئەکرد !
ئەمە منم "گۆیژە" م بۆ تۆ هێناوەتە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پاڵ " زاوا –بووك" !
كەشەو داهات
بەدووقۆڵی سەرئەخەنە سەر شانمان و
ئێمەش ورد ورد لەبەرخۆوە
ئەو سرودەیان بۆ ئەڵێین
كەیەكەم جار لێرەپشكووت !
بمگەڕێنە !
نەشارەزای گەلێ شاری
چاوی خۆمم
لەدڵی خۆمدا ون ئەبم !
ـ كوا چوارچرا ؟!
ترسێ نیگای تروكانی
پەنجەی ئاوڕت خستە سەر
بێدەنگی یەك.. وەكوو كلووی
بەفرێكی مات
لە با پێچی ڕوخسارماندا
تروشكەی كرد !
كەڕاوەستاین مێژوومان دی
پاشەو پاش ئەگەڕایەوە ،
ڕۆژمێرێكی داینە دەست
لە خۆر نشین هەڵكێشرابوو !
ـ كەواتە من حەوت ساڵان بووم

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەتۆ "بوویت " ولێرەدا بوو

خۆرت هێناو

ئەتدا لەبەرۆکی "سابلاّخ"

لێرەدا بوو شانۆیەکت لەگولاّلە

دروست کردو ئەستێرەت پیاهەڵئەواسی.

شایی نێرگز لەناو بەفرا

ئەیخایاند و ،چراخانی مۆمی پەنجەی

داگیرساوی درەختەکان

ئۆپەرێتی ڕووناکی بوون.

ـ کەواتە من حەوت ساڵاّن بووم.

بەستەڵەکی بێ دەنگیمان

وەختێ شکان

کەچەند زەرنەقوتەی ئاخێ

سەریان لەناو سنگمانەوە هێنایە دەر

بەبێ ئەوەی پێبزانین لەدڵۆپی

ئاونگی ناو

ئەستێرکەکانی پێڵۆیان ئەخواردەوە !

وتت : بەلاّم ئیستە لەژێر

هەردوو قاچی پەیکەردا شار

پڵنگێکە ئەژنۆ شکاو.

تۆ بڕوانە ! چۆن لەنێوان

هەر دە پەنجەی پەیکەرەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەتا ئەمرۆش خوێنی هەڵۆ کوژراوەکان
دێنە خوارێ ولەچەقی گشت ڕێگەیەکدا
وەرزێکی نوێ ناو نووس ئەکەن !
تۆ بڕوانە ! "محەمەد" چۆن
لەناو نەڕەی شێرەکانی
هەرچوار گۆشەی باخچەکەوە
دێتە دەرێو هەتائیستەیش
پەیکەرەکە ئەتۆقێنێ !
گەڕاین.. گەڕاین
لەپێچی هەر شەقامێکت وکۆڵانێکتا
گەلا.. گەلا
سەرنجەکانم ئەوەرین.
ناسیاوم و نەناسیاوم :
جلەکانم ، جامانەکەم هەندێ وشەم
پێناسێ بوون ئەیانکردمە
کۆڵی دایکی خۆشەویستیت.
ئەیانبینیم کوێرە کانیم
لەناو کاولاشی دڵیاندا
سەر لەنوێ ئەتەقاندەوە
ـ قوربانت بین
سەرنویشتمان وا لەدەستی ئێوەدایە
توخوا باشین ؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قوربانت بین !
گەڕاین.. گەڕاین
کچەکانت پۆلە گوڵ بوون
لەچارشێوی ڕەنگاو ڕەنگدا هەڵ ئەفڕین و
لەسەر لقی هەردوو دەستی هەڵ لەرزیوم
ئەنیشتنەوە..
چرای مەمکیان ئەدا لەشەختەی ڕوخساری
وەریوی من
ـ توخوا خەڵکی سلێمانیت ؟!
بریا.. بریا
سلێمانیم بدیتایە !
ئەی کچی جوان لەبەر بریاو خۆزگەی تۆیە
سەرم داوە بەوشاخانەو
لەبەر بۆ کروزی جەرگی تۆیە ، کەمن
گیانم کردۆتە چراوگی دارستان وئەشکەوتەکان
لەبەر ئەو ئێسکە سووکەتە
ڕەنگم پەڕیوی ناو تەمی
سەر مالآنی سلێمانی و سەر ئێرەیە
ئەی کچی جوان !
لەگیانەلاٌوی ئێوارەی ڕۆژێکتا بوو
گەیشتمە لات
برینەکانم هەر لەبەر دەرگاتەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆیان هاویشتە باوەشی ڕووبارەکەت

ئەویش هێواش گرتنیەوەو

بەدەم ماچی ئازارەوە

بردنیە شار !

1976

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕەشەبا

ـ 1ـ

بە "کەنفانی" م وت :

وشەی باڵندەت لەبێشەی چڕی

ئەندێشەتەوە هاتۆتە دەرێ و

ئەوا ئێستاکە هەموو ئاسمان و

دەنگی هەتاوی تازە هەڵهاتووی

وڵاتی خۆری بەستۆتە باڵی و

لەچاوی خۆیدا

هەرچی سەرنجی شەپۆلەکانە

کۆی کردۆتەوە.

جێگایەك نییە

کەجێی قەوارەی کۆچی وشەی تۆی

تێدا بێتەوە

زەمانێك نییە

کەخۆشەویستی وشەی شەهیدتی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبیرچیێتەوە !

وشەی باڵندەت لەسەر درەختی

نامۆیی هەژار

هێلانە ئەکاو لەسەر چڵی گڕ ئەنیشێتەوە.

کاتێکیش وشەی باڵندەت ئەفڕێ

سنورێك نییە لەهەڵفڕینیا

نەیسڕێتەوە !

ئەویش پێی وتم :

وشەی باڵندەم ئاوابێ ئیتر

چۆن ماڵیی ئەکرێ و ئەگیرێتەوە.

چۆن ماڵیی ئەکرێ وئەگیرێتەوە!

ـ 2ـ

لەناو شریخەی چەخماخەدا بوو

کەتۆوی دەنگم

کرد بەسەر کێڵگەی تەمی وشەوە

کاتێکیش وەرزی سەرهەڵدانی ئەو

هات بەپیرمەوە

بینیم پەڵە دەنگ

لەتەماشاتا سەوز ئەکاتەوە.

لەتەماشاتا جۆگەلەی ڕستەم

ئاوێنەیەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبنی روونیا ئەتخوێنێتەوە.
لەتەماشاتا هەر برژانگێکت
ئەبێتە نووکی خامەی شاعیرێ و
لەسەر لاپەڕەی پێڵوی چاوانت
وەك هەزار هەڵبەست
ئەمنووسێتەوەو ئەمنووسێتەوە.

ـ 3ـ

بەربەیان گریا
کاتێ گوێ ی لێبوو
وا ڕەشەبایەك لەلەپی دەستی
زبر وتوڕەیا
گوڵی وشەیەك هەڵ ئەوەرێنێ و
بەرەو گۆڕیچکەی باپێچی ئەبا.
گریان پێ کەنی
کاتێ کەبینی
فرمێسکی وشەی
بەدڵی بەردا ئەچێتە خوارێ و
چرای ژوور سەری
چیا هەڵ ئەکا !

1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شـــاخ

بەناو مێژووی تەما ،ئاورٍ :سەرنجی خۆی

سواری ئەسپی

چەخماخەیەکی تیژ ئەکات ،

ئەسپی چاوێ

کە وەرزە جوانەمەرگەکان

جڵەو بۆ –تاوی – شل ئەکەن !.

زۆردەمێکە ئائەم ئەسپە

ڕێی مەرگ ئەبڕێ

تا ناوچەوان خۆرێکی سووری تیا هەڵبێ.

هەتا بفرێ دائەگیرسێ وتیشك ئەهاوێ.

ڕامەوەستە

تا ماندووبوون هەناسەی ڕێگە سوار ئەکات

ـ ئەم کێوانە ئەیانەوێ

بومەلەرزە ڕایان ژەنێ.

ئەیانەوێ خۆشەویستی ومەرگ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەگەردوونیان بناسێنن
پشکۆ لەشەختەی سنگیانا دەربهێنن.
ئەیانەوێ لووتکە نەگری و دنیا بەبارانێ تەڕ بێ
کــەئەستێرە کوژراوەکان جێ پێ ی بەهاری هەلگرن.
ئەم کێوانە ئەیانەوێ
پرشنگ لەئاسۆدا بگرن
ـ نیشانەیە : گوللە سوارەو
برین : مەڵبەندێکە ئاگر
لەچوار دەوری
ئەم نەخشەیە ئەکاتەوە.
نیشانەیە : ئەم نەخشەیە سەری جەنگەڵە داوێکە
توناوتوونە
ـ بیرتان نایە ! مانگی کوژراو کەهەڵنەهات
چ کۆتەڵێ ئەگێڕدرا بۆ ئاسمانەکەم ؟
ئەم نەخشەیە گوندەکانی
لە شەوەزەنگا رزیون
لەناو ئۆردوگای دوکەڵا
ئاگردانی چاوی ئێوەی شاردۆتەوە.
نیشانەیە : ئەم نەخشەیە سەری جەنگەڵە داوێکە
هەزار داوی خستۆتەوە.
ـ بەئاگابن نەخشەکەتان
کەنیزەکێ بەماچێکی دوای نیوە شەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسەر مەمکی تاپۆی نەکات !
بەئاگابن نەخشەکەتان لەپێشوازی
خەلیفە دا
خۆی ڕانەخات !
ـ نیشانەیە: هەمووبڕینەوەی دارێك
باڵندەکان فێر ئەکات چۆن
هێلانەکان بگوێزنەوە و
لەگەڵ ئازاردا کۆچ بکەن.
بێ دەنگییان ئەچەقانە چاوی یادمان.
بیرتان نایە ! یەکێ نەبوو لەژوور سەری
تەرمی پەیمانی "سیڤەر" دا
ڕمی دەنگی داچەقێنێ
بیرتان نایە ؟
ـ نیشانەیە هەموو هەڵکەندنی دارێ
باڵندەکان فێرئەکات چۆن
بەباڵ بێچوو بگوێزنەوە بۆ کونە شاخ
فێریان ئەکات کەنیشتنەوە
چاوی ڕاوچی
لەتان وپۆی پیلانەکاندا ببینن !
ـ کەهەڵفڕین
ئاوڕ لەو لقە بەنەوە.
نیشانەیە لق شکاوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لق پوازی چوارەمینی

داتاشراوە !

ـ ئەم شاخانە "گەزنەفون "ی

کۆن ونوێیان

خستۆتە ناوئەشکەوتەوە و

دەمی ئەشکەوتیان بەتەرمی شەهیدەکانم بەستووە !

پشوو نادا

چەك زمانی کێڵگەی ئەو جوتیارانە ئەزانێ

کەهەوارو

دیوەخانی بەگ تێی ناگا.

باروتی گڕ لەزەمینی گیانا ئەڕوێ.

چەك لەگەڵ مردندا ئەدوێ.

چیتان ئەوێ ؟ !

کەگوێتان نا ، کەگوێمان نا

بەدەلاقەی دەرگای برینی شارەوە

چیمان ئەبیست ؟

ـ لەکێلانی خەمەکانی ئەم شارەدا

وشە ئەبێتە خەنجەر و

ئەکرێن بەقەدی شیعرەوە.

وشە ئەڕوا وئەگاتە شاخ

وشە ئەبێ بەباو بۆران

ئەبێ بەشەوبۆ بۆ قژی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مانگی کوژراوی دەزگیران.

چی ئەبیستن ؟!

چی ئەبینن ؟!

ـ لەناو گەڕەکی گریانی هەژارانا

ئاخێکمان دی

سەریان ئەبڕی

ئاخ بوو بەگوڵ

لەشاخ ڕووا

ئاخ بوو بە کەو

بۆ لای بەفری

یار هەڵ فڕی.

چیتان ئەوێ ؟!

ـ کەو نەخرێتە ناو قەفەزی پایتەختەوە

گوڵ نەڕنرێ و نەبرێ بۆ میر.

ـ ئەم کێوانە لەسەر پشتیان

کاسە سەری دێوی ڕەشی

چاخەکانیان هەڵ چنیوە.

پشوو نادا

ئەسپی خوێنی ئەم شاخانە

لەو ڕۆژەوە ئەحیلێنن

کەهۆگری غار کردنن لەدۆزەخدا

لەورۆژەوە ئەحیلێنن ، پشوو نادەن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەماشاکەن

تیشکی زامدار ئەوا بەشانی ئاسۆدا

بەرەو ژوورە.

شەقاوی دەنگ

بنکەی بیستن

لەگوێ ی ساڵدا ئەکاتەوە و ،

لەژوورەکانی کۆشکی "ڕەشید " دا ئەگرمێنن.

بارانی دەنگ

پەڵە لەسنگی سەنگەری

دە ساڵەدا

ئەداو بەتاو

دائەکاتە سەر شانۆی خوێن

ـ ئەزانن بۆ هەوری ئێمە

قەت بارانی لەبار ناچێ ؟

ـ هەژارەکان ڕەنگیان تێکەڵ

بەهەوری تینوو کردووە.

هەژارەکان ناونیشانی شاخەکانیان

لەسەر روومەتی برسێتی هەڵکەندووە.

هەژارەکان ئالأی دڵی

ئایندەیان لە ئێستەوە

هەڵکردووە .

پشوو نادا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەمە ڕێگەی ئەو چاوانەن گلێنەیان
لەقۆناغی مەرگا تۆو کرد
بەئەژنۆ مۆری بەردەمی ترسیان نەکرد.
پشوو نادا
ئەسپی خوێنی ئەم شاخانە
لەو ڕۆژەوە ئەحیلێنێ
کە ئەستێرەی قوربانیی خۆی
لەگۆمی سەنگەردا دیوە.
لەو ڕۆژەوە هەوری حیلەی ئەگرمێنێ
کەخۆی بەتۆفانی سەدەی ،
مردن بەپێوە ناسیوە.

1974/2/6

ئەم شیعرە لەپێداچونەوەدا بۆ دووەمجار دەستکاری کراوەتەوە و هەندێ ئالۆگۆڕی بەسەردا هاتووە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەشتێك

یەك شەمەیە..
جادەکانی ڕوو لەباخی "هیرۆ سترۆ "
جووت جووت دڵدار هەڵ ئەفڕێنن
بۆ ئاهەنگی دوای نیوەڕۆ.
"هیرۆ سترۆ" ی شاژنی گشت
باخچەکانی نێو "بۆ خارست"
لەچوار لاوە
دەرگای سەوزی میوانداری
وا لەسەر پشت.
دارستانی سنەوبەری
نیوە هەتاو
نیوە سێبەر.
شەوقانەوەی فوارەی ئاوی
بەر تیشکی خۆر
چیمەنی تەڕ.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەنگی باندی مۆسیقایەك
شەپۆلی "با" ڕای ئەژەنێ ،
جارێك وەكوو بگری وایە و
جارێكی تر پێ ئەكەنێ ،
تەزووی فێنك
بەدەروون و گیاندا دێنن
ئەتدەنە دەم خۆزگەی فڕین
باڵ پێ گرتن.
بەسەر شەقامی بەرد ڕێژدا
جێ.. جێ.. تەڕی باراناویی
هێدی.. هێدی وا ئەڕۆم و
ڕووم كردۆتە گۆمی چاوی.
هەڵڕوانینی ڕۆژهەڵاتیم بۆ دەورو پشت
هەنگاوی خاو
ئاوڕی زۆر، حەپەسان و
شان لەشان دان
ئێستی ناكاو !
ـ ئەی فریشتەی بوخارستی
ببورە لێم
یەكەم جارە
كەوی عومرم
خۆی لەقەفەز دەرباز بكاو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئازاد بفڕم.
لەم گەشتەدا چاوی برسیم
لەچەند شۆخی نازدار ببڕم ؟!
بەکامێرام لێرەو لەوێ
چەند دیمەنی شیرین بگرم ؟!
هەر ئەڕۆم و "هیرۆ سترۆ"
قۆڵی شیعری لەقۆڵمایە
هەر ئەڕۆم و بۆنی کچ و
شەقامی گوڵ دوایی نایە .
لەم پێچەدا پەیکەرەکەی
سەری "گۆرکی " ئەموەستێنێ
وا شەماڵێك بۆنی بزەی
سمێڵی ئەو بۆ من دێنێ .
لەوپێچەیشدا "مایکۆفسکی"
تەوێڵ پانی ، قژ ئاڵۆزکاو
لەسەر سەکۆی کۆنکرێتی ی
ڕاوەستاوە
ڕوو لەهەتاو .
لەناوەندا "ئیمنیسکی"
دەستی چەپی بۆ هەوارێ
ڕاکێشاوە
کە سەربەستیی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕەشماڵی خۆی تیا هەڵداوە .
ئیمینیسکی !
ئەی لووتکەکەی
مانگی شیعر لەسەر کردوو .
ئەی بەخۆڵی ڕۆمانیا
چاوی وشەو بەهرە ڕشتوو .
بابەر لەوەی تێپەڕم و
"هیرۆ سترۆ " بەجێ بێڵم
سەری شیعری بچووکی خۆم
لەبەر دەمتا دانەوێنم .

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

كفن دز – ئەكتەر

هەناسەدان لەناو سنگی ولآتێکدا
کە سییەکانی بەبارووت داگرنەوە !
چی بەسەردێ ؟!
ـ ئەمە ڕاهێنانی مەرگە ، کاتێ کەخاك
ژان بەدووانەی
شەوی بوومەلەرزەو بورکانەوە ئەگرێ !
ـ هەناسەی تۆم کەهەڵمژی
نمەی بارانی بینینم
ڕژانە سەر
گۆنەی پایزێ و سەوز بووم .
هەناسەدان لەناو سنگی ولآتێکدا
کە سییەکانی بەبارووت داگرنەوە
ڕاهێنانی مەرگە ودەستەمۆکردنی بەوری ترسە
لەبێشەلآنی ئاگردا .
هەناسەدان لەنیشتمانی دووکەڵدا
گەشکردنەوەی پشکۆکانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژێر ئێسکێکە

هەڵقرچانی :

بانگ کردنە لەبارەشێ

چنگی لوورەی بخاتە ناو

بەستەڵەکی مێژووەوە

لافاوی نووستوو هەستێنێ !

ـ هەناسەتم کەهەڵمژی

ڕەنگم بوو بەدەنگی هەڵۆو

لەناو هەوارا دای چەقانم

ڕەنگم لەدەنگتا گرتەوە

بیرکەرەوە : لەوگەشتانەی ، لەوسەفەرە درێژانەی

کردمان ونەگەڕاینەوە ..

ماڵ ئاوابێ ! گریان لە ناو

دەربەندەکاندا بەستوێتی !

ماڵ ئاوابێ ! دایکم ئەڕوانێتە مەرگم

بەر لەوەی هێشتا مردبم

ماڵ ئاوابێ ! هاتی و برسێتیت هێناوە بەپیرمەوە

ماچم کردی و ماچت کردم

ـ لەم ناوەدا

دۆزەخ لەبەهەشت چووز ئەکرێ !

لەم ناوەدا پرۆژەکان لە ـ خوێن ـ ەوە

وزەی ڕوناکی وەرئەگرن .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کامە شەهید پرسیوێتی

ئەو چەقۆیە سەرم ئەبڕێ ؟!

کام قوربانی هات و وتی :

مەرجی مردنم بۆ دانێن !

لەم ناوەدا ، هۆزی مەرگ هەڵبژاردن،جێنیشتەیە .

لەم ناوەدا تەنها بەفر فریشتەیە .

هەناسەدان لەناو سنگی ولاٌتێکدا

کە سییەکانی بەبارووت داگرنەوە

خۆر چی لێدێ ؟

ئەمە وەرزی

پەڕینەوەی تیشکە بەسەر شوورەی هەموو نێزەکاندا و

گرتنە باوەشی لوتکەیە .

پەڕینەوەی برسێتی‌یە .

گوێ بگرن ! نان لەناو خەوا هاوار ئەکاو

هەژارەکان هەڵ ئەسێنێ .

مەیگۆڕنەوە ! ئێوە هاتوون دەم و چاوتان

لەکفن دزە کۆنەکان بسەننەوە

مەیگۆڕنەوە ! ئێوە هاتوون گۆڕی دنیای

تاوانەکان یەکە .. یەکە هەڵبەنەوە .

ـ 2ـ

لە"بیافرا " ی ناو "سینا "دا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەدەسکەنەی قژیان کردی

هەرچی دڵداری دنیایە

بێ قژ بینیم .

ئەی دڵدارە بێ قژەکان

قژی خۆتان ئەوێتەوە ؟!

یان بارۆکەی دەلاڵەکان لەسەر ئەکەن ؟!

یان سەرتاشخانەی سۆزانیی ژێردەواری

سفر تاشی

"101"ی ئەم جیهانە

لەبیرئەکەن ؟!

سە رەتای 1974

ئەم شیعرەش بۆ جاری دووەم و لەکۆتایی هەمان ساڵدا کەمێك گۆڕانی بەسەردا هاتووەو دەسکاری کراوەتەوە .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەهارە شیعرێك

وەكوو درەختێكی تەنیای
بەر زەردە پەڕ
لەپاڵ دەوەنی گردێكدا
ڕاوەستاوم
سەرو مل و تا ناو قەدم
لەبەر هەتاو
قاچ و قول و تا ژوورئەژنۆ
نوقمی سێبەر .
بەرامبەرم :
كێوی بەردیینی گەردن لووس
وەك دیواری شووشەی شین باو
ڕێك هەڵكشاو
كەگلێنەم ئەفڕێ بۆلای
وەك سەرنجم هەڵبخلیسكێ
چاو ئەتروكێ وكزە بایەك
كالانە پڕ ئەكا لەئاو .
لەم لاشەوە تەم ومژێ
وەك قژی خاو
بەدەم "با"وە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دێت وئەچێ وجارێك ئەچێتە سەرلەشی
بەفری نووستوو دای ئەپۆشێ و
جارێکی تر وەکوو هەڵبێ
بەرەو دواوە
بەرەو دۆڵی ئەودیوی شاخ
مل ئەنێت و بەهێواشی دائەگەڕێ .
لەو لایشەوە لووتکەی تیژی
شێوە خەنجەر .
پەڵە هەورێکی سمیوە و
چەتری سپی
هەڵداوە لەسەر تەوقە سەر .
لەبناردا و لەسەر ڕووبار
کەشەوقی ئاوێنەی ئاوی
چەپکە پرشنگ
ئەدا لەپەڵکە گیای دەشتی
ڕاکشاوی تەختی کەنار .
پۆلە ماسیگرەی سپی
سپی وەکوو گوڵی چوالە
باڵ وەر ئەدەن لەتەنکاو و
تنۆکی سارد ئەپرژێنن
لەدەم وچاوی هەڵاڵە .
بەلای ڕاستدا پەڵە چنار

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەجۆگەدا قاچی تەزیو
لەرەلەر و خشە خشی گەلاَی گوارەی
وەك ختووكەی لامل بدا
دائەچلَەكیَ و پیَ ئەكەنیَ ولەنجە ئەكا
چلَی بەرزی گەردانە زیو .
بەلای چەپدا :
ڕیَگەی نسرمی ناو دەربەند
ئەم بەر .. ئەو بەر
هەتا ئیَستەش دەست و پەنجەی
دارستانی شین هەلَگەڕاو .. لەگۆ كەوتوو
بنچك لە ژیَر بەفرا خەوتوو
كەسەرنجی زیاد لیَ بگرم
من لیَرەوە لەسەرماندا
وەك شۆڕەبی هەلَ ئەلەرزیم .
ئیَوارەیەو خۆرنشینە و هەر وەستاوم
لەوساكەوە پەیكەریَكی بلوز شینم
هەردوو دەستم لەگیرفاندا و نەجولاَوم .
ئەوا ئیَستەیش
لەدامیَنی زەردو سوری ئەم گردەدا
تۆ ئەبینم ئەی كچی جوان !
كراس وكەوای پوولەكەت ،
نیَرگزی قژ ،

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بریسك و هوڕ
بریق و باق
وەك گزنگ و دەنكە تەرزە
وەك پوولەكەی پشتی ماسی
گۆمی زۆر ڕوون ،
وەك پزیزكی ئاگری شوانی
بەقەد پاڵەوە سووتاوم ،
وەك دڵۆپی هەڵپرژاوی
سەر قەڵبەزە
هەزار تیشكی
ڕەنگاو ڕەنگ ئەدەن لەچاوم .
گەرای سەدان شیعری بچووك
لەناو ناخی مندا ئەخەن .
بەئەسپایی و بەژێی دڵم
زۆر مۆسیقای دەنگ سیحراوی
نەبیستراوم بۆ لێ ئەدەن .
ئەی شۆڕە كچ !
ئەبێ چی جوانتر بێ لەتۆ ؟
مەگەر تۆزێكی تر وەختێ
كەتاریكی بەپەلەپەل
بۆ ئێرە دێ
من ئەڕۆم و

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو لەجێگەم دائەنیشێ .

وەختێ لەگەڵ

دەنگی سەوزی "خالقی" دا

سوار ئەبم و

بەرەو شار ئەگەڕێمەوە

وەختێ لەپڕ

لەسەر ملەی تاسڵۆجەوە

لەودیو جامی تاکسییەوە

"سلێمانی" م دەرئەکەوێ

مەگەر هەر ئەو لەم شەوەدا

لەو دوورەوە

شەپۆلی درەوشانەوەی چاوەکانی

تیشکی مرواری بەردەمی

هەڵڕێژراوی

وەك کراس و کەوای بەرت

پوولەکە چن ..

مەگەر هەر ئەو

وەك تۆ جوان بێ و بگاتە تۆ و

بەهەر دووکتان شیعری جوانیش

بدەن بەمن .

بەهاری 1984

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسۆفیادا

ـ 1ـ

ئەوا ئێستەیش
گەیشتینە بەردەمی سۆفیای سەوز
کەهەر وەکوو سنەوبەری تیتك تەڕی دوای باران
خاوێن ..خاوێن, لەش برۆنزیی،بریقەی دێ و
لەودوورەوە زەردەی بزە
ئەدا لەدەم وچاومان.

⋆ ⋆ ⋆

لەپەنجەرەی واگۆنەوە سەروملی دەرهاتووم
ئەڵێی هێشووی بەردەمی ڕەشەبایە
هەردوو چاوم نیوە نووقاو ئاو تێزاو
دنیا ئەفڕێ و کەم خایەنە ئەم پەلەی تەماشایە .

⋆ ⋆ ⋆

لەجۆلانەی ناو بالقۆنی سەر نهۆمی بەرزەوە
وەکوو لەشم خەیاڵم ڕائەژەنم ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆبەرەو خوار ، بۆبەرەو ژوور ڕوانینم
دێت و ئەچیٚ و
ئەوەی خەڵكی نایبینیٚ من ئەیبینم .

★ ★ ★

كچ بەچەپك زەردوسوور
شەقامەكان گوڵدانن
ئەوە بۆیە ئەمجارەیان شیعری سپی هاوینەم
بۆن خۆشترین عەتری وشەی
گوڵزاری ناو دیوانن !

★ ★ ★

ئەی كچانی لەش كەروێشكیی نەرم ونۆڵ !
لەبەر هەتاو پێستی شان ولامل تانیوەی قۆڵ
وەكوو ڕەنگی قەیسی گەیوو لیٚ هاتوو
من ئەمزانی ئێوە كوشتەی
تیشكی خۆری بەتاون ،
بۆیە منیش هەتاوی سووری هەڵبەستی
خۆرهەلاٚتیم لەچاودا بۆ هێناون .
ئەی كچانی پۆشاك سادەی نێو باخچە !
من بۆپووزیخڕو قەڵەو،لەرەی مەمك وگوڵمە گۆشتی بەرچەنە
بۆ پیرۆزەی چاوی شین وزەردەخەنەی بەشنە
بۆ پل و پێی پچكۆلانە و سەری پەنجەی وەك گێلاس
بۆ گەردنی یەك قولانجی و لووتی قنجی یۆنانی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شاعیرێکم شیعری کێویی بۆنکەرم
بۆکوێ بڕۆن من لەوشوێنە ئامادەو
جارێ سێبەر ، جارێ سروە و
هەندێ جاریش پەیکەرم .

★ ★ ★

ئەی سۆفیای قشتیلانەی هەمیشە ڕەنگ حەمامیی
پەساپۆرتم پۆلیسەکەی بەرباخەڵ !
ئەڵێ ئەبێ بەجێت بێڵم ، بڕۆم بۆ ڕۆژی دوایی .
ئەوائێستەیش ئەی سۆفیای ڕۆح شیرین
باپێش ئەوەی هەردوودەستی دۆعا خوازییم هەڵبڕم
ڕووبکەمە ئارامگاکەی "دیمترۆف"
تالەوێدا منیش وەکوو هەزاران
خەڵکی دنیای ئازادیخواز ڕیز بگرم .

ـ 2 ـ

وەك کشتەکی هەزار موورووی ڕەنگاو ڕەنگ
چەتری سەر سەر لەبەر هەتاو
ڕیز بەستووە و کشاوە
ڕوەو دوامالْ ، جێ نزرگەی دیمترۆف
هەنگاو وردە ، بەوچانە و وەستان زۆر
مەگەر کۆکە یان پژمینێکی ناوەخت
بیشڵەقێنێ گۆمی مەکسی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاپوورەی خەڵکی بەر خۆر !

★ ★ ★

پاسەوانی قۆزی بەردەم ئارامگا

دەس لەسەر چەك هەر ئەڵێی بووە بە بەرد

تروکەی چاو ، بزاوتنێکی نیگا

مشەمشێ ، هەناسەیەك ، لەرزینێ

نابیسی و بەدی ناکەی

چەند بوەستێ و چەند بڕوانی و سەیرکەی !

گۆشت و خوێنە ؟ یان مۆمیای بێ گیانە

دوا ڕۆیشتنیش ئەم دوو شتە

لە لات جێگەی گومانە !

★ ★ ★

کە سەر ئەکەی بە ڕاڕەوی

نیوە ڕووناکی نزما

وەکوو خەوبێ ترسێك گیانت دائەگرێ

ڕیزی باریك هەتاکوو زیاتر بتبا

هەیبەتی شوێن ، قوببەی بەسام ، ڕێی مەڕمەڕ

مەشخەڵی سەرگاردی وەستاو لە سوچدا

خورپە خورپی سەعاتی دڵ خێرا تر ، گورجتر ئەکا !

★ ★ ★

هەر خولێك و بەلای چەپا سەر سووڕا

لەسەر چرپای ناو شووشە بەند

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

"دیمترۆف" لەسەر پشت ڕاکشاوە

چەپکە گوڵ لەژوور سەرا

هەتا سەرسنگ داپۆشراو

دەستێکی دەرهێناوە

ئەڵێی بۆ سەر خەوێکە و ئێستە چاوی لێك ناوە !

* * *

ئەی پڵنگی سورو سپی ڕاکشاو !

بەپەیژەی دەنگی تۆدا

بولگاریا سەرکەوتە

سەر دوا پلەو دەستیشی

گەییە مانگی ئازادی

ئەی گۆرانیی هەژاران !

هەر بەڕاکشانەوە

تۆی ڕووباری بەهاژە

ڕۆژ نییە لێرەو لەویٚ

هەزاران هەزار شەپۆل

هەڵنەسێنیتە سەر پیٚ !

بەرگەلۆ –1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبۆدابست دا

ـ 1ـ

لەدوای شەوێك ، خەوی پچڕ پچڕی زڕاو

لووره لووری شەمەندەفەر ،

بەنووزەی درێژ .

زیکە زیکی پێچکە وفیشکەی

لەپڕو ناکاو .

شەقە شەقی دەرگایەکی

دووری دانەخراو .

دوای شەوێکی دەم بەباوێشك

تۆزێ گێژو وێژ ..

وەختێ تازە

هەتاو : کراسی ئەرخەوانیی

ئەکردە بەر :

"بودابست " ی دەمە و بەیانی .

لەناو ئیستگەی پووره هەنگدا

منیش دابەزیم ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شوێن : گوڵجاڕی ئەو خەونەبوو
پێش چەند ساڵێ دیم .
٭ ٭ ٭
سەرنجی لووس وەکوو ماسی
لەدەست دەرپەڕیو ،
خۆی هەڵدایە
"دانووب "ەوە
ناو ڕوباری زیو .
باڵای شیعرم هەر لەڕێوە
خۆی تیا نوقم کرد .
خەیاڵ تۆڕ بوو
هەزار تیشکی
ڕەنگاو ڕەنگی گرت .
لەسەر پردی مەڕمەڕ ڕەش بووی
دێرینەی تاق تاق
بریسکەی دێ
پایتەختەکەی
ڤژ گوڵە مێلاق .
٭ ٭ ٭

ـ 2 ـ

بۆ کوێ بڕۆم نامۆیی کورد
ئەڵێی سێبەرمە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نیگاکانی پێڵوی تەڕی
پەڕەی دەفتەرمە .
بۆ کوێ بڕۆم کوردستانم
هەر لەگەڵ دایە
لێرەیش —سیروان —
لەهاواری
ناو ـ دانووب — دایە !.
دانووب ! هاتم لە کەنارتا
برین بسرەوێ
لەجۆلانەی
ناوشەپۆلتا
خەوی لێکەوێ .
هاتم خەمی دارستانم
تۆزێ بە بادەم
بەسەر سنگتا
بازبدەم و
وەك منالٚ ڕاکەم .
کەچی خۆشیت
تا بە لووزەو
بێتە گیانمەوە
ئاو سەر ئەکا لە پەنجەرەی
هەردوو چاومەوە .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چونکە دانووب ،شاییت بۆ من
عومری دوو ڕۆژە
بەلاّم عومری شەونخونیم ..
ئێجگار درێژە .
⋆ ⋆ ⋆
ئەی "جولیتا " !
کچی دانووب !
بەرگی بەر ساکار
پێست تەنکی ، توێکڵ ناسك
هەناری ئاودار.
سپێنە ڕوون
لاسکی پرچ ، وەك پەڵکی چنوور
ئاسکی ماڵیی ، سڵ نەکردووی
ناو هۆڵ و ناوژوور .
سەرسام مەبە !
مەلی نامۆی ئەم دەم وچاوە
باڵی ئەویش
وەك ولاّتم
توند توند بەستراوە .
با لامليش لەشەپۆلی
گەردنت هەڵسوێ
بەلاّم چی بکەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خەم گرتوێتی و

بزە نایگرێ ،

من ئەزانم تۆو بۆدابست

لەدانووبەوە

زۆر پەنجەرەی

شیعری جوانتان

بۆمن کردەوە

لەبەر تاوی بارانتانا

درەختی بەژنم

بەو چەند ڕۆژە

گەڵای تازەی

وشەی بۆ گرتم .

ئەی پاساری !

جریوەی تۆ ! زمانی ئەوین

کوێرەکانی بەهرەی وشکی

خستمە هەڵقوڵین

بەڵام جوانێ کچی دانووب

ڕێگەی سبەینێ

ئەمباتەوە بۆ وڵاتی

خەم تیا نشینێ

ئەمباتەوە بۆ ئەوشوێنەی

گوڵ تیا ئەکوژرێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کچ لەنسێی هەژاریدا
سیس ئەبێ ئەمرێ .
ئەڕۆمەوەو یادگارتان
ئەکەم بەسەرین
بۆشەوانی
تەنیاییم و
دنیای خەو بینین .

بەرگەڵو 1986/2/17

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەفتەری

گۆرانییە غەمگینەکان

دەروونم خاڵییە وەك نەی دەناڵێ

هەوارێکی چ پڕ هاوارە بێ تۆ !

نالی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کۆست و چرا

ئەی گۆڕ هەڵکەن! ئێستەیش هەرئازاری ئەدەی؟.
کەدوا تەلەبەردی داناو یەکەم خاکەنازە گڵی
هەڵدایە سەر چاوەکانی
گوڵە گەنم فرمێسکی سپی هەڵ رشت و
ئەوچنارەی دڵمان لەسەر هەڵکەنیبوو
پڕ بەدەمی هەزارەها گەڵای وەریو زریکانی .
کەناشتیانی
لەژوور سەرت ڕاوەستابووم
" با" لەلانکەی تەمێکی ئەرخەوانیدا
بەهەردوو دەست تەرمەکەتی ڕائەژەنی !
ستونێك بووم لەودارستانی ئەوینەی
دەوریان دابووی
ـ باچراکە هەر داگیرسێ ونیشانەبێ بۆ گۆڕەکەی .
باچراکە هەر داگیرسێ و فووی لێ نەکەین .
ئەم چرایە لەدوورەوە
ئەستێرەی هیوا پرژێنە و ئەمانبینێ .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

* باچراكه هەر داگیرسێ و نیشانەبێ بۆ گۆڕەكەی !
ـ باخەكەمان ناناسمەوە
گوڵە هێرۆی ڕەش هەڵگەڕاو
ملی كەچی خستۆتە سەر شانی دایكێ
ئەگریجەكانی ئالآون لەتوتڕكێ وبەری نادەن .
ئەگریجەكانی ئالآون
لە چەند كێلێكی ناو دڵی و سەما ئەكات !
ـ شانۆی خەڵۆز چۆن بەژنی هەتاو ڕەش ئەكات ؟ !
ـ تەنیا باڵندەیەك مابێت هەر قاژووە
چاوتان لێیە ئەوەتا وا باڵەكانی
لەو پەڵە هەورانە ئەسوێ هێشتا سپین !
ئەوەتا وا دەنوك لەو پەنجانە ئەگرێ
كە تائێستە نەبوونەتە كۆڵەوژی پیرێژنە دۆزەخێكە !
ـ شانۆی خەڵووز چۆن بەژنی هەتاو ڕەش ئەكات ؟!
گەرووی دەربەند
تا تەنگتر بێت
"با" لەناویا
تیژ تر ئەڕوات و هەڵ ئەكات !.
كەناشتیانی
لەژوور سەرتا ڕۆژمێری
زەردەپەڕم ئەخوێندەوە
چۆن لێم ون بووی ؟!

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوسا هاتی و دەستی پرسیارەکەت گرتم
بەڕێو بانی تەمی ئاڵدا ئەتبردمەوە
دەنگی خۆمت ئەدایەوە بەگوێی خۆمدا
ئەتبردمەوە !
" ناتوانم لێت جیاببمەوە ، ئەمە عەشقەو
سەر بەگیانی سووتاوی شیعرم هەڵ ئەگرێ .
لەناو ئەودا ئەتوێمەوە
لەتوانەوەم دا پێت ئەگەم !
ئەبارێم وپەڵە لەناو ڕۆحتا ئەدەم .
ئەمە عەشقە و من ماچی خوا
بەلێوی مەرگی خۆم ئەکەم
ناتوانم لێت جیابمەوە "
هەردەکانم خستە بن هەنگڵی ژانم، سەرکەوتم و درەختەکان،
لەبەر دەمما گڕی عەشقیان لەخۆیان و چەم بەر ئەدا.
"ئاو" بوو بەنووروو بەدیدەی "مەولەوی" یەکانما هەڵپژا.
بانگی پۆلە ئەستێرەی کاروانی دوورم ئەکرد. ئەهاتن و
یەك یەك ماچی، ئەوڕووبارەیان ئەکردم،
کەلەتەختی ناوچەوانما
ڕێگەی گەرمێن و کوێستانی ئەگرتە بەر.
ناتوانم لێت جیابمەوە
داگیرساوم
"داگیرسان"م بەستۆتە پشت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەهەر کوێ یەکدا ڕەت ئەبم
ڕووناکی — دا ئەمەزرێنم —!
ـ کەڕووناکی و ڕەنگی زەردی هەژارەکان
تێکەڵ ئەبن
دوو ئاوانێ دروست ئەبێ
نائومێدی تیا ئەخنکێ .
ـ من بەسەردانێك نەهاتووم هەر گوڵاڵەت
لەپەرچەمی کچی تابلۆکانم بدەم .
هەر سەوزە گیاتم خۆش بوێ و
بۆن بەهەناسەی مێخەکی کەنار گەردنتەوە بکەم !
" سەرەتا بوو خۆم هەڵکێشا
لەدوو ئاوانی عەشقی تۆ
کەهاتمە دەر
لەشم هێشوی
سورە گزنگی گرتبوو
لەبەستێنی گۆمەکانتا
شەپۆلم پێچایە سەرو
بیرم لەکام شوێنتا قووڵ بوو
شۆڕ ئەبۆوە و باوەشی ئەکرد بەترسی
تووش هاتووتا "
ـ ئەی گۆڕ هەڵکەن! ئێستەش هەر ئازاری ئەدەی ؟!
کەناشتیانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەژوور سەرت ڕاوەستابووم
باڵندەکانیش هێلانەی چەند ساڵەیان
تێك دایەوەو لەچاو ون بوون ،
ـ من ئەمبینین گریان باڵی
فڕینیان بوو
ـ ئێمە کۆست ناوکی ژیانی بۆ بڕیوین
نەو، لەشم، گیانم،هێشووی سوورە گزنگی
گرتووەو ، چاو
لەقاژوو زۆر زۆر بەرزتر
ئەفڕێ و دیارە .
شانۆی خەڵووز چۆن بەژنی هەتاو ڕەش ئەکات!
گەرووی دەربەند
تا تەنگتر بێت
"با" لەناویا
تیژ تر ئەڕوات و هەڵ ئەکات

1978

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پۆله ئاوازێكی كۆچ كردوو

"ئـه‌م شـیعره له‌چـله‌ی چـوار هونه‌رمه‌نـده بـچكۆله گـه‌وره‌كانی كوردســتاندا و لــه‌هۆڵی نه‌قابــه‌ی كرێكــارانی ســلێمانی له‌لایــه‌ن شاعیره‌وه خوێنرایه‌وه ."

كه‌من هاتم

ئێوه كه‌ستان لێره نه‌بوون

كه‌مانچه‌یه‌ك ناسیمێوه زانیی ماتم

هێواش هێواش

له‌جێگه‌ی خۆیه‌وه هه‌ستا

هات له ته‌نیشتی ڕاستمه‌وه

هه‌ڵتروشكا

بێخشپه ، سووك

ده‌ستی به گیرفانی دیوانێكما گێڕا

چوار سوێسكه شیعری غه‌مگینی

لێ ده‌رهێنا .

★ ★ ★

كه‌من هاتم

ئێوه كه‌ستان لێره نه‌بوون

كتێبخانه‌ی دیجیتاڵی
www.rabari.org

"ئۆ کۆردوێن "ێ بەدییکردم
ناسیمێوە،
زانی منم ئەو ئاوازەی
بۆ یەکەم جار
فێرم کرد چۆن دەستی قاسپە و
شەماڵ بگرێ و
بچێت بۆلای نێرگزە جار .
هات لەلای چەپمەوە دانیشت
دەستی بەگیرفانی "لاوك"ێکما گێڕا
چوار نۆتەی قژ ڕەش و زەردی
چاوگەش چاوگەشی دەرهێنا
٭ ٭ ٭
کەمن هاتم
ئێوە کەستان لێرە نەبوون
شمشاڵێکی لەڕو لاواز
هێدی .. هێدی
بەدەم ڕێوە
فووی بەزامەکانیا ئەکرد
جارێك سەری
بۆ ئەستێرە کشاوەکانی هەڵ ئەبڕی و
جارێکی تر کڕنووشی بۆ
خوڕە و هاژەی ڕووبار ئەبرد .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەیشتە لام ، سوڕایەوە
لەپشت سەرمەوە ڕاوەستا
پەڕە پەڕە "حەیران " ێکی
کۆچەریمی هەڵدایەوە ..
بەژێر ڕەشماڵی ئاخێکما چاوی گێڕا
دەستی بردوو
چوار گمەی کۆترە باریکەی
هەناوی "دەروێش عەبدوڵلا" ی لێ دەرهێنا!

★ ★ ★

کەمن هاتم
ئێوە کەستان لێرە نەبوون
تەماشام کرد لەو بەرەوە
ـ باڵەبانێ ـ
لەجۆلانەی خاوکەرێکدا
ئازاری کلووە بەفرەکان ڕای ئەژەنێ !
ئەویش هات و لەبەر دەمما
تروشکەی کرد
دەستی بەناو سنگما گێڕا
چوار هەناسەی ساردو بەسوێ ی
گۆرانیەکانی "ماملێ" ی لێ دەرهێنا
هەستان بڕۆن !
چوار برژانگی تەڕم وتیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو شیعرو نۆتەو ئاخانە
بۆ کوێ ئەبەن ؟!
لەگەڵ کرووزەی پەڵکە گیا و
وردەماسی و کارژۆلە دا
هەرچواریان پێکەوە وتیان:
ئەی شاعیرە خەمبارەکە !
کەئازیزان گرد بوونەوە و
هەموو هاتن
کەخەم لەسەر کورسی دانیشت
کەبێ دەنگیی سەر ڕوخساری ورد و درشت
وەك سێبەری درەختێکی حەپەساوی
دوای لق بڕینەوەی لێ هات !
ئەوساکە تۆ
لەزمانی گۆپکە و تەلی دڵمانەوە
پێیان بڵێ :
بۆ لەمەو دواو هەتا نووزەمان لێوە بێ
دەنگ وڕەنگ و
سیماو پەنجەی
" کارزان ، ڕێبوار ، ئازاد ، فەرمان "
لەگەڵ لێدانی ئێمەدا هەموو جارێ
ئەبن بەپۆلە ئاوازی سورو سپی و
لەدەرونی ئەم شارەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دێنە دەرێ

باڵ ئەگرن و بەرەو لوتکەی

کێوەکانی گشت کوردستان

ئەکەونە ڕێ !.

مایسی ـ 1978

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

فورات وچەند گۆرانییەکی غەمگین

بۆ "سەعدی یوسف "

1ـ ماسیگرە تەنیاکە

لەئاوی بەر زەردەپەڕ دا
بەلەمەکەی لەدوورەوە
سینییەکی درێژ کۆلەی
لووت تیژی لێوار زێڕینە .
لەناکاودا وەك بخلیسکێ
وەك قووت بچێ
لەلێژایی شەپۆلێکدا
دائەچێت و،لەپڕیشدا
وەك هەڵیدەن
سەرفوڕات ئەکەوێتەوە .
ئەی ماسیگرە تەنیاکە !
تۆ لەنێوان شەپۆلی تووڕە و هێمندا
خەمێکی تەمەن درێژی
منیش لێرە لەکەناردا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دار خوورمایەکی تەریکی کورتە بالاّم .

تۆزێکی تر کەتاریکیی چڕتر بۆوە

درەنگانێ کەتۆ نووستی

ئەوسا خەمی تۆیش و فورات

بەجووت ئەفڕن ودێن بۆ لام .

2ـ مامزی ماندوو

پەنجەکانی "با"، بزێون

قژی بۆ دواوە ئەفڕێنن

پەنجەکانی "با"، نماوین

ئاونگ لەچاوی ئەزێنن .

لەفوراتەوە دێتەوە چاوم لێ یە :

بەپەڵە پەڵەی هەتاوی

دارستانی دارخورما دا

بەلارە لار ، تێ ئەپەڕێ

نیوەی لەشی لەسێبەردا و

نیوەکەی تر

تیشکی لەسەر هەڵ ئەپەڕێ .

بەڕێوەیە،

لارە.. لارە

لەمامزی ماندوو ئەچێ

هەردوو دەستی سەتڵ گرتووی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شل ئەبێت و بۆ چەند ساتێ
وچان ئەگرێ .
ئێستەکە ڕێك بەرامبەرم
ڕاوەستاوە
ئەڵێ ی گوڵە هێرۆی سووری
دلۆپ لەڕوو هەڵپرژاوە .
ئەی ژنە دڵ غەمگینەکەم !
ئەوینی تۆ و ئاوی فورات
نەبوونایە
هەرگیز .. هەرگیز
من ئەم شیعرەم
بۆ نەئەهات.

3ـ هاوڕێی بچووك

"حسون" منداڵێکە لاواز
باریك ، سەر خڕ
وەك مارماسی فورات وایە
ڕەنگی وەك خورمای خەستەوی
چاوی وەکوو ترێ ڕەشکە !
"حسون" ئەی هاوڕێ ی بچووك !
ڕووی خۆڵاویی خۆتم تێکە
تەماشامکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆ لەچاوتا

خەمی ئێجگار

گەورە گەورەی تیایە !.

4ـ شەوی حکایەت

وەك ئافرەتێکی زراو چوو

"با " ڕا ئەکاو ئەزریکێنێ

قژی درەخت ئاڵۆزکاوە .

شەپۆل چاوی ئەنوقێنێ .

لە ئاسمانی خۆڵە مێشیی سەر فوراتا

وەکوو لۆکە

شی ئەبنەوە پەڵە هەور و

وەکوو پەڕی کۆتری سپی

باڵ کراوی فڕکە کردوو

بلاّو .. بلاّو

دێنە بەر چاو

ئێستە دڵم

وەك هەنارێکی گوشراوە .

ئەمشەو لەبەر تەنیا زۆپای

ژوورەکەمدا،

بەرامبەر دایکە پیرەکەم

دائەنیشم،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاو ئەبڕمە چاوی کزی.
ئەمشەو شەوی حکایەتە
"لاس وخەزاڵ " میوانمانن
گوێم بۆ دایکم ڕاگرتووە:
کە"لاس " ئەدوێ
کە "لاس " ئەڕوا
دۆڵ بەدۆڵ و
ڕەوەز .. ڕەوەز
من لەگەڵیام.
وەختێ وەنەوز لەناو چاوما
ئەکەوێتە باڵە فڕێ
هێشتا فورات ئەناڵێنێ و
لەولایشەوە
"لاس " هەر ئەڕواو ڕێگە ئەبڕێ.

5ـ دراوسێ

"أم سعد " دراوسێمانە
وەك دووکەڵکێش
تەمەنی ئەو ڕەش داگەڕاو
دەم وچاوی
نانی سووتاو.
بالآی لەلقە دار خورمای

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وشكەوە بووی
پەنا تەندوورەكەی ئەچێ .
ناسۆرێكە وئازا ئەژی
هەر یەك شتن
دەست و پل و كۆڵە وژی .
وەكوو ڕۆژگاری بیابان
ئەمیش لەبەر كڵپە و گڕا
سیمای داخە .
وەكوو شەوگاری بیابان
ئەمیش قسەی خۆش و فێنك
وەكوو سروەی ڕەزوباخە .
وەك ناعورەكەی ئەوبەرمان
چۆن خول ئەخواو
قەت ناسرەوێ
ئەم "أم سعد " ە یش
ئازارێكە بەپێوەیە و
كەس نازانێ
چ وەخت ئەنوێ!

6ـ لەكەناردا

لەناو پەنجەرەی هەورەوە
مانگ وا سەری دەرهێناوە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هێدی .. هێدی
زیو پرژێنی فورات ئەکا
تاڵە تیشکی هەڵ لەرزیوی
بنی ڕووبار
وەك گەردانەن
وەك پلێپلەن
گوڵ و گوارەن .
وەك ژنەکەم ، شەوێکە : مات .
کز دانیشتووین
لەسەر لمی هێشتا گەرمی
گوێ کەناریش
کچە گەورە چاو ڕەشەکەم
دوانزە ساڵان
تریفە ئەیدا لەڤژی
کلاّو زەڕی ئەکاتە سەر .
بەچیچکانەوە خەریکە
یەکە .. یەکە
هێلکەی تەڕی شەیتانۆکە
ئەچنێتەوە
ئەوەتا وا
کچە گەورە چاوڕەشەکەم
لەبەر خۆوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکو چەپکە گوڵێ ژاکاو

گۆرانی یەك ئەدا بەدەم فوراتەوە:

"هۆکوردستان ! ..هۆ ژیانم !"

من و دایکی لەیەك کاتا

بەیەکەوە سەر هەڵئەبڕین

بەبێ ئەوەی پێ بزانین

بێ دەنگ .. ئەگرین !

1982

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاودەم

ئێوارەت باش! ئەی "فورات"ی
لەشاخەوە بەڕێ کەوتووی
هەناسە سوار.
ئەی دایکی ئەگریجە تەڕی .کۆڵوانە! تەم.
ئەی پشتی دەست دەماراویی
شینو دیاری هەردوو کەنار.
ئەی هاوڕێی شڵەژاوی خواروخێچ ڕۆی
دەمێ تیژو
دەمێ هێواش
ئێوارەت باش!

★ ★ ★

تۆ نەبی چۆن.. من ئەم ژەنگی بێزاری یە
کە سەعاتی ژینی گرتووم لێم بێتەوە؟!
هەر تۆی تەنیا لەم مەڵبەندە تەریکەدا
بێمە لاتو گوێم لێ بگریو لەباوەشتا
لەناو جۆلانەی شەپۆلی بێ سرەوتتا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەك كوڕی خۆت
دەس بەقژی بژما بێنیو
شپرزەییم ڕا بژەنی.
منیش لە سەر خۆو بەچرپە
ئاخو داخی
شیعری خۆمت بۆ هەڵڕێژم
لە قولایی‌و نسێی سنگتا
گڕەی هەناسەم بنێژم.
تۆ نەبی چۆن من ئەم ژەنگی بێزاریە
کەسەعاتی ژینی گرتوم لێم بێتەوە؟!
هەر تۆی تەنیا لەم بەستێنە خامۆشەدا
ئەی هاودەمە شیرینەکەم!
من دڵم پێت بکرێتەوە.
★ ★ ★
لەبەر دەممای چاوم لێتە
وەك لەسەر لا ڕاکشابی
دەستێکت وا لەژێر سەرتاو
ئانیشکت خستۆتە سەر لم.
شەپۆلی نیگات پرشە پرش
تیشکێکی زەرد ئەدەن لە من.
منیش لەسێبەری کرێ
دار هەنجیری گەلا پانا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

كە هەتاوی تین تیا نەماو

بە پێ دزکێ بە باڵایدا هەڵ ئەزنێ

ئینجا وەك سەرەتاتکێ

لەناو پەنجەرەی چڵا نا

ناو بەناوێ

دەرئەکەوێو دەرناکەوێ

من لەوێدا بەچوار مشقی دانیشتوومو

خەیاڵیشم وردە وردە

وەك خۆری ئیستەی باکوورت

پشکۆ ئاسا

لەناو تۆ دا نقوم ئەبێ.

⋆ ⋆ ⋆

دوور لەیاران

دوور لەوڵاتی گوڵ عومەر

ڕۆژانی ڕەنگ خۆڵەمێشیم تێ ئەپەڕن

پەرت پەرت وەکو دوکەڵی سەر

ماڵانی دێی لای ئێواران.

پەستیی وەکوو قەوزەیەکی

مەڵاسی لینج

گیانی گرتووم.

ئازارێکی گرنج.. گرنج

وەك گرنجیی بەژنی ڕەقەڵەی دار خورما

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دڵنیاییم ئەڕوشێنیٚو
چرۆی هەستم زامدار ئەکا!
گەلیٚ خەونم
وەکوو ماسیی لە ئاو کراو
هێشتا چاویان زەقەیان دیٚو
بەڵام خنکاو!
ئەم ڕۆژانە وەکوو ژاڵە
لەناو زاری عومری مندا
تامیان تاڵە.
بەڵام ئەی ئازیزانی دوور!
ئەی هاوەڵە شیرینەکان
لەهەر کویٚ هەن
یادتان وەکوو سێبەرەکەم
لەگەڵمایە..
نامەو وێنەی ڕەنگاوڕەنگتان
لەناو گیرفانی دڵمایە.
خۆشەویستیو تاسەی دیداری ون بووتان
دیوانی شیعری تازەمەو
لەناو دەفتەری ناخمایە.

★ ★ ★

شەوباش! شەوباش!
تۆ شەو کوێر نیت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی دایکی نامۆیی‌و سەفەر.

ئەی هاوڕێ

ئەی فوراتی بەناو تاریکیا ڕاکەر.

گەرچی ئیستاکە تەماشام

وەکوو مەلێکی باڵ شکاو

ناگاتە لات

تا مل هەڵسوێ لە ژێر چەنەو

ماچت بکات.

بەڵام هاژەت وەکوو دەنگی

مێژووی بەسام

وەکو دەنگدانەوەی دەربەندی

کپی لەبەر شەوقی مانگەشەودا سەرسام

زوڵاڵ.. زوڵاڵ

ئەگاتە لام

ئەی هاوڕێی قەت نەنووستوو!

من خەوم دێ‌و

ئەچمەوە لای ماڵی چۆڵ‌و

ژووری تەنیای هەناسە سارد

تا سبەینێ لەم ئاستەدا

بەیەکتری ئەگەینەوە

ئەی هاودەمی تاق‌و تەنیای

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

غەریببی من

شەوێکی شاد!

1984

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چەپگەرد

ئەو ڕۆژەی تۆ
دڵت وەکوو
کانیی گوندێکی چۆڵکراو..
یان پەل‌و پۆی درەختێکی
بەپێوە گڕ تێبەردراو
یان چۆلەکە باوکەیەکی، زەرنەقووتە
لەهێلانەدا سەر بڕاو..
یان وەك چاوانی باخانی
(باوەمەردە)و قلیاسانی
ئەو ساتانەی
لەسەرە ڕێدا بۆ نالی‌و کۆچی نالی
وەك ژنانی سلێمانی
وەکوو ئەرخەوانی سەیوان
هەموو گەڵای قژیان ڕنی‌و
وەك (تانجەرۆ) بەکوڵ گریان.
ئەو ڕۆژە تۆ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دڵت وابوو
ئەو ڕۆژە تۆ
باوکی هەموو خەمی شار بووی.
هۆرەی گریانی قەرەداخ
لانکەی ژانی
قەت نەسرەوتی
داروبەردی سەرچنار بووی.
ئەی هاوڕێی فەرهەنگی خەم!
لەناو پەرژینی تەمەوە
تارماییم‌و چاوم لێ یە..
چ ڕۆژێکی وەیشوومەیە
چەپگەردی کۆست ئائەمەیە!
ئەی شاعیری
گەورە کچی شیعری قژ زەرد
جوانەمەرگ بوو!
گەردەلوولی "وەی" ئەمەیە.
ئەی هاوڕێی ئەژنۆ شکاو!
شارۆچکەکەت زۆر بچووکە
کەچی کراسی خوێناوی "کەژاڵ" ی تۆ
لەم ساتەدا!
بە بەری دنیاش گەورەیە!.
ئەی شاعیری فەرهەنگی خەم!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو ڕۆژە تۆ دڵت وابوو
هەر هەمان ڕۆژ منیش وێڵی
دوای شیعرێ بووم
بەژنی وەكوو بەژنی خەمت
كەڵەگەت بێ
وەكوو ژاڵەی بەر پەنجەرەی
ژوری داخراوی كەژاڵ
هەموو شەوێ
چاوی گوڵیان
بەفرمێسكی درشت مەست ئەبێ.
شیعرێ.. شیعرێ
وەك چاوەڕوانی ئاوێنەو
شانەی قژیو
جانتای دەستی
وەك چاوەڕوانیی لاپەڕەی
هێشتا سپی ناو دەفتەری.
وەك تاسەی چاكەتی شینی.
وەك تەنورەی خۆڵەمێشیی
بەرگی سێ ساڵی خوێندنی .
شیعرێ.. شیعرێ
وەك تاسەی قەڵەم بۆ پەنجەی
وەك گوڵەباخ بۆ ئەگریجەی.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەك چرپاكەی بۆ خەوتنی
وەك شەوقی هەیوانو ناو هۆڵ
چاوەڕوانیی جادەی بەر ماڵ
زەنگی دەرگا..
بۆ هاتنەوەی، دابەزینو گەیشتنی.
شیعرێ، زریكەی تاڵە مووی
قژ ڕاكێشان!
ڕەنگی شینو ڕەنگی مۆری
جێگە داری شانو قۆڵو ڕانی تیابێ.
ڕەنگی پەڕیوی وەك لیمۆی
سیسو گوشراو.
زەردەخەنەی كارتی دەرچون.دوا پرتەی مۆمێ كوژاوە.
دوا هەناسەی ئاسكێ سپی.
شیعرێ ورشەو پرشەی سوورمەی
سەر تەرمەكەی ئەوی تیابێ.
بەڵام ببوورە هاوڕێم
هاوڕێی سەیوان!
ئەی هاوڕێ ی قۆڵ بە قۆڵی
كۆستا كردوو!
ئەی هاوڕێی لەسێ ڕۆژا
ڕیشو سمێڵ
كاكۆڵی قژ

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گوڵی سپی گریاو.. گرتوو.
ئەی پەیژەی خەمی بانیژەی
پلە شکاوی حوزەیران!
ئەی ڕەشە ڕێحانەی وشەی
سەرمەزاری گشت "کەژاڵ"و
گشت دڵدارێکی کوردستان.
ببوورە لێم بۆ ئەو شیعرە
ئێجگار گەڕام
بۆ هەر شوێنێ کەژاڵ چوو بوو
هەر جێیە بۆنی گوڵە زەرد
ئەو قژەی ئەوی گرتبوو.
منیش بۆی چووم
بۆ ئەو شیعرە گەلێ گەڕام :
لەپاسی هەژدە نەفەری ڕێی هەولێردا
سەر کورسیەکان
ژێر کورسیەکان
ورد ورد گەڕام .
کۆگاکانی دەوری "قەڵا"
ناو جامخانە، سەر ڕەفەکان
ناو مشتی قوتوی ملوانکە
ژێر نقێمی موستیلەکان
هەمووی گەڕام

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرباخەڵو کلۆری گیرفانی هەموو
درەختێکی
شەقامی خڕی "شەست مەتری"
پۆل بەپۆلو
هۆڵ بەهۆڵی
زانکۆی زیزی
هەمووی گەڕام
کووچە بەکوچەی چیرۆكو
باخ بە باخی ناو هۆنراوەی.
کتێبخانەکەی "حەیدەری"
هەمووی گەڕام..
لێرەش گەڕام
ژێر چەتری پاسی سەرچنارـ سلێمانی
بست بە بستی کەناری ئاو
ژێر پردەکەی، مۆڵگەی ماسی.
دوورو نزیك
ماڵ بە ماڵی دەستە خوشکی
هەمووی گەڕام
ناو ئۆرزدی، سەر شانۆکان
شەقامەکان، کاوە، مەولەوی، تووی‌مەلیك
پیادەڕەوی تەنگو نزمی
دڵ نسرمی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناو قەیسەری

هەمووی گەڕام.

بەڵام ببورە هاوڕێم

هاوڕێی سەیوان!

ئەی قەڵەمەکەی گوڵ بەدەم!.

ئەی هەڵبەستە پشتێن ڕەشە

ڕیش هاتووەکەی

وڵاتی خەم!.

ببوورە لێم هەرچەند گەڕام

من ئەو شیعرەم نەدۆزیەوە

باڵای خەمی بەقەد باڵای

ئەم کۆستەی تۆ کەڵەگەت بێ

وەك "کەژاڵ"ی گڵ بردوشمان

پەری یەکی شۆخو شەنگ بێ.

*لەکۆستی جوانەمەرگ بوونی "کەژاڵ"ی کچی
هاوڕێی شاعیرم حەسیب قەرەداغیدا وتراوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەفتەری

سۆزو سووتانی گیان

ئەوەندەی ڕۆحی مەئیوسو مەلول تاریك ئەكا دنیا

ئەوەندەیش نوور لە ڕۆحی شادەوە ئەڕژێ بەسەر سەریا

گۆران

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دۆزەخ

ئەو دۆزەخەی خۆشەویستیت
بۆ ئەم دڵەی داخستووە
تیایدا ئەژیم‌و گشت ساتێ سووتاندنم
لەئاوێنەی بڵێسەدا
عەشقێکە: باڵی نور ئەگرێ‌و
خوا دێنێتە پێش چاوانی
ژیانەوەی دوای مردنم!
دۆزەخەکەت دەرگایەکی
لەسەر ئەم ڕۆحە ڕەوەندەم کردۆتەوە
بەهەشت لەوێوە دەستی سەوز درێژ ئەکاو
ئەمفرێنێ و
ئەمباتە ناو هەڵهاتنی سۆزی تۆوە.
"کەسۆزی تۆ ئەمگرێنێ
هەر دوو گلێنەم هەتاویان
تێ ئەکەوێ‌و توانەوەی من لەناو تۆدا
ئەبێ بە گوڵ خەندەرانێ‌و پێ ئەکەنێ"

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاخ! لەبەر چی من بەبێ ئەو
هەڵقرچان‌و سوتاندنەی
لەیەك كاتدا
ئەموەرێنێ‌و ئەمرووێنێ!
تاوێك چییە هەڵناكەم‌و قەت ناتوانم
ئارام بكەم بە سەرینی
ئا ئەم سەرە گێژەنەی خۆم؟!
ئەی دۆزەخی خۆشەویستیم!
واز لەم ئازارە مەهێنە
ئەو وەرزەی تۆی تیا نەبینم
خوایش نابینم!
شیعری بێ خوا
لەو چەمە مردوانە ئەچن
كەئاو ڕوویان تێ ناكات‌و
هەرگیز هەور بەسەریاندا ناگرمێنێ!
ئەی دۆزەخی ژیانەوەم!
واز لەم سەرەی من مەهێنە!
هەڵیگرەو هەموو شەوێ
فڕێی دەرە ناو خۆتەوە..
لەناو تۆدا پێغەمبەرە شاعیرەكان
ئەڵقەی نەمریی بەدەوری
فریشتە گیان سپیەكاندا ئەبەستن‌و

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

فێرم ئەکەن چۆن لەکوانووی

یەك وشەدا

دەیان "مانا" داگیرسێنم!

ڕامکێشە ناو لرفەی کڵپەی ئەوانەوە

تابسوتێم ڕوناکترم

هەتا ئازار تێم بئاڵێ

عاشقێکی گەورەترم.

1979

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قەقنەس

دیدەنیم کە
وام لەبەر ژووری دوا شیعرا ڕاوەستاوم.
چڕە دووکەڵی پێچ خواردووی
وەرزە نامۆی ئەم خەڵوەتەم
پەپکە مارن
لەژیلەمۆی ناو قەفەزی سنگما نەبێت
ئۆقرە ناگرن!
دیدەنیم کە!
وەرەو سەرێ بکێشە ئەو تەمەی بێزار بوونم
لەتەونی ئەم دووریەدا
هەڵی ئەپێچێتە گیانم
لوول، لوولم ئەداو
ئەمدا بەدەم ڕوبارێکی سەرکێشەوە
"ڕووبارەکە جڵەوی خۆی
بەدەس زەمانەوە پچڕان
ئەو هەر ئەوەندە ئەزانێ کە ئیستەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بخنكێنیٚو دەربەس نییە"

دیدەنیم كە

شانی ڕازم داداوەتە سەر لێواری

تاكە پەنجەرەی نیگای تۆ

من لەوێوە بازی تەماشام ئەنێرمە

سەر سەرەڕێی چاوەڕوانیت

بەم ڕۆژگارە

من ژانێكی كێویلەمو بەكەژی چاوەڕوانیتا

ئەچمە سەریٚو دێمە خواریٚ

دێمە خواریٚو ئەچمە سەریٚ

بەم شەوگارە

كەشتییەكم وەڕس بوونم ئەمپچڕێنیٚو

شەپۆلی وێڵ

ئەمدا بەنووكی تەڵزمە تیژەكانی

ڕۆخی ئازاری دنیادا.

چاوەڕوانتم

"باز ئەڕواتو كەدێتەوە

چاوەكانی لم خواردونی

تۆ ئەزانی لی تینوو هەتا ئیستە

چەند ئاسۆگەی خنكاندووە؟!

چەند هەناسەی دڵدارانی وەك "مەولانە"ی

كردووە بەژێر گردۆڵكەكانی خۆیەوە؟"

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مەولانە نیم

بپرسە مەولانە دێتو

ئەو شارەزای کونو قوژبنی ئازارو

ولآتانی خۆڵەمێشو هەڵوەرینە.

باسنگی خۆیت نیشاندات

جا ببینە:

چ کیشوەرێ جێگەی لەناویا بۆتەوە!

ـ چاوت ئەپەڕێتە پشتی سەرت ـ

ئەو، لە گەشتی بێدەنگیی ناو هەڵقرچانیا

خوا هاوڕێی ڕێو بانی بوو

ئەو، بازێ بوو دوو پرشنگی

لەچاوی خوا کردبۆوەو پێ یان ئەفڕی.

قەقنەسێ بوو

بەرز ئەبۆوەو.. بەرز ئەبۆوەو

هەتا لەشی لەئاتەشگەی

دەروونی یەزدان بەر ئەدا.

لەو سەرەوە لەگەڵ بەفری ڕۆحی ئەودا

کلووی فریشتەی سپی بوو

ئەهاتەوە بۆ سەر زەمین.

ئەی من چیبکەم؟!

مەولانە نیم

فریشتە نیمو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قەقنەس نیم.

باڵەکانی من بەگڕی دۆزەخی لەشم ئەسووتێن.

ـ گیانم ئەوێـ

تەنیا دڵۆپی ئارامی مەولانە بکەیتە گەرووم

بەسە بۆ ئەوەی کە بچمە کۆڵی غەریبو

بەسە بۆ ئەوەی جڵەوی زریان کەمو

کێشی کەم هەتا بەردەمت!

مەولانە نیمو چاو لەخوا نەتروکێنم تا ئەسووتێم

مەولانە نیمو بەکوێریی بچم دەسی چاو ساغەکان بگرم

بیانبەمە بەر بارەگای

نهێنییەکانی مردنو هەرگیز سڵیش نەکەمەوە

ئەو بە بیابانی ئەوت:

ـ وا ئەزانی تینووم ئەکەیت؟

ئەی نازانی من دەم ئەنێم بە پلووسکی

نوورێکەوە، لەسەرچاوەی دڵی خواوە هەڵ ئەقوڵێ؟

وا ئەزانی کڵاوڕۆژنەی خەڵوەتەکەی هیندستانم

لێ ئەگریتو نازانی من

لەهەر کوێ بم، ڕۆژ لەوێیە!

گوڵە بەڕۆژەیە عەشقم

لەگەڵ چاوی پاکی یاردا

پشکۆیە

ئەسوڕێتەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێت ناگیرێ!

دیدەنیم کە

پزیزکێکی ئەو پشکۆیەم بۆ بهێنە.

ئەی مەولانە!

تۆ ئەوەندە لەبنی کانیی دڵی خوا ورد بوویتەوە

هەتا چاوت لەکالانەی هاتنە دەرێو بوون بە ماسیی

تۆ ئەوەندە گوێت بۆ بانگی دەغڵی برسیو

سۆزی هەژارانی ڕەوەند ڕاگرت،

تابیستنت بوون بەبینین!

ـ کوا مەولانە؟!

گۆمی لیخن دوورگەیەکی خۆی نوقم کرد

کەڕوون بۆوە لەداخاندا لێوی ڕۆخی

خۆی بۆ کرۆشت.

ئیستەش کە ئاو هاژە ئەکات

گوێ لێ بگرە ئەوە گریانە بۆ دوورگەیەو

باسی ئەکات!

دیدەنیم کە!

ئەم هاوارە

بێدەنگەی من، چۆن ئەبیسی؟!

کە وەڕس بوون ئەئاڵێتە دیدەکانم

لێڵیان ئەکات!

ئیتر سەرنج ماسییەکانی بنی ڕۆحی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆ نابینیٚ

خوام لیٚ دوور ئەکەویٚتەوە!

ـ بۆ ئەوەی لەخوا نزیك بیتەوە

لەدووریتا سەودا سەری سووتانی بەر

چراکەی بە..

بۆیە سامناکیی دارستان

لەچڕیدا خۆی مات داوە.

هەتا هەتاو بە برینداریی بیگاتیٚ.

بۆیە بیابانیش ئاوی ئاوارە کردووە

هەتا تینوو بەخنکاویی خۆی بیگاتیٚ..

دیدەنیم کە

چاوەڕوانتم!

بەغدادی –هاوینی 1976

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کلّپە

بۆ ئەوەی تاقە گەڵایەك بخوێنمەوە
دارستانێك ئەنووسمەوە!
خۆت ئەزانی نە ئەچوویتە ناو ئەستێرکی
چاوی تاقە شیعرێکمەوە
گەر گەرداوم نەناسیایەو، زێو ڕوبارم
بەسەر کێوی، خەمە سەختو خزەکانما
سەر نەختسایە سەر ملەی ڕووتو تینوو.
چ سۆزێکە ئاڵاوەتە
ئەم سەرە دەروێشەی منو
"حاڵ"ە کانی وەکوو ناوم
دوای مردنیش لێم نابنەوە.
ئەم لرفەلرفی سووتانە حەیرانێکە
کلێپە ئەکاو بانیژەی عەشقت جێ یەتی
کلێپەی هاوار چنگ لەچنگی
ئەم زامانەم ناکاتەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەتا هەڵیان نەگیرسێنیٚ!

تۆ بینیوتە چۆن سەری شەو

لەناو کۆشی تاریکیدا

وەك پشکۆ گەش ئەبێتەوە؟!

من بینیومە، بەڵام بۆ دەمم گۆ ناکا

بیگێڕمەوە؟!

★ ★ ★

بۆیە توانیم ڕێگە دەرکەم

ئەو بەیانییەی چاوی تۆم ئەخوێندەوە

من لەشەوی ڕابوردودا

مراویەکانی —نهێنیـ م

لەبنی قووڵ وشەیەك دەرهێنا بوو

هەستت نەکرد؟! کەبیناییم خوێندیتەوە

چاوت تەڕ بوو!

هەستت نەکرد کە لەناو گلێنەتەوە

پۆلە وشە دێنە دەریٚو

لەسەر کاغەزی بەردەمم ئەنیشنەوەو

ئەبنە شیعرو کلّپە ئەکەن؟!

بۆیە توانیم قسە لەگەڵ

باوبۆراندا بکەم چونکە

هەورە بروسکەم پێچابوو لەسەرمەوەو

ناڵەو گرمەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خستبووه ناو هەناومەوە.

ئەی نەهاتیو خۆت لەگۆمەکەی ناو سنگم

هەڵنەکێشا؟

ئەی کەهاتیتە دەرەوە

لەشت گوڵە ئەرخەوانی نەگرتبوو؟

⋆ ⋆ ⋆

بۆ ئەوەی گوڵ ئەرخەوانێ بخوێنمەوە

ڕەگەکانی ئەنووسمەوە.

ئای چیم لێ دێ

هەتا ئەگەمە لای ڕەگێو

نهێنی تاقە یەك گەڵای

ناو سەریم بۆ ئەدرکێنێ

ئای چیم لێ دێ!

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گێژەنگ ـ سووتان

کەدێیت گەرداو لەگەڵ خۆتدا ئەهێنیتو
منیش کەنارێکم کە شەو
لەناو تەنیاییما ئەزێ
ـ چۆن بتوانم شەپۆلەکان ئاگادار کەم؟!
ـ داوـ ئاسمانت لێ نەدزێ
چیم لەدەست دێ؟!
ئەم پەنجانە لەژیلەمۆی سەردەمێکدا
کەوتوونە ڕێ
ئازار ئەدەن بەکۆڵی وشەی سوتاواو
وشەش وەکوو هەژارەکان
نانو ئاویان لەمن ئەوێ.
چۆن بتوانم بگەمە جێ!
هەموو ڕێیەك ئەچێتەوە سەر "بانە" یەك
پاسەوانی چاڵ بۆ ڕوناکی قوربانییە
کۆچەرەکان هەڵ ئەکەنێ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دامەچڵەکێ!

کەدێیت نیگات پەڵە هەورێکە لەپاشکۆی

ئەسپی شیعرێکی کوژراواو

لەبەر دەمی تەرمی نیرۆدای

سەدەدا دائەبەزێ

دامەچڵەکێ!

ئەی نازانی کێ ئەستێرە لەچیاکانت ئەدزێ؟!

ئەی نازانی کێیە لەسەرمای ناو چاوی منداڵانتا

هەڵ ئەلەرزێ؟!

ئاخ بۆ دەسێ وێنەت لەسەر

لیرەی سوڵتان نە نەخشێنێ!

ئاخ بۆ ناخێ ئاوی شەرمی خۆشەویستیت

لەتاجی شا نەپرژێنێ.

ئاخ بۆ چاوم کەئەتبینێتو ناتبینێ

ئاخ بۆ چاوم کە

ئاخ بۆ..

ئاخ!

* * *

گەر خۆشەویستیت ئەیەوێ

لەگەڵ ئاودا بەیەکترمان بناسێنێ

لەکەناردا لێت ون ئەبم..

پێی بڵێ با بمخاتە ناو گێژەنگەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سوڕانەوە لەگێژەنگدا ناموەستێنیٚ!

گەر خۆشەویستیت ئەیەویٚ

بە مردنم بناسێنیٚ

لەپێخەفدا لێت ون ئەبم

پێی بڵێ با لە هەستاندا بمسوتێنیٚ

ئەی نازانی سووتان

هەستان ئەوروژێنیٚ؟!

ئەی نازانی؟!

ئەی!

1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سۆز

ـ 1ـ

دڵت هەرێمێکی ساردەو

دوورگەیەکی تاریكو دوور

بەم شەوە من: ڕێم کەوتۆتە

ناو ئەم دارستانی بەفرەو

بەرەو لای تۆ

ئەم کوێستانی نامۆییەم

گرتۆتە بەر.

هەنگاو

هەنگاو

بەسەر لەشی

ڕەشو سپی ڕمووزنی

ئەم شەوەدا تێئەپەڕم.

هیچ دیار نییە

نەگڕی چاوانی ژوور و

نە ترووسکەی چرای بەر ماڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هیچ دیار نییه..
تەنها هەر خۆم
پشكۆی سووری
ناو ئەم بەفرو شەختەڵانەم
"با"ی هەڵكردووی
گڤە تەزیو
ئەمگەشێنێتەوەو.. ئەڕۆم.
قیبلەنمام ئەو سۆزەیە
كە لەكۆچی عەشقی تۆدا
خوا پێی بەخشیم.
"ئەی خوای ڕەوەندە نامۆكان
ئەی كۆچەرە مەزنەكەی
سەر قافڵەی خەمی یاران
پەنجەی نوورت ئاماژەكەو
بیخەرە سەر ناوچەوانی
هەرێمی سارد.
ڤژی ئەستێرە گرتووی خۆت
بئاڵێنە لەم شەوەوە
با هەڵگیرسێ
دوورگەی تەریكو، چراخان
ڕووناكی كا هەیوانو ژوور
ماڵی تاریك".

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ 2 ـ

بەدوای کۆچتا

من شیعرێکی لانەوازی

ڕەش‌و ڕووت بووم

لەباوەشتا هەڵ ئەلەرزیم.

ساوا بوومو دار بەدەستیش!

بەدوای کۆچتا

من شۆڕەبی غەمگینی سەر

کەنارت بووم

کە ئەگریام هاژەت لەگەڵما ئەگریا.

ئەبووین بەیەك.

هەموو گۆپکەکانم چاو بوون

ئەوەی من دیم

چاوی مەولانە دیوێتی‌و

کەسی دی نا!

گەڵاکانم هەمووی گوێ بوون

ئەوەی بیستم

هەر گوێی مەولانە بیستوێتی‌و

کەسی دی نا!

بەدوای کۆچتا

هەر ئەستێرەی نیگا تەڕ بوو

هۆن هۆن جریوەیان ئەڕشت!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەئاسماندا

من جریوەی چاوم ئەسرِی‌و

لەزەویشدا

شوێن پێی هەتاوم هەڵئەگرت!

ئەی کۆچەرە مەزنەکەی

سەر قافڵەی خەمی یاران

چاو هی خۆتە

ناخ هی خۆتە

لەناو تۆدا من ئیستاکە

گوڵ خەندەرانی بەیانیم

تۆ برِوانە

زەردەخەنەم بەڵام ئەگریم!

ـ 3ـ

بە سۆزی تۆوە بانگ ئەدەم

من تەنیام‌و کاروانیشم

زیندانیم‌و ئازادیشم

باڵدار نیم‌و لەناو هەورام

تەنها ساتێ

جێ نزرگەی خۆشەویستیی

تۆم جێ نەهێشت

کەچی دنیاش

هەمووی گەرِام.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ 4ـ

ئەی کۆچەرە مەزنەکەی
سەرقافڵەی خەمی یاران
تا ئەوینت ئابڵۆقەی گیانی نەدابووم
سەربەست نەبووم!
تا لەچاوتا نوقم نەبووم
باران لەدڵما دای نەکرد.
تا نەچوومە مەشخەڵانی ناو ڕۆحتەوە
نەبوومە تیشك
تا بۆی هەناسەتم نەکرد
نەبوومە "با"و هەڵم نەکرد!
کە لێوم نا بەسەرچاوەی بنارتەوە
بومە شەپۆلی نەسرەوتی
بن بێ قەرار.
کە چریکەت ڕای چەنانم
بوومەلەرزەم خستە پێش خۆم.
لەو دەمەوە
حاڵ گرتوومیو
وەك ئاگری بەر زریانێ
لە لووتکەتا
پەلو پۆی کڵپە ئەهاوم
بۆ دێ بەدێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ شار بەشار.

لەو دەمەوە

من تەوێڵی ئەم گەردوونە

ئەخوێنمەوە.

لەو دەمەوە

من بوومەتە شاری گەورەی

عیشقو ئازار.

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

داستانی هەڵۆی سوور

1984

ئادەمیزاد قەت بۆ ئەوە نەخوڵقاوە تا ببەزێ!.

ئەشێ مرۆڤ تێك بشكێنرێ بەڵام هەرگیز نابەزێنرێ.

ئێرنیست هیمنگوای

لەڕۆمانی "پیرەمێردو زەریا"وە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ 1ـ

هەور تەتەرێکە خێرا و مژدەی سەوزی

ئەم بارانە ئەدا بەتۆ

بچۆ بەری

بچۆ بەری‌و

لەخۆشیاندا تێر تێر بگری!

زۆر دەمێك بوو، ئاسۆ وەکوو

شاعیرێکی تەنیای چاوشین

ئانیشکی دادا بووە سەرکەل

غەمگین.. غەمگین،

بەر پەنجەرەی چاوەڕوانی گەڕانەوەی

باڵندەی وشەی گرتبوو

بەیانیان زوو

ژانی نەنووستووی ئەو، ئەبوو:

بەنامۆیەکی گەڕیدەی سەر هەلگرتووی

شاخ‌و دۆڵی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وڵاتی تەم

وڵاتی خۆی

لەئەنگۆرەشدا، هەناسەی

ئەبوو بە کزە بایەکی

باوەشێنکەر

بۆ ئاگردانی برینی پڕ لەپشکۆی

سەرنجی وێڵ ئەفڕیو ئەڕۆی

لەو سەرەوە، برژانگی تەڕ ئەهاتەوە

هیچ دیار نەبوو کپو خامۆش

هیچ دیار نەبوو کپ.

هیچ دیار نەبوو

هیچ!

⋆ ⋆ ⋆

باڵندەکان لەکۆچدا بوون

ڕێگە ونو، کۆچ بێ وادە

هەتاو: لەتەما خنکابوو

زەریا: کاروانی قووت دابوو

هەوار: دووکەڵ، وشە: نمەی

نەباریو بوو.

چاوی شاعیر دوو ئەستێرەی

خۆڵەمێشیی، لەناو سەردا

قەتیس ماو بوون.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەستی شاعیر دوو لقی وشکی
دارێکی لەدارستان بەجێ ماو بوون
یاری شاعیر،
دوو سوێسکە مەمکی سپیلکەی
لەبناردا سەر بڕاو بوون.

* * *

زمان دەمی گوێزانێ بوو
ڕوومەتی ئارامو ئۆقرەی،
کچی خۆری قاش قاش ئەکرد
دڵۆپی سوور تکایە سەر:
شەوی تەمەن
بووکە بە بارانەی خوێنین باڵای تۆ بوو
هەژاری گوند، هەژاری شار
کۆڵان.. کۆڵان..تەلان.. تەلان
ئەیان گەڕان.
ئەی باڵا ئاوێنەی گوڵین!
تۆ ئەڕۆشتیو چاوم لێ بوو
هەنگاو، هەنگاو لەدواتەوە
مێژوویەکی تازە ئەڕوا ـ !

* * *

ڕایان کرد وماڵیان چۆڵ کرد
ڕایان کردو ئاگریان بەردایە بێشکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بێشکە گریاو بوو بەزوخاڵ
ڕووباریان کوشت.
ڕایان کردو ماڵیان چۆڵ کرد
ئابڕوو مەلێکی سپی بوو
خستیانە ناو
قەفەزی سنگی فەرهادێو
هەڵیان گرتو بردیان بۆ شا
ئابڕوو سەر پۆشی کێوان بوو
دایان بەسەر تەرمەکەمداو
بردیان بۆ شا
دوای قاقایەك کە "شا" سەرێکی هەڵبڕی
مەلی هێنایە دەرەوەو
لەبەر قاچی شا بانوو دا سەری بڕی
ئەمجارەیان دانەوێوەو
بەسەر پۆشیش
پێلاوەکانی پێی سڕی!

★ ★ ★

ئەوەتا وا
لەپرسەی ڕوبارو شاخا
شایی مەرگو برسێتیە
کات: کوللەیە
چاوی کێلگەو چرا ئەخوا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوەتا وا

کوردستانم بەلەمێکی سەرگەردانە

ڕوەو گێژو گەرداو ئەڕوا

⋆ ⋆ ⋆

وەرن گوێ لەخوێنم بگرن

تاوانەکان بنووسنەوە

چۆن ئەژمێردرێن؟!

وەرنە سەر منارەی دەنگمو

"قەڵای دم دم" یێکی تازە

بخوێننەوە.

کێ ئەتوانێ گوێی بۆ بگرێ؟!

کەژ کچێکی بسك سەوزی

لەش زێڕینی چواردە ساڵ بوو

بەزیندوویی

ئەیان پەستایە گۆڕەوەو

پڕ بەدەربەند، ئەیزریکان.

⋆ ⋆ ⋆

وا دووبارە هەر هەمان تۆڕ

گرتمیەوە

تۆ ئاوڕێ بدەرەوە

چۆن تۆڕێکە:

وردە ماسی قەتیس ئەکاو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەورە ماسیش سووكو باریك

لێوەی ئەچێتە دەرەوە.

* * *

ئێوەی ئەی گەورە پیاوینە

پیاوانی دز

پیاوانی پووت

چاومان لێ یە:

لەناو لنگی تارانەوە سەر دەردێنن

لەگەڵ خۆتاندا وەك جانتای،

ڕەشی دەستتان

ئوتێل.. ئوتێل

شەقام.. شەقام

ڕوو زەردیتان ئەگەڕێنن

ئێوە ئەی گەورە پیاوینە

پیاوانی پووت

چاومان لێ یە

بەڕیز جامانە دائەگرن

دای ئەگرنو پەردە کوللەی دەوری چرپای

سۆزانییەکانی تارانی پێ ئەگێڕن!

من ئەو شاعیرە ناسکەی

ڕابردوو نیم

هەرچی گوڵێ کە هەڵوەری

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تێر بۆی بگریم!

★ ★ ★

ئەم بەیانییە تەرمەکەی

دوێنێی خۆم ناشت!

ـ 2ـ

ـ "آغا بیا"

ـ بۆچی لێرەین؟!

دەریاچەکەی سەرووی "ورمێ"

ئاسمانێکی دابەزیوو بوو.

پەڕەسێلکەی هیلاکی چاو

نەگەیشتە هیچ لایەکیو ئەهاتەوە

لەخوێ ئاودا، برینەکان، بەبێ ئەوەی فێریان بکەن

ئەیان زانی چۆن دەستی خوێن ئەبزوێنن

بەبێ ئەوەی فێریان بکەن،

ئەیان زانی بەکام زمان خەمی دەریاچە ئەدوێنن

ـ ئەی دەریاچە ناسیاوە نەناسیاوەکە, ئەمانبینی؟

ئێمە دۆستو کەسو کاری،

"گەلاوێژ"ێکین کاروانمان ون کردووە.

ـ "آغا بیا"

ـ "ئێمە لە کوێین"؟

لەبەستێندا ئێمە لم بووین

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وێڵ بوون لەدەنگی "گوگوش"دا
دەستی بەسەر سەری نەرمی،
ئاسکی دڵماندا ئەهێنا
بەڵام جەخار! دەرزی هەموو قەوانەکان
لەبرژانگی هەڵکێشراوی خۆمان بوونو
خاتوو گوگوش
بەدێوەجامەی زەردو سوری ئاوازەکان
ڕاوی ئاسکەکەی ئەکردین.
جەخار! جەخار!
لەبەستێندا ئێمە لم بووین
بچووکترین منداڵی "شا"
بەچیلکەیەك:
"پایان"ی لەسەر ئەنووسین!
ـ قوربانتان بین، ئاگاداربن؟
ـ ئێرە کوێیە؟
شەقامەکان ڕیزە تابوتێکی ڕەش بوون
سەرەکانیان کرا بۆوە
لەناویاندا ـ موعینی ـ یەکان ڕاکشابوون
کەبەسەریاندا ئەڕۆشتین
دەرلنگی
شەڕواڵە کانیان ئەگرتین
"ئەوە چۆن بوو نەئەمردین"؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ ئێره کوێیه؟

سەرەتا بوو: پەیکەری باوكو کوڕەکە دەم بەخەندە

لەسەر سەکۆ هاتنە خوارێو پێشمان کەوتن

جانتاکانیان بۆ هەڵگرتین

لە ئوتێلی ـ ئاریان ـ دا

کام ژوور پۆشتەو ڕازاوە بوو

بۆیان گرتین

ـ سوپاس، سوپاس!

وەختێ ئەوان گەڕانەوە سەر سەکۆکە

کۆنە زامێکی مەهاباد زۆر بەپەلە هاتە لامان

ـ دەخیلتان بم چاوم لێ بوو

کە باوکەکە چاوی لە کوڕەکە داگرت

دووسێ کەڕەت چاوی داگرت

دەخیلتان بم چاوم لێ بوو

دەخیلتان بم!

ـ ئێره کوێیه؟

کۆتایی بوو، پەیکەری کوڕو باوکەکە دانەبەزین

پشت لەئێمەو ڕوو لەپیاوە پووتەکانمان

هەڵ ئەپەڕین

کوژراو بووین و هاوارمان کرد

کوژراو بووینو ئەمانبینی:

ـ ئەوە مێزەرە سپیەکەی" محەمەدە"

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆتە دەسماڵی سەرچۆپی

مەرگێکی سووری دووبارەی

بەهاری شار

ئەوە چۆغەی موعینییە،

بەسەر ئەسپی "قودسی"یەوە

دەوران ئەکاو

جارێکی تر

ئەیجۆشێنێ کۆتەڵی شار!.

* * *

ئەی تفەنگەکەی "موعینی"

تەنها ئەو وەختە ببوورە

لەپیاو کوژان

گەر توانیان جارێکی تر

"موعینیت" بۆ بهێنینەوە

بتکاتە شان.

* * *

بەدڵدارانی شەم بڵێن

حەریقێ بەربۆتە دڵم

هەر کە ئەدوێم

ئەبێ بە وەرزی ژیلەمۆو پشکۆ بارین

بە دڵدارانی شەم بڵێن

لەبەر بۆنو بۆکروزی جەرگی منە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باخان چاویان پڕ ئەبێ لە ئاوو، کەژان
هەموو وەکوو دایکم ئەگرین.
بەدڵدارانی شەم بڵێن
با بە دەرونما هەڵگەڕێن
بەڵام هێواش، نەبا پەیژەی
ئێسکم بشکێ
وا ئەکەوم!
بەدڵدارانی شەم بڵێن
با دەس بەنە پەلی شەمو
لەناو دڵما دەری بێنن
دەری بێنن
با بسووتێم ئەو نەسوتێ!

* * *

خۆ ئەمبینن!
من سووتاومو لەسەر تەختی ناوچەوانم
گوڵان ئەڕوێن
ئەی دڵدارە ئاوارەکان!
تەماشاکەن
وردبنەوە کام گوڵ، شەوقی چاوەکانی
ئەگاتە شەوقی چاوانی،
گوڵاڵەی خوێن.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ 3 ـ

هەرێزی شەو بە لەشتا ئەتەنێتەوە

تۆ خاکێکی بەبرِشتی

هەموو وەرزێ

هەر یەكو سەد گوڵە ژانی تازە ئەبرِی

هەرێزی شەو بە لەشتا ئەتەنێتەوە

تۆ پردێکی رِەشپۆشیتو

بەم رِۆژگارە

خەمی سووری ئەم شاخانە

بەسەرتا ئەپەرِێتەوە.

٭ ٭ ٭

لەم شەوەدا درەختەکان بیناییان:

وەکوو شوشەی چرایەکی دووکەڵ خواردوو،

نابینێتو هەر کەهەنگاو هەڵ ئەهێنن

بەسەر یەکدا ئەکەونو پەل ئەکوتن

هەر تەڵەزمەو ئەچێ بەچاوی گەڵادا

دارستانێ هەمووی کوێرە!

لەسەر ترۆپکی شاخەوە

کەشوانەکە دائەگەرِاو

قۆڵی ئەکرد بەقۆڵی گۆرانییەکانیا

گاڵۆکەکەی ئەکرد بەسەرینی دەستی

ئەوسا ئیتر دارستانی دار بەرِووەکان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەڵ ئەپەڕن، ئەیان زانی،
هیچ ڕووبارێ شەپۆلی لێ نەمردوەو
هیچ دڕکێکیش نەیوێراوە
سەر بکێشێتەماڵی هیچ گوڵێکەوە
ئیتر هەتا گۆرانی شوان
کڵاوی قوچی لاوكو حەیرانەکەی،
لارتر لەسەر سەری کەژو
گردۆڵکەکان دابنایە
سەمای بەفرو قەڵبەزەکان
باوەشیان ئەکرد بە ملی کوردستانداو
گەنج ئەبۆوە ئەم دنیایە.

⋆ ⋆ ⋆

لەم شەوەدا بەرانە کێویی شاخی خۆی لێ بۆتە تەوق
ئەوەتا گشت پێ دەشتەکان وەك ڕانە مەڕ ئەبڕنەوە
شانەی هەنگو هێلانەکان
بۆ دورگەی مەرگ ئەگوێزنەوە.

⋆ ⋆ ⋆

ئەسپەکان چۆڕ چۆڕەی فرمێسکیان
کەوتە بن سمەکان
تەوێڵیان وەك ئاڵای جێ ماوی ئۆردویەك،
لەغاردا جێ هێشتو کەوتنە ژێر لمەوە.
ئەسپەکان حیلەیان لەقوڕگیان جوێ بۆوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مێخەکان سواریان بوون

بڕوانە ئاوزەنگی چۆن لەپاڵ ئاخوڕدا

بۆ قاچی سوار ئەگری!

"ئەسپەکان زریانی تووڕە بوون

لەبەر پیێ زەمیندا مەحاڵیان یخ ئەدا"

★ ★ ★

تۆ گوێ هەڵخە بابزانم

کوروزانەوەی گەنمو ئەم زەمینە

چۆن لەیەك جیا ئەکەیتەوە؟

ناڵەی پەلکە گیاو ئەو شیعرە

بەچیدا ئەناسیتەوە؟

تۆ گوێ هەڵخەو من پێت بڵێم: گوێت لە چیە!

★ ★ ★

لەسەرانسەری وشەدا بزوتنەوە قەدەغە بوو.

حەرفێکی زۆر خرانە ناو خودەکانی ئۆردوگاوە.

زەردیان گرت

سووریان کوشت

شین هەر بەپرچی خۆی هەڵواسرا

سەوز ئاوارەی وڵاتی گریان کرا

لەسەرانسەری تابلۆـ وشەدا

بوو بەپرسە!

★ ★ ★

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

كە گۆڕیچەی گوڵەكانیان هەڵدایەوە
تیایاندا بوو نەژاكا بوو
چاوم لێ بوو بولبولێ بۆ
تەرمی گوڵێك ئەگەڕا
كەدۆزییەوە پێ یان وت: چۆن ناسیتەوە؟
ئەم ناونیشانەی هەڵدا:
گوڵ ئەستێرەی سلێمانی دابوو لەسەر
مانگی پاوانەی سابلاخی لەقاچدا بوو
كراسی گۆمە شینەكەی وانو ورمێی ئەكردە بەر.

* * *

ئێوە بڵێن
ئەو پۆستەیەی كەخوێنی خۆم ناردبێتی
نەیگەیێنم؟
ئاوێنەیەك سیمای شاخو هەردەكانم
لێ بگۆڕێ
نەیشكێنم؟

ـ 4ـ

وا ئیستاكە
فوراتو دڵم دراوسێن
ئەو سترانێكی غەمگینەو
شەپۆلی كەنار ئەی ژەنێو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دڵیشم ژوورێکە تاریك

تاریك وەکوو گوندی قەندیل.

شەوانێکە

خەم چاوی خەمی تەنیشتی تیا نابینێ

من لە ناو خەڵوەتی "مەی"دا

هەموو شەوێ، دائەگیرسێم

پێك چرایەو ئەیخەمە شوێن نەهێنیەکان

ملی خەیاڵ.. بەرەو گەردوونی ناوەوەی

گیانم ئەنێم..

کە پێك هۆشم ئەخواتەوە

ئەستێرەکان ڕام ئەژەنن..

کە پێك سەرم لەم نەخشەیە ئەکاتەوە

بەدوای یەکدا خەونەکانم

لەسەر مێزی وەنەوزدەری

بەردەمی دوای

نیوە شەوم دائەبەزن.

ئەتوێمەوە

ئەی گیانی من.. خۆت ئەزانی شەوانێکە

خەم چاوی خەمی تەنیشتی تیا نابینێ

شەوانێکە رایەڵی ئازارەکانی

بێ سنوورو کۆتاییە

من مەستێکی بێڤاچم و

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شوێن کەوتووی دوای تەرمی خۆمم

نارۆمەوە

گلێنەکەم خۆت ئەزانی

ماڵم هەیە هەتاکوو من بڕۆمەوە؟

شەوانێکە بەتەنیا پێك

مەگەر ئازارم سڕ بکاو

لەسەر ڕانت تەنها تاوێ

گێژەنی ناو سەری ماندووم بسرەوێنێ

فریشتەکەم بێنە ڕانت

من ئەمەوێ ئیستە بنووم

من ئەمەوێ ئیستە..

من ئەمەوێ..

من..

م..

* * *

سەرنج ڕووا

بۆ نەهاتی؟

تا هیچ نەبێ گوێیەك بگری،

لەو لاوکەی کە ئیستەکە

لە شمشاڵی شوانێکەوە

لەقەدپاڵی بێ دار بەڕووی کەژەکاندا،

ئاوازە ئێش لەسنگمەوە هەڵ ئەمژێو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەیڕێژێتە ناو سەنگەرە چۆڵەکانی فەرهادەوە
ـ نە فەرهاد دیارەو نەشیرین ـ
بۆ نەهاتی؟
من ئەترسم وام لێ بکەی کە وەرزەکان
بە چوار دەستە تەرمی غەریبیم هەڵ گرن
هەڵیگرنو ئێوارەیەك.. بەخۆرنشین
خۆیان بکەن بە ناو گیانی ماتی تۆدا
من ئەترسم لەو ساتەدا
بەفر ڕێگەی دڵدارانی شارەکەمی گرتبێتو
کەس دیار نەبێ
زوقمو سەرما دەستو پەنجەی
درەختی لەگۆ خستبێ
مەلو باڵندە دیار نەبێ
نیگام ڕووا
بۆ نەهاتی؟
وابووم بەهەڵمی سەر فورات
بۆ نەهاتی؟

* * *

ئارام هەورێکە بەپێچ و ژارو ژەنگە
بارانی تیا بەند کراوە
هێلانە چۆڵەکەی دڵی باوکێتی من
زەردە مارێ وا لەناویا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باڵی فڕینم بەستراوە
دێمەوە لات؟
ئەی "هەڵۆ" گیان دێمەوە لات؟
دەستەکانم دوو لقی وشکی درەختی
تینووی لەشمن
لەکەناری دوورگەی لمدا ئەبنە زوخاڵ
نەهاتە ساڵە هەڵۆ گیان نەهاتە ساڵ!
شارە مێرووڵەی قلێشی بەردەمی من
داویانەتە چاوی ئاوو دەری دێنن
تاریکستانە هەڵۆ گیان تاریکستان
بەسەر سەرما ئەی هەڵۆ گیان
داڵەکان خوولە خولیانەو لەئێستەوە چاوەڕوانی
دەم بەیەکدادانم ئەکەن
ئەیانبینم.. نزم ئەفڕن
ئەیانبینم.. دێنە خوارێ
چۆن بتگەمێ ئەی هەڵۆ گیان چۆن بتگەمێ
ڕێگەکانی نێوان منو چاوانی تۆ
بەدارستانی نێزە تەنراون
ڕێگەکانی نێوان منو گۆیژە
چەقۆن چەقۆ!
دە روخساری گریاناویی خۆتم تێکە
با ئەم شیعرەم پەڵەی خەمێکی تر بدات

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من ئەزانم هەر کلۆڵی‌و

شیعرت بۆ بەجێ ئەهێڵم

ـ وەك باپیرەت بۆی جێ هێشتم ـ

نەهاتە ساڵە

هەڵۆ گیان

نەهاتە ساڵ.

من نازانم ئەی هەڵۆ گیان

دێمەوە لات،

دێمەوە لات؟

⋆ ⋆ ⋆

سلێمانی گەڕەکی ئەزمڕـ ژمارەی خانوو 224

دایە!

دایە!

کوڕەکەت ئێستە قەقنەسەو

لەمەخفەرێکدا ئەسوتێ

کوڕەکەت زامێکە وێڵ‌و

بەم ڕۆژگارە

لەگوێ فورات

دەس بەپرچی خەما دێنێ‌و

سەر کوڵمەکانی ماچ ئەکات.

دایە! فورات هاوڕێمە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نامۆیی من ئەخواتەوە

شەو دێ بۆ لام

لەتەکمەوە لەسەر چرپا شکاوەکەم

ڕائەکشێ

ئای کە دڵم ئەداتەوە

تا درەنگان، تا نەزانێ

باڵە فڕێی خەو لەچاوما خاو بۆتەوە

جێم ناهێڵێ‌و ناڕواتەوە

دایە! فورات دەرگای دڵی،

پەنجەرەی سەر شەپۆلەکان

هەر بۆ غەریبە وێڵەکان ئەکاتەوە

ئەو کە ئەڕوات

ئاوڕ لەوان ئەداتەوە.

دایە!

دایە!

مادام فورات لەگەڵمایە

مەراق مەخۆ

وابزانە خۆتم لایە!

دایە توخوا لەبیرت بێ

کەچوویتە لای گۆیژەو ئەزمڕ

پێیان بڵێ

شێرکۆ ئەڵێ!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ ئەو شیعرەی پێیان وتم
داومەتە دەست شەپۆلەکان
بیبەن، بیگەیێنە" سیروان"
لەبێ دەنگیی نیوە شەودا
لەوکاتەدا..
کەمانگ شەوقی چراکەی دەستی خۆش ئەکاو
بە کۆلانی پەڵە هەورا تێ ئەپەڕێ
لەو بەرزەوە
ئیستێك ئەکاو
سەرنج لەگوندێکی سوتاو ئەگرێ
لەوکاتەدا با گوێ هەڵخەن
گوێیان لەو هەڵبەستەم ئەبێ!
تێبینیەك:
پێ یان بڵێ
بەتایبەتی
فورات سڵاویان لێ ئەکا!!.

* * *

ئەمڕۆ فوراتم ڕوون بینی
تێ ئەپەڕیو ئەی وت: کاکە
نە ڕنو بەفری کوێستانان ئەچێتەوەو
نە ئاوی من ئەبڕێتەوە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ 5ـ

لەو ڕۆژەوە کە شاخو داخ دارستانی بەریان دڕیو
وەکوو کۆمەڵی چەتەوڵ لەبەردەمی شیرەکاندا ڕووت بونەوە
پاڕانەوەو کەوتنە سەر چۆك، لەو ڕۆژەوە ڕەوەز گریا.
کەژان قژیان دەسکەنە کرد، بەپۆل هەلۆ سەریان هەلگرت.
سەنگەرەکان ڕایان ئەکرد. قەڵەم ملی وشەکانی خۆی
ئەفرتان. شەپۆل هاواری ئەکردو ئەیقریشکان. لەو
ڕۆژەوە کە کانیەکان، لێلایی چاویان داهاتو کوێر
بوونەوە. قولاپەکان یەکە یەکە ماسی گیانی
گۆمەکانیان دەرئەهێناو هەڵیان ئەدڕین.
وەردو کێڵگە بوبوون بەئوردوگای کوللە
گرد بەگۆڕستانی کوللە. تفەنگەکان سەر
بەرەو خوار هەڵ ئەچنران. هەتا ئەکران
بەهەرەمی دیوەخانی والیو سوڵتان.
لەو ڕۆژەوە ئیتر ترس
ئەم زەمینەی تەلبەند کرد و
بێ دەنگی بوو بە پێشڕەو و
یاسای ژیان
لەو ڕۆژەوە! چرا مردوو
بارگەی هەڵدا تاریکستان!

* * *

لەو دەمەدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیاوانی خوێنو هەتاو دز.

پیاوانی پووت

پیاوانی بیر عەمارە پۆ

لەناو لنگی سۆزانییەکانی تاراندا

لاسلکییان بۆ یەك ئەکرد،

شفرەی هەرەسیان حەل ئەکرد.

لەو دەمەدا

لەسەر شەقامی "پەهلەوی"

لە"خانەدا"

چاومان لێ بوو

جرِتیان بۆ "هەندرێن" لێداو

کێریان نیشانی "زۆزك"دا!

⋆ ⋆ ⋆

لەیەك کاتدا

دوو شاعیر بووم لەناو خۆمدا

لەو ڕۆژەوە

دەستکێشێکی ئاسنینم لەدەست کردو

دەستم بەناو دڵما ڕادا

گەڕام.. گەڕام

هەتا ملی شاعیرە خۆش بڕواکەم گرت

هەڵم کێشاو دوور تورِم دا.

⋆ ⋆ ⋆

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو شیرەی دەستی پەڕاندم

فێری کردم

شیعرەکانم

بکەم بە شیر!

* * *

هاوڕێکەم!

بۆت نووسیبووم

بە کێوەکانی شیعرەکەت

بڵێ، بۆچی

پەستن... ئەگرین؟

بۆ نازانی

ئەی هاوڕێ؟!

ئەو کێوەی هەڵۆی تیا نەبوو

پێ ناکەنێ!

* * *

هاوڕێکەم!

ئەمڕۆ دار خورمایەك وتی:

با بیابان جێ نیشتەم بێ

کە خۆشەویستی ڕەگی خۆی

بەئازارا شۆڕ کردەوەو

گەیاندیە ئاو

باڵندە خۆی پەیدا ئەبێ و بۆم ئەخوێنێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

"با" خۆی دێتو ئەمدوێنێ

٭ ٭ ٭

هاوڕێکەم!

بۆ لات سەیرە؟

زۆر جار سیاسەت پیاوێکە کەتەو ورگن

شەپقە لەسەر

پیرەو بەڵام گەنج ئەنوێنێ

ئەم کابرایە

ئەفەندیەو سەر ڕووتاوەو

جانتا بەدەس

سەد گیرفانی بۆ جلەکانی کردووە

هەرچی زمانە پێی ئەدوێو

ناویشی:

ـ بەرژەوەندی ـ یە!!

٭ ٭ ٭

هاوڕێکەم؟

ئەوەتا وا

سنورەکان بوون بە گاسن

بەسەر کێڵگەی لەشی مندا

دێنو ئەچن

وەرە پشتم هەڵبەرەوە

چی ئەبینی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ چۆن نازانم!
نەخشەیەکی کوردستانی
ئەنجن.. ئەنجن.

ـ 6ـ

هەفتەو هەفتە
بەغدا ئیزگەی دابەزینی نامۆییتە
تۆ "نەورەسێکی" ئاوارەیت خۆت لەدیجلە هەڵئەکێشی
دیجلە خەمێکی ڕەوانە
دڵت ئەدەی بەدەمیەوە
سەرت ئەخەیتە ژێر باڵی،
شەپۆلێوەو خەو ئەبینی:
ئەچیتەوە کۆنە هەوار
سەرنج ئەدەی ئەوا"بڵباس"
بەملەدا دا ئەگەڕێ
ئەگاتە پەلکە ڕەنگینەو تیا ون ئەبێ
دێتە دەرێو جلەکانی زەردو سورە
لەسەر لووتکەش تفەنگەکان
سەریان لەگەڵ هەوری ئاڵدا- یەکانگییرە
بەڕاکردن
بەهەورازدا هەڵئەگەڕێی
بەدەم هەناسە بڕکێوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەر ئەکێشیتە ناو هۆبەی ڕەوەندەوە
لێو: گزنگی بزە ئەگرێ
ئەم تاوڵە هەڵ ئەبژێرێ
"کاڵێ" ی چاو ڕەش ئەبینیتو
دائەنەوی و سووك سووك
ئەچێتە ژورەوە
بەبێ قسە..
ئاگری لەگەڵدا خۆش ئەکەی
وردە وردە
سەرت ئەبەیتە پێشەوەو
بۆنی مێخەك بەنگی سینەو
گوڵاوی نێو مەمەی ئەکەی
چاو دائەگریو
چاو دائەگرێ
ئەسپە مارۆی بەردەم دەوار
ئەحیلێنێ
زەنگی دەروونتان لێ ئەدا
دێیتە دەرێو لەمێخەکەی ئەکەیتەوە
خۆت هەڵ ئەدەیتە سەر پشتیو
"کاڵێ" فەقیانە هەڵ ئەکاو
لەسەر لا دێتە بەر دەمتو
بەپێ دەشتی سەوزو وەردا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەدەیتە غار
ئەو سەر ئەنێ بە دڵتەوەو
تۆش دڵێکی بن بێ قەرار
ئەسپە مارۆ، ئەسپی داستان
باڵ ئەگرێتو ئەفڕێو ئەچێتە سەر لوتکەی
"سەکری سەکران"

* * *

هەفتەو هەفتە
بەغدا ئیزگەی دابەزینی نامۆییتە
زامەکانت گوڵە ژاڵەن
ئەیانکەی بە چەپکو لەسەر:
مەزاری یادی کۆچ کردوو دایان ئەنێی
بە دیاریەوە دەستت ئەخەیتە ژێر چەنەی
بیرەوەریو
لەبەر خۆوە.. شیعر ئەڵێی

* * *

هەفتەو هەفتە
بەغدا ئیزگەی دابەزینی نامۆییتە
تۆ تەنیایتو.. تەنیایت وەك:
جوانوویەکی لە رەوگە دابڕاو وایە
بە چوار دەورا کورڕن ئەکاو
ڕەوگە ونە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوا هاودەمێ ئەم ئازارەت ڕابژەنێ؟
بەغدا گلۆڵەیەك دەزووی ئاڵۆزکاوە
وەك وەڕس بوونی تۆ وایە.
ئای لەو تەونی بێزاری یەی
لەم نامۆیی یە ئالآوە
کوانێ کچێ شپرزەییت ڕابژەنێ؟
گوێی بۆ بگری
ئەو گۆرانیی ئاوارەکان بۆ تۆ بڵێو
تۆش بێ دەنگو تەنها جار جار
چاوی تەڕی بۆ هەڵبڕی.
گولآڵە خان!
گولآڵە!
گولآڵە!

* * *

شەقامی"سەعدون" سەعات چوار
سەعات پێنج
سەعات شەش
شەشو نیو
خەمێکم گەش

* * *

لەتەکتامو بێ دەنگ ئەڕۆین
لەنێوانی هەردوکماندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەنها پەنجەی تێك ئالاوی
دەستمان ئەدوێن
من ئازارە زەرد باوەکەی
"بەغدادی" نیم
لەئیستەدا
خەمێکم گەش، خەمێکم سەوز
لەتەکتامو بێ دەنگ ئەڕۆین
کەتۆم خۆش ویست
خۆم لەلا خۆشەویستر بوو.
بێ دەنگ ئەڕۆین
ئەم بێ دەنگیەیە.. هاوارە
ئەم بێ دەنگیەیە.. تەنیاییم ئەشلەقێنێ
ئەم بێ دەنگیەیە.. لەسەرخۆ ئەمسوتێنێ
لەتەکتامو واهەست ئەکەم
یەکەم جارە سەرنج لەم دنیایە ئەدەم
یەکەم جارە هەست بەخورپەی خێرای دڵو،
بوونی جەستەو هەناسەی سنگی خۆم ئەکەم
یەکەم جارە کە ڕەنگەکان بەدی ئەکەم:
درەختەکان سەوز ترن
گوڵە باخەکان سوورترن
ڕێبوارەکان زۆر جوان ترن
ئەو کۆشکانە بەرزترو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەقامەکان درێژ ترن!

* * *

ئەی شاعیرە ئاوارەکە

سەرت نوقمی ناو قژی کە

لەبن تاڵە قژەکانتا نیگاکانت بکەرەوە،

وەك چۆن لەبنی ڕووبار دا هەڵیان دێنی.

لەوێ وردە ماسی ڕەنگین

لێرەش خەونی ڕەنگاوڕەنگی

عەشق ئەبینی.

ئەی شاعیرە بێماڵەکە!

پەنجەرەی سەر مەمکەکانی بکەرەوە

سەرت بخەرە ناو سنگ‌و بەرۆکێوە

بۆنی ئارامێ هەڵ مژە

بۆنی هیوایەك هەڵ مژە

کەتەنها هەر لەناو سنگی

بێوە ژنەکەی دایکتدا هەڵت مژی

* * *

گوڵاڵە گیان!

ئەو عەشقەی تۆ هەتاوێ بوو

خۆی کرد بەناو تەم‌و مژی گیانی مندا

بووم بەساماڵ‌و پێ کەنیم.

عەشقی تۆ بوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

رووی گرژو مۆنی ڕۆژانی —بەغدادیمیـ
ڕوون کردەوە
بووم بە لاولاوو بە باڵای
خۆشەویستیدا هەڵژنیم.
عەشقەکەی تۆ
دەستی وشەی پەرەوازەو وێڵی گرتم
ئەوان بێ پەناو داڵدە بوون
جێت لەدڵتا بۆ کردنەوە،

⋆ ⋆ ⋆

نائومێدیی بەستەڵەکەو شاخی شەختەی
پاچو پێ مەڕە نایبڕێ، ناکرێتەوە
عەشقی پیرۆز بەخێرهاتی!
وەختێ لەچاوما هەڵهاتی
تەماشاکەن!
ئەوەتا واشاخی شەختە بەرەبەرە
ئەکرێتەوەو ئەتوێتەوە.

ـ 7ـ

گیانم قەوزەیەك گرتبووی
وەکوو چنگی قرژاڵ وابوو
نەم ئەتوانی بچمە ناوی‌و پەل بهاوم
نەم ئەبینیت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆ لەتەنکاوا ناژیتو فێری ناخیت

تۆ مرواریت

ئەم وت تازە ناتدۆزمەوە

ئەم وت.. هەرگیز جارێکی تر

لەو زنەی نیگا ڕوونانەت ناخۆمەوە

ئەم دیواری شەوە زەنگە

چۆن ئەڕووخێ؟!

سی ساڵی تر؟ چل ساڵی تر؟!

ئەم وت، هەواری خۆڵەمێش

چۆن ئەبێتەوە بە ئاگر!

چاویلکەکەم قەترانی بوو،

بەفریش وەکوو پەڵە خوێنی وشکەوە بووی

سەر ڕانك‌و چۆغە شینکیەکەم

ڕەش، ڕەش ئەینواند

گیانم قەوزەی وەڕس بوونێ

تێی ئاڵابوو

دایکم ئەیویست بە نینۆکە تیژەکانی

بیڕنێت‌و ئاسوودەم کات

من حەوزێکی پڕ گومانی

لیخن بوومو

ئەویش ئەیویست دەرم بدات!

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسەر سنگت تۆپی ئاسنە شەوانی دورە وڵات

ڕائەکشایت، چاوت ئەبڕیە: وێنە دێرینەکەی دایکت

ئەتویست بچیتە چاوێوە. ئەتویست لەناو قژیا بنووی

ژێر چەنەکەیت ماچ ئەکرد

لە پڕێکدا، وەك تارمایی

دەستێك ئەهات

دەستی جانەوەرێ، تووکن.

درێژ ئەبوو، چوار چێوەی وێنەکەی ئەشکان.

سەرپێچەکەی. سرکەییەکەی، کڵاوەکەی

دا ئەگرتو دەسماڵەکەی ئەکردەوەو

لەبەر چاوی تۆ ئەیسوتان.

ڕائەپەڕیت

وەك شێتو هار دەرئەپەڕیتە دەرەوەو

لەکەنار دا دائەنیشتیو

لەگەڵ فوراتدا ئەگریایت!

* * *

ساڵی داڵە کەر خۆرەیە

پۆل.. پۆل ئەفڕن

ئەنیشنەوەو

دەنووك لە چاوی شاخ ئەگرن.

ئای شاخی تانە لەسەر چاو

شاخو داخی هەڵۆ کوژراو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەتا ئیستەش

ئازارێکی چەند بەسامی!

* * *

هەتا برین قووڵ بێتەوە

مەرگی چەقۆ نزیکترە

تا بەخشینی گیان کەمتر بێ

ڕێگەی خۆرەتاو دوورترە!

* * *

ئەوەی هەتاوی ناسیوە

وڵاتی تاریکیی دیوە

ـ 8ـ

درەنگە.. درەنگە.. درەنگە.. درەنگە..

زۆر درەنگە

مێژوو ڕووی ئەکردە خوێنو وای پێ ئەوت.

ڕێو بانەکان ڕوویان ئەکردە ڕێبوارو

وایان ئەوت

ئابڕوو ئەبوو بەئافرەتێ قژ ئاڵۆزکاو

بەرۆك دڕاو..

یەخەی شارو گوندی ئەگرت، ئەوەی ئەوت.

وشەکان ڕوویان ئەکردە قەڵەمەکان

وایان ئەوت.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

منداڵەکان ڕوویان ئەکردە گەورەکان

وایان ئەوت:

درەنگە.. درەنگە.. درەنگە.. درەنگە..

زۆر درەنگە

* * *

شورەی چین‌و هەرەم‌و کۆشکەکەی بابل

یەکەم جار تەنها بەردێك بوو

بناغەیان

ئەو شاخەوانەی یەکەم جار

سەرکەوتە سەر لوتکەی ئەڤرست

چۆکی دادا بەو چیایە

ئەویش تەنها بە یەك هەنگاو

دەستی پێ کرد.

هاوڕێکەم!

کانیەکانی وڵاتەکەم خۆشەویستن

لەهەموویان خۆشەویستر

ئەو کانیەی

تینوێتی زۆری شکاندووم.

باخەکانی وڵاتەکەم خۆشەویستن

خۆشەویستر لەهەموویان

ئەو باخچەیەی

بەری زۆرتر بۆ گەیاندووم.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مامۆستایانی وڵاتم خۆشەویستن

لەهەموویان خۆشەویستر

ئەو مامۆستایەی یەکەم جار

فێری یەکەم حەرفی کردووم.

هاوڕێکەم!

شەهیدانی وڵاتەکەم تێکڕا هەموو خۆشەویستن

لەهەموویان خۆشەویستر

ئەو شەهیدانەی یەکەم جار

ترسی مەرگیان

بۆ بەزاندوم!

* * *

ترس ژوورێکە داخراو

بەچرپە باسی هەتاوی تێدا ئەکرێ

ترس پۆڕێکی غەمگینی هەڵکورماوە

وەکوو باڵیـ کناچەـ یان هەڵکێشاوە

کێرد بە بێ کییف ئەگەڕێتو سەر بەدەرگای

هەموو برینێکدا ئەکات.

سەر ئەکەوێتە سەر کەژو، هەوار، هەوار

بۆ بەرەو خوار ڕاپێچ ئەکات.

کێرد ڤینێکی ڕەشی تیژە

زمانی کوردی ئەبڕێتو

گوڵ لە باخچەو دەغڵ لەکێڵگە دەرئەکات.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

"مامە یارە" لەگۆڕ ئەهێنێتە دەرێو
ـ عەگالێکیـ لەسەر ئەکات.
کێرد ڤینێکی پەند خوراوەی دەمێ ساڵە
وا بەربووە
ئەڕوا ئەڕواو ڕائەماڵێو
ئێسكو پروسکی "مەولەوی"و
دار بەڕۆکان بەیەکەوە ڕائەماڵێ.

★ ★ ★

ترس ژوورێکە داخراو
بەچرپە باسی هەتاوی تێدا ئەکرێ
چرپە ئەڵێ:
لەم بەینەدا. چەند هەڵۆیەك. ڕەنگە شێت بن
چوونەوە شاخ. ئەم هەڵۆیانە لەڕەنگو
شێوەی باڵو
دەنووکیاندا. لەهەڵۆکانی تر ناچن. ئەمان سوورن
ئەوان بۆر بوون
وەك ئەفسانەن: دەر ئەکەونو ون ئەبن.
ون ئەبنو دەر ئەکەون. تینوویان بوو
لەئەستێرکی چاوی یەکتر ئەخۆنەوە.
برسی یان بوو گۆشتی ڕانی خۆیان ئەخۆن
بە ڕۆژ ئەنوون بەشەو ئەڕۆن
لەناو کونە گورگەکاندا ڕائەکشێن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێشبڕکێ لەگەڵ شەپۆلو "با"دا ئەکەن

لووتکە لەژێر باڵیانایە.

ئەڵێن:

ئەم هەڵۆ سوورانە. لەسەر پشکۆ کڕ ئەکەون

بروسکەیان لەناو هەورا دەرهێناوەو

خستویانەتە دەروونی خۆیانەوە

ئەڵێن:

ئەم هەڵۆ سوورانە بەشەوی زریانو بەفر

هێلانەیان ئەگوێزنەوە.

لەسەر لوتکەش نەبێ نامرن.

بەچکەکانیان لەناو گەردەلوولدا نەبێ قەت باڵ ناگرن

دۆستی هەموو بنچکێکن.

ئەڵێن:

ئەم هەڵۆ سورانە

ئەگەر ڕێ یان کەوتە گوندێ، تەنها مەلە هەژارەکان

لەزمانو هەڵفڕینی ئەوان ئەگەن

ئەم هەڵۆیانە زۆر سەیرن.

نان بۆ مەلە هەژارەکان ئەکەنەوەو نانیان ناخۆن

ئەم هەڵۆیانە ئەفسانەن

لەشەپۆلدا گەرا ئەخەن

چرپە ئەڵێن: ماوەیەکە شاخی قەندیل

لەناو هەموو شاخەکاندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەتەنها ئەو پێ ئەکەنێ

بینیویانە: چیتی هەورێکیگوڵ گوڵیی

"سەر" بەستێتی

بینیویانەو خۆی وتویەتی

بۆیە ئاوا دڵی خۆشە

چونکە هەڵۆی سووری داستان میوانێتی!

٭ ٭ ٭

ترس وەکوو گرێ قوڵفەی پەتێکی شلە لە ملدا

دەنگ هەڵبڕی گرێ ئەچێتەوە یەكو مل دائەبڕێ.

چرپە ئەڵێن: کێردی ڕاوچی

قاقا بە هەڵۆ سوورەکان پێ ئەکەنێ

چرپە ئەڵێن: گوێ یان لێ بووە وتوێتی:

جارێکی تر گەر بیست هەڵۆ

چوونەوە ناو دڵی شاخو

بەژێر هەوری منا فڕین

جارێکی تر گەر بیست هەڵۆ

نزارێکیان کرد بە دۆستو

دەربەندێکیان کرد بە ئاشنا

ئەوسا ئەبێ منی چەقۆ

خۆم لەسەر تاوێرە بەردێ بشکێنمو

نەیبینمەوە پێ کەنینی کەژو چیا!

٭ ٭ ٭

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاوڕێکەم، شاعیر نییە، مامۆستای سەرەتایی یە
بیست ساڵە حەرف ئەچێنێ.
هەموو ڕۆژێ پەنجەرەیەك،
لەسەر دڵێکی بچکۆلە ئەکاتەوە.
بیست ساڵە دێراوی ڕستەی ناو دڕكو داڵ،
ناو بەردەڵان، بە پەنجە هەڵ ئەداتەوە.
هەموو ڕۆژێ لە تاریکیی هەڵ ئەنوتێو واز ناهێنێ
هەموو ڕۆژێ بەسەر ڕێگەی تەباشیرا
دێتو ئەچێو تۆز چاویلکەکەی ئەخواتو
واز ناهێنێ.
هاوڕێکەم، شاعیر نییە
بەڵام ـ کانی ـ ئەو حەرفانەی
لای شاعیرە، ئەم ئەچێتە ناویانەوە.
خشتی وشە دەرئەهێنێو ڕیزیان ئەکا.
ژووری ڕوناكو چلچرا لەو وشانە دروست ئەکا.
هاوڕێکەم هەفتەو هەفتە
نامەیەکی قژ تۆزاویم بۆ ئەنێرێ
هاوڕێکەم بەناو خەمو پێکەنیندا چاو ئەگێڕێ
هەرچی بینی بۆم ئەنووسێ
هەناسەی گۆیژە ئەخاتە ناو نامەوەو بۆم ئەنێرێ
ئاونگی چاوی تانجەرۆم بۆ ئەنێرێ
دەنگو ڕەنگی هەڵۆکانم بۆ ئەنێرێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاوڕێکەم شاعیر نییە، مامۆستایە
بەڵام لەشیعر جوانتریش، لەدڵیایە !

* * *

هاوڕێکەم
نامەیەکی بۆ ناردبووم
هەفتەیەك بوو
هێشتا چاوی،
وشەی تەڕ بوو
بۆی نووسیبووم:
بەرە بەیانێکی پایز لە پایتەختا
ئەو کاتەی سەرەتای ڕێچکەی،
خۆڵەمێشیی، کرێکارە خەماوێکان
لەشەقامو گۆڕەپاندا
بەرە بەرە دەر ئەکەوتن
ئەو کاتەی یەکەم نەورەسی دیجلە ئەفڕیٚو
شەپۆلەکان چاو هەڵ ئەبڕن
لەو کاتەدا
فەرمان درا
سیٚ هەلۆی سوورمان سەربڕن!

* * *

دیجلە وتی: مەیانکوژن (2)
شەپۆلم وا لە دڵیانا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەورەس وتی: مەیانکوژن

فڕینم وا لەگیانیانا

ـ سەروـ وتی: مەیانکوژن

سەوزیم لەناو چاویانایە

هەور وتی: مەیانکوژن

گرمەم لەناو دەنگیانایە

مێژووش وتی: مەیانکوژن

ڕێگەم لەناو سەریانایە

سەریان بڕین

⋆ ⋆ ⋆

بەڵام هەتا سەریان بڕین

هەر بەرز ئەفڕین

هەڵۆ لەئاسمانا نەبێ نامرێ

لەسەر سێدارەی خۆی نەبێ

لەنگەر ناگرێ

⋆ ⋆ ⋆

ئەو ڕۆژەی کێرد لە پایتەختا

سێ هەڵۆی کوشت

لە "قەندیل"دا

بیست باڵی گرت!.

⋆ ⋆ ⋆

ئاسمان ئەڵێ ئەستێرەیەکم کوێر ئەکەن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له قوبه‌ما ده‌ی تر هه‌ڵدێن
زه‌مین ئه‌ڵێ دره‌ختێکم ئه‌بڕنه‌وه‌
له‌بێشه‌مدا ده‌ی تر ئه‌ڕوێن
تۆش سه‌رچاوه‌!
کانیه‌کت لێ وشك ئه‌که‌ن
له‌بنارتا ده‌یانی تر هه‌ڵ ئه‌قوڵێن
★ ★ ★
ساڵی: کتێب
ساڵی: ئافره‌ت
ساڵی: منداڵ.
ئه‌ی نوێنه‌ری کۆمه‌ڵانی
گشت نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتووه‌کان!
لێره‌ له‌ ساڵی کتێبدا
قه‌ڵه‌میان کوشت.
لێره‌ له‌ ساڵی ئافره‌تدا
منداڵیان کوشت.
لێره‌ له‌ساڵی منداڵدا
دایکانیان کوشت.
لێره‌ ئه‌مساڵ وه‌کوو پاره‌
پار: پێرار.
لێره‌ ساڵ هه‌ر یه‌ك ناوی هه‌یه‌
ساڵی: زیندان‌و سێداره‌!.
★ ★ ★

کتێبخانه‌ی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چوومە پایتەخت
هەواڵی شیعرو چیرۆكو شانۆم پرسی
ـ پەیكەرە دیواریـ بەرزی
هونەرمەندیَ
شەهیدەكەی هاتە قسەو
وتی: كە لێرەوە ڕەت بوون
من خۆم دیمن
تاك.. تاك نەبیَ
هەموویان وان
لەسەر خوانی
كۆشكی سوڵتان!
* * *
ئەو نووسینەی
شەهید چەمۆڵەی لیَ ئەنیَ
ـ دوا ڕۆژـ لەدۆزەخی خۆیدا
ئەیسووتێنیَ!
* * *
هاوڕێكەم بۆی نووسیبووم:
ئەمڕۆ دوو قەڵەمی شەهید
سەر خوێناویی
گەیشتنەوەو هاتنەوە شار
باخێكی زۆر

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باخی گشتی، باخچەکانی بەختیاریو، ناو سەرچنار
گردێکی زۆر شاخێکی زۆر
مامە یارە، سەیوان، ئەزمڕ، پیرەمەگروون
هەموو بەرەو پیریان ئەچوون
هەمان ڕۆژیش
لەسەر شانۆیەکی مل کەچ
چەند قەڵەمێکی چاو حیزی
ناوبانگ زڕاو
قەڵەمەکانی گیرفانی"موشیری حەمەی سلێمان"
"راپۆرت"یان ئەدا لە بەردەقارەمانو
دەستیان ئەخستە ناو دەستی
"فرایزەر"و
ئەکەوتنە پێشی"سیکەکان"

ـ 9ـ

ئەو ڕۆژانەی
کە یەکەمین پۆلە هەڵۆ
بەدارستانی ئاگردا ڕەت ئەبوونو
دڕیان ئەدا بەدیواری نێزەو چەقۆ
ئەو ڕۆژانەی بە باڵی سوور
پەڵە هەوریان خوێناویی کرد
لە تاریکیی شارو گوندا
چرای چاوی خۆیان هەڵکرد

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو ڕۆژانە:
پیاوانی پووت
کەڵەشێرە بەزیوەکان
لەهەندەران
زاریان بۆ بەختی نەهاتی کورد هەڵ ئەدا!
لەسەر مەسەلەی ڕەوای کورد!
لەناو یەکدا
چەڵە مشکێنەیان ئەکرد
گەر تاقەتیشیان بچوایە
یەکی مێشکوژێکیان پێ بوو
مێشیان ئەکوشت!

* * *

هاوڕێکەم
بۆی نووسیبووم
هاتن.. بردیان
وتیان تەنها دەقیقەیەك
دایکی لەبەر دەرگاکەدا هەڵتروشکا
دەقیقەیەك بوو بەمانگێ
بوو بە ساڵێ
دەقیقەیەك بوو بەحەوت ساڵ
دوێ ئێوارە
لەگەڵ خەڵك‌و خوای گەڕەکدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دایکیمان ناشت!

⋆ ⋆ ⋆

لەهاوڕێکەم نەگەڕان

هەتا ڕۆژێ دەمو چاویان

خستە بەر دەس پەیکەرتاشێ

بۆ ئەوەی تێکی باتەوەو

سەر لەنوێ بیتاشێتەوە

هاوڕێکەم!

دەمو چاوی خۆی لە تەشوێ

ڕاپسکانو

چووە پاڵ هەڵۆ سوورەکان!

ـ 10ـ

دیواری ترسو بێ دەنگی درزێکی گەورەی تێ بووە.

نەك کوولەکە ئێستە بانگ لە کێو دا ئەدرێ.

نەدوان نە سیان نە چوار

سێدارەکان بەڕیز ئەچنە ناو مەرگەوەو پێ ئەکەنن

ئیستە پایتەخت کارگەی مەرگەو شارێکە شووم

بە یەکسانیی، گریان بەسەر

ئافرەتانو منداڵانی کوردستانا دابەش ئەکات

ئیستە پایتەخت، هەموو، هەموو بەیانیانێ

دەستو پلی خوێناویی خۆی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەناو دیجلەدا ئەشواتو
دیجلەش هەر تفی لێ ئەکات!
دیواری ترس‌و بێ دەنگی درزێکی گەورەی تێ بووە
هاژە چۆن لەناو گەرووی شەپۆلدا دەر ئەهێنرێ؟!
کێ ئەتوانێ گڤەو لوورە لەناو دەروونی زریاندا
هەڵبکەنێ؟!
کێرد چەند رۆچێ ئەوەندەی تر
بەرەو ژوورتر خوێن هەڵ ئەچێ
دیواری ترس‌و بێ دەنگیی قڵێشاوە
خوێن چرایەو داگیرساوە.

⋆ ⋆ ⋆

ئەی هەڵۆی سوور!
هەڵۆکانی داستانی نوێی کوردستانم
لەسێبەری باڵتانایە
ئەژین، ئەڕۆن دەنگ هەڵ ئەبڕن
شیعرەکانم!

⋆ ⋆ ⋆

ئەی هەڵۆی سوور!
هەڵۆکانی داستانی نوێی ئەم شاخانە
کەهاتنەوە:
خەمی زەردی ئەم دەشتانە شین بوونەوە
ئەو گۆمانەی شەوان درەنگ،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مانگی گریاو سەری ئەخستە پەنجەرەی،
بێ تروسکەی دڵیانەوە.
ڕوون بوونەوە.
لقی درەخت گۆپکەی بزەی دەرکردەوە
شاخ تەویڵی گرمۆڵە بووی
لەبناردا هەڵگرتەوەو..
لەهەورا هەڵیکردەوە!

* * *

ئەی هەڵۆکانی داستانی ئەم شاخانە
ڕۆژانێ بوو
کوردستانم کەشتیەکی بەرەڵڵای ناو
گەرداوێکی ڕەش‌و تووش بوو
ئێوە چوون‌و جارێکیتر گرتتانەوە.

* * *

من خەریك بووم
لەتینوێتیدا بخنکێم
کە بارانتان بۆ باراندم
من ترس رۆحی ئەکێشام
کە هیواتان لەناو گیاندا بۆ ڕواندم
من خەریك بوو.. نەهەنگەکانی تاریکی
قووتم بدەن
وەختێ چراتان بۆ ناردم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی باران‌و هیواو چرا

ئەی سێ برا

مادەم ئەو جارە نەمردم

هەرگیز نامرم!.

★ ★ ★

کە کێرد پۆلە هەڵۆی بینی

سوور ئەچنەوە

بەسەر دەمی تیژی ئەودا

بەرەو گزنگ ئەپەڕنەوە

کە کێرد زانی بەچکە هەڵۆی

تر، باڵ ئەگرن

خەوی زڕا

کێردەکانی ئەم لاو ئەولای کۆکردەوە

کێردی سێ لا

لەسەر هەسانێکی تازە

دەمی خۆیان تیژ کردەوە

کەوتنە ڕێگا

کاروانی هەڵۆی بەرەو ژوور

بەشوێن ئاگردا ئەگەڕێ

هەڵ ئەلەرزێ

کاروانی هەڵۆی بەرەو ژوور

بەفر ئەخوات‌و لەناو بەفرا هەڵ ئەکوڕمێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڤینی سێ لا
گوێزانێکی سێگۆشە بوو
پیلانێکی سێگۆشە بوو
ئەوەتا وا
پیلانی سێ گۆشە ئەڕوا
توند ناوقەدی۔ هەکار۔ ئەگرێ
دوپشکی سێ چزو ئەڕوا
ئەدا بە لەشی هەڵۆوە.
پیلان پۆشتەو پیلان تێرە
هەڵۆ ڕووتەو، هەڵۆ برسیی
بەڵام پیلان سەری شۆڕەو
هەڵۆ سەرکەشی سەربەستی
ئەوەتا وا
سێ گۆشەی کێرد
کڵاوو مشکی خێڵەکیی ناو"هەکاری" لەسەر ناوە
خێڵ: خەنجەرێکی کرمانجی شەل‌و کوێرە
خێڵ: بێ "سەرە"و پشیلەیەکی کێوی‌یەو
چرنوکەکانی هی خۆی نین
خێڵ: مێژوویەکی نووستووەو
بەرازێکی زامدار کراو.
کاروانی هەڵۆی بەرەو ژوور
جۆگە خوێنێکی مەییوە لەسەر سنووری

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

برسێتیو تەم

خێڵو شاڵاو

شاخی بەفرو

تەلبەندی داو.

⋆ ⋆ ⋆

هەڵۆ لە لوتکەدا نەبێ نامرێ

بەر لە دوا کۆچ

باڵ لە خوێنی خۆی وەرنەداو

ئاسمان نەگرێتە باوەشی

ئۆقرە ناگرێ!

⋆ ⋆ ⋆

ئەی لاوکی هەڵۆی سووری

ناوچەی هەکار

گوێمان لەسۆزی برینتە

چەندە قووڵەو چەند بەرینە!

ئەی کێوی داستانی هەڵۆی

سووری هەکار!

چاومان لەخوێنی ڕژاوی،

کڵپە سەندووی

سەری لووتکەی ئاگرینتە

چەند بەتینە!

⋆ ⋆ ⋆

پەندی ڕێگەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کۆچی بەرەو ژووری هەڵۆ

بۆ هەڵفڕینی سبەینێ

لەژێر باڵدا

بوو بە پشکۆ

⋆ ⋆ ⋆

هاوڕێکەم

بۆی نووسیبووم:

کەم کەس زانی هەر هەمان ڕۆژ

ـ ئەوـ زەردە پەڕ لە"هەکار"دا

شەهید کرا

کەم کەس زانی هەر هەمان ڕۆژ

بانگی شێوان

لەدالآنی مەخفەرێکی بیاباندا

"گوڵە"ی ژنی ژانی گرتو

کوڕێکی بوو

کەم کەس زانی.

کەم کەس.

کەم!

⋆ ⋆ ⋆

ئەی شاعیرە بێدارەکە

لەگەڵ شاخدا تۆیش بێداری

چاوت وەکوو چاوی هەڵۆ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاسمانی بەرین ئەپێوێ
ڕێگەکان ئەخوێنێتەوە
لە هەڵدێرانی دوێنێیەوە
سەرکەوتنی لوتکە فێر بووی
شیعرەکانت شاخەوانن
بەسەر پلەی خزو لووسدا هەڵ ئەگەڕێن.
شیعرەکانت پێستی دەستو پلو قاچو قولە ناسکەکەی
دوێنێی خۆیان وەکوو کاژێ فڕێ داوە.
ئەی شاعیرە خەم خۆرەکە
تۆ بێداریتو ئەمشەوت
پڕ لە ڕەهێڵەو بارانی سووری شیعرە.
* * *
پۆلە هەڵۆ سوور ئەچنەوە
گوڵجاڕێکە ئاسمانەکەم
ئەم شەو شیعر
لەوە ناچێ خۆش کاتەوە
لەوە ناچێ ئەم هەواری
سەرە شەیدایەم جێ بێڵێ.
من ئەمەوێ پشوویەك بەم
ئەو، ساوایەو جگەرگۆشەو
خۆی هەڵ ئەداتە سەر سنگم
سنگم نواڵەی وشەیە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من ئەمەوێ پەنا بگرم
ئەو بە باوە ئەبارێتو
دێتە بەرۆكو سنگمەوە.
سنگم خاكی ئەم عەشقەیە.
من ئەمەوێ جگەرەیەك داگیرسێنم
ئەو ئاگرێ لە ناو ناخما ئەكاتەوەو
بەماڵەوە ئەمسووتێنێ!
ئەمشەو شیعر
لەوە ناچێ خۆش كاتەوە
ئەی ڕێژنەی شیعری بەتاو!
داكەو داكە
چاوی هەورت قەت لێك نەنێی
داكەو داكە
وام لە ـ بەر ـ تا، غەرقم بكەی
غەرقم نەكەی ناگەمە قوڵایی عەشقت
غەرقم نەكەی نە تۆو نەخواو نە كوردستان
نەخەونی شەپۆلو گێژەن.. هیچ نابینم
غەرقم نەكەی!
چاوم لە ناو هاژەتایە
شمشێری سووری برووسكەی
شیعری ئەمشەو!
ـ لێم دە ـ بۆ ئەوەی ئەم لەشە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ببێ بە یەك پارچە كڵپە
وشە نەچێتە كڵپەوە داناگیرسێ
دەنگی هەڵۆی سوور نابیسێ
ئەی چەخماخەی شیعری ئەمشەو
لەناو خۆتا بمتوێنەوە
تا بتوانم بتنووسمەوەو بتخوێنمەوە
ئەمشەو شیعر لەوە ناچێ
خۆش كاتەوە
ئەو ئەبارێو هەر ئەبارێو
من داستانی هەڵۆی سووری
ئەم شاخانە ئەخوێنمەوە.
ئەمشەوشیعر لەوە ناچێ
خۆش كاتەوە
هەور تەتەرێكە خێراو مژدەی سەوزی
ئەم بارانە ئەدا بە تۆ
بچۆ بەری
بچۆ بەریو
لەخۆشیاندا تێر تێر بگری!

تشرینی یەكەمی/ 1981

* لەبەهاری 1987 دا و لەشام، لەكۆمەڵە شیعرێكی وەرگێڕدراوی شاعیری بەناوبانگی یۆنانی "ڕیتسۆس"دا هەندێ وێنەم بەرچاو كەوت كەجۆرە لێكچونێكیان لەگەڵ وێنەكانی ئەم پارچەیەدا هەبوو، دوو خەیاڵی شاعیرانە بۆ یەك بۆچوونو دەربڕینی هاوبەش، نووسینی ئەم تێبینییەم بەپێویست زانی.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەشکۆڵی پێشمەرگە

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کاتێ مشتەکۆڵەیان بەرز ئەکەنەوە
مژدەی خۆر هەڵهاتن ئەدەن
کاتێ بزە ئەیانگرێ
لەناو دەغڵی ڕیشیانەوە
بەپۆل پەڕەسێلکە ئەفڕێ.
وەختێ ئەنوون، کاتێ خەویان لێ ئەکەوێ
لەگیرفانی بەتاڵو کون کونیانەوە
ئەستێران ئەکەونە خوارێ.
وەختێکیش کەشەهید ئەبن
ژیان بەتەپڵو ئاڵاوە
بەگردۆڵکەو یاڵەکاندا هەڵ ئەگەڕێ!.

شاعیری گەورەی یۆنان
یانیس ڕیتسۆس

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کلیل

ئەم کەشکۆڵە
سادە ئەدوێ، وەکوو ڕاستیی.
وەکوو هەژارانی وڵات.
گوڵە شیعری نایلۆن نییە،
بێ بۆن نییە.
لووت بەرز نییەو
بەسەرکەسدا،
فیز لێ نادات،
وەکوو قسەی پڕ گرفتو،
وەك باڵقۆنی کۆشکەکانی،
چینی سەرووی بە دەسەڵات!.
ئەم کەشکۆڵە:
ساکارە وەك گوڵی کێویی
وەك کچی خانووە قوڕەکان.
ڕوونە وەکوو چاوی قرژاڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جوانە وەکوو:
ڕیشە سپیەکەی مەولەوی
بێگەردیش وەك:
بەفری لووتکەو
دڵی منداڵ.
★ ★ ★
ئەم کەشکۆڵە
وەك هەگبەی پێشمەرگە وایە
نانە وردەو،
تاك تاك گوللەو،
لەتە ئاوێنەی شکاوو،
نامەو نوقڵو،
ڕادیۆیەکی،
خشەخشکەریشی تیایە!
★ ★ ★
ئەم کەشکۆڵە
وەکوو دڵی
پێشمەرگەکانی کۆمەڵە
شاخی ورەی بەرزی تیایە.
گێژەڵووکەی ڕقی پیرۆز.
ئارامی مەنگ.
خەونی شەهید.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کۆچی بێ دەنگ.

گەڕانەوەی هەڵۆی تیایە!

* * *

ئەی پێشمەرگەکانی کۆمەڵە!

ئەم قەڵەمە..

بۆیە باڵی لێ ڕوواوە

ئاسمانی ئێوەی بەدییکرد.

ئەم قەڵەمە

بۆیە دەنووك سوورە چونکە:

سەری کێشایە پەنجەرەی زامتانەوە.

بۆیە وا بەکوڵ ئەخوێنێ

لەبەر ئەوەی:

لەسەر مەچەکتان نیشتەوەو

چووە ناو گەرووتانەوە.

* * *

ئەی پێشمەرگەکانی کۆمەڵەی،

ناو ژووری چاو

ناو ژووری دڵ.

ئەم شاعیرە لاتەی خۆتان

هەر ئەم کەشکۆڵەی شك ئەبرد

گەر ڕازی بن

بیکا بە توێشووی ڕێگەتان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەدیاری تان

وەکوو نانو

وەك چەپکە گوڵ.

ئەگەر ئەمیش بەختی سەوزی

مژدانە بێ

بچێتە ناو هەگبەکەتان

بچێتە لای گوللەو نوقڵو

بەر تەماشای ئاوێنەتان

ئەگەر ئەمیشتان خۆش بوێ

لەتەکتاندا

بێتو بڕواو

هەڵسێو بنوێ.

چەکەکانتان بانگی بکەن

ماچی بکەن.

ئەوا منی شاعیری لات

هەموو ڕۆژێ باڵای شیعرم

بەرەو ژوورتر هەڵ ئەچێتو

ئەبم بەشای،

هەژارانی هەموو وڵات.

1982

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

*لـەڕۆژگارە تاریـكو نووتەكـەكانی دوای هەرەسـی (1975)دا، نـــاوی "كۆمەڵـــە"و پێـــشمەرگە هـــەڵۆكانی، یـــان نـــاوی "شۆڕشـگێڕان"و قوربانییـەكانی بـەر لـەوەی لـەدڵو دەروونـی خەڵكیدا پێناسەیەكی حیزبی دیاری بكەن، داستانو مەلحەمەی ژیانـــەوەو هیـــواو خـــەونی مێژوویـــەكی نـــوێ بـــوون، لـــەو سەردەمانەدا، لەپەلەپیتكەی ئەو پێشمەرگە تـاكو تەرایانـەدا، كەدرپیان بەشەوەزەنگی دوای هەرەس دابوو، نـەك هـەر گیـانی تاقمێكی سیاسی، بەڵكوو گیانی هەموو كوردێكی شۆڕشگێڕیان لەگەڵـدا بـوو ئـەو ناوانـە ئـەبوون بـەناوی عیـشقو ئـازادیو ئەوینیكوردسـتان. دەیـان شـەهیدی وەك شـەهابو ئـەنوەرو جەعفەرو ئـارامو جـەمالو شـەماڵو عـەلی عەسـكەریو خالیـدو عەزۆو.. هتـدو بووبوونـە ویـردی سـەر زمـانی هـەموو دڵـدارانی شۆڕشی ڕزگاری، هەر لەسەرچـاوەی ئـەم عیشقەیـشەوەیە كـە گەلێ جۆگەی سووری ئەم كەشكۆڵە هەڵقوڵیون.

ش. ب

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له شەوێکدا

شەو بوو هەر پێشمەرگەو بەفر
بەبناری شاخەوە بوون
کەبەفر نوست
ئەوان ورد ورد هاتنە خوارێ
لەچوار لاوە هاتنە خوارێ.

* * *

شەو بوو لەبەر دەرکی سەرا
تەنها چەن سەگێکی خوێڕیو
دوو پیکابی زەرد ئەبینرا.

* * *

شەو بوو قرمەژنی گوللە
گوێی گەڕەك و گۆڕەپان و
"سەرا"ی کەڕ کرد
بارانی گڕ بەخوڕ دایکرد.

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەچوار لاوە دەست ڕێژو تەقە بڵاوە
لەژوورەوە، لەكونی كونی ژوورەوەی،
چەند ماڵێكدا
خائینەكان، وەكوو جرجی زراو تۆقیو
وەك توتەڵەی بەر بارانی،
لەسەرمادا لەش هەڵ لەرزیو
خۆیان لەناو ئاودەست خانەو
ژێر زێرابدا حەشار داوە
لەچوار لاوە
دەست ڕێژو تەقە بڵاوە.
* * *
لە "دارۆغا"
پێشمەرگەكان وەك ڕەوەیەك
ـ بەورـ ی چاو تیژ
شارەزای كۆڵانو گەڕەك
بست بەبستی
دابەش بوونو ئەوسا هەر بۆ
پەنگو عیبرەت
كلكی چەند جاشێكیان بڕی!
* * *
لە "ئازادی"
دوو پیكابی زەرد، وەكو عار

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زەرد وەك سیمای "هێتلەرەكەی"
شاری بەغدا
قین.. باركردوو
چەند تەنێك تاوان هەلگرتوو
دوو یەكانەی زامدار بوون و،
تیژ ئەهاتن
لەناكاودا، لەپێچێكدا
هەڵۆی سووریان بۆ دەرپەڕی
لولەی سەرشانی گڕ هاوێژ
دۆزەخێكی بۆ داختسن
تیا توانەوەو
فریای دابەزین نەكەوتن.

⋆ ⋆ ⋆

هەر ئەو شەوە لەكانێسكان
پێشمەرگەیەكی حەڤدە ساڵ
لەبنكە دا ناویان نابوو
ـ هەژاری زاڵـ
باریكەلەو، لەش سووكەڵە
وەكوو ئاسك
چاوشین وەكوو قوبەی ساماڵ
گەردی خەمێ لەڕووی نیشتوو
وەك باخی گوندێكی چۆڵ بوو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەو شەوەدا.. دەمێ خێراو دەمێ هێواش

جارێك قیتو..

هەندێ جاریش بە کۆمە کۆم

ئەچوە پێشێ

تا بگاتە سەر بەنگەڵەی دوژمنانو

بەنارنجۆك دایان بێژێ.

* * *

لەناکاودا —هەژاری زاڵـ

کەوتە ناو تەلبەندی بۆسەی دوژمنانو،

بە ئەڵقەیەك دەوری گیرا

ـ هەژاری زاڵـ برووسکە بوو، هاتە دەستو

لەگورگە کڵاو ڕەشەکان

چواری خستو.

لەدواییدا شەهید کرا.

هەر ئەو شەوە،

بێژنگی لاشەی بەپشتی

زیلێکەوە، لەقاچەوە، گرێ درا

بەسەر بەردو دڕكو داڵدا

بە لیتاودا، بەقوڕاودا.

ڕایان کێشا.

هەر ئەو شەوە.. لەشی سووری

لەسەر تەختی مەیتخانە فڕێ درا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوژمن وتی:

چەتەیەکە بێ ناونیشان

بێ دایكو باوك

بێ کەسو کار

بۆ بەیانی کە خۆر هەڵهات

بینییان وا:

لەبەردەمی مەیتخانەی ئەم شارەدا

کۆمەڵ.. کۆمەڵ

دەیان دایکی عەبا بەسەر،

کوڕ لە کێوان

ڕەش ئەچنەوە

بەبێ دەنگیش پاڵەپەستۆو پەلەیانە

هاتوون تەرمی، ئەو هەڵۆیە ببینن‌و

بزانن کوڕی کامیانە؟!

1981

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ماڵ ئاوایی

هەورازی کوورِ: پشتی شاخێکی بە عومرە
بۆ پێشمەرگە دانەویوە
ئێوارەیە
ڕێچکەو ڕیزی یەك لەدوای یەك
بەرەو بناری ئەودیو
دەنگ: هەر پرِمەی
وڵاخێکەو، وردە بەردو زیخی ژێر پێ
بێ دەنگ.. بێ دەنگ
بەسەر پەیژەی دانە بەردا
ئەم کاروانە کرِوماتە سەر ئەکەوێ
بەسەر پشتی وڵاخەکەی پێشەنگەوە
تەرمی شەهید
دوو دەستی شۆڕ بەرەو زەوی
ـ هۆ بنچکی قژ خۆڵاویی
ئەمە زامێکی تازەیەو لێ ی نەکەوی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئێوارەیە.

خۆر وێنە کێشێکە لاواز

دەستی دوا تیشك درێژ ئەکاو

بە ئاستەمێ

زەردە.. ڕەنگێ

ئەدا لە لوولەی تفەنگو

یاڵی خوێناویی ولآخو

ئینجا ئیتر چاو لێك ئەنێ

ـ هۆ شەماڵی تۆزێ بزێو!

پەلە مەکەو ئاگات لێ بێ

ئەمە زامێکی تازەیەو

با کاکۆڵو قژی ڕەشی نە ئاڵۆزکێ

ئێوارەیە

وا لوتکە.. چەتری هەورێکی زۆر بەنزمی

لەسەر سەری خۆی هەڵ داوە

ـ هۆ لوتکەی بەرز!

ئەوا ئیستە ئەگەنە لات

مل هەڵبڕەو بەو هەورە تەنیایە بڵێ

کە گەیشتنە سێبەرەکەی

نمە.. نمە.. با بباری

مل هەڵبڕەو سووك پێی بڵێ

شەهیدێکیان لەگەڵدایە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەڕواتەوە بۆ دێکەی خۆی

لەوێ ئەنوێ

سووك پێی بڵێ

شەهیدێکە زۆر تینویەتیو ئاوی ئەوێ.

1982

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گۆرانیەکی داواکراو

دوانزە ساڵەو هەموو ڕۆژێ
لەم وڵاتە غەمگینە دا
ڕژێمی خوێنو سێدارە
دایکێ، خوشکێ
لە پرچەوە هەڵئەگرێتو
لەڕەنگی ڕەشی پرسەیان هەڵ ئەکێشێ.
تەماشاکەن: بەرگیان شەوەو
ئەستێرەی سەری بڕڕاوی
براکانیان، باوکیان، مێردیان
لەسەر سنگیان ئەجریوێنن.
تەماشاکەن: ئەو سەرانە
چاو لە چاوی
شۆڕشگێڕان ناتروکێنن.
پێش دوانزە ساڵ
ڕەشپۆشەکان ئەژمێردرانو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر ئەوەندەی
لقو چڵی درەختێکی ڕووتاوە بوون
ئەژمێردرانو هەر ئەوەندەی:
دەرگاو پەنجەرەی گوندێکی
شاخ نشینی چەوساوە بوون.
ئەی ئیستاکە چی ئەژمێری؟!
یەکە یەکە سنەوبەری
"سوارەتووکەی" چاوهەڵوەریو
چۆن ئەژمێری؟!
یەکە یەکە
ئەشکەوتی ناو شاخو کێوی
هەتاو نەدیو چۆن ئەژمێری؟!
دوانزە ساڵەو هەموو ڕۆژێ
ڕژێمی مەرگ
گوڵێك، مانگێك
شیعرێکی تازە ئەکوژێ.
دوانزە ساڵەو هەموو ڕۆژێ
ئەم وڵاتە غەمگینەمان
لەپرسەی کانییەك، گردێك
باخچەیەکیا دائەنیشێ
ئەی وڵاتە غەمگینەکەم چاو هەڵبڕە:
گزنگ لە بزەی کازیوەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو لێوانەت هەرگیز مەبڕە

تەماشاکە: لەم شەوەدا

خوێنی شەهید

بارانی تووش

دەشتی گولاڵە ئەڕوێنن.

تەماشاکە: هیوا بولبولێکی سەوزەو

ئەفڕێو لەسەر چەکی شانی

پێشمەرگەکان بۆت ئەخوێنێ.

ئەی وڵاتە غەمگینەکەم:

فاشستەکان

کە درەختێکت سەر ئەبڕن

دارستانێ لە خۆیان ئەکەن بەدوژمن.

کە کانیەکت ئەکوژن

زۆریان لەتینووواندا ئەمرن.

ئەی وڵاتە غەمگینەکەم:

تۆ گوێ بگرە

وا هەڵۆی سوور

چریکەیان پڕ بە ئاسمانی فڕینە

گۆرانییان باڵی تیشکی ئاگرینە.

ئەوا پۆل پۆل

لەدەوری سەری تۆ ئەخولێنەوە

ئەم سرووده ئەڵێنەوە:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەك سبەینێ ئەو ڕۆژە دێ

دایكو خوشكە ڕەشپۆشەكان

ببن بە باخی زەردو سوور

پەلكە ڕەنگینە لە بەركەن

ئەو ڕۆژە دێ

كانیو گوڵو شیعری جوانیش

هەرگیز نەمرێ.

1981

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کام ڕێبوار

باشە کەستان هەتا ئیستە
لەتوولە ڕێو
هەورازە ڕێو
شەقامە ڕێتان پرسیوە:
چ ڕێبوارێ
ساڵ دوانزەی مانگ
وەك ئەستێرە
وەك باڵندە وەکوو هەور
چاوی لەتانو پۆتانە؟!
چ ڕێبوارێ
وەکوو درەخت
وەك تاشە بەرد
وەك مێرگو وەرد
ئەتاندوێنێو لەگەڵتانە؟
من لەتیپی پەنجاویەکم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له "جەولە" بووم
لەم سەر هەناسەی بەفرم برد
بۆ گەرمیان
لەو سەر گڕەم هێنایەوە
بۆ ڕێواسی قاچ تەزیوی
گەورەی کوێستان.
بەهەر لایەکدا تێ پەڕیم
بەهەر ڕێگەیەك گەیشتم
ئەوەم پرسی:
تووله ڕێ یەك بۆرەقنە
کشاو، پێچ خواردوو هەتا سەر
پلەی ملە
لەپێچێکدا وای پێ وتم:
ـ ئەو ڕێبوارە ئێجگار ئێجگار،
خۆشەویستە
کە ڕۆژانە بەسەرمانا
ئەڕواتو دێ
ئاو ڕاوەستێ، ڕاناوەستێ
بەتەقەڵی گەورەی هەنگاو
دەشت بە شاخو
شاخ بە دەشتەوە ئەدووری.
دیسانەوە ڕێ یەکی تر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەورازە ڕێ

ڕێ یەکی تر

شەقامە ڕێ

هەموو وتیان:

ـ لە هەمووتان خۆشەویستر

ڕێبوارێکە

کە بست بە بست

ئەماننناسێ

نەهێنیی ئەو

لای ئێمەیە

ئەو ڕێبوارەش

هەر تەتەری پێشمەرگەیە!

* * *

ئەی تەتەری هاوڕێی "با"

ئەی هاوڕێی گەرماو سەرما.

تۆ یەکێکیو هەمووم‌انی.

تۆ هەموومانیو یەکێکی.

لەم سەر، لەو سەر

تۆ پۆستەی ڕازو نەهێنی

هەموومانت لەمشتایە

شیرینو تاڵ.

سۆزی دایک

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تاسەی برا

خۆزگەی خوشك و

شەوقی پرسی ژن و منداڵ.

بۆنی خۆشی دەزگیرانمان بۆ ئەهێنێ

ماچەکانمان لەگەڵ خۆتا ئەبەیتەوە

شیعری هێشتا قژ خوێناویی

ناو زیندانمان بۆ ئەهێنیو

لەم سەر نامەی،

باخێکی ئازاد کراومان ئەبەیتەوە.

ئەی تەتەری هاوڕێی ئاو!

هاوڕێی سێبەر هاوڕێی هەتاو!

تۆ هەمووومانیو یەکێکی

تۆ یەکێکیو هەمووومانی،

تۆ ئەو کەسەی من بزانم

وەك هەر بەپێوە ژیاوی

ئەبێ هەر بەپێوەش بمری.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبەر تەندورێکدا

زستان بێ، تۆ

وەکوو زۆپای ژوورەکانمان

هەر سووتاوی.

هاوین بێ، تۆ

وەکوو بیابانی خواروو

پڕووکاوی.

بەم ڕۆژگارە:

تۆ وەك شیشی سوورەوە بووی

ناو کورەکەی

ئاسنگەری

گەر بچیتە بەر شەماڵێ

وەك ئەو شیشەو بخرێتە ئاو

گۆشتو ئێسقان،

چزە کردووی

بە هاڵاوی،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسەد لاوە لەشت کانیی:
کانی ئارەق:
ئارەقی شین
ئارەقی مۆر
گەرم.. گەرم
دەر ئەداتو کەچی تۆ هەر
لەبەر دەمی کلّپە کردووی
زمان ئالّی،
تەندوورێکدا ڕاوەستاوی.
ئەی نانەوای ئەم مەلّبەندە
ئەی هاوڕێی
ڕیش ئارداویی
ئەی برژانگو تووکی سەر سنگ
هەلّکرۆزاو
وەك باخەکەی:
"دێ" ی ئەوبەری ڕاپێچ کراو.
ئەی نانەوای ئەم مەلّبەندە
ئەی هاوڕێی،
پێش هەموومان لەخەو هەستاو!
بابێ نانی
گەرمی قەراغ زیاتر برژاو
بابێ نانی دەس سووتێنەر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جار جار پشکۆ پێوە نوساو

ئەی هاوڕێ!

ئەم کۆمەڵەمان زوو تێرکە

پەلەمانە، ڕاییمان کە

ئەی هاوڕێی ڕیش ئارداویی

ڕێ یەکی دوورمان لەبەرە

کێ ئەزانێ جارێکی دی

کاممان دێتەوە بۆ ئێرە؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەڕەسێلکەیەك

هەفتەیەکە
ڕووتو قووت هەڵیان واسیوە
چاوی ئاوساو، سەری کەوتۆتە سەر شانی.
پێست توێخێکی داماڵراوە
کە ئەیبینی:
ئەڵێی کەروێشکێکی لەڕی،
تازە لە قولاپ دراوە
پەڵە خوێنی سەر کۆنکرێت
دلۆپ.. دلۆپ
لەدیواریش هەڵپژاوە.
هەفتەیەکە..
ئەو دڵە بچکۆلانەیە
کەهەر.. پڕ بەمشتێ ئەبێ
لۆکەیەکەو ئازاری مۆر
ئازاری شین هەڵ ئەمژێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو دڵە بچکۆلانەیە
سەعاتێکی جەڕەس دارە
هەتاکو ژان قوڕمیش کات
ئەو زەنگێکی خەبەر دارە.
هەفتەیەکە
ڕووتو قووت هەڵیان واسیوە.
ئەو نەهێنیانەی لە لای بوو
بەستیە باڵی پەڕەسێلکەی دڵی‌و،
دڵیش بەرەو ئەو شاخانە هەڵفڕیوە.
ئەوا ئیستا
لەش ساردو سڕ
ساردو سڕ وەك
تاشێ بەفر
ئەوا ئیستا
لەمابێنی مەرگو ژیندا..
لە پەنجەرە بچکۆلەکەی ئەو بەرەوە
چاوی لێڵ بووی سەرنج ئەدا
ئەوا ئیستا بەیانییە
خۆرێکی تازە هەڵهاتو
ئەمیش هێواش
چاوی لێك نا!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەرەس

لەبیرتانە؟!

ساڵی هەرەستان لەبیرە؟!

لەبیرتانە؟!

ئەو بەیانییەی کە هەستاین..

چاومان گڵۆفت

سەیرمان کرد:

شاخەکان: تفمان لێ ئەکەن؟

دارستان: پشتمان تێ ئەکەن؟

گوند، چەمۆڵەمان لێ ئەنێ؟

شاریش پێمان پێ ئەکەنێ؟

لەبیرتانە؟!

چەکەکانمان بەسەرماندا

چۆن ئەگریان؟

پاڕانەوە

داوێنیان گرتین کە نەڕۆین.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبیرتانە؟

بەزۆر.. بەزۆر

دەسمان بەستن

دەممان بەستن

لە "مەخفەر"و "پادگاکان"دا

یەك.. یەك

گۆڕمان بۆ هەڵکەندن؟!

لەبیرتانە؟

لەدوای هەرەس

پەنجە: لەقەڵەم ئەترسا

برۆ: لەبرژانگ ئەترسا

دەستی چەپ لە

دەستی ڕاستو

هەنگاو لە ڕێگە ئەترسا؟!

لەبیرتانە؟

لەدوای هەرەس

ئەو سەردەمە

کە پڵنگان چوونەوە شاخ.

وەختێ بزە

کەوتەوە سەر لێویی قەندیل؟

بانگی سەفین

گەیشتەوە گوێی قەرەداغ.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبیرتانە؟!

ئەو سەردەمە

لەدوای هەرەس

کەس نەبوو کەس

جگە لە هەڵۆی کۆمەڵە؟

لەبیرتانە؟!

1982

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سێوەکەی دڵ

بۆ شەهید جەمالی عەلی باپیر

ئەگەر لەچیاتان پرسی:
"جەمال" کێیە؟
لووتکەی خۆیتان
نیشان ئەدا!.
ئەگەر لە ڕووبارتان پرسی:
"جەمال" کێیە؟
ئەڵێ گوێ لە خوڕەو هاژەم بگرن!
ئەگەر لەباخانتان پرسی:
"جەمال" کێیە؟
ئەڵێن: بۆنی
گوڵباخی سەر،
چڵانمان کەن!
ئەگەر لەڕووتەو هەژاری
ئەم کوردستانەش ئەپرسن:
"جەمال" کێیە؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەموو تێکڕا

دەستی چەپیان

ئەخەنە سەر:

سێوەکەی دڵ!

1981

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شیعری کاریکاتێر

بەیانی بوو لە "کانێسکان"
بەچاوی خۆم:
"قەعقاع"م دی
بروسکەیەو شاڵاو ئەبا..
ئازا.. ئازا
هەر خۆی ئازا
دێتە پێشێ
قژی کچێکی قوتابی
سیانزە ساڵان ڕا ئەکێشێ!
ـ هەلهولە.. هەلهولە.. هەلهولە..
نیوەڕۆ بوو لەناو قەیسەری نەقیب دا
بەچاوی خۆم:
"سەعدی کوڕی وەقاص"م دی
تیر لە چاوی یەوە ئەباری
لە بازاڕی مانگرتودا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قفڵی دوکانێکی شکان

چوە ژورێ

ئازا.. ئازا..

وەختێ لەوسەر هاتە دەرێ

ئارەقی زۆری ڕشتبوو

بەم دەست چەند تەبەقێ هێلکەو

بەو دەستی تر چەکەکەی خۆی

هەڵگرتبوو

ـ هەلهولە.. هەلهولە.. هەلهولە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هێلانە

چەند ڕۆژێکە
جوتێ کۆتر.. کۆترە شینکە
تاقی پەنجەرەی هەوایی ژورەکەمیان
تەنیا ژوری ماڵەکەمیان
لەو دیوەوە..
کردۆتە هێلانە بۆ خۆ
بە یەکەوە ئەگمێنن
بەدەنوك ئەدەن لە شوشە
وەك حەز بکەن بماندوێنن.
ئەیانبینم:
چاوی بادەمی زەرد باویان
ئەبڕنە چاوی خەمگینم
بەماڵی نوێی
پشت لە گڤەی بەر ڕەشەبا
بەختیارن
نە تینوو، نە برسیانە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مل لە باڵی یەك هەڵئەسوون
باڵە فرِێی خۆشییانە.
ئەی جووتە کۆترە شینکەکە!
من نازانم لە کام مەڵبەندەوە هاتوون؟
کام رِێگای دوورتان برِیوە
ئاوارەن و هێلانەتان لێ شێواوە؟
چیتان دیوە؟!
من نازانم! بەڵام ئەی داخ
ئەی جووتە کۆترە شینکەکە
ئەی داخ.. ئەی داخ
تەمەنی ئەم شادیەتان
ئێجگار کورتە
ئەی جووتە کۆترە شینکەکە
ئەی نابینن دەم و چاوم
ئەڵێی کانیەکە وشك و
پەستیم هەورە و دایپۆشیوە
ئەی نابینن دڵم ئەڵێی
شەمامەیەکی گوشراوە و
نیگای تەرِی خۆی نەسرِیوە
ئەی جووتە کۆترە شینکەکە
باڵ لێك مەدەن.. مەگمێنن
بەیانی دێن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نازیەکان دێن، ئەم گەڕەکە

ژورەکەم و ژورەکەتان

ئەڕوخێنن!

*ئـەم شـیعرە لـە ڕۆژانێکـدا وتـراوە کـە ڕژێمـی خـوێن و سـێدارە کەوتـە ڕوخاندنی هەندێ لە گەڕەکە میللییەکان و ئاوارە کردنـی سـەدان خێزانـی کوردو دەربەدەر کردنیان.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گریان

ـ ئەو دارستانە بۆ ئەگری؟!
ـ ڕەنگە درەختێکی گەنجی لێ مردبێ.
ـ ڕەنگە زریانی دوێنێ شەو
کچە چنارێکی شۆخی فڕاندبێ.
ـ ڕەنگە هەواڵی کوشتنی
پۆلە مەلێکی عاشقی
خۆی بیستبێ!
ـ ئەو.. ئەزانێ
لەسبەینیەوە بە تەنها
جێ ئەمێنێ
وەختێ گوندی خۆشەویستی
هەزار ساڵەی
لە لووتکەوە
بۆ بەرەوخوار دائەگیرێ!

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نیشانه

لەدوای "مەسیح"

خاچ بوو بەنیشانەی دییان

ـ ئەی بۆ شەهیدی کوردستان؟!

ـ من نیشانەو

مەدالییای

سێدارەیەك دروست ئەكەم

هەتا یەك یەك

بیدەن لە یەخەو بەرۆكتان.

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەرمان

بۆ شەهید دوکتۆر بەختیار

من خۆم پزیشکم.
بۆ تیماری زام
دەرمانی هەزار
برینی لەشی
دەردەدارم کرد
بەلاّم بۆ زامە قووڵەکەی لەشی
ئەم کوردستانە
دەرمانی چەكو فیشەکم هەلگرت.

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەردەلوول

شیعری سرود

برایینە!

تەماشاکەن

لەو پێ دەشتانەی خوارەوە

هەتا چاوی چەکمان بڕکات

گەردەلوولی سووری ئێمە

چۆن هەڵ ئەکات؟

تەماشاکەن

لە گێژەنی تووڕەبوونیا

لەگەڵ خۆیدا

دوژمن تا کوێ ڕاپێچ ئەکات؟

گەردەلوولە.. گەردەلوولە

گەردەلوولی گەرمیانە.

تەماشاکەن:

لەو پێ دەشتانەی خوارەوە

بە دێهاتو بە شارەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له "سەرقەڵا" وە تا "دوبز"
له "دوز" ەوە هەتا "هەكز"
ئەم شمشێرە سوورەی شۆڕش
چۆن ئامادە
لەڕووی مەرگا هەڵكێشراوە.
گەردەلوولە.. گەردەلوولە
گەردەلوولی گەرمیانە
براینە!
تەماشاكەن
لەو پێ دەشتانەی خوارەوە
كە وەك لەپی دەستی ڕەنجدەر
هەڵقرچاون
كەوەك قاچو قوولی ڕووتی هەژار
قلێشاون
تەماشاكەن:
چ ئاگرێ بەربۆتە شەوی ئەو ناوە
چ دۆزەخێ بۆ داگیركەر داخراوە
گەردەلوولە گەردەلوولە
گەردەلوولی گەرمیانە.

1982

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێبووك

شیعرێكی لێبووكی پایتەخت

لە دیواری كوردستانی

نووسی: بەهەشت.

كە شەو داهات

كە خەو پەنجەرەی چاوانی

شاری داخست.

ئەوسا ئیتر

بەدەم ڕێوە

پرچەكانی "سنەوبەر"و

ڕیشە درێژەكەی "سیروان"

تێك ئاڵان و

ئەو بەهەشتەیان سڕێوە!!

1982

*لێبووك: موهەریج

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بووکە سەماکەرە

شاعیرێکی بستە باڵای
دەرباری شا
شیعری بووکە سەماکەرەی
تەمەن کورت بوو
زۆر کەم ژیا
هەر کە سوڵتان هەستایە پیان
هۆڵی جێ هێشت چووە دەرێ
هەر ئەوەندەی:
تا ڕادیۆکەمان بێ دەنگ کرد
تەلەفزیۆنمان بێ ڕەنگ کرد
ڕۆژنامەمان کرد بەسفرە
ئیتر شیعری بستە باڵاش
بوو بە —نەبوو-
هەردەمو دەست.
ڕۆحی دەرچوو.

1982

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیاو

بۆ جگەرگۆشەی شەهیدە قارەمانەکان،

بۆ منداڵانی کوردستان دیاریو یادگارە

مامۆستایەك بەناو پۆلدا

ئەهات. ئەچوو

باریکەلەو غەمگین وەکوو

جوانوویەکی لە ڕەو وون بوو.

ئەهات.. ئەچوو

مەکۆی ژان بوو.

دەمو چاوی:

لە "مانگ "ی تازە گیر خواردووی

ناو تەمێکی ئەستوور ئەچوو

هەر هاتو چوو

مەکۆیەکی بێ ئارام بوو

هەر هاتو چوو

بەسەرنجی وێڵیا دیار بوو

خەیاڵی ئەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەك گەواڵە هەوری دەم "با"
بۆ شوێنێکی دوور فڕی بوو.
هەر هاتو چوو
لە چۆلەکەی
هێلانە لێ شێواو، ئەچوو.
لە پڕێکدا
ئیستێکی کرد
دەستی بۆ بەر باخەڵی برد
چاویلکەکەی کردە چاوی
تا چرکەیەك تاس بردیەوە
لە دوایدا
هێدی
هێدی
ئەم شیعرەی بۆ پۆل خوێندەوە:
مناڵینە!
پێش چەند ساڵێك
پیاوێك هەبوو
تەماشاکەن:
تاکوێ دەستم هەڵبڕیوە
وا کەڵەگەت!
ناوشانی پان، مل بەرزو کەڵ.
لەش پڵنگیی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕەوت گورجو گۆڵ.
ماسوولکەی ڕان
وەك بەرد پتەو
ماسوولکەی قۆڵ.
ڕەنگی چاوی
مەیلەو سەوزی بریقەدار،
هەر وەك گۆمی بەرهەتاوی،
ڕوون تا بن دیار.
بزەی تەڕی وەکوو باڵی
پەپوولەیەك ئاونگاوی
هەرگیز وەنەوشەی سمێڵە
باریکەکەی جێ نەئەهێشت.
جار جار توڕە
وەك ڕەشەبا.
ناو بەناویش وەکوو شنە
زۆر لەسەرخۆ.
هەندێ جاریش گاڵتەکانی
پەردە دڕی دەم بە قاقا
قسەکانی خۆشو شیرین
هەر وەك گەزۆ.

* * *

مناڵینە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئێوە کەستان هەر نەبوو بوون
کە ئەو پیاوە
کوڕی شاخو کوڕی بەفرو
پێش مەرگە بوو
ئێوە کەستان هەر نەبوو بوون
کە ئەو پیاوە
پڵنگێکی کوردستانی،
ناو لێرەوارو بێشە بوو
بازی باڵ سووری بەچنگی
سەر سەفینو
سەر هەلگوردو
سەگرمە بوو.
مناڵینە!
چەمو ڕووبار خۆشیان ئەویست
شەوان درەنگ
بە هاژە ئەیانکردە خەو.
شەماڵ هێواش بە لەپی دەست،
ئارەقەی ناوچاوی ئەسڕی.
درەختەکان:
بە پۆپشمینی سێبەریان
کە پاڵ ئەکەوت
باڵای بەرزیان دائەپۆشی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نمەی باران‌و منداڵان
خۆشیان ئەویست
گوڵ بارانی قژیان ئەکرد.
هەژارەکان خۆشیان ئەویست
ئەو خەمی ئەکردنە کۆڵو
ئەمانیش گشت دەست لە ملان
ماچیان ئەکرد.

* * *

مناڵینە!
ئێوە بووبوون، کە ڕۆژێکیان
نیوەڕۆ بوو
کوردستانمان تاریك داهات.
نەهەنگێ هات
چیای قووت دا
بەردی کرۆشت
ڕووبارەکانی هەڵلووشی
مناڵینە!
کۆست بوو، کۆست بوو کۆستی نەهات!
مناڵینە!
چیمان لێ هات
چیمان لێ هات!

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

منالّینه!

با بیّ ینەوە سەر ئەو پیاوەی

لەو دەمەدا

دلّی لیمۆیەکی زەرد بوو

لیمۆش خاکی کوردستان بوو

کوردستانیش سیسو گوشراو

* * *

منالّینه!

کیّ بیّ.. کیّ بیّ؟!

سواری ئەسپەشیّکەی خۆی بیّ.

له ئاوزەنگی تیّتەقیّنیّ

کیّ بویّریّ؟

درِ به تاریکیو بەترسی

ئەژدەهاکی تازە بدات؟!

کیّ بیّ برِوات؟!

بچیّ رِاوی نەهەنگ بکات

ئاو بۆ شارو گوندی تینووی

ئیّمه بەردات؟

کیّ بیّ برِوات؟!

* * *

منالّینه!

ئەو سوارانه سوار بوونەوە

کتیّبخانەی دیجیتالّی
www.rabari.org

ئەسپەکانیان نەفرۆشتبوو
دڵیان نەدا بوو بە کرێ
کلیلی دەربەندو شاخیان
بەجێ نەهێشت بۆ هیچ دزێ.
ئەو سوارانە سوار بوونەوە
شەوی درێژ نەیخەواندن
تاریکە ڕێ نەیگلاندن.

* * *

سوار بوونەوە
وا بەرەو ژوور
جڵەویان سووڕانو، ڕوویان
کردەوە هەواری خاڵی.
ئەوا حیلەو چەپۆکانی
ئەسپی یاڵ بژ
شریخەی ناڵی گڕ هاوێژ
بەدەم هۆرەو قەتارەوە
سەر ئەکەون.
یەکەم جارە خۆیان ئەکەن،
بە دەربەندا
یەکەم جارە نەهەنگ لە خەوی خۆشی دوای،
هەرەس ئەکەن!
لە تاریکیی چاو نەبیندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەو دەمەدا

سەرو ملی ئەو سوارانە

کۆمەڵێ مۆمی کافووریی داگیرساو بوون

هەر کە ترووسکە دای لە کەژ

درەخت زەردەخەنە گرتی.

هەر کە ترووسکە دای لە ئاو

شەپۆل گوڵی دا لە قژی.

هەر کە ترووسکە دای لەماڵ

خەمی هەژاران پێکەنی.

* * *

مناڵینە!

ئەو .. ڕۆژانە

ئەو.. پیاوانە

ئەو.. سەردەمە

ئەو.. چەند کەسە

وەك دارەڕای

ژووری سەپانێکی لادێ

وەك ئەو وانانەی ئەیخوێنن

ئەتژماردن..

یەكو دووانو سیانو چوارو..

وەك پەنجەکانی مام ڕۆستەم،

باخەوانی قوتابخانە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له دوو دەستا دوو پەنجەش کەم!
منالێنه!
بەڵام ئەو چەند پەنجەو دڵە
ئەو سەردەمە
دڵو پەنجەی
ملیۆنان بوون
ئەو چاوانە
چاوی هەموو
پارچەیەکی کوردستان بوون.

* * *

منالێنه!
ڕۆژ هاتو چوو
بەرە بەرە چاوی نوستوو
خۆیان لەدەس خەو ڕاپسکان
مۆمی زیاتر
لەسەر دوندو
ناو ئەشکەوتو
تاشە بەردەکان داگیرسان
منالێنه!
ئەو ڕۆژگارە.. تاڵ بوو.. تاڵ بوو
هەر ئێجگار تاڵ
کونە گورگو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوونە ورچو
کلۆری دار
ئەکران بە ژوور، ئەکران بەماڵ.

⋆ ⋆ ⋆

مناڵینە!
ئەوانەی تەپلەی ئاسنیان
لەسەردایە
ئەوانەی بەرگی کوشتنیان
لەبەردایە.
دەستیان ئەخستە سەر دەمی
زنەو کانیی
زنەو کانیش وەکوو منداڵ
وەکوو ئێوەی چاو گەش چاو گەش
لە دوای یەکدوو شڵپەو نووزە
لە ژێر دەستیاندا ئەترسان
لە ژێر دەستیاندا ئەخنکان
ئەچوونە سەر:
پیرە داری باپیرەی دێ
پیرە داری قەد کۆماوەی
سەر لق لەرزۆک،
ڕدێن درێژ
شاپڵیتەیان ئەخستە ناو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەناوێوە

هەتا ئەبوو بە خۆڵەمێش.

شەو درەنگان

ئەچوونە سەر:

ماڵی شیعرو ماڵی چیرۆك

ماڵی "بێکەس" ماڵی "بلە"

ماڵی هەر خامەیەك بەرگی،

"سمکۆ"و "شێخ" یان بپۆشیایە

هەر قەڵەمێ فەقیانەکەو،

جامانەکەی "مامەیارە" ی ببەستایە

بەپەیژەدا

بۆ سەر سەربان سەرئەکەوتن

ئەچوونە خوار

لەناو جێدا ئەیانگرتن

لەدواوە دەستیان ئەبەستن

بەپەڕۆ چاویان ئەبەستن

ئیتر ئەبران

لەپێچێکدا

لەدۆڵێکدا

لەگۆمێکدا

دوایی سەرەونگون ئەکران.

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مناڵینە!

ئەو.. ڕۆژانە

ئەو.. پیاوانە

ئەو.. سەردەمە

ئەو.. چەند کەسە

ڕووتەڵە بوون وەکوو شاخی "مامەڕووتە"

وەکو "قانع".

سکیان وەك جامی فافۆنی تێك قوپاو بوو

تینووشیان بوو

وەك"هەڕوتە"

بەسێو چوارێکو.. یەك تفەنگ

بەسێو چوارێکو.. لێفەیەك

بەسێو چوارێکو.. خەپلەیەك

بەڵام بە هەمووشیان یەك دەنگ!

مناڵینە!

ئەو.. ڕۆژانە

ئەو.. پیاوانە

ئاگریان بۆ ئاگردانی

ساردەوەبووی کێوان ئەویست

ئاگر نەبوو.

تفەنگ داوای گوللەی ئەکرد

گوللە نەبوو.

قۆڕەی سك داوای لەتێ نان،
زیادی ئەکرد
لەت کوا هەبوو!
مناڵینە
هیچیان نەبوو
هیچیان نەبوو
تەنها هەر خۆشەویستیو باوەڕو
چاوی گەشی ئێوەیان بوو!
منالینە!
بابێینەوە سەر ئەو پیاوەی
بەدوای چاوی کوردستاندا
بەشوێن پشکۆو گوللەو ناندا
هەر ڕۆشتو ڕۆشت
مامزی سرك،
شوور و،
بەران
ماندوو بوون، ئەو
ماندوو نەبوو
دەمێ ئەبوو
بە "ڕەشەبا"
دەمێکی دی
بە برووسکە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئینجا ئەتدی پەلەوەرە
بۆتە قولنگ
بۆتە شاهۆ
جارێکی تر ئەتبینیەوە
شوانی گوندو ڕانە مەڕە.
گردی دڕكو دالی بڕی
شاخی قەلو دالی بڕی
خێلگەی کەڕو لالی بڕی
هەتا دواجار
کوڕی شوانکار
وەك قولنگی بال بریندار
گەیشتە ناو توونی بابای
ناوچەی هەکار.

* * *

منالینە!
ئەو.. سەردەمە
دۆستێ وتی:
هەر بگەنە مالی ئێمە
ئاگردانمان پڕ پشکۆیە
پشکۆ بەرن
کۆشی ژوورو
گیرفانی تاقو هەیوانمان

کتێبخانەی دیجیتالی
www.rabari.org

پڕ گوللەیە

گوللە بەرن

نانمان هەتاکوو لای بن میچ هەڵچنیوە

هەر نان بەرن.

منالێنە!

ئەفسوس.. ئەفسوس

دۆستی سالووس

کە چووینە بەر ئاگردانی

خۆڵەمێشمان کرد بەسەری

درۆکانیا

بەڵێن بوو بوو:

بە جرجێکی

بۆدڕ و پیس

ئەگەڕا بە شوێن کونێکدا

خۆی حەشاردا.

* * *

منالێنە!

هیچ لە ئێوە ناشارمەوە

بۆ بەڵێنە بێ قاچەکەی

خانەخوێی دۆست

لەدواییدا

چەکەکانمان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خامەکانمان

هەموو لێوی خۆیان کرۆشت.

* * *

منالێنە!

وا قولنگی باڵ خوێناویی

باڵ لە بەفری نواباریو، ئەخشێنێ

لە کێڵگەی سەهۆڵ بەنداندا

خوێن ئەڕوێنێ.

ئەستێرەی سوور

کەمێ ئەفڕێتو ئەکەوێ.

مانگی زامدار

تۆزێ هەڵدێو

لە دوایشدا

ڕەنگ زەرد.. ڕەنگ زەرد

لە نوێنی هەورا ئەخەوێ.

* * *

زامەکانی ئەستێرەی سوور

تینوویانە

چاو بۆ کانیەك ئەگێڕن

کوڕەکانی خاکی زامدار

برسییانە

بۆ بنچکێ،

گژوگیایەك.. چاو ئەگێڕن.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مناڵینه!

له هەکارا

له هەکاری تارومارا

گوڵه گەنمەکانی شۆڕش

لەبرساندا زۆریان مردن.

جۆگەکانمان لەتینوانا

زۆریان مردن

مناڵینه!

ئەوا هاتن

نزیكو دوور به لووره لوور

گورگەکانی هەکار هاتن

لەو دیو.. لەم دیو

به ڕەو هاتن

به ئەڵقەیەك دەوری مانگی

زامداریان گرت.

ئەوا ئیستا مانگ گیراوه

ئەوا ئیستا ئەستێرەی سوور

دەم بەستراوو

دەست بەستراوه،

لەسەر پشتی گورگێکی ڕەش

برینی شەتەك دراوه.

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مناڵینه!

کوشتیان!

کوشتیان!

وەختێ کوشتیان

سەعات هەشتی بەیانی بوو

تەمو مژ ئەرخەوانی بوو

وەختێ کوشتیان:

خونچەیەك تازە ئەپشکووت.

پاسارییەك تازە.. تازە

خەریکی باڵەفڕێ بوو.

ماسیەکی بن گۆم، تازە

گەرای ئەخست.

کارژۆڵەیەك تازە ئەبزووت.

منداڵی چەند شەهیدێکمان

دارە دارە

تازە تازە

پێ یان ئەگرت.

وەختێ کوشتیان

سەعات هەشتی بەیانی بوو

تەمو مژ ئەرخەوانی بوو

هەر هەمان سات

لە کەرکوکدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یەکەم جار بوو کیژۆڵەیەك
لە پۆلی یەك
پەنجەی خرپنی هەڵبڕێ
یەکەم جار بوو
فێر بێ ناوی،
"عەلی" باوکە پێشمەرگەکەی
لەسەر تەختەی ڕەش بنووسێ!
مناڵینە وەختێ کوشتیان
سەعات هەشتی بەیانی بوو
تەمو مژ ئەرخەوانی بوو
کە ئەویان کوشت
هەر هەمان سات
"مەرگەوەرێك" زیندو بۆوەو
دەستی گوڵ کوژانی، گوشی.
"مەلای خەتێ" یەك هاتەوەو
بەپێی پەتیو سەری قۆتی
سەرکەوتەوە سەر منارە!!
مناڵینە
کە ئەویان کوشت
"موشیرێکی" تر هاتەوەو
دەرگای دەربەندی بۆ پیاوکوژ
خستە سەر پشت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که ئەویان کوشت
سەعات هەشتی بەیانی بوو
تەمو مژ ئەرخەوانی بوو
ئەو وەختەی کەوت:
چاوی سەوزی
گەڵایەکی سەوز ماچی کرد.
قژی ڕەشی
وەنەوشەیەك خۆی تێئاڵان.
کانیی خوێنی
ڕەگێ دەمی خۆی پێوەناو،
هەڵیمژی.
مناڵینە
لە هەکارا
لە هەکاری تارو مارا
هەتا ئیستەش لەو دۆڵەدا
ئەویان تیا کوشت
لووتکەیەکی سەر بە هەور
کە سەعات هەشتی بەیانیی،
ئەو ڕۆژە "عەلی" بینیبوو
هەتا ئیستەش
بەردەوام هەر ئەناڵێنێ.
بەردەوام هەر ژانەکانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەلانکەی بەردیینی دڵیا
ڕائەژەنێ.
ئەو درەختانەی کە سەعات،
هەشتی بەیانی ئەو ڕۆژە
"عەلی عەسکەری" یان دیبوو
هەتا ئیستەش چاویان تەڕە
هەتا ئیستەش گەڵای بسکیان،
ئاڵۆزکاوە.
بە شانەی "با"
کاکۆڵیان دانەهێناوە.
مناڵینە!
لەو ڕۆژەوە هەموو سەعات،
هەشتی بەیانییەك تاقە کوکوختیەك
لەسەر درەختێکی نزیك
هەڵئەنیشێ
گۆرانییەکی زۆر غەمگین
غەمگین تر لە:
"خاڵەی ڕێبوار"
غەمگین تر لە:
"هۆرەو قەتار"
بۆ ئەو ئەڵێ و
ئینجا بە باڵ، بەپەڕەی باڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاوی ئەسڕێو
لەدواییدا
بۆ دوور ئەفڕێ!
مناڵینە
هەر بەتەنها دڵدارەکان چاویان لێ یە:
لەو ڕۆژەوە هەموو سەعات
هەشتی بەیانی یەك.. "مەم"ێك
زۆر کوتو پڕ
لەو شوێنەدا پەیدا ئەبێ
بۆ "زین" چەپکێ
لەگوڵاڵەی سووری چاو ڕەش
ئەچنێتو ئیتر لە چاوان ون ئەبێ؟!

* * *

جوتیارێکم ئەم زەوی یە:
وەك بەری دەستم ئەناسم.
ئاسمان: وەکوو دەمو چاوم.
ڕووەك: وەك سمێڵو ڕیشم.
ئەزانم کەی
زەوی ئەزێ؟!
ئەزانم کەی
هەور ئەمرێ
کەی ئەستێرە،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

به بووك ئەبرێ!

باران كەی منداڵی ئەبێ؟

گێژەڵووكە:

كام كڵاوی گرد ئەفڕێنێ؟

دارستان كەی،

قاچەكانی ئەجوڵێنێ؟

مناڵینە!

بۆیە ئەڵێم:

هەوری خوێنی "عەلی"و "خالید"

چاوی ئەستێرە سوورەكان

بەڕیز هەموو.

دڵی "مانگ"ە كوژراوەكان

وەكوو "عەزۆ"

بەڕیز هەموو.

دەنگی خەرمانانی برسی

دەنگی كانیاوی تینوو

بەڕیز هەموو.

لە هەكاردا

لە هەكاری تارو ماردا

كە چەخماخەیان دایەوە

كە گرماندیان

كە دایان كرد

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که داڕژان

ئینجا پەڵەی تەواوی دا

وەرزی سووری ئەمجارەمان.

1982

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەماڵ

با پاساریی یان کەویش بم
هەموو شاخێ من ناناسێ.
با دارستان یان کەژیش بم
هەموو "با" یەك ڕامناژەنێ.
با سەرچاوە، یان بەفریش بم
هەموو مەلێ خۆ نەیدیوم!
با ماسیش بم
هەموو گۆمێك
ئاشنای مەلەو مۆلگەم نییە. 2
با شیعرێکی عاشقیش بم
هەموو "وەلی"و
هەموو مەمێك
چاویان لە گریانی وشە و
پێکەنینی بەستەم نییە.
من "شەماڵ"م نەبینیوە
قەت دوو بەدوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاوی‌و چاوم

بەیەکەوە دانەنیشتوون.

دەستم قسەی

لەگەڵ دەستیا نەکردووە.

وەکوو تەرزەو وەکوو گڕە

قەت پێکەوە نەبینراوین

ئەو کەڵی ناو شاخان بووەو

منیش شیعرێکی شارنشین.

ئەو سەرچاوەی زەڵم بوەو

منیش شەقامێکی غەمگین.

من نازانم ئەو چاوانە..

ڕەنگیان وەکوو:

کراسی دایکی شەهیدان؟!

وەکوو سەروو سنەوبەری

چنارۆک‌و هەیبەت سوڵتان؟!

وەکوو کێڵگەی گوندی "باخ"و؟!

دەشتی ئەولای "کانی وەتمان"؟!

من نازانم ڕەنگیان چۆن بوو

تەنها ئەوەندە ئەزانم

ئەو چاوانە..

وەختێ لەسەر دوندی قەندیل

بوون بەچرا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تازە یەکەم ڕەوە ئەسپی
سووری ئێمە
بە تاریکیی کوردستاندا هەڵ ئەگەڕا.
تازە یەکەم هۆرەی خوێنی
حوزەیرانی ئەو هەوارە
ئەبوو بە لاوکی ڕێگەی
بەرەو پیرچوونی سێدارە.
ئەو چاوانە
وەختێ لەسەر دوندی قەندیل
بوون بەچرا
لەو کاتەدا
چاوانی پیاوی کەرەجو
پاڵەوانانی هەلاتوو
ئەو چاوانە:
تۆپی بلیارد
دەنکە تەزبیح
پاژنە هەڵکێش
مورووی ملی گەماڵی شا
گوڵی خوێناویی سەر سنگی
پێڵاوەکەی شا بانوو بوون
لە تارانا!

⋆ ⋆ ⋆

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من "شەماڵ"م نەبینیوە

وەك چۆن "قودسی"و

گۆمی وانو

دوکتۆر فوئادو "قامیشلی"م نەبینیوە؟!

من نازانم کەڵەگەت بوو؟!

باڵای بەقەد،

باڵای هەناری گوڵکردووی گوێ تانجەرۆ؟!

هێرۆی ئاڵی ڕێی قەرەداغ؟!

بەقەد بەرزیی

لەسەر یەکی

هەردوو چەکی

"عەلیو خالید"

بوو؟! نەئەبوو؟!

من نازانم باڵای کورت بوو؟!

وەکوو باڵای

بڕنەوی کورت؟

وەکوو "ڕەنجبەر"؟!

وەکوو "ئارام"؟!

وەك دەروازەی نزمو نەویی

ماڵە هەژارانی لادێ؟!

من نازانم لەڕ بوو وەکوو

ئاسکە کێویی؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یان بەخۆ بوو وەکوو "شەهاب "؟!

من نازانم

من هەر ئەوەندە ئەزانم

ئەو بالآیە..

وەختێ لەسەر دوندی قەندیل

بوو بە تارای سوورمەچنی

کەژاوەکەی شۆڕشی نوێو

شەکایەوە..

وەختێ ئەو کردی بە زریان

وەختێ ئەو مردنی تۆقان

بەژنی پیاوانی ناو کەرەج

بەژنی پیاوانی هەلآتوو..

نزم نزم..

بستە بالآ

سەری کەسیان

خۆی نەئەدا..

لەقەراغی جزمەکەی شا!

* * *

ئەوەی "شەماڵ" ی وەکوو من

قەت نەدیوە..

با بەیانیان ئەویش لەگەڵ

تیشکا هەستێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له گەردنی ئەو کێوانە

له بەژنی تەڕی دارستان

له چاوی چەمو قەڵبەزە

وردبێتەوە

دڵنیابێ

وەکوو باڵا

وەکوو نیگا

وەگوو بڕوا

وا بزانێ ئەو ئەبینێو

ئەوی دیوە.

سلێمانی/ 1983

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

میوان

بۆ شاعیری شەهید "جەمیل رەنجبەر"

نیوەشەو هەندێ جار کە شیعر
ئەمباتە ناو دنیای سیحراویی خۆیەوە
ئەمخاتە سەر باڵی خەیاڵی دوورە فڕ
ئەوساتە سامالٚ بێ یان زریان
باران بێ یان بەفر
ئەبینم.. گوێم لێ یە:
وا دەرگای حەوشەمان
جیڕەیەك ئەكاتو تۆزێكی ئەترازێ
ئەبینم.. بێ خشپە، لەسەر لا
چاو زیتێ
قژنێ، ڕیشنێ
بالاٚ كورت
هەناسە سواربوویەك
هەروەكوو مامزێ پێكرابێو ڕاونراو
بەپەلە خۆی ئەكا بە مالٚدا

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوو پشکۆی بیلبیلەی
بەدەوری حەوشەدا ئەگێڕێ
ئاوڕێ.. دوو ئاوڕ
ئەوساکە بەرەو ژوور
هەنگاوی خێراتر هەڵئەگرێ
ئەگاتە بەردەمی پەنجەرەی ژوورەکەم
ئەوەستێ
بە پەنجە چەند جارێك لەسەریەك
لێی ئەدا:
ـ تەق. تەق. تەقــ
بەئەنقەست دووجاریش
لەسەریەك ئەکۆکێ..
" تێئەگەم خۆیەتی:
"جەمیل" ە
لە دوور را هاتووە
ماندووە
ئەزانم:
لەم ناوە بەتایبەت لایداوە
بۆئەوەی سەردانی من بکا!"
ئەشڵەژێم، خەریکە پەنجەرەم لێ ئەبێ بە دەرگا
سەرسمێك ئەدەمو پێ خاوس ڕا ئەکەم
هەر لەبەر هەیواندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باوەشی پیا ئەکەم

هەر وەکوو دوو لقی

دوو داری ڕاستو چەپ تێك ئاڵاو

من سەرم ئەخەمە سەر شانی ڕاستی ئەو

ئەو سەری ئەخاتە سەر شانی ڕاستی من

نە جارێ نە دووجار نە دەجار

تۆبڵێ هەزارجار

پەلاسی ناودەمی

ئاوێنەی تەوێڵی

گەردنی ڕەنگ لیمۆی ماچ ئەکەم

گوڵاڵەی برینی سەرسنگی ماچ ئەکەم

ئەو وەختەی کە دەستمان لێك بەردا

بەرامبەر یەکتری دانیشتین

لە باڵا ئاوێنەی دیواردا

تەماشای خۆم ئەکەم.. ئەبینم

سەرسنگم سوور بووە

ڕوخسارم سوور بووە

ژوورەکەم سوور بووە

بۆن ئەکەم

دەستوپل بۆنی گرت

بۆنی گوڵ، بۆنی خاك، بۆنی گیا

جل بۆنی بارووتو قژ قەوزەی ڕوبارو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژوور بۆنی گۆگردی

ئەشکەوتی ناو چیا

* * *

سەرەتا بێدەنگیی خوێنێکەو ئەمگرێ

سامێکەو زمانم ئەبەستێ..

ئەو کاتەی چنگی خوێن بەریدام ..

هەڵئەستم:

چایەك و پەرداخێ ئاو دێنم

هالاوی چایەکەو هالاوی هەناسەی

تەمێکە بۆ: کەمێ

لەڕووومان ئەنیشێ.

ـ جەمیل گیان لاواز بووی

لاوازی

وەك کۆترە باریکە

وەك وەلی دێوانە

وەك قەڵەم.

بەیەك بین ئاوەکە هەڵئەدا

چایەکەی بەردەمی تێك ئەدا

قومێکی لێ ئەداو دەستی چەپ

ئەخاتە سەرشانم:

ـ لاواز بووم؟!

شاخ و داخ چاوەکەم! شاخ و داخ

شاخ خاکەو شەم دایکەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من وەلی دێوانەو
من کۆترە باریکەی "کۆمەڵە"و
بۆ پەنجەی زارۆڵی هەژاران،
من قەڵەم.
پاش تۆزێ دەست ئەبا
لە پزووی شەرواڵدا
چوکلێتە نامەیەك
دەردێنێو ئەمداتێ
بەدەنگێ، وەك وژەی دارستان بمدوێنێ
وەك شەپۆل، هاژەی دوور
بمگاتێو بمدوێنێ
پێم ئەڵێ:
ـ دوێنێ شەو کە دیمن سێ قۆڵی
"شەهابو جەعفەرو ئەنوەر" بوون
هەرسێکیان لەسەر ئەرز چوارمشقی
لەدەوری ئاگری بە کڵپەی
ماڵێکی کۆچەردا دانیشتن.
هەر لەوێ، هەر لەبەر ڕوناکیی ئاگردا
بە نۆرە هەر یەکەو دێڕێکی نامەکەی
بۆ کیژ و .. بۆ کوڕی
قوتابی پێشمەرگەی شار نووسی.

⋆ ⋆ ⋆

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەعاتێ زیاترە لە چاویام

تەماشای خۆر ئەکەم.

سەعاتێ زیاترە لەدڵیام

گوێ ئەگرم لە خوێن‌و سەر ئەنێم

بە سنگی خاکەوە.

سەعاتێ زیاترە من ئەوم , ئەو منە

من پرسیار

ئەو وەرام

ـ جەمیل گیان بێدەنگی دە بدوێ؟

ـ مەنزڵم.. بڵاوە.

هەر ئەمشەو من ئەبێ پێیەکم لێرە بێ‌و

ئەویتر لە ـبۆکان ـ

هەر ئەمشەو من ئەبێ

بە سواری ئەسپە ڕەش

دەمامك هەڵبەستوو

خۆم بکەم بە "قەڵای هەولێر"داو

هەر ئەمشەو سەریش بەم

لە "مەم"ی هەژاری ناو "بۆتان"

وا "جەمیل" بە پێوە وەستاوە

بەژن سوور

هەر ئەڵێی هەناری گوڵ کردووی

گوێ ئاوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

به ژوور دا چەند جارێك دێو ئەچێ
ئیستێكو لەبەردەم دۆلابی
ـ "سەردەمێ دۆلابی حاجەتی موبەقو،
ئیستاكە كتێبا"ـ ئەوەستێ.
ئەوەتا دانەویو لەخانەی دووەمدا
سەروو خوار ورد گەڕا دەستی برد
دیوانی "بێ كەس"ی دەرهێنا
هەر وەكوو یەكەم جار
مەلۆتكەی جگەری تاقانەی هەڵبگرێ
بەو جۆرە هەڵیگرت
لەسەرخۆش چاوانو ڕوومەتی
دیوانی هەڵمژیو ماچی كرد.
ـ بۆ ئەڕۆی ئەی ئاسكە سوورەكە
بۆ ئەڕۆی!
بۆ ئەڕۆی ئەی مانگی
كاكۆڵ ئاڵ بۆ ئەڕۆی؟!
بەم شەوە بۆ ئەڕۆی
بارانەو ڕەهێڵە
دە توخوا هەر ئەشڕۆی
گوڵاڵەی زامێكی سەرسینگت
لەلای من جێبێڵە.
ـ بەنگ نابێ عەشقێكی ڕەوەندەو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

به تەنیا لە ماڵێ لانادا
بەنگ نابێ خەمێکی کێویی یەو
بەتەنیا لە شاخێ لانادا.
پێخاوس بە دوایدا ڕائەکەم
نایگەمێ.. تیشکێکەو.. نایگەمێ
ـ بارانەو ڕەهێڵە
تەڕ ئەبی ـ جەمیل ـ گیان
تەڕ ئەبی!
وا ئیستە گەیشتە بەر دەرگا
ئیستێكو بۆ ساتێ ڕاوەستا.
ئاوڕی دایەوە، سەرێکی هەڵبڕی
مانگی سوور لە شەوی
ڕەشپۆشدا پێکەنی
ئەوساکە دەستی برد،
لەپەنا دیواردا
چەترەکەی هەڵگرتم
بێ خشپە، لەسەر لا
بە درزی کراوەی دەرگادا
تێپەڕیو..
بەتەنیا جێیهێشتم!.

1983

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕووبار

دڵنیابن! شیعر خوێنمە
ڕەنگە بۆ پەستیی شاژنێك
بۆ دڵ تەنگی پادشایەك
بۆ ترسی دوای خەو زڕانی
کچە میرو شازادەیەك
بە دڵۆپێ چەند دڵۆپێ
زەردەخەنەی خوێنی شیعرم
وەکوو ساماڵ
دڵی پاشا ڕوون کەمەوە.
وەکوو هەتاو
پەستیی شاژن ڕابماڵم
وەك گوڵە باخ
ترسی شازادەی نەنووستوو
گەشکەمەوە..
بەڵام هەر ئەوەندەی جارێ
چووم و خوێنی شیعرم دانێ
دڵنیابن لەو ساتەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وشەم.. ئەمرێ.

ڕستەم.. ئەمرێ،

بەستەم.. ئەمرێ.

کەچی هەمان خوێنی شیعرم

بەم ڕۆژگارە

ڕووبارێکەو هەژاری کورد

برینی لەشی پێشمەرگە

کیژی پێ پەتی ناو کێلگە

یەکە.. یەکە

هەر جۆگەیەو لێی هەڵ ئەگرن.

کەچی تا بێت:

مێوی بیرم هێشووی وشەی

زیاتر ئەگرێ.

باڵی بەستەم، بڵندو بەرز

ئەفڕێو ئەفڕێ.

دڵنیابن! شیعر خوێنمە.

دڵنیابن ئەو ڕووبارە

مادەم سەرچاوەکەی "سەر"ی

ئەم گەلەیە

نە کەم ئەکاو

نە وشك ئەکاو

نە ئەشمرێ!

1983

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چەند چوارینەیەك

شیعری سرود

"بۆ شەهیدانی قڕگە"

ئەو شەوەی قڕگە بوو بە گۆمی خوێن
بناری گۆیژەم سوور سوور هەلگەڕا
شاری هەڵمەتو قوربانیو بەڵێن
بزە لە لێوی سەد ساڵەی بڕا.

⋆ ⋆ ⋆

لە جێی هەر قەترە خوێنێکی ڕژاو
تۆڵەی یەك بە دە ئەسێنینەوە
لە جێی هەر گوڵە باخێکی سووتاو
تۆوی هەزاران ئەچێنینەوە

⋆ ⋆ ⋆

ئەوان هێشوویەك ئەستێرەی شین بوون
بۆ دوارۆژی کورد ئەجریوانەوە
ئەوانیش کێردی نامەردیو قین بوون
بۆ سەربڕینیان ئەبریسکانەوە.

⋆ ⋆ ⋆

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرێگەی خۆردا بەرەو سەرکەوتن
کاروانی سووری ئەم کوردستانەین
ئێمەی نەترساو لەشەوی مردن
هەر ئەبێ ئالآی سەربەستی هەڵکەین

1983

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەهید

شەهید: نەمرە وەکوو شاخ
وەکوو بەفر، وەکوو درەخت
وەکوو بەهارو گوڵەباخ.
شەهید ئاوە
تینوێتی زەوی ئەشکێنێ.
پەنجەو دەستە
ئازاری خاك ڕائەژەنێ.
سۆمای چاوە
کام دوا ڕۆژ دوورە ئەیبینێ.
شەهید باڵای
بەقەد باڵای کوردستانە
دڵی ئازادیو بەیداخی
لووتکەی هەڵوێستی
ئینسانە.

1983

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چەند کورتە شیعرێ

1ـ دوێنێو ئەمڕۆ

وەکوو هەتاو"زین" لەکوێ بێ
سێبەری "مەم" لەوێ بووە.
زەردەخەنەی گوڵ لە کوێ بێ
ماچی هەنگی خۆشەویستیی لەوێ بووە.
مانگی ئازادیی کوردستان لەکوێ بووبێ.
خەرمانەی خوێنی شەهیدان لەوێ بووە.
دوێنێو ئەمڕۆش
سەنگەری سووری پێشمەرگە
هەڵمەتی هەڵۆی هەرێمو کەرتو بنکە
لە کوێ بووبێ
شیعری منیش
وەك نارنجۆك
وەکوو گوللە
لەوێ بووە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

2ـ دەنگدانەوە

ئەی خەڵکینە
ئەگەر دوێنێ
هەڵبەستێکم بوو بێ بە گوڵ
من دابێتم لە بەرۆکو یەخەی کەسێ
ئێوە خۆتان ئاوی شیعرو گوڵتان داوم
ئێوە خۆتان خۆشەویستتان نیشانداوم
ئەگەر ڕۆژێ
من گۆرانیم و سروودم
بووبێ بە ئاگرەکەی نەورۆز،
بەمەشخەڵو لە سەربانو
هەیوانتانا هەڵگیرسابێ.
ئێوە خۆتان شەپۆلی دەنگو ئاوازی
هەڵچووی من بوون.
ئێوە خۆتان خۆشتان کردووم.
ئێوە مێژوو بوون.. من سەردەم.
ئێوە تیشكو من ئاوێنە.
ئێوە ڕێگاو منیش هاودەم.
ئەگەر ئەمڕۆش
شیعرێکی من بووبێ بە تیر
نیشان: هەژاری ئەم گەلە ناوێتیەوە
کەوانم: دەربەندی شاخە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆیە شیعرم
پڕ بە هەموو کوردستانم
هاوار ئەکا:
من دەنگدانەوەی دەروونو
زەنگی هەستو
خورپەی دڵی
گەلەکەمم.

3ـ ئەسپی ئەیلول

چواردە نەورۆز
تەمەنی ئەسپی شۆڕشی
ئەیلولم بوو.
لە نەورۆزێکدا خەنجەرمان
بە چاوی ڕاستیا داچەقان.
نەورۆزێکی تر هاتینو
کلکمان بڕی.
ئەسپی یەك چاو
لە نەورۆزی حەفتاوسێدا
حیلەی: گڤەی دەم زریان بوو
یاڵی: ئاڵای سەوزو سووری
لووتکەکانی کوردستان بوو.
بەڵام نەورۆزی حەفتاوپێنج

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەك هەر چاوی

نەك هەر كلكی

نەك چوارپەلی

لەبەردەمی گشت دنیادا

هەر گۆشاوگۆش

سەرمان بڕی!

1981

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دووڕیان

گەر بە دەنووك كۆتری سپی
گەلا زەیتونی بۆ هێنام.
ئەگەر كوردستان پێ كەنی
ئازادیی لەسەر لوتكەوە
خۆی نیشاندام
شەهید وتی: من دڵنیام
ڕووبار وتی: ڕوونە ڕێگام
درەخت وتی: نەڕنراوە قەدو باڵام.
شەقامی شار
كانیی لادێ
لەبەر ئاوێنەی ئاسۆدا
گوڵە باخیان دا لەڤژی
بووكی ئاشتیی.
ئەوسا منیش بۆ هێلانەی
كۆتری سپی
تەنها هەر دڵم شك ئەبەم

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێشکەشی کەم

ئەی سەربەستی!

ئەگینا نەو کوردستانم

ئەگینا نەو شەهیدانم

نەو. نەو. نەو. نەو

چەك هەر چەکە

شان هەر شانە

کوردستان هەر کوردستانە

سەنگەریش هەر

هەمان سەنگەر

* * *

لە ئیستەدا

لە نێوانی ئاشتیو شەڕدا

من زامنی تفەنگێکی داخراوم

لە نێوانی گوڵو گڕدا

من مەلێکی هەڵکوڕماوم

ئەگەر دەرگا لەسەر دەنگم

پێوەدرێ

گەر ئازادیم باڵی بکرێ

لە ئاسمانی کوردستاندا

سەربەست نەفڕێ

چرکەیەکەو:

من زامنێکی کراوەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تفەنگێکی تەقێنراوم

من ڕەشەبام

من برووسکەم

من لافاوم.

* * *

وەکوو زریان پشوو ئەدەم

بەڵام نانووم

وەکوو هەڵۆ هەڵ ئەنیشم

بەڵام لووتکە قەت بەرنادەم

دەستیان هێنا تەوقە ئەکەم

بەڵام دەستم قەت نافرۆشم.

وەك نارنجۆك لەسەر کەمەر

دائەنیشم

بەڵام هەرگیز..

لێوی بێ دەنگی ناکرۆژم.

وەك چۆن هاژەی

چەمو.. کەنار.

باڵندەو.. دار

جووتە دڵدار

لە یەکتری وەڕس نابن.

منی قوربانییش لە شۆڕش

لە عەشقی خاك

لەخاکی یار

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەڕس نابم.

٭ ٭ ٭

وەکوو سیروان ماندوو نابێ

ماندوو نەبووم

وەك چۆن پێ دەشتی گەرمیان

لەبەر هەتاو بێزار نابێ

بێزار نەبووم

من ئەو داستانە گەورەیەم

دوای ئاشبەتاڵ

لەدایك بووم.

٭ ٭ ٭

ئەوسا کە چەکی هەڵاتوو

لە کڕنووشداو لەسەر چۆك بوون

من ژمارەم پەنجەکانی

هەردوو دەست بوون

هەندێ پەنجەش

بێ نینۆك بوون.

بەڵام ئیستە زەریایەکم.. نزارێکم

ژمارەی گەڵاو شەپۆلم دوایی نایە

من ئەو نەورۆزە پیرۆزەم

کڵپەی گیانی ئەم میللەتەم لە گەڵدایە.

1984

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بانگ

"با"ی ئەوین لە "ماردین"
کە تۆوی لاوکێ ئەفڕێنێ
شاخەوشاخ
دێ بە دێی بادینان ئەیهێنێ
بۆ ئەوەی:
لەوەردی حەیرانی سۆرانا بیچێنێ.
"با"ی ئەوین کە لەسەر ئارارات هەڵئەکا
پاڵ ئەنێ بە هەوری گەردنی چیاوە
بەرەوخوار
ئەیداتە پێش خۆیی‌و بە پرتاو ڕائەکا
ئەیەوێ زۆر زووتر
بگاتە سەر "کەلار"
تاوەکو تینوێتی گەرمەسێر بشکێنێ‌و
لەسەر ئەو بەخوڕەم دابکا.
"با"ی ئەوین، کە لەسەر مەزاری
گوڵ گوڵی مەم‌و زین

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

فوو ئەکا بە کونی شمشاڵی "خانی"دا
ئەوساکە هەر شیعرەو باڵ ئەگرن
هەرداو هەرد.. دۆڵاو دۆڵ
بە پۆل دێن
تا زووتر بگەنە ئاسمانی "خاكو خۆڵ"
ڕەشبەڵەك دەسبگرن لە دڵی "نالی"دا.
کە لە "وان" بای ئەوین
شەهیدێ ئەبینێ ناوەستێ
دەس ئەباو
لە قژوکاکۆڵی قوربانیی کرمانجم
لە باخچەی خۆرەتار
گوڵی خوێن ئەچنێو
لەوێوە بە باوەش
بۆ ماڵە پێشمەرگەی
ناو "کۆیە"ی ئەهێنێ.

⋆ ⋆ ⋆

ئەی خاکی جنراوم!
گوێم لێتە بانگ ئەکەی
گوێم لێتە زریانی ئازاریو هەڵ ئەکەی!
ئەی هەکار!
ئەی سەری خوێناوی کوردستان!
من بازووی لەشی تۆم، تەوێڵتم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاو.. چاوە

گلێنەی ڕاستت بم، چەپت بم

چاو.. چاوە

هەردووکمان دووباڵی مەلێکین.

دوو سەری یەك پردی چەمێکین.

دوو برۆی پەیوەستی، ڕوخسارێ.

دوو ڕوخی ڕووبارێ.

ئەی باکوور!

باکووری هەناسەی "بەتلیسی"

ئەی بەفری گڕگرتووی

سەر سنوور

ئەو وەختەی لەوێوە بزمارێ

بە سنگتا داکوتن

لێرەوە! خوێن لەبەر

شارەکەی من ئەڕوا!

گەر پرچی ڕەزێکت لەوێوە هەڵکێشن

لێرەوە زریکەی شەپۆلی سیروانم

سەر ئەکا

ئەی باکوور!

باکووری سێدارەو زیندانی مانگی ئاڵ

ئەی "مەمۆ"، ئەی "چەتۆ"ی

داستانی برسێتیو نانی تاڵ.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو وەختەی کەلەپچەی ئەستەموول،
کەلەپچەی ڕژێمی گورگە بۆر
دەستو پێی گۆرانیی
"دەرسیم"ت ئەبەستێ
ئازادیت ئەداتە بەر سوونگی
درەختی باخانت ئەکوژێ
ئەستێرەت سەر ئەبڕێ
ئەو وەختە! نە ئیستە
باکووری برینم!
باکووری ناوچەوان بە بەفر داپۆشراو
ئەی مێژووی سك سووتاو!
لە نێوان لوتکەوە
دەستی سەوز درێژکە..
جڵەوی ئەسپەکەی شۆڕشی "حسەین"و
"عەزۆ"تم لێ بگرە
هاوارکە:
پڕ بەدەم ئەشکەوتو ناو گەلیت هاوارکە:
ڕێم بدەن.. ڕێم بدەن!
کاروانی چرامو بەڕێوەم
هیوام و بەپێوەم
هاوارکە! لەبرای ـ ئەزبەنی ـ و پێی بڵێ:
من هاتووم بۆ ئەوەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خوێن بدەم بە کەژی ڕەنگ زەردو
بە پەیژەی لاشەما
ئازادیی سۆران‌و بادینان
پێکەوە سەرکەوێ.

* * *

وەختێتی!
پێشمەرگەی کوردستان وەختێتی..
ئەم خاکە ئەنجن‌و زامدارە
هەر سێ شت خواستێتی:
یەکەمیان: یەکێتی!
دووەمیان: یەکێتی!
سێهەمیش: یەکێتی!
وەختێتی!
مەفرەزە.. مەفرەزە..
وا ئێمە خۆمان بەست
وا ئێمە دوو هەزار، چوار هەزار
دە هەزار دەستمان کرد
بەیەك دەست.
وا ئیستە بەپێوەین
ئامادە. ئامادە. ئامادە.
ئامادەین وەك ئەوسای
سەر ڕێگەی داستانی"بێتواتە"

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی ڕیزی مەشخەڵان

کوڕانیـ کۆمەڵەـ !

مەسافە. مەسافە. مەسافە!

وەك ڕێچکە پشکۆکەی

ئەوساکەی

ناو شەوی "ئاڵوەتان"

ئامادە.. ئامادە.. ئامادە..

مەسافە.. مەسافە.. مەسافە

* * *

ئەی باکوور

باکوری برینم

ئەی مانگی گیراوی ناو چنگی تاریکیی

بادینان! ئەی لانکەی سترانی دێرینم

هۆ برای زازۆیی‌و کرمانجم

من وادێم ڕێ مەگرن لە کلێپەی

نەورۆزی ئامانجم

ڕێ مەگرن لە چەپکی گوڵ سپی

ئاشتیی من

ڕێ مەگرن لە تەوقەی ئەوینی

دەستی من!

ئەوەتا وا گورگی سەرکەوشەن

گورگی بۆز.. گورگی ڕەش

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بێ کڵاو، کڵاودار، ڕیشنیان
لمۆزیان لە خوێنی ڕژاومان وەرئەدەن
بە هەڵپەی کەڵبەی تیژ. قەپاڵیان،
ماسولکەی لاڕانو سەرشانمان ئەپچڕن
گورگنو ناپرسن
بۆ ئەوان گۆشت گۆشتە
سۆران بێو بادینان
کورد کوردە!
ئەی برای زازۆییو کرمانجم
وا هاتووم ڕێ مەگرە لەتیشکی
ئاواتو ئامانجم
من هاتووم لە گۆڕی هەڵدێرو نشێوتا
مۆتەکەی سەرسنگی ناکۆکیی بنێژم!
من هاتووم برینی دەربەند و
لوتکەی شاخ سارێژم
من هاتوم بەیداخی بەفرینی
خۆزگەمت بۆ هەڵکەم.
ئەی برای زازۆییو کرمانجم
من تیرەو، ئەمو ئەو، تاکە کەس ناناسم
فەرهادم ئەم ڕەنجە هەر لەبەر
"شیرین"ی ڕەنجدەران ئەکێشم
من تەنها بۆ چاوی کوردستان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دێوانەم، عاشقم، دەروێشم!

٭ ٭ ٭

ئەی برای، سەنگەر جیا
ئەی برای ئەودیوی
دیواری من نەبین
وەرەوە سەنگەرێك هەڵکەنین
سەنگەرێك بەو پاچە هەڵکەنین
کە پاچی"چیمەن‌و "حەسار"م
هەڵیان کەند.
سەنگەرێك تا ئیستە ئەسووتێ‌و
دوا جاریش
بەخوێنی "سەی کەریم" گڕی سەند.
براکەم! گەر چەمێك
لەمپەڕ بێ‌و لێکمانکا
سەدان چەم، زێ‌و ڕووبار
بانگ ئەکەن: یەکگرین!
براکەم!
گەر دەشتێك دڕك‌و داڵ لێکمانکا
سەد دەشتی گوڵجاڕی ئەم خاکە
بانگ ئەکەن: یەکگرین.
براکەم!
گەر ئاشتیم گوڵی گرت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گوڵێکی گوڵدانی چاوم بە

ژێ یەکی کەمانی مژدەم بە

گەر دەنگی سەربەستیم هەڵیکرد

باڵێکی گۆرانیو بەستەم بە

گەر گڕیش کەوتەوە

براکەم! وەرەوە

پێکەوە گڕبگرین

پێکەوە لە شایی خوێناویی شۆڕشدا

دەستبگرین

1984

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوڕی بابە گوڕگوڕ

ڕێگە چۆڵکەن.. هەستنە سەرپێ!
وا ئەسپێکی سپیی یاڵ سوور
لە پێدەشتی کەرکوکەوە
ئەحیلێنێ‌و بۆ ئێرە دێ!
ئەی ئەسپەکەی تەوێڵ مارۆی گەرمیانم!
ئەوەی بەفرو
گڕو شەپۆلی ناسیبێ،
ئەوەی شمشێری برووسکەو
باو بۆرانی کێوی دیبێ
تۆ ئەناسێ!.
ئەی ڕەشەبای لە پاشکۆدا خۆر سوار کردوو!
ئەوەی جارێ
گوڵاڵە سوورەی چاو ڕەشی
ـ ڕەحیم ئاواـ و
منداڵانی سەر قۆچکەتاشی "لەیلان"و

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کێڵگەی برسی ـ دوزـ ی دیبێ

تۆ ئەناسێ!

* * *

کۆبنەوەو هەستنە سەرپێ

سەر هەڵبڕن!

بازێك شەلاڵی خوێناوەو

تۆزێکی تر

بەم ناوەدا تێ ئەپەڕێ!

ڕوەو قەندیل

بەسەر هەورازی شەختەدا

نزم ئەفڕێ

هەتا ئەگاتە سەر لوتکەو

ئەچێ لەوێ

لە پەڵە خوێنی "نازم" دا

بە هێواشی ڕائەکشێ

* * *

ڕێگە چۆڵکەن.. هەستنە سەر پێ!

زریان: گڤەی ون کردوەو بۆی ئەگەڕێ.

گەرمیان کوورەی کاوەیەو جۆشدراوە

تەماشاکەن:

هەرچی گردۆڵکەی پێدەشتی لەش جنراوە

وەکو دایکانی ولاتم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بنچکی ڤژو ئەگریجەی گژو گیایان
لە ملیاندا ئالۆزکاوە!

* * *

مامە ڕیشە!
ئەی پڵنگی چنگ بەگڕی گەرمیانم!
بەیتی تازەی توحفەی ئەمڕۆی کوردستانم
لە ماڵانی گوند بە گوندی هەڵقرچاوا
تۆ قوتیلەکەی بەر هەیوانی.
داسی درویێنەو، هەتاوی
سەربانیژەی زستانانی.
مانگە شەوی. هێشوی ڕەزی.
هاژەی چەمو
وژە وژی دارستانی.
ئاگری شوانی.
وەکو باران
وەکو کانیی
وەك دەغڵو دان
خۆشەویستی.
تۆ کوڕی بابەگوڕگوڕی
داستانێکی سەدەی بیستی!.

1984

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مزگێنیی

بۆ هاوڕێم عومەرعەبدوڵڵا

دەساڵ بوو. هەوری سەر "دابان"م
ژانێکی گیر خواردووی نەبار بوو.
وەك کچی دەزگیران دیل کراو
بناری دابڕاو لە لوتکەم:
خەمێکی بێ دەنگ‌و
مەلێکی بێ جووت‌و بێ یار بوو.
دەساڵ بوو درەختی گەردانەی شەدەڵەم
بەیانیان، نیوەڕوان، ئێواران
کە نیگای گەڵایان 3
بەرەو ژوور هەڵ ئەبڕی
بەتەنها گەردنی خوێناویی چیایان ئەبینی
هەر تەنها پێوەنی
هەورازی یەخسیرو
دەست‌و پێی ڕێ ڕێ بووی
کەژانی چاو سەوزیان ئەبینی.
دە ساڵ بوو، دە قفڵی ژەنگ گرتوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له زاری هەتاوی سەر بەفر
له قوڕگی ئەشکەوتو
له دەمی شەپۆلی ڕووبارم درابوو.
دە ساڵ بوو بە کوللەی بەعسییان
چواردەوری خەرمانەی ترۆپكو
گوڵجاڕی ئەوینم گیرابوو
یاساغ بوو هەللاجم
پێکەنێ و دەسبەرێ
بۆ قژی ناو ڕەزی سورداشم
یاساغ بوو.. کەژاوەی تریفەی سەر دابان
داگەڕێو بچێتە ژوانی
کانیاویـ مێرگەپانـ .
یاساغ بوو.. قەدەغە.. یاساغ بوو
سەرگەڵوم گۆرانی بلێتو شەدەڵەم گوێ بگرێ
یاساغ بوو وەك شیعرم، گوڵی سوور
باڵاکاو پێ بگرێ!
دە ساڵ بوو. دە ساڵ بوو. دە ساڵ بوو
ئەم دڵە هەنارەم
بە چنگی ڕەبایە ئەگوشرا
دە ساڵ بوو، نواڵەی ئەم سنگەش
پێ خوستی پۆستاڵ بوو

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

فەرمانی شەهیدە، درەختی ڕێ ووتی:
کوڕانی مەڵبەندی یەك‌و دوو. ها.. دەستم
فەرمانی شەهیدەو شاخ وتی:
کوڕانی یەکێتی.. سەرکەونە سەر پشتم!
وا ئەڕۆن! سێ ڕێچکەن، بەبێ دەنگ
دیواری نیوەشەو کون ئەکەن.
وا ئەڕۆن! سپاردەی باڵندەی کوژراوو
کارێزی خنکاوی کوردستان
بۆلای خۆر سەر ئەخەن!
سەرکەون! بەرد وتی: من هێزی قاچتانم!
سەرکەون! با وتی: من وزەی دەستانم!
سەرکەون ! باز وتی : من تیژیی چاوتانم
سەرکەون! نان وتی: من توێشوی ڕێتانم!
سەرکەون! سەرکەون!
گەل وتی: من ورەی ناوگیان‌و
من گوللەی چەکتانم.

* * *

چوار سەعات! چوار سەدە، چوار نەوەی داهاتوو
ئەبێتە سرودی سەردەمی.
چوار سەعات! خوێنی من، خوێنی خاك
داستانی دابان‌و هەللاجی
پێشمەرگەی ئەنووسی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی دنیای کەڕو لاڵ! ئەزانم نامبیسی.
بەڵام من گەلێکم
تا دوێنێ شۆڕشم پزیزك بوو
ئەمڕۆکە بڵێسەم
وا هاتووم بە سنگی ڕووتەوە
بۆ گوڵی ئازادیم،
ژێر لوغمەو ناو لوولەی تفەنگو تانكو تۆپ ئەگەڕێم.
عەشقێکم بەبێ دەنگ ئەسووتێم
تا ئەمرم
گۆرانی بۆ بەفرو
بۆ گوڵو هەژاری کورد ئەڵێم.

* * *

دوژمنان!
لای ئێمە خوێنی دڵ وەك ئاوی مەعدەنیی
سەر مێزی بەردەمتان نافرۆشرێ!
لای ئێمە خوێن، هەورەو بارانە،
خۆی بۆ خۆی ئەبارێو دائەکا.
لای ئێمە ئازایی ناکڕرێ!
زریانەو خۆی بۆ خۆی هەڵ ئەکا.
لای ئێمە "نۆطە"ی سنگ بۆ خەڵات
وەك سۆمای هەردوو چاو
هەر گوڵی کێویەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر ماچی هەژاری

دێ سووتاو!

* * *

مزگێنیی!

دەوەنی گرمۆڵەو خەمباری سەر "دابان".. مزگێنیی

مزگێنیی! ئەی کانیی لاپاڵی لێڵ کراو،

ڕوون بەوەو، مزگێنیی

مزگێنیی! شۆڕەبی گریاوی هێشتاکە چاو تەڕی،

شەدەڵە! هەڵسەوە.. مزگێنیی.

پێکەنە! ئەی وردە شەپۆلی

ناو جۆگەی ترساوی بێ خوڕە

وەرەوە کەناری ئەمبەرو مەترسە!

ئەی هەللاج!

ماچیکە! ئەو بەفرەی ئیستاکە بەسەرتا ئەبارێ

پێکەنەو بۆ سورداش بە دوو دەست

گوڵی خوێن هەڵبڕە.

کێ وتی چەکی من نووستووە؟!

کێ وتی نێرگزی چاوانی شەهیدم بیر چووە؟!

کێ وتی.. با"دابان" بدوێنێ!

با دەشتی دامێنو با قیری سەر جادەی

لێرەوە تا "دوکان" ببینێ!

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من ئەمویست لە هێرۆی گوڵ سپی
کراست بۆ بدوورم کوردستان!
ئەی سورداش ئەی بوکە سوورەکەی
پار نەورۆز.
خۆ زانیت! تا سەیران
سێبەری بن داری کۆتەڵو تابین بوو،
سەرچۆپیی ئەوینت من ئەمگرت.
ئیستاکەش ئەی سورداش،
کە کۆتریان سەر بڕیم
کە ڕقم گڕی گرت
هەر هەمان عاشقم
سەیرکە، ئەم جارە
سەرچۆپیی نەورۆزت
بە خوێنم ئەگێڕم!

* * *

پێشمەرگە!
تۆ خورپەی ئەم دڵە شەیدایەی هەڵبەستمی
تۆ خامەی تۆ پەنجەی بزوێنی دەستمی
ئیستاکە کێم هەیە تۆ نەبی
کەسم تۆی
بەستەم تۆی
هەستم تۆی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆ نەبی شیعری من وەك پۆڕی خوراوە.
تۆ نەبی چیرۆکم وەك مەلی بێ دانو بێ ئاوە.
تۆ نەبی شانۆی من ئەبێتە تابووتی ئەکتەرم.
تۆ نەبی ژێو تەلی کەمانم پچڕاوە!
پێشمەرگە.. پێشمەرگە!
ئەگەر تۆ ئەتەوێ هۆنراوەم..
وەك دەغڵی پاش باران
خەیاڵم کەروێشکەی تیا بکا!
ئەگەر تۆ ئەتەوێ دیوانم
وەك لوتکەی باوەشی خۆرنشین
زەردو سوور هەڵگەڕێو
باوەشت پیا بکا!
ئەگەر تۆ ئەتەوێ هەناسەت، هەنگاوت،
برسێتیت، بخەمە ناو دوو توێی ڕستەوە
بۆ ڕێوبان بیانکەم
بەهاودەم
بیاندەم
لەیەخەی کەژو چەم
ئەگەر تۆ ئەتەوێ کەشکۆڵم
بکەیتە سەرینت
ئەمبەرو ئەوبەری سەر دێڕم
ببێتە دووربینت.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وا منیش ئەمەوێ داستانی دابانو

هەللاجی زۆرترم گوێ لێ بێ

تا منیش هەڵبەستی سبەینێم

ببێتە قەنناصو

سەردڵی شاعیری دەرباری داگیرکەر

بپێکێ!

سێروان 1985/2/21

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕوانین

لەپەنجەرەی چاو خەواڵووی ـ ژوور ـ مەوە
وەك باڵندەی بەر هێلانەی حەپەساو!
سەرنج ئەدەم لە "ئاسۆس"ی
برۆو برژانگ، ڕدێن سپی
ناوشان پانی، مل باریکی.. هەڵکشاو!

٭ ٭ ٭

لەسەر کاوان"با" ی بزێو و پەلەکەر
هەللاجێکی شێتۆکەیەو تووڕەیە
شی کردنەوەی لۆکەی بەفری لەو.. کەلە
دەنگی چەکەی ناو بەناوی
درنگەیەو دمەیە
"درنگ، درنگ. دم. دم. دم"
بۆ بەرەو خوار وەك بخلیسکێ
بە چرکەیەك ئەگاتە گوێم، لێرەیە.

٭ ٭ ٭

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەڵە هەوریش، کوڵنجەی بەر
دارستانی کاکۆڵو قژ ئاڵۆزکاو
هێشتا تەڕەو لێی ئەتکێ
دڵۆپی ساردی بەفراو.

⋆ ⋆ ⋆

لە گوێ چەمیش، لەشی درەخت
بێ کراسن، ڕووتو قووت
لەسەرەوە بە ئەڵقاوئەڵق ڕاوەستاون
سەیریان ئەکەن شاخی هاوسێی کڵاو قووچ.
لە سەرماندا گۆپکەی لێویان
گۆ ناکاتو ئەلەرزن
تۆزێکی تر ئەم نسێیە
ئەم سێبەرە جێدێڵن
هەر کە گزنگ گرێی زوقمی
دەستو پلو قاچو قوولی کردنەوە
ئیتر ئەوسا..
یەکە یەکە بۆ بەر هەتاو ڕیز ئەگرن.

⋆ ⋆ ⋆

پێشمەرگەیەك، هەگبە بەکۆڵ، ڕیش هاتوو
تیسکەی تفەنگ، سمۆرەیە، ڕەوتی گورج
بە باریکە ڕێگەی گردا شانەوشان
بەپاژنەی پێ بەفری شەوێ خرچە خرچ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەشکێنێتو ئەچێتەوە بۆ "سێروان"
ئەی پێشمەرگە! ئەی هاوڕێی برسێتیی!
لەپێش مندا "گۆران" وتی: تەبیعەت
هەرگیز هەرگیز بێ رووناکیی ئەنوێنێ
ئەگەر ئازیز زەردەخەنەی شیرینی
وەکوو گوڵاو بەسەردا نەپرژێنێ.
منیش ئەڵێم ئەی پێشمەرگە!
ئەی هاوڕێی هەژاریی
کوردستانم، قەڵەمەکەم، یارەکەم
نە بەختیار، نە سەربەرزن، نە جوانن
بێ چەکی تۆ.. ئەی هاوڕێی ئازادیی!.

سێروان 1985/3/3

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەڵگوردی "پ . م"

ڕێی هەکارە
ڕەشایی هەر.. ڕیزی پێشمەرگەی وەریوی
ناو کرێوەو بەفرانبارە
قەدو باڵای ئەم دڵدارە هەژارانە
بوون بە ئاوێنەی سەهۆڵو،
مەمکی براوی شیرینو خاتوو زینی
کوردستانیان تێدا دیارە.
ڕێی هەکارەو ئەمان نانن
نان لە برسا بەلادا دێ.
ڕێی هەکارەو ئەمان ئاون
ئاو تینوێتیو وا ئەخنکێ.
ڕیز ئەوەرێ بەڵام ئەڕواتو ناوەستێ
هەر هەورازەو هەر ڕەوەزەو هەر قوتکەیە
بە خێڵی مەرگ
ڕێ تەنراون
هەر لادێ یەو هەر شارۆچکەو هەر پەنایە
بەهەزار داوی باریکی تەڵەی سنوور

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ورد چنراون.

* * *

ڕێی هەکارەو

لەناو بەفرا ڕیزە هێشوو

دەنك.. دەنك.. هەڵ ئەوەرێن

وەك دەورووپشت

وەکوو سروشت

چاویش تەنیا سپێنەیە!

دەنگ: بەستوێتیو

تەنها ڕێگەش، ئەم ڕێ یەیە.

* * *

لەناو ڕیزدا حەوتەم دڵدار

لاواز ئەڵێی تووڵە بی یە

ناوچەوان پان، برۆ تەنك

کەوانی یە.

وەکوو بەهێ ڕەنگی زەردە

چاوەکانی دوو وەنەوشەی

ڕەشو سیسە

سمێڵیشی قەترانی یە.

گوپەکانی تێك قووپاوە.

وەك پەلگە گیا لێوی باریك،

پێڵوی کەمێك هەڵئاوساوە!

ئەم "پ.م"ی شاخو هەردە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەشار ناوی محەمەد بوو، نانەوا بو
بەڵام وەختێ کە حەسارۆست
وتی وەرەو بوو بە دۆستی
لەبەر خاتری چاوی جوانی
لەبەر دڵی مێرگی سەوزو دارستانی
ناوی گۆڕی
ئەم دڵداری شاخ‌و هەردە
ئیستە وا بۆ ساڵێ ئەچێ
ناوی تازەی ئەو "هەڵگورد"ە
★ ★ ★

ڕێی هەکارە..
ڕەشایی هەر.. ڕیزی پێشمەرگەی وەریوی
ناو کرێوەو بەفرانبارە
وا "هەڵگورد" یش وەك قوڵنگی
بەر شەوارە
چاوی ڕێشکەو پێشکە ئەکا
سەری وەك بێژەنگ ئەسووڕێ.
هەڵگورد ئاسکی لاق زامدارە
تەکانێك ئەداو ئەچەقێ.
هەناسە بڕکێی کەوی سنگ
باڵ لێك ئەدات‌و هەڵنافڕێ.
چۆلەکەی دڵ بەئاستەمێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نووزەی لێ دێ.

هەڵگورد وەکوو شەپۆلێکی

هیلاك.. ماندوو

چۆن ناگاتە ئەوبەر ئاوو

لەنیوەی ڕێگەدا ئەمرێ.

ئیستە هەڵگورد باڵای چرای

وردە وردە بەلادا دێ

ئیستە هەڵگورد لەسەر بەفر

نەمامێکی بێ پەڵو پۆو

ڕاکشاوەو

بەتەنها چاوی ئەبینێ!

* * *

ڕێی هەکارە

ڕەشایی هەر لە دوورەوە

پادگایەکی سەر سنووری قوللە دیارە

ڕیزی برسیی.. ڕیزی دڵدارانی ماندوو

گەڕانەوە سەر هەڵگوردی نیوە مردوو

وتیان: ئەژیت،

ئەو پادگایە

ئاگری تیایە.. نانی تیایە

هەڵت ئەگرین هەتا نزیك

دەرگای ئەوێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆچی بمریت ئەی هاوڕێ؟
هەلگورد بزەیەك بە ئاستەم
کەوتە سەر لێوی لەرزۆکی
ئینجا وتی:
ـ براینە! بەجێم بێڵن
لەم بەفرەدا بەجێم بێڵن
من لێرەدا ئەڕوێمەوە
ساڵێکی دی سەردانم کەن
ئەمبینن چۆن بە پێوەو ئەشنێمەوە
ئێوە ڕێگەی کەڵ ژیانتان نیشانداوم
لووتکەمو ناچەمێمەوە!.
برایینە بەجێم بێڵن.
ئەگەر بەهارێ هاتنەوە
ئەمبینن من
گڕی نەورۆزی ئەم یاڵەم.
ئەگەر هاوینێ هاتنەوە
ئەمبینن من
دەغڵی بەپیتی ئەو ساڵەم
برایینە!
مەوەستن ڕێگە تەواوکەن
من با نەگەم، ئێوە بگەن.

⋆ ⋆ ⋆

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفر ئەبارێ

ڕیز.. ڕیز.. ڕیز.. ڕیز

بەسەر لەشی ساردوو سڕی

ئەم دڵدارە تەنیایەدا

بەفر ئەبارێ.

پەنجەی کلوو چاوی ئەم عاشقەی لێك ناو

هەر بۆ ئەوەی سەرمای نەبێ

ئەوا ئیستە

توێژاڵ.. توێژاڵ

دای ئەپۆشێ.

ئەوا ئیستە

هەر بۆ ئەوەی ئەم دڵدارەی لێ زیز نەبێ.

بەتەواوی گرتیە کۆشی.

بەفر ئەبارێو کرێوەیەو

ئێستە جێگەی ئەم هەلگوردە

ژووری هەناوی جۆش خواردووی

کوردستانو دڵی کوردە.

سێروان 1985/2/8

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کــــەڵ

بۆ هاوڕێی شەهید عبدالخالق معروف

لەهەر کوێوە بڕوانیتە پاردەی قەڵا
هەر قەڵایە
لەکام لاوە سەر هەڵبڕی
گوڵەبەڕۆژەی چاوی ئەو ئەتبینێتو
هەنگاوهەنگاو لەگەڵتایە.
کێ ئەتوانێ خۆی لە نیگای بەرزە تیشکی
هەڵگورد ونکا؟!
کێ ئەتوانێ بەفرو باران لە زستانو
گوڵ لە نیسان قەدەغەکا؟!
ئەتوانن هەورێك بکوژن.
خوێنی شلێرێك بڕێژن.
ئەتوانن دەستی دار گوێزێ ببڕنەوە
قاچی کتێبێ بشکێنن
چوار مێخەی شیعرێ بکێشن.
بەڵام شیعرێ حیلەی ئەسپێکی ڕەسەن بێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شیعرێ بژی‌و

بۆن‌و بەرامەی قەڵەمی ڕاستیی لێ بێ

هەورێ بزێ‌و کوڕو کچی

ڕەهێڵەی ئاسمانی ببێ

هەرگیز بەوان دروست نابێ.

لە دەروونی ئەهرەمەندا گوڵ ناپشکوێ.

لەسەر تەوری جەللادەکان

کۆتری هونەر هەڵنانیشێ

لەسەر کورسی سوڵتانەکان

دادپەروەریی دانانیشێ.

چۆن لەچاڵە خەڵووزاندا

هێرۆی سپی سەر دەردێنێ

چۆن بایەقوش بۆ ئارام‌و دڵنیایی

درەخت‌و ڕووبار ئەخوێنێ؟!

ئەوەی هەرگیز

هەرگیز.. هەرگیز

دەنووکی داڵەکەرخۆرەی بەعسییان‌و

تووڵە مارە سەر سپیەکانی مزگەوتی

مەلای خەتێ

قەت نایگەنێ

ڕەگی دارگوێزی ژیانی ئەم گەلەیە

هەورە تریشقەی سەنگەرو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قەڵای سووری

هەزاران "عبدالخالق"ی پێشمەرگەیە.

* * *

ئەم كوردستانە، كوانووە

كەڵە پشكۆی قەت لێ نابڕێ

گەر پەنگری هاوارێكی ئەو دامركێ

دەیان پەنجەو قەڵەمی تر

ئاگر ئەگرێ!

ئەی دوژمنانی ڕوناكیی!

هەتا دوێنێ عبدالخالق چرایەك بوو

چەند شەقامێ لەسەر سەریان هەڵیان ئەكرد

كتێبێ بوو

یەك دوو شارێ ئەیخوێندەوە..

بەڵام ئەمڕۆ عبدالخالق

شەقام نییە

دێو شار نییە

ڕێبوار نییە

گوڵ ئەستێرەی زامی ئەوی

لەسنگو بەرۆك نەدابێ

ماڵێ نییە لەم وڵاتە غەمگینەدا

ڕێی ماڵی وشەی نەزانێ.

ئیستە هەموو كوردستانم

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو چاوەکانی قەڵا
بەکتێبە خوێناویەکەی
نیسانی ئەوا ئەڕوانێ
* * *
میری شەهیدانی هەولێر!
ئەی حەیرانی سووتە مەڕۆی
برین بگێڕ!
ئەی هاوڕێی بەهرە ڕەنگین.
گوڵ خەندەرانی پێکەنین.
لە هەواری قەندیلەکەی ناو دڵمانا
سنەوبەری چوار وەرز سەوزی.
تۆ سروەکەی سەری ڕەشی.
تۆ ئەنتێنی هەرە بەرزی
سەر چیای ئیزگەی شۆڕشی
تۆ بلێندگۆی
دەنگدانەوەی دڵی ئێمەی
رادیۆی ناو دەستی پێشمەرگەی
ئەو ڕیکۆردەرەی
هەموو ڕۆژێ سروودەکەی
شۆڕشی نوێمان لێ ئەدەی
پەیتا.. پەیتا
ئاگردانی پشکۆی خۆتو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەوەی پشکۆی ئەم کوردستانە

خۆش ئەکەی!

سێروان 1985/4/10

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گوڵ باران

هێشا شیعرم بەهارانە گوڵ بارانی
باڵای شارباژێڕی ئەکرد.
لەتەوقە سەری چوارتاوە
دائەنەویو
کڕنووشی بۆ سورکێو ئەبرد!
بە کلوچکی پەنجەی دابان
وەکو هەللاج
هێواش.. ورد.. ورد
چاوی ئەستێرەی سیوەیلو گمۆی ئەڕشت!
هێندە نەبوو
تازە پیری شەوکێڵ ئەچوو
تاجی خوێنی "عەلیو سالار"
بنێتە سەر سەری کەوتوو.
هەر دوێنێ بوو
لەتیرێژی برینەکانی گۆیژەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دایکی سەروقژ خوێناویی
سلێمانیم ئەدی.. ئەی وت:
لەئاگردامو ئەسووتێم
ئەشسوتێمو گۆرانی بۆ
کوڕی ئەو کێوانە ئەڵێم.
هێندە نەبوو
شیعرەکانم لەقەترە خوێنی "زینانە"
ملوانکەیان ئەهۆنیەوە بۆ گەردنی
دڵداری کەڵی شیروانە.
هێندە نەبوو.. قەرەچووغم
لەبەر ئاوێنەی پێ دەشتا
ڕائەوەستاو گوڵەباخی سەرکەوتنی
لەپەرچەمی مەخمور ئەدا.
هێندە نەبوو
بەتەشوێی ڕقی پیرۆزم
دۆڵەڕەقەم
وا داتاشی
تا بوو بە تابووتی قوڵی
مەرگی پواز.. مەرگی ستەم.
ئەوا ئەمڕۆش
وەکوو دوێنێم
وەکوو ئیستەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له دۆڵی ئاكۆیانەوه

ئەبمە مانگی

خوێنی سەر كۆڕەكو هەڵدێم

ئەبمە دڵۆپە بارانو

سەر بەزامی ئەرخەوانیی

تینووی "مەحمود"ەوه ئەنێم.

ئەمجارەیان من پاشاكۆرەی پێشمەرگەم

هاتوومەوەو

سنگی ئەسپم ناوه بە سنگی قەڵاوەو

ڕووەو ڕەواندز بانگ ئەدەم.

ئەمجارەیان

هەرچی كەژی لەش جنراوه

هەرچی كانیی دەم بەستراوه

هەرچی هەوری سك سووتاوه

لەتەكمانو بەرەو خۆرەتاو، تاو ئەدەم

بەمارەیی خوێنی خانزادی كوردستان.

ئەی سەربەستیی بە تۆ ئەگەم!

* * *

ئەی گەلەكەم! ئەی سروودی

ڕیز بەستووی ڕیزی ئازادیی

شۆڕشەكەت لە خۆت ئەچیّ!

شیعرم نەبیست.. شیعرم نەدی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی شۆڕە شۆڕشی هەژار
شۆڕشێکی دیکە هەبێ
وەك لەشی تۆ.. وەك کەپرەکەم
وەك گیرفانم.. ڕووتەڵە بێ!
تۆ دارگوێزێکی بە تەنیا
هەر خۆت بۆ خۆت سێبەر ئەکەی
تەنیا.. تەنیا
وەکوو دایکمو ژوورەکەی
وەك ئەو ژوورەو
تاقە قەنەفە شڕەکەی!.

٭ ٭ ٭

کوردستانم
ئەی دڵی چوار کەرت کراوم!
هەر وەکوو چۆن شیعرم نەیبیست
شیعرم نەیدی
دڵێ هەبێ
وەك چۆلەکەی گوندەکانم
وەك دڵی تۆ بێ هێلانەو
کەچی ئاوایش لەبەر نێزەی
ڕەشەبای هەر چوار وەرزدا
هێشتا مابێو بژیو بفڕێو
وەك قەڵەمم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

به پێیشەوە ڕاوەستابێ.

* * *

ئەی گەلەکەم!

هەرچی گێلاسی شیعرمە

بیگوشمە ناو دەرونتەوە

بەقەدەر خوێنی شەهیدێك!

گۆنات سوور هەڵناگەڕێنێ!

هەرچی ڕووباری شیعریشمە

بیخەمە سەر دەشتی لەشت

بەقەدەر خوێنی شەهیدێك

تینوێتی ڕێگەت ناشکێنێ!

ئەی شەهیدانی وڵاتم!

هەرچی وشەی جوانو نازداریشم هەیە

هەڵیان چنم.. چەند بەرزبن

هەر لە خوار ئەژنۆتانەوەن

بۆیە ئەڵێم

چاکتر وایە ئێوەیان دی

سەر دابخەن!

بەرگەڵو 1985/7/11

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەفرەت

دوو سەنگەرە
دوو تفەنگە.. دوو ڕابەرە
دوو مردنو دوو ژیانە.
یەکەم: ئازادیی لە کوێ بێ
ئەم سێبەری باڵای ئەوە
باڵندەی دڵی هەژاران بۆ کوێ بفڕێ
ئەم ئاسمانی ئەو دڵەیە
ئەم هێلانەی ئەو مەلەیە
قۆڵ بەقۆڵی خەمی جۆگەو شاخا ئەکا
لەگەڵ باراندا دائەکا
بۆ سەربەستیی گوڵەگەنم
شەوانە ئەم
ئێشکی کێڵگەی نووستوو ئەگرێ.
ڕۆژانە ئەم
داسی ڕەنجە
ئارەقەی زەوی ئەڕێژێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ کەم ئەژی بەڵام کەڵ ئەژیـ
وەختێ ئەمرێ
دارستانی گەل ئەینێژێ.
دووەم: وەکوو ئەمیستاکە
تابووت تاشی ئازادیە
گەرووی ڕزگاری لە کوێ بێ
ئەو دەمی نێزەو سونگیە
من هیچ ناڵێم
ئەوە لەشی کوردستانم
خۆت ببینە
پەنجەرەی گەورەی چوار تاکی سەر برینە!
ئەوە باڵی مەلەکانم
ئەوە گوڵی باخچەکانم
ئەوەی نییە
هەڵفڕینە
ئەوەی نییە
گەشانەوەو پێکەنینە!
من هیچ ناڵێم.. ئەمیستاکە
تەماشاکە:
لەنیشتمانی دەغڵدا.. نان چۆن ئەمرێ!
لەنیشتمانی نەوتدا.. چاوی چرام چەندە کزە.
تڵپەی پرتەقاڵی گوشراو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوە وێنەی ئەو دڵەیە.
كۆتەی قەساب
ئەوە لەشی ئازادیخواز.
تۆپەوانەو دەمی گیێرە
ئەوە كەللەی مەمو زینی ئەم گەلەیە.
دوو سەنگەرە
ئەوەی لە دووەم سەنگەرا
ڕەنگ بۆ مەرگی خاك ئەڕێژێ
وەختێ ئەمرێ
دارستانی ڕووتەو هەژار
لە زەلكاوا ئەو ئەنێژێ!

٭ ٭ ٭

دوو سەنگەرە
دوو تفەنگە.. دوو ڕابەرە
دوو مردنو.. دوو ژیانە
وا تفت كردە برینی كوردستانو
وا جێت هێشتم..
وا مەمكی دایكی خۆت بڕیو
وا ڕۆیشتی
بەڵێ تەنها یەك هەنگاوە
یەك تەوقەیە
بەڵام ئەو تەوقەو هەنگاوە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پلووسکی ئابڕووی تکاوه.
وا ڕۆیشتی
دەستیشت خستە ناو دەستی
دووەم سەنگەر
ئەوساش وەکوو کەڵەشێری
بەزیوی پۆپنە خوێناویی
لەسەر دارو پەردووی ماڵی
ڕووخاوی خۆت هەڵئەنیشی
لەو ساتەوە.. تۆ ئەو گسکەی
ئەبێ لەسەر
تەنەکەی خۆڵ دابنیشی!.
ڕۆیشتیتەوە!
تۆ ئیستەکە ئەو خڕکە بەردە گڕوێیەی
لە بنارم بوویتەتەوەو
جنێو بە لوتکەی خۆت ئەدەی!
ئەو خەنجەرە ژەنگاوی یەی
لە کێلانی خۆت ڕائەکەی.
تۆ ئەو چەکەی
قۆناغی خۆت ئەسوتێنیو
سکی ژنی خۆت داغ ئەکەی.
تۆ ئەو کەسەی
کفنی سوری هاوڕێ یەکەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆت فڕانو.. ڕۆیشتیتەوە

هەرچی زامی لەشمان هەیە

وەکوو بەتانی شەهیدان پێچاتەوەو

ڕۆیشتیتەوە!

تەسلیم بە کێردی سەر ملی

باوكو برای خۆت بوویتەوە.

یەك هەنگاو بوو

بەڵام حەیای تیا تەواو بوو.

یەك تەوقە بوو

بەڵام هەزاران پەنجەی قرتاوی

منداڵانی کوردستانی

لەگەڵدا بوو.

ڕۆشتیتەوە!

هەر پردێك بوو پەڕیتەوە

شەو دانەهات

کە پرد گڵاویی لەشی خۆی

لەبەر شەتاوی ڕووباردا

دەرئەکردو، ئەشتەوە.

یەك هەنگاو بوو

بەڵام ئەو چەکەی تا دوێنێ

مل کەڵ بوو وەك

دوندی بەرزەك

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئیستە وەکوو خۆت گوێی تەپە

ئیستە پەنجەو پەلەپیتکە

لەرزۆك.. لەرزۆك

ئیستە تفەنگی ترسنۆك

ئەویش وەك خۆت

چۆتە سەر چۆك.

٭ ٭ ٭

یەك تەوقە بوو

ئیتر ناوت بوو بە جامێکی بن ڕەش‌و

ماڵ بە ماڵ زرنگایەوە

لە ڕۆژێکدا ناوی پێشووت

لەسەر قەدی دار بەڕوەکەم.. پووکایەوە.

ئیتر وەك گۆرەوی چڵکن.. دڕاو

وەك کەفاوی دوای ڕیش تاشین

وەکوو "دای . بی"!

تۆ تورِ درایت‌و تۆ ڕێژرای!

ڕۆشتیتەوەو دوای تۆ مەقەر

دارو بەردی هاتنە قسەو

وتیان: نەفرەت!

پێخەفەکەت

کەس تیا نانویَو ئەڵێ: نەفرەت.

تووله ڕێی ئەوبەر گردەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەڵا گەڵای درەختەکە

هاژە هاژی ڕووبارەکە

بناری کێو تا لووتکەکە

خۆڵ و تۆزی پێدەشتەکە

مەڵبەندو تیپ

مەفرەزەو کەرت

نەك کەرەتێ هەزار کەڕەت

هەموو ئەڵێن: حاشا.. حاشا

حاشا لەوەی

لەو وشەیەی.. لەو گوللەیەی

شیری مەمکی شاخیان فرۆشت

سەری گوڵەباخیان بڕی

چاوی درەختیان هەڵکۆڵی

نەفرەت

نەفرەت

نەفرەت

بەرگەلو 1985/7/12

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئـــــارام

ئەوە بۆچی ئەم ئێوارەیە "تەنگی سەر"
ئەڵێی ژنێکی پرچ زەردی گۆنە ئاڵەو
دەستی ناوەتە ژێر چەنەی کەل‌و
غەمگین.. غەمگین ئەڕوانێتە
گەواڵە هەوری چاو تەڕی ملەی ئەوبەر؟
ئەوە بۆچی ئەم ئێوارەیە "با"ی کەژان
زۆر تووڕەیەو قژی "دێ لێژە"و "مێوڵێ"ی
جووتە خوشك ڕائەکێشێو وا بە پرتاو
خۆی بەدەرگای لەسەر پشتی
هەردوو دەربەندا ئەکاتو
دەس ئەکاتە ملی تەنها تاقە یاری گەڵاڕێزان؟
ئەوە بۆچی ئەم ئێوارەیە کراسی
بەری هەموو درەختەکان
بەری بەندەن. بەری بنار، بەری ڕووبار
لەیەك ئەچن‌و وەك یەکن؟!
ئەوە بۆچی ئەم ئێوارەیە نان‌و گوڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە وڵاتی هەژارانا سەریان ناوە بە یەکەوەو

بەڕێ کەوتوون

ڕیز ڕیز هەموو

چرای سوورن‌و

بەرەو ئەم مەڵبەندە هاتوون؟!

ئەوە بۆچی وەك قەڵەمێ لەسەر کاغەز بەجێ مابێ‌و

شاعیرەکەیان کوشتبێ‌و

ژوورەکەیان لەسەر شیعر داخستبێ

ئیستە ئاوا ئەم کێڵگانەش

ئەم گوندانەش

ئەم خەڵکانەش

وەکوو ئەشکەوت

دڵ‌و دەروون تارو مارن؟

وەك دارستانی دار بڕاو.. بێزارو پەست؟

وەکوو ڕقی شەپۆلی دوای بەگیر هێنان

هەوری دەم‌و چاو بە سامن

بێ ـ ئارام ـ ن؟!

* * *

هەرەس هات‌و ئەسپی ئەیلولی داپۆشی

کەشتیەوان‌و کەشتیی گەورەی

بۆ ناو سکی خۆی هەڵلوشی.

هەرەس هات‌و هاژەی چەمی حەفتاو پێنجی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەقوڕگی گەلیو نشێوو هەردا بڕیی.
ئەو لوتکانەی لە هەورا بوون
چوونە ژێر باڵی داڵەوە
مۆمێ نەما
یەکێ نەما
بچێ بە پیر کوردستانی ئازارەوە!
پلەی پەیژە هەمووی شکا.
هەر بەشانی خۆمانەوە
تا دوا چەکیش
ئەتك کرا.
وڵاتە دەستگیرانەکەم
ڕووتو قووت بوو
بە بەر چاوی خۆمانەوە
دەس بۆ قوتکەی مەمکی ئەبرا!

* * *

دنیا عەبایەکی ڕەشی گرتبۆوە
وەختێ چراوگەکەی سەری ئارام.
گوڵ ئەستێرەی سەری ئارام
رانكو چۆغە شڕۆڵەکەی بەری ئارام
دەرکەوتنو لە ڕەوەزی کەلانەوە
شاسوارەکەم چووە سەرێ
تا بگاتە ئەو داڵانەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بارانی سووری شۆڕشیان
تیا ئەباریٚ!

* * *

با سەیوان کورتە باڵاش بیٚ
بەڵام لە هەناوی ئەودا
دەیان هەڵگورد سەر دەردیٚنیٚ.
کانیی هەیە کونی چاوی زۆر بچووکە
بەڵام بەتەنها تینویٚتی
بیٚشەیەکی چڕ ئەشکیٚنیٚ.
خۆ بولبولیش زۆر بچووکە
کەچی دەنگی دڵی کەژیٚك ئەبزویٚنیٚ.
گەنمە قەندەهاری چۆنە
ئارام وابوو.
وەك سەوزە گیای شەونماویی بەهارانیش
زمانی خۆش، دڵیٚکی تەڕ
بە لەشو لار بچکۆلە بوو
لاوازو لەڕ
بەڵام بە بیر، بەگیان، بەکار
شاخی بەرزو هەنگی شانەو
خۆشەویستی ئەم گەلە بوو.
دەرگای سنگی
وەکوو کتیٚبخانەی گشتی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسەر پشتو کراوە بوو
بێ گرێو گۆڵ، ژینی سادە
وەك کاسەی دۆ، کەوچکی دار، شانەی تەختە.
ڕووح سووك، موو ڕەش، زیتو هێواش
دوو دانی پێش
نێوانیان شاش
نیگای کزو چاویلکەدار
بەڵام ڕێی مێشکی پڕشنگدار.
ئارام.. ئارام
ئەوەندەی داسی دروێنەی گەرمیانم
بە ئارام بوو
لەگەڵ دوژمنی هەتاوو هەژاریشدا
چەکوشێکی زۆر بەسام بوو.
* * *
ئەوسا سەردەم وەکوو گوێزان دەمی تیژ بوو
دەرزی تۆو بوو ئەکرا بەکێڵگەی برینی
ئەم خاکەوە..
هەموو بستە ڕێو قوتکەیەك
ڕم.. بازنەی چواردەوری بوو
هەموو هەنگاوو چرپەیەك
سێدارەیەك چاوەڕێی بوو.
لەناو شاردا مردن پۆلیسی شەقام بوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسەر هەموو دووڕیانێك ڕاوەستا بوو.
لەناو دێ دا مردن پەپووی وێرانە بوو
لەسەر کۆتەرەی سوتماکی دارو پەردووم هەڵکورمابوو.
وەختێ ئارام گۆمێکی مەنگی بچووکی کوردستان بوو.
بەغدا لافاوێ بوو چاو سوور
پانو پۆڕ بەقەد عێراق بوو
وەختێ ئارام دەمانچەیەك بوو زۆر کەڕەت
جووتەی ئەکرد!
بەغدا بەیەك دەست دەبابەو
دەیان فڕۆکەی هەڵ ئەگرت.
وەختێ ئەو سیامەندی چاو کزی "خەج"و
هەژاران بوو
سیامەندە پێشمەرگەکان
وەکوو پەپوو سلێمانکە
کەوی سپی
شوورو بەور
ناوبەناوێ، تاكو تەرا، یەکە یەکە
دەرئەکەوتن.
ئەو شەوگارانەی کە ئارام
تاق تافکەرەی
داری زەردو قەرەداغ بوو
نەك درەختێكو دوو درەخت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قۆپیش خەوی لێ کەوتبوو!

* * *

ئەو ساڵانەی ڕۆژەکانی

وەکوو دەمی تەورو مشار

بڕندە بوون

ئەو ساڵانە لەناو بێژنگی خۆیاندا

هەر خەریکی تەتەڵە بوون

زۆر هاتو چوون

بەڵام کامیان وەکوو ئارام

توانی ئازار هەڵبمژێ

توانی بە پێوە بوەستێ

هەبوو.. زوو تلیسایەوە

هەشبوو، وەکوو ئەم شاخانە

هەر مایەوە.

* * *

ئەم بەیانییە "تەنگی سەر"

بۆنی مەرگی تازەی لێ دێ

چوار دەوریـ دێـ

داڵ گرتوویێتی

وا قیڕەیان ئەگاتە گوێ.

ئەم بەیانییە تەنگی سەر

لە پۆڕێکی گیراو ئەچێ

لەناو چنگی داوو تۆڕدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر زیقەی دێ.

سات لەدوای سات

ڕەنگی شاخو

ڕەنگی باخو

ڕەنگی ماڵان.. هەڵئەبزرکێ!

ئەوە تەقەی قاچی مەرگە

تا بێ تەقەی گەورەترەو

وردە وردە بۆ ئێرە دێ.

ئەوە زەنگی دەستی مەرگە

کە لێ ئەدرێ

دارو دیوار

ماڵو منداڵ

مەڕو بزن

ڕەشە وڵاخ

هەموو شتێ.. ئەپەشۆکێ

ئەوە تەقەی قاچی مەرگە

ئەوە زەنگی دەستی مەرگە

لەناو دێ دا تەنها ئارام

بیری گەشو دڵی مەنگە.

⋆ ⋆ ⋆

زەمان وەکوو کیسەڵ وابوو

سەعات بە وێنەی مێروولە تێ ئەپەڕی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئارام وتی:

"لەبەر من با

داڵ "دێ" نەخوا

ئەچمە دەرێ"

ئەمەی وتو بەناو تەلبەندی چەقۆدا

کەلەبەرێك، کە تەنها هەر تفەنگێك و

لەشی وەك ئەمی پیا بچێ

چووە دەرێ.

پشت لە داڵ و

ڕوو لەو ئەشکەوتە تازەیەی

کە هەر ئەمشەو

ناوی نەهێنیی لێ ئەنێ

ئەوا ئیستە

ڕێگە ئەبڕێ.

* * *

بەدییان کرد

چاوی داڵی سەر قەرەوڵ

وەختێ پەلەپیتکەی جووڵان

ئاگر فڕێ و

لەو دوورەوە

باڵی هەڵۆی سووری شکان!

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

داڵ "عاصی" بوو
بەسەر سەری ئارامەوە ئەخولایەوە
دەمی برین وەك گوڵەباخ
ئازارێ بوو ئەکرایەوە.
برین مابوو.. برین ویستی
هەر بەپەنجە گەورەی قاچی
تفەنگ بێنێتەوە قسە.
داڵ ئەمجارە
دەنووکی گوللەی لە سنگی
ئارام چەقان
بۆ ئێجگاری چاوی لێك نا
ئەو مرۆڤەی
دوای مردنیش
تەمەنێکی نوێی خستە سەر
عومری ژیان!

* * *

ئەی تەنگی سەر!
لەم یادەدا قەڵەمەکەم
کراسی سووری شیعرێکی
ئاو دامانت ئەکاتە بەر.
هەموو شەوێ
لەناو خەونی فرمێسکاویی ژوورەکەمدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆم ئەبینم

وا بوم بەکۆترە شینکەیەك

لەگەڵ هەوری ئاڵدا ئەفڕم

هەتاکوو ئەچمە سەر "دابان"

لەوێشەوە بەرەو "کەتوو"

ئینجا شەق ژن باڵ لێك ئەدەم

بەرەو کۆڕەك و ئاکۆیان

نزم بەدەم فڕینەوە..

لەهەر لایەو دوو سێ گوڵێ

هەتا ئەبن بە چەپکێ

ئەیبەستمە باڵ.

بەرز بەرز ئەفڕمەوە

هەوری پێش خۆم ئەگرمەوە

هەر خۆم تەنیام

ئەی تەنگی سەر ئەگەمەلات

ئەوسا لەسەر ئەو مەزارە

ئەنیشمەوە.. ئیتر ئارام

دێتە دەرێ و ئەگاتە لام

عەینەکەکەی دائەگرێت و

دەست ئەخاتە ناو دەستمەوەو

چەپکە گوڵم لێ وەرئەگرێ و

لە دواییشدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم لاو ئەولای

ئەم شیعرانەشم ماچ ئەکات.

بەرگەڵو 1985/7/19

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تاجی خوێناویی

بۆ هاوڕێم هاشمی کەریمی

ئەی گوێچکیلەی ڕاستی.. دڵم!
ئەی پەنجەرەی ڕۆژهەڵاتی زامەکانم
ئەی کوردستانی ئێرانم!
لە وڵاتی جبەی ڕەشا
سیامەند بوو شیعری تازەم
گەڕا بە شوێن چاوی خەجا
شیعری شەیدای باڵای "ورمێ"
ویستی دەستی
گوڵێ بگرێ
ئازادانە پێ بکەنێ!
ویستی دەم بنێتە دەمی،
کانییەك ڕوون، گەش هەڵقوڵێ
زۆری پرسیی
هەموو گەڕاو زەردەخەنەی هیچی نەدی!
خەجم مانگە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مانگی گیراوی زیندانی ناو ئێرانە.

خەجم

وەکوو سێوە لاسوورەکەی باخی "بۆکان"

ملی لارەو چاو پڕ لەئاو

وەکوو ـ زاوابووك ـ ی سابلاخ

هەنیە ڕنراو.. فڕ ئالۆزکاو.

ئیستە گولان

وەك ڕوومەتی ڕەنگ پەڕیوی

منداڵانی هەموو ئێران

پەستو سیسو بێ تریقەن

چاوەڕوانی بارانێکی

تازە ئەکەن.

ئیستە کانییم

وەکوو نیگای کیژەکانی

شاری سنە

لێڵو پێڵن

ڕوون نابنەوە، تا ئەو ڕۆژەی

کوندەپەپووی مێژەر بەسەر

ئەم ولاتە جێ ئەهێڵن

★ ★ ★

ئەی پارچەیەك لە جگەرم!

ئەی تاجی خوێناویی سەرم!

هەرچی جبەی ئاخوندەیە کۆی کەنەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو پەردەی شەوی تاریك بیگرنەوە
لە "خانە"وە
هەتا سەقز
بیدەن بەسەر لەشی تۆدا
چرای برینی شەهیدان ناشارنەوە،
بەر لە زریانم ناگرن
من درەختی ئەم ژیانەم
تۆ لەولاوە من ئەبڕیتو
لەولای دیکە من دێمەوە
ئازارێکم چەشەی تەور
تا بمبڕێ من سەر لەنوێ
بنچ قایمتر ئەڕوێمەوە
ئەی ئاو کوژان !
هەرچی تاڵە مووی ڕیشێکی ئاخووندەیە
بەیەکەوە گرێی بدەن
وەکوو گوریس
لە "بانە"وە
هەتا سەردەشت
درێژ درێژی کەنەوە
ئەوساش دەمی هۆنراوەمو
تفەنگەکەم نابەستنەوە!

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی چەکەکەی شانی ڕاستم!
پاردەی قەڵای خۆرهەڵاتم!
پشتاو پشتی زنجیرەی "شا"
لە "کۆڕش"ەوە هەتا قاجار
هەموو ڕۆژێ گوڵیان ئەکوشت
خوێنی کەژو هەردیان ئەڕشت
بەڵام دوا جار
گوڵ نەفەوتا
کەژ هەر نەمرد
ئەوەی کە مرد شا، سوڵتان بوو
ئەوەی، ژیا ئەوەی هەر ما
کوردستان بوو!

* * *

ئەی سەنگەری پڕ هەتاوی ڕۆژهەڵاتم!
گوڵاڵەی سنگی شیرین و
مەشخەڵی دەستی فەرهادم
مەلا وتی: تەلیسماوییم.
دیوارێکی گوللەبەندی زۆر ڕقاوییم.
بەڵام سبەی نا دووسبەی
کە سێڵاوی پەنگ خوراوەی نیشتمانم
ڕژایە سەر
سەر شەقام و گۆڕەپانم.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوسا ئێران
جبەی ڕەشی خۆی دائەدڕێ.
ئەوسا ئیتر بەخەج ئەگەم
بە منداڵو گوڵو کانیی،
لێو بە خەندە هەمووی ئەگەم
ئەوساش تاریکیی ئەزانێ
گەر تەلیسمێ هەبێو نەشکێ
هەبێو نەمرێ
هیچ نەیبڕێ
بەتەنها هەر خۆری گەلە
دڵی گەلە
هێزی گەلە!

1985/7/15

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەیـــــــان

گوندێك هەیە
ڕووتەڵەیە.
کۆتری سپی دەمو چاوی
باڵکراوی ژێر پەچەیە.
لە دوورەوە
ئەڵێی خاڵێکی بچوکە بە لاملی
ـ مەریوانــی باشوورەوە.
زۆر دەمێکە لەم گوندەدا
هەر برسێتیی جێ نیشتەیە
ئاو تینوێتیو
"با" هەناسەی کسپەکەرەو
ڕێبوارێکی بە پەلەیە.
بۆ باڵندە هەژارەکان:
خەم بەتەنها تیا شین ئەبێ
ئەگەر گوڵێکی تیا بڕوێ
ئەویش لێوی بێ خەندەیە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەكوو خانووە تەنەكەكان

وەكوو دوكانی سەر كۆلان

وەكوو كۆلكێشی ناو سنە

لەناو ئاپوورەی ئێراندا

لەژاوە ژاوی ژیاندا

ئەم گوندە پشت چەماوەیەش

ناونیشانو جێگەی ونە.

* * *

لەم گوندەدا پێش چەند ساڵێ

كیژێ هەبوو

وەك هەرمێ كێویلە وابوو

وەك كارژۆڵەی قاچ قوڕاویی

هەڵئەبەزیو دائەبەزی.

قژی ئەتوت ڕێحانەیە

لەش سپیو سۆڵ وەك مراویی

چاوی وەكوو ترێ ڕەشكە

بۆن خۆش وەكوو پونگەی گوێ ئاو

سرك.. سرك

وەكوو ئاسك.

بەلام لەناو خەڵوزانی هزرا

وەك قوتیلكەی ڕەش داگەڕاو

ئازاری بوو پرتە پرتكەر

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەو تا بەیانیی ئەسووتا.
مۆڕەی خەنجەر
تیلەی چاوی بە غەزەبی
باوك. برا. خزم. ئاشنا
هەموو ڕۆژێ ئەم گوڵەیان ئەژاکان و
وەکوو کەرویشکی ترساوی دەرکی لانە
ناوە ناوە سەر دەرهێنەر
ئەیانکردەوە بە کوندا.

* * *

ئەم کیژەمان وەکوو چاوی
بیری زیت بوو.
گشت شەوگارێ
لەژێر لێفەی کون کونەوە
بەقەد ژمارەی ئەستێرەی
شەوی هاوینانی ناو دێ
هەنگی پرسیار لەناو سەریا
ئەوروژان و
تا بەربەیان
نەیان ئەهێشت چاو لێك بنێ!
ئەم بۆ ئەژی؟ ئەو بۆ ئەمرێ؟
ڕەنج بۆ ئەخورێ؟
ئەم بۆ دیلە؟ چۆن ڕاپەڕێ؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆچی ژنو مانگا زەردە
بۆچی ئەمو مامرە کونج
لە ماڵەوە، لای پیاوی دێ
ڕێزیان وەك یەك لێ ئەگیرێ؟
⋆ ⋆ ⋆
ئیستە ئێران
وەکوو جبەی ئاخوندەکان، ڕەش ئەنوێنێ
تاران پایتەختی سێدارەو
مزگەوتێکی گەورەی مەرگە.
قیڕەی مەلای قەلەڕەشکە
لەسەر منارەی هەزار ساڵ پێش ئێستاوە
بانگ بۆ تاریکیی ئەداتو
لە میحرابی بەر قاچیشدا خوێنی ئازادیی ڕژاوە.
پەنجەرەی بەر هەتاوی بیر
کلاورۆژنەی هەموو تیشکێ
بەڕیشی تۆپزیی ئاخوون.. ئاخنراوە.
ئیستە ئێرانی ئاخوندە
پاپۆڕێکەو پڕ لەتاوان
خوێن بارکردوو
ڕووی کردۆتە قیبلەی جادوو
بایەوانی ئەم پاپۆڕە کەتەو زلە
چارۆکەی عەباو مێزەرە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئیستە ئێران بەقەد هەموو
دەنکە تەزبیحێکی دەستو نزای مەلا
بەقەد ژمارەی دەم ویردی ناوی "الله"
لەڕۆژێکدا
لەسەر تاتەشۆری جەنگو
لەتابووتی شارو گوندا
کە چاوی پرسە ئەگێڕێ
هێندە خوشکی
هێندە دایکی
هێندە ڕۆڵەی سەر بڕاوی
خۆی ئەژمێرێ!

* * *

ئەوەتا وائیستە هەردوو
کەڵەگای شەڕ
کەڵەگای سەر کوردستانم
کەڵەگای سەر دەغڵو دانی هەژارانم.
لەناو پەرژینی کۆتانی
بە چەقۆ دەور گیراودا
لەبازنەی داخراوی بێ ڕێگادا
شاخ خوێناویی
پشت خوێناویی
ڕم لە قەپرغە هەڵچەقاو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یەکتر دێنن یەکتر دەبەن

لمۆز شکاو.

ئەوەتا وا جەرگی پارە پارەی گەلم

ئەڵێی بێژنگی بەر خۆرە

چۆڕەی خوێنم

چۆڕاوگەیەو

دنیا شۆڕە!.

٭ ٭ ٭

ملی ئازادیو ملی شاخ وەکوو یەکن

قەت کەچ نابن

هاوڕێکەم!

ئەم ئێرانە کەڵەگەتە قاچ شکاوە

هاتە لامو لای منەوە بۆ یەکەم جار

پەیژەم بۆ کرد

تا سەرکەوێتە سەربانی

ئەو زامانەی

بەسەر حەوشەی

هەردوو لاماندا ئەیڕوانی.

یەکەم جار من پاچم دایە

یەکەم چەك من کردمە شانی

یەکەم جاریش من ماچم کرد

من برا بووم برای ڕاستیی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر بەم پشتە زامدارەی خۆم
یەکەم شەهیدیم گرتە کۆڵ.
ئەی کوردستانی موقەددەس!
ئەی لەیەك کاتا دایەنی
ئازاری خۆت
ئازاری خەڵك.
ئەی ئاواتی پەرەوازەم!
لەیەك وەختا
تۆ پەنایتو پەناهێندە.
تۆ زامیشیو دەرمانیشی.
تۆ شەوگاریو ڕۆژگاریشی
تۆ قوربانییو ژیانیشی.

⋆ ⋆ ⋆

کچە هەناری لادێیی
باڵای کرد و وا پێگەیی.
ماکەوەکەی خاڵ لە ملم
کەوتە چینە
لەسەر گڵە سووری دڵم!
ئیستە کەنیشکی ئەو دێیە
دێتو ئەڕواو قسەی پێیە
قسەکانی لەلای هەندێ
وەك شەمامە هەڵئەگیرێو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناوبەناوێ بۆنیان ئەکرێ!.
لەلای زۆربەش ئەو قسانە
وەکوو دڕك لەبنی پێ هەڵئەچەقین
بۆ پەزی نەریتو دابی، کۆنە ساڵە
بە زیان بوون
بۆ ئەوەی ژن وەکوو ماین
وەك نێرگەلە
وەکو دەڵەك
سەیر نەکرێ
نەژیو نەمرێ
ئەو قسانە لەناو دێداو لەلای مەلا
وەك تلیاكو گۆشتی بەراز
قاچاخ کرا!

* * *

ئێران زەریایەك بوو ئەکوڵا.
بەرامبەر شەوی ئاخوندە
بێشەلانی مەشخەڵ بەسەر ڕاوەستابوون
ئاگر مەوجی ئەدایەوە..
تووڕە بوونی دارستانی ڕووتەو هەژار
لە ئیمامی تەوری ڕیشدار
هەتا ئەهات هەڵی ئەکرد
هەتا ئەهات زیادی ئەکرد!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرە بەرە ئاگرە سوورە

ئەتەنیەوە..

بەسەر پردی کوردستاندا

هەر شیرین بوو هەر فەرهاد بوو

ئەپەڕیەوە..

ئەمجارەیان کچ هەر گوڵی

پێخە نەبوو

هەر خەزاڵی لەش‌و لاروو

سێوی بەردەستی لاس نەبوو.

گوڵدانێکی ناوماڵ نەبوو.

ئەمجارەیان شیرین هەبوو،

قوڵنگ بە دەس

ئەمجارەیان خەزاڵ هەبوو

لە سەنگەرا

ئەچۆوە بەگژ ئاگرا.

* * *

بەیان، بەیان، بەیان

لەناو ئەشکەوتی شێداری

خۆر نەدیوی دڵی خەڵکا،

ئەو پرشنگ بوو هەردوو چاوی.

لەناو گوندا

دەنگی ئەدایەوە ناوی:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەیان، بەیان، بەیان
لەو ڕۆژەوە کە شانە هەنگی پێشمەرگە
دەوروبەری ئەو گوندەیان کرد بە شیلە
ئیتر هەر هەنگ بوو نێرو مێ
بەسەریەوە ئەنیشتنەوە!
لەو کاتەوە ئیتر "بەیان"
وەك پەڕەسێلکەی دڵداری
زەوی وباران .
وەك کەنیسمەی باڵ ڕەنگاوڕەنگ
تینوو بۆ خوێندنێ سەربەست.
وەك سوێسکەی عاشقی بەرد،
وەك قەقنەسی عاشقی گڕ
لەسەر درەختی ناو "دێ" وە
ڕۆی.. هەڵفڕی
هێلانەکەی خۆی گواستەوە
بۆ سەنگەری
ئەو مەچەك و تفەنگانەی
لەناویاندا هەر بەتەنها
ترس ئەگری!
لەپەنجەرەی هەتاوەوە
چووە دڵی هەژاری ڕەنج
سووتاوەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەناو کەوانەی داسەوە
خۆی هەڵدایە باوەش زەوی.
بوو بە پێڵووی چاوی گەنم.
بوو بە پەنجەی دارو درەخت.
بوو بە دێراو بوو بەجۆگە.
ئینجا چووە لای تفەنگێ
کە لەسەر ئاسۆی دوا ڕۆژم
رزگاری ئاو.. رزگاری خاك
لوولەی ئەو بەگڕ ئەینووسێ!

* * *

منداڵی دێ وەکوو نوقڵی ترش‌و شیرین
"بەیان" یان لا خۆشەویست بوو
هەموو جارێ کچانی دێ
وەکوو چرا
لە دەوری کۆئەبوونەوە
ڕازی نەهێنیی ناو دڵیان
لا هەڵئەڕشت
لە دواییدا یەکە یەکە
بۆ هەندێ بەرز، هەندێ چرپە
ڕێی ڕۆشنی دیاری ئەکرد.
لای دڵانی سادەو ساکار
وەك سەرچاوە وەك سەوزە گیا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەیان چەندە خۆشەویست بوو
لای سك تێرو مل هووڕی "دێ"یش
جێی توانجو
جێی پلارو
جێگەی تانەو
سەرزەنشت بوو.

* * *

لەئیستەوە ئیتر بەیان ئەو کچەیە
تاریکیی ماڵ،
شەوی درێژی کۆیلەیی،
وەکوو پرچی زیادو تەمەڵ
هەمووی ئەبڕێ!
شێری مێیەو لەناو لانەی
ئازادەوە دێتە دەرێ.
وەکوو چیام سەر هەڵئەبڕێ.
لێشاوێکەو ئەو دیواری
نامۆییە ڕائەماڵێ
کە دەمێکە، زۆر دەمێکە
لەم کوردستانە دیلەدا
بەر لەتیشکی نیوەی خۆرم
نیوەی حەقیقەتم ئەگرێ.
لەئیستەوە ئیتر بەیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو بیرە شاربەدەر ئەکا
کە ژن ئەبێ
هەر لەسەر جێو هەر لەماڵدا
بژیو بمرێ.
نەء وا بەیان
وەك باوبۆران
شاخ ئەسپێتیو سواری ئەبێ.
بەسەر "زین"ی بەفرینەوە
ئاوزەنگی ئەدا لە سكی بن بناروو
گزنگ ئەكا بە چەپكو
بۆمان دێنێ!.
لە ئیستەوە ئیتر بەیان ئەو كچەیە
چەك بەدەستو شەرواڵێكی لەپێ دایەو
پێشمەرگەیە.

* * *

ئەی ژنانی وڵاتە قژ سووتاوەكەم!
بەیان زەنگە
گوێی لێ بگرن!
بەیان دەستڕێژی ئازادیی
ناو ئێوەیە
سەر هەڵبڕن.
بەیان دەمی ئەو پاچەیە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەوە زەنگتان ئەڕوخێنێ
دەنگ هەڵبڕن.
بەیان ئەو دارو خشتەیە
دنیای تازە پێك ئەهێنێ
چاو هەڵبڕن.
بەیان لوولەی ئەو چەکەیە
مەرگ ئەمرێنێ
کوان؟! ڕاپەڕن!

★ ★ ★

بەر لە ئێوە ئەی بەیانو ئەی کچانی
ئەودیو ژوورم
ئەی دڵخوازانی ڕووناکیی!
ئەی ئەوانەی بۆ یەکەم جار
بەر لە کۆرپەو ساوای خۆتان
لەناو گێژەنگی ئاگردا
شیری مەمتان
کردە ناو دەمی ئازادیی.
بەر لەئێوە
ئەی کچانی سەنگەری سوور!
هەر ملوانکەم ئەکردە مل کچی شیعرم
هەر مێخەك بەنگو کرمەکم
ئەهێنا بۆ کچی شیعرم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر سووراوم ئەدا لەگۆنەو ڕوومەتی
کچی شیعرم
بەڵام وەختێ ئێوە هاتن
وەك برووسکە،
داتان لە هەواری شیعرم.
لەو رۆژەوە ئیتر منیش:
چەکم خستۆتە سەر شانی کچی شیعرم
فیشەك لغم هێناوە بۆ کچی شیعرم
بەرگی خاکیم کردۆتە بەر کچی شیعرم
کاسکێتێکم کردۆتە سەر کچی شیعرم.

* * *

ئیستە بەیان هەر هاوڕێی گوندێ نییە
بەتەنها هەر مەریوانم
شارۆچکە خنجیلانەکەی
سەر شەقامی دڵی نییە.
ئیستە ئێران‌و کوردستان
شاخ‌و پێدەشت
ڕووبارو باخ
کارگەو کێڵگە
لەدەواری ئەو دڵەدا
هەموو جێگەیان بۆتەوەو
هێشتا جێگەش زیادی هەیە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئیستەش بەیان بۆ چاوی کزی هەژاران.. چاویلکەیە.
ئەگەر ئەوان مەرەزەبن.. ئەم جۆگەیە.
گەر ئەوان پەڕە کاغەز بن.. ئەم وشەیە.
ئەگەر ئەوان چاپخانە بن.. ئەم پەنجەیە.
گەر ئەوان چەك و تفەنگ بن.. ئەم گوللەیە.
ئیستە بەیان هەموو شەوێ
لەنۆرەدا ئەستێرەیەو ئێشك ئەگرێ
ئامادە باش!.
بۆتە ئاشنای بۆتە خزمی زۆر نزیکی
ئەو کتێبانەی کە هەر وەك لایتەکەی
دەستی، شەوان
ڕێگای بەر پێی ئەدۆزنەوە
هەتا فیکری هەڵ نەنووتێ
لەو قۆرتانەی
بیبەن بەرەو قاچ خلیسکان!
* * *
بەر لە چەند ساڵ لە ناو گوندا کەمێ نەبێ
قۆخی دڵیان ئەگۆڕێوە لەگەڵ بەیان
ئیتر هەموو قسەی ئەویان
بە زەردەواڵەو بەکوللەو
بە جزووی دووپشك ئەزانی
بۆیە وتیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم کچەمان

ئاوەکییە بەم گوندەمان.

بۆیە مزگەوت بانگی هەڵدا

ئەوو شەیتان

لەیەك بەرگان.

بەڵام بەیان بەقەدەر شاری کرماشان

دڵی گەورەو فراوان بوو

بەڵام بەیان لەتینوێتی ئەم گوندەدا

هەر باران بوو

له سووتانی ئەم گوندەدا

ڕیزە سەتڵی،

ئاوی ئاگر کوژێنەوەی سەر ماڵان بوو.

لەزامداریی ئەم گوندەدا

ماشینە شێوە سپێکەی

خاچی سووری ناو ئێران بوو.

بۆیە ئیتر وردە وردە

کەمی ناو دێ

بوون بە زۆربە!

* * *

ئەوا ئیستە بەیان لەژێر دار توویەکدا

لەسەر بەردێ دانیشتووە

لای خۆیەوە چەکەکەی هەڵپەساردووە

هەر لەسەر ڕان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هێور هێور
نامەیەکی دوورو درێژ
ئەنووسێ بۆ ماڵی خۆیان!

* * *

نامە گەیشتە دایكو باوك
وەکوو گۆنە نامەش تەڕ بوو
لە پێشدا هەواڵ سرپە بوو
وەك کزە با بێ گڤە بوو
ئیتر ماڵان
جووت جووت یاخود یەکە یەکە
ئەهاتن بۆ نامەی بەیان
ئەهاتن بۆ هەواڵێکی
کچە سەربەستی پێشمەرگە!
نامە وەکوو گوڵە زەردی
دەم عەتر ڕێژ
وەك بۆنی مۆردی سەرەڕێ
گەیشتە لووتی هەموو دێ
نامە وەکوو یەك پەرداخ ئاو
بۆ زۆر تینوو
چۆن دەستاو دەستی پێ ئەکرێ
چۆن ئەگەڕێ
ئاوایش نامەی پەڵە پەڵە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفرمێسك تەڕ
نامەی بەیان
لەدوو ڕۆژدا وەکوو نامەی
کۆن بووی گیرفان
چرچ کەوتە دەمو چاوی
لەشی ڕێ ڕێ.
ئیتر ئەوەندەی نەما بوو
تەواو بدڕێ.
کە هەواڵ بوو بە ڕەشەبا
لەبەر ماڵدا
خەڵکی وەستان بە قەتارە.
کە ئاوێنەی نامەی بەیان
شەوقی تیژی دا لەچاوی
حەپەساوی سەر منارە
ئەوسا مەلای مزگەوتی دێ
وەك قەلەموونی شڵەژاو
بە ناچاری ئیتر هەستاو
بە دەنگی خۆی
لەبڵندگۆی مزگەوتەوە..
نامەی "بەیان"ی پێشمەرگەی
بۆ خەڵكو خوای گوند خوێندەوە!

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وا دەستەیەك
بەرگ خاكیی، خوێن قوڵپ دەر
شانو لامل ئارەقاویی
لەهەرەتی ژیانداندانو
جیایان ناكەیتەوە لەیەك.
بەهەنگاوی گورج تەكاندەر
یەك لەدوای یەك
ڕەوە ئەسپێكی كێوینو
ڕێی مەرگی سوور ئەگرنە بەر.
بە پێدەشتی سوژن ڕێژدا ئەدەنە غار
چەمی سەركەش جڵەو ئەكەن
چۆك بە دەربەندو هەورازو
كلكەی سەر چیادا ئەدەن
تفەنگی شان، كۆڵی پشتیان، قۆناغ قۆناغ
ئەبەن هەتا جێگەی پرسیار، جێگەی سۆراغ
بە هەر كوێیەكدا ڕەت ئەبن
زەردەخەنە ئەچێ بە پیر لێویانەوە
سوورە گوڵ بەرەو بەرۆكیان
نان بۆ پشتێنەكەی پشتیان
هەژارانیش بۆ ناو دڵیان!
٭ ٭ ٭
پادگانی سەر ئەو ملەیە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆتە دوومەڵی سەرشانی ئەم ناوچەیە

لەدیمەندا وەك ملەیە.

دەستەی دڵداری چاو تینوو

پەنجەی تۆڵەی سەر تفەنگیان بە پەلەیە

هەر ئەوەندەی چاو بتروكێ

لەپڕێكدا دەست ڕێژ وەكوو

باران و هەورە تریشقە

بەسەر بەرازی پادگاندا دائەبارێ

شریخەی چەك.. ناڵەو گرمە

بۆ سەعاتێ دوو سەعاتێ

ژیان لە ملە تاڵ ئەكەن

لەچەند لاوە بەرازی خیش زامدار ئەكەن.

★ ★ ★

ئیستە دەستە لەسەر ڕێگەی گەڕانەوەن

بەرەو بنكەی لێوە هاتوو..

ماندوو.. ماندوو..

وەك دوا شەپۆلی كەناری لە گوڕ كەوتوو

تینوو.. تینوو.

وەك قڵێشی لەشی زەوی گەرما بردوو.

دوو بریندارى ناودەستە

یەكێ بە شەلە شەل ئەڕواو

ئەویتریان سەرشان پێكراو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خوێنی قاچو ئەو سەرشانە

هەتا ئیستەش تکە تکە

دائەدەنە سەر جامانە!

کانیو ئاوو سێبەری کڕ

بوون بە ئیزگەی حەسانەوەی

پشکۆو ئاگر

لەوێ کە خۆیان کردەوە،

بۆ کزە با.

دەمیان خستە دەمی کانیی.

ئەوسا دەرکەوت

قژ درێژێك

سنگ بەرزێکیان

سەر دەستەیە

ئەویش "بەیان"ی برووسکەی

ئەم گەلەیە!

⋆ ⋆ ⋆

بەیان وابوو

برایمۆکی هەژارانی ئەم وڵاتە.. یاری ئەو بوو

دەستێ کورتەكو شەرواڵی کوردی شڕۆڵ

بەرگی بووکێنییەکەی ئەو بوو..

ڕیزە فیشەکی ناو قەدی.. هەیاسەکەی پشتی ئەو بوو.

ئەستێرە سووری پێنج گۆشە.. ملوانکەکەی ملی ئەو بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قولفی نارنجۆکی دەستیی.. موستیلەکەی پەنجەی ئەو بوو.
خۆڵو بارووت.. بۆنو پۆدرەی لەشی ئەو بوو.
بەیان وابوو
ئەو سێبەری باڵای بیری کەڵەگەت بوو
چاوی گەشی منداڵانی لە دڵدا بوو
ئەو دەنگدانەوەی هاواری سەربەستیی بوو
مێژووی نزیك، مێژووی دووری لەگەڵدا بوو
بەیان وابوو.
کچە پێشمەرگەی سەعاتو دوو سەعاتی
ناو چیمەنو سەیران نەبوو.
دە بینووسە!
بە مەرەکەبی ئەو خوێنەی شەهید دایمیّو
وا لە شووشەی چاوی مندا
دە بینووسە!
چەند مەزنە
بەیان ڕابەری کۆمەڵێ برووسکە بوو
ئەوان پیاوو هەر ئەو کچ بوو!

* * *

بەڵام کەی بووە شیعری من
بێ ئاخو داخ شەوێك بنوون؟
کەی بووە کەی لەدوای ماچی هەموو گوڵێك
بە زماندا هەڵنەچەقێ دڕکێك، چقڵێك؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەی بووە کەی لەناو ماڵی شیعری خۆمدا

لەیەك ژووردا

وشەو وشەی دایك باوكێ

دووانەی نووكێ

دووانەی سكێ

لەخانەوادەی یەك ئازار

لێرەو لەوێ

لەبەر چاوی تیغی گەورەی لەسەر ملم

لەبەر چاوی شیری گەورەی

ڕاوەستاو لەسەر سەرم

ئەو خوێنی ئەم

ئەم خوێنی ئەو

نەكەنە كاسەی ڕۆژگارو

لەپرسەدا نەیگێڕن بۆ هەموو گەلم؟!

* * *

هەزار ساڵەو هەتا ئەمڕۆ

تەورەكان هەر كوردستانم ئەبڕنەوە

لەت لەت لەت لەت.. لەتم ئەكەن

كەچی منی لەتە برین

لەتەكەی تری خۆم ئەخۆم

كەچی منی ئازارو ژان

بەسەر جەستەی ئازارەكەی ترما ئەڕۆم

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من ئەو برینە گەورەیەم
ئەبمە چەقۆو دیسانەوە
هەمان برین کەرت کەرت ئەکەم
ئەو کەرتانەش دیسانەوە
ئەبنە چەقۆی تازە ترو
ئازارەکەم وردتر وردتر
وردتر ئەکەم!

* * *

گەر دوو زامی لەشی باخێك
دەس لەملی ئازارەکانی یەك نەکەن
چۆن برینی گوڵی باخچەی
دنیای دوورتر سارێژ ئەکەن؟
گەر دوو کەناری ڕووبارێك
باڵی فڕینی باڵندەی یەکتر بکەن
بۆ باڵندەی زەریای دوورتر
چۆن هێلانە دروست ئەکەن؟!
گەر دوو ئاگر
گەر سێ ئاگر
گەر چوار ئاگر
هەموو نەبن بەئاگرێ
بەکڵپەیەك
گڕ لەدیوی هەژارخۆری ئەم کوردستانە بەرنەدەن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چۆن هەژاری ئەم دنیایە

چۆن ڕووباری ئەم دنیایە

چۆن باڵندەی ئەم دنیایە

لەچنگی دێوی گەورەتر قوتار ئەکەن؟!

★ ★ ★

لێرەو لەوێ

تەور تەورە

لێرەو لەوێ

خوێن یەك خوێنە

تەماشاکەن

نەخشەی گوڵینی ئەم لەشە

ماڵی گەڕەکی قوربانیی

یەکە. یەکە

ژووری زامی نەجۆو ئاوارەو سوڵتانی

ژووری برینی شەماڵو مامە ڕیشە

وەکوو ماڵیان

دەرگای دڵیان لەسەر یەکە.

★ ★ ★

ئەو وەختەی چاوی بازێکی لای موعینیم

هەڵ ئەکۆڵن

سۆمای چاوی هەڵۆیەکی لای سوڵتانیم

تاریك دایەت!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوکاتەی دەمی شیعرێکی من ئەبەستن
تۆ هەناسەت بۆ نادرێ.
ئەو دەمەی "بەیان" ئەکوژرێ
یەکە یەکە لەیەك وەختا لای هەموومان
خۆرێ، مانگێ، گوڵێ ئەمرێ
بەیان، بەیان، بەیان
ئەو تفەنگەی دەستەکەی تری خۆم کوشتی
ئەو شیعرەی هەر قەڵەمەکەی خۆم بوو کوشتی
ئەو شەپۆلەی ڕووبارەکەی خۆم خنکاندی
ئەو درەختەی بروسکەی خۆم سەری بڕی
بەیان، بەیان، بەیان

* * *

هەتا دوێنێ "دێ" کەی بەیان
ناونیشانو شوێنی بەیان
بزر بوو وەك مرواری ناو بنی زەریا
بەڵام ئەمڕۆ دێ کەی بەیان
"بەرقڕوی" لای مەریوانم
بوو بەهەموو نەخشەی ئێران
بوو بەچاوانی کوردستان
بەیان، بەیان، بەیان
ئیتر بەیان هەر بەتەنها
دار گێلاسی مەریوانو ئێران نییە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کانی سنەو بۆکان نیە

ئەمڕۆو سبەینێو داهاتووش

ئیتر بەیان کیژۆڵەکەی دایە گەورەی کوردستانە

ئیتر بەیان لە ئیستەوە

ئەستێرە سوورە گەشەکەی

هەژارانی گشت جیهانە!.

بەرگەلو 1985/7/18

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شایی شەهید

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قیبلەنما

کوردستانم برینێکە، برین: لقی داربەڕووە.

واز لەو برینەم بهێنن، لێی گەڕێن با

پەڵو پۆی سووری بهاوێ و

سێبەر بۆ ئازادیم بکا!.

من هەر چاوی دارستانی گڕتێبەربووی

خۆم شك ئەبەم

ئێشکم بگرێ.

من هەر خوێنی لەبەر ڕۆیشتوی ئەم شاخانەی

خۆم شك ئەبەم

هەڵگیرسێت و پێشم کەوێ!.

واز لەم برینەم بهێنن

زەریام شەوەو، قیبلەنمای ملم مۆمە

بایەوانی ئەم کەشتیەیش هەر چارۆکەی سەری خۆمە

هەر خۆم.. هەر خۆم.. هەر خۆم

من خوا نیمو ئەوەتەی هەم هەر تەنیامو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوردستانیش باوەشی عەشقی دایکێکە

وەکوو مێژووم سك سووتاوەو چاوەڕێمە!.

* * *

واز لەم برینەم بهێنن

چەشەی چەقۆ، چەشەی پشکۆ، چەشەی خوێ یە

ئەم برینە!.

پەنجەرەیە، ئەستێرەیە، ئەسپی سووری غار کردنمە

ئەم برینە.

هەر ئەو بە تەنیا شك ئەبەم

لەجێی ئاڵا ئەوەم هەیە

من هەڵیکەم!.

هەر ئەو برینە شك ئەبەم

بۆیە جارێك چەتری ڕەهێڵەی سەر سەرمەو

هەڵی ئەدەم.

جارێکی تر دەمی ئەستێرکی چاوانمەو

بەری ئەدەم!.

هەر ئەو برینە شك ئەبەم.

هەر ئەو خوێنە:

فڕۆکەمە

دەبابەمە

بازۆکامە

کاتیۆشامە..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له ئاتشگەی مەرگی سووری خۆمدا تەنها
من هەر سوجدە بۆ ئەو ئەبەم!.

* * *

کێ دەنگی کرد؟! کێ هاتە سەر تەرمی کانییەم؟!
لەناو مێژووی هەڵقرچاوما
کێ بوو قومێ ئاوی کرد بە دەمی
سنەوبەری سەربڕراوما؟!
کە ڕووباری لەشیان کوشتم
کام ئۆقیانوس خۆی گرژ کرد؟
پردی کام جێ دەسی گرتم؟
کە هەرمێی مەمکیان هەڵکەندم
کە شەمامەی دڵیان گوشیم
ڕەشەبای کام لا هەڵیکرد؟
کێ ورتەی کرد؟
کێ؟ کێ؟ کێ؟
کە پرچی ڕەزیان هەڵکێشام
کە چاوی گوڵیان دەرهێنام
وەکوو ئاغزە جگەرە
توێکڵە شووتی
پێیان پیا نام!
کورسی کام پایتەختو یاسا
لەقەی بۆ کرد؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کێ دەنگی کرد؟
مووی سمێڵی کام ڕژێم بوو
جووڵەی بۆ کرد؟
تووکە سەری کام گەورە پیاو
تووکە بەری کام گەورە ژن
بۆ من بزووت؟!
هەر دوو لایان
هەر سێ لایان
هەر چوار لایان
یەك لەدوای یەك،
هەرچی هەستا بە خوێنی من دەس نوێژی گرت
بە خوێنی من ڕۆژووی شکان
خوێنی منی دا بە نەوت!
یەك لە دوای یەك
هەرچی هەستا کاسە سەرمی کرد بە تەپڵەك
هەرچی هەستا چەرمی سکمی
کرد بە جانتای دیبلۆماسیو
ئینجا سرەوت!
هەرچی هەستا ئێسکی منی کرد بە پەیژەو
بە پێپلیکەو
خۆی پیا سەرکەوت!.
لە بازاڕی ڕۆژهەڵاتو ڕۆژئاوادا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کۆیلەی پێست سپی بوومو
من بۆ کێ نەبووم بە دەسکەوت؟
کێ گۆشتی کوت کوت کراوی
ئەم لەشەی منی بەر نەکەوت؟!

* * *

کوردستانم برینێکە، برین مانگە
واز لەو برینەم بهێنن
با لە کەلی ئەوینەوە
گەش گەش هەڵبێ.
با گەورەبێ، با تریفەی پەل بهاوێ.
بەرەو باکووری ئازارم
بەرەو باشووری شەوگارم.
دەبا هەڵچێ، برین هەڵچێ
وەکوو سوورە چنار هەڵچێ
وەکوو لاولاو با لە قەفی زنجیرمەوە
خۆی بپێچێ
هەر ئەو برینە شك ئەبەم پەنجەرەم بێ
کلاو ڕۆژنەی ئەم سەرەم بێ.
نەوتی چرای لەشیان دزیم.
من چیم هەیە لە دووکەڵی شیعر زیاتر!.
قژی کەژو هەردیان بڕیم
من چیم هەیە لەئاگرو کڵپە زیاتر!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاوی سەرچاوەیان کوشتم
دارو درەختیان کوێر کردم
لە کوختەکەی دڵی خۆیشما کرێچی بووم
دەریانکردم!.
پشیلە بووم.. بۆ بەرەو خوار
خستمیانە گوێنیەوەو سەریان بەستم.
مەیمون بووم‌و ورچ بووم‌و پەتا بووم‌و
لەوێش دەوریان بە دڕکەزیو تەلبەند گرتم.
من چیم هەیە لەپەتی سێدارە زیاتر
لە ئۆردوگای دیل بەولاوە
لە ژمارەی شەهید زیاتر؟!
من چیم هەیە؟
من هەر ئەو خوێنە شك ئەبەم
کە سوراویی لێوی بەردو
گۆنەی پەلکە گیای پێ بکەم!
من هەر ئەوینێ شك ئەبەم
ڕقی پیرۆز ئەخاتە بەر
پەلە پیتکەی تفەنگەکەم!.
من ئەو برینە شك ئەبەم.
برین مانگەو برین ئاگر
من چیم هەیە لە خوێن زیاتر؟!

بەرگەڵو 1986/2/20

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شایی شەهید

مەپرسن چۆن؟
کە دڵ ئەبێ بە سوێسکەو "سلێمانی" بە هێلانەی
ئیتر شیعریش ئاسمانێکەو پۆل پۆل وشەی
سەوزو سووری تێدا ئەفڕێ!
مەپرسن چۆن؟ کە ئەم سەرە گڕگرتوەیش
ئەبێ بەپەڵە هەورێکی نزمو نەویی سەر "ئەزمڕ"و
بەدەم گینگڵی ژانەوە، گرمەگرم
بۆ بەرەوخوار دائەگەڕێ
بەسەر شەقامو ماڵاندا دائەبارێ
ئیتر شیعریش سەرچاوەیەکەو قوڵپەقوڵپ
لەم بناری چاوانەوە هەڵ ئەقوڵێ!
مەپرسن چۆن؟ گەر خەم نەبێ بە بروسکە
گەر ئەوینی وەنەوشەیی چاوی ئێوە،
نەبێ بە ڕێگاو تروسکە
چرۆی ئەم زامی شیعرانەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەم بەستەڵەکی سنگەدا

چۆن ئەپشکوێ؟!

دەنگ چۆن ئەبێ بە ڕەشەباو

شەپۆل چۆن لە گیانما ئەنوێ؟!

مەپرسن چۆن؟

نەء.. مەپرسن!

ئێستە لای من

هەموو ڕۆژێ

لە نێوان چاوانی "گۆیژە"و

گەردنی "پیرەمەگرون"دا

خۆشەویستیم: کۆترەشینکەی پێشمەرگەیەو

نامەی دوا شەهیدی پێیەو

شەقژەنێتی دێتو ئەچێ

مەپرسن چۆن؟!

ئێستە لای من

هەموو شەوێ

خۆشەویستیی "سلێمانی"

مانگی سوورەو

لەناو بەفری شیعرەکانما

ورد ورد هەڵدێ!

مەپرسن چۆن؟ نەء.. مەپرسن

شاعیر وەکوو پەڕەسێلکەی کۆچەر وایە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەرچەند وەرزێ بۆ "شەم"ی یار ئەجریوێنیێو
ئیتر ئەویش ئاوازێکەو چاو لێك ئەنێ!
مەپرسن چۆن؟!
داستانی پێشمەرگە ئەڵێ:
رێی سیامەند بۆ لای خەجێ
بەناو گەرووی زۆر نەهەنگ دا تێ ئەپەڕێ
وەرزی عاشق سواری وەکوو
"فەرخ" و"مەم"و "مامەڕیشە"و "نەجۆ"ی ئەوێ!
ڕەنگە باڵی زۆر هۆنراوە
زۆر گۆرانیی
لەم زستانەدا هەڵوەرێن.
ڕەنگە قژی زۆر ئەرخەوان
زۆر شۆڕەبی
وەکوو پرچی کچی شارم
بەم کرێوەیە دارنرێن.
ڕەنگە زۆر چناری عیشقی هەڵچووی
بەردەم وەك حوجرەکەی "نالی"
هەر بەپێوە هەڵپروکێن!
ڕەنگە مەمکی زۆر "حەبیبە"م
بەم دیواری شەوگارەدا دابکوترێن.
ڕەنگە زۆر گەڕەکی دڵم
ماڵی چاوم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژووری دەروون‌و هەناوم

کاولاش.. کاولاش..، تەخت کرێن!

ڕەنگە.. ڕەنگە.. ڕەنگە

بەڵام نیگای "گڵەزەردە"

چرایەکە وا بەدەستی شەهیدەوە

دووسەد ساڵە

ماڵەوماڵ ئەکاو ئەگەڕێ

دووسەد ساڵە

ئەم چرایە نە پێڵوی گڕی ئەتروکێ‌و

نە کز ئەبێ‌و

نە ئەشمرێ!

* * *

حەڤدەی "کانون"

لە گیانەڵاوی پایزدا، پێش دواکۆچی باڵندەی پار

بەیانیەکی خۆرەتاو، بەیانییەك، ڕوومەتی گەش، وەکوو منداڵ،

پێئەکەنی‌و سوورمەی شەوقی ئەدا لە شاری بن بنار.

بەیانییەکی خۆرەتاو، کزەبای سارد، وەکوو تەرزە

هەناسەی گردی سەیوان بوو

وەکوو هەموو بەیانییەك

ئەمڕۆیش شارم، شاژنێکی شڵەژاوی نیگەران بوو

تاوانی حل بەڵەك.. بەڵەك

لەسەر پیادەڕەوی شەقام

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له پێشوازی ئەو ڕۆژەدا
دەستیان ئەکردە مل سونگیو
تاقیان لێئەدا بۆ مەرگ
تاوانی جل بەڵەك بەڵەك
دەست لەسەر چەك
لەشی شیعریان ئەپشكنیو
گوڵیان ئەخستە ژێرپێیان.
بەیانیەکی خۆرەتاو
بەسەر شمشێری شەقامدا
یەك یەك، دوو دوو، قوتابیان
وەکوو قەڵەمی ڕەنگاوڕەنگ
هەنگاوی خێرای وشە بوون
هەنگ بوون ئەفڕین
بەرەو شانەی پۆلی مەکتەب!

* * *

مانگی پژانو هەڵوەرین،
حەڤدەی كانون، بەیانیەکی خۆرەتاو
لەژێر زەمینی شێداری بن شارەوە
له زیندانی خونخوارەوە
سێ جوانویان هێنایە دەر
سێ جوانوی تۆڕ
له مێخ یاخی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاو ئاگرین
پشت داخ کراو
یاڵ خوێناویی
لەناو تەندووری تانکێکدا
سەر بەرەوژوور
ئەیانبردن بۆ سەربڕین.

* * *

مانگی پڕانو هەڵوەرین، حەڤدەی کانون،
لەڕۆژێکی خۆرەتاودا
لەبەردەمی مەکتەبێکی حەپەساودا
لەپاڵ دیوارێکی نزما، ڕایانگرتن
ئەرخەوان بوون
روویان کردە "پیرەمەگرون"
سێ ئاسك بوون
سێ ئاسکی "سلێمانی"
سێ جوانوی وەرزی قوربانیی.
سێ گۆرانیی.
سێ دارنەمام.
"سەردار" لقی دارچواله بوو
یەکەم بەهار بوو گوڵ بگرێ
"هیوا".. ئەتوت کانیەکەو پێ ئەکەنێ
"ئارام".. بێچوە هەڵۆی چاوتیژ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەیویست بەر لەوەی پەڕ دەرکا

بەرەو حەسارۆست هەڵفڕێ!

لە پاڵ دیوارێکی نزما ڕایانگرتن

شریخەیەكو دووانو سیانو چوارو دە

تفەنگ.. خۆرەتاو ئەکوژێ!

تفەنگ.. خوێنی گوڵەگەنم

بەسەر شەقامدا ئەڕێژێ!

تفەنگ.. چاوی ڕۆشنبیری هەڵئەکۆڵێ

تفەنگ.. تفەنگ

سێ پەڵە خوێن، سێ کێلگەی سوور

لەژێر سێ داری ئەلکتریکی بەر مەکتەبا

بۆ گلۆپو بۆ ڕێبواران بەجێ دێڵێ!.

* * *

حەڤدەی کانون، بەیانیەکی خۆرەتاو،

لە گیانەڵاوی پایزدا

بەر لەوەی ساڵ پاڵتۆی زستانە لەبەرکاو

گۆچانەکەی هەڵگرێتو دەستی لەرزۆك هەڵبڕێتو

بە ئێجگاری ماڵ ئاوایی لەم دنیایە هەمووی بکا.

بە سیانزە ڕۆژ، پێش ئەوەی ژیان هەمدیسان

ساڵێکی تر مارە بکا!

لەو ڕۆژەدا، شاخەکانمان، لە لوتکەوە

بەرەو مێژوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بازیان هەڵدا

تا بزانن کێن ئەوانەی لەو ساڵەدا

لەوڵاتی شەهیداندا

ئەبن بە خۆر

ئەبن بە مانگ

ئەبن بە شا.

★ ★ ★

حەڤدەی کانون، بەیانیەکی خۆرەتاو

لەگەڵ دەنگی باڵەبانی چیای سووردا

لەگەڵ هۆرەی خاكو خۆڵی شارەزووردا

دەم بە گوڵو لێو بەخەندە

"سلێمانی" سێ زاوای خۆی کردە پەردە!.

حەڤدەی کانون، بەیانیەکی خۆرەتاو، لەناکاودا

لەبەردەمی مەکتەبێکی حەپەساودا

لەبەردەمی مەکتەبێکی قژ ژاکاودا

شایی سێ زاوای ئێمە بوو

ڕەشبەڵەکی شەهیدان بوو

ئاهەنگی عیشقو سووتان بوو

لەناو یارانی قوربانیی ئەم شارەدا

لەو رۆژەدا کێت نەئەدی!

لەو رۆژەدا کوردستانم چاوی گێڕا

لە ئاپورەی زەماوەندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەوەی لە دووسەد ساڵەوە خوێنی دایەو
خۆی پێبەخشی
لەوێ ئەیدی!

⋆ ⋆ ⋆

حەڤدەی کانون، بەیانیەکی خۆرەتاو،
زەماوەندێکی گەورەبوو
شایی سێ کوڕی ئێمە بوو
زاوا سیان بوون
بووك سیان نەبوون، سێ گوڵاڵەی شەرمن نەبوون
سێ ڕێواسی ڤاچ خەناویی کەلیخانی کوێستان نەبوون
ئەوان سێ زاوای جل سوور بوون
بووك سیان نەبوون، سێ کیژۆڵەی
سێ ناسکۆڵەی وەکوو هەرمێ کراس سپی
سێ وەنەوشەی سوخمە شینو
سێ ماکەوی خاڵدار نەبوون.
زاوا سیان بوون، بووك سیان نەبوون
بووك هەر هەموو کچەکانی سلێمانیو کوردستان بوون!
بووك هەر هەموو کەنیشکەکانی گەرمێنو
کیژی زۆزانو کوێستان بوون.
ئەوان سێ زاوای ئەسپ سوار
سێ زریان بوون
بەڵام یارو دەزگیرانی گوڵ بەدەستیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەزاران خەج‌و شیرین‌و پەری خان بوون!.
ئەوان سێ شاخی زاوا بوون
بووك سیان نەبوون
ڕوبار.. بووك بوو
بەفر.. بووك بوو
باخچە ..بووك بوو
شیعر.. بووك بوو
لەو ڕۆژەدا ئەوان زاواو
کوردستانم تازە بووك بوو!.

٭ ٭ ٭

مەپرسن چۆن؟ کە شیعر ئەبێ بە دڵدارو
"سلێمانی" بەجێ ژوان!
ئیتر منیش چاوەڕوانیم درەختێکەو
لەسەر شەقام‌و کۆڵان‌و بەرماڵانی ئەو شارەدا
ئاگر ئەگرێ!
مەپرسن چۆن؟! نەء.. مەپرسن
ئیستا لەناو "سەرچنار"ی ئەم دڵەدا
زەماوەندی شەهید گەرمە
ڕەشبەڵەکە، سێ پێییە، شێخانییە
ئەم ئاهەنگە
نە حەوت شەوە نە حەوت ڕۆژە
تا ماییِنی ئازادی بووك نەگاتە جێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مانگ بۆ زاوام دانەبەزێ
ئەم شاییە دوایی نییە!
زەماوەندی شەهید گەرمە
هەموو ڕۆژێ
هەموو شەوێ
شیعرێکم برا زاوایەو
تارا خوێنەو
دەسەسڕی سەرچۆپی کێش
کڵپەی سەرمە!.

بەرگەڵو 1986/2/12

*لەحەڤدەی کانونی دووەمی 1985دا ـ ڕژێمی وەحشی عیراق ـ لەناو شاری سلێمانیداو بەبەرچاوی خەڵکەوە سێ لاوی کوردی گوللەباران کرد. ئەم قەسیدەیە بۆ ئەوان وتراوەو بۆ یەکەم جاریش لە ئێزگەی "دەنگی گەلی کوردستان"ەوە بەدەنگی خۆم پێشکەشی ئەو شەهیدانەم کردو خوێندمەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەقینەوە

ئەوە، چرکە چرکی سەعاتی خوێنی چاڵمەی
کامە گوندی سەربڕراوە.. ئەگاتە گوێم؟!
ئەوە، زریکەی کام دارستانی بێوەژنەو
قیژەی کام کچە شەپۆلی ڕاونراوە
لەودیو چەپەری تەمەوە
ئەگەنە گوێم؟!
ئەوە هەنسکی کام کانیو پەلکە گیایە؟!
ئەوە گمە گمی کۆتری دڵی دایکە؟!
یان شەقە شەقی پەنجەرەی کام ئازاری
ڕوو لە بایە
یاخو نووزەی گوڵە گەنمێکی خاکە؟!
ئەگاتە گوێم؟!
بەم کازیوەی بەیانییە
هیچ پەڵەهەورێ مردووە؟!هەتامنیش زەردهەڵگەڕێم
هیچ باخێ جوانەمەرگ بووە ؟!هەتا منیش هەڵبوەرێم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هیچ شیعرێ گڕی گرتووه؟! هەتا منیش هەڵبقرچێم
بەم کازیوەی بەیانییه
که خێروشەڕ
وەك دوو ئەسپی ڕەش‌و سپی
هێشتا له مێخی تاریکیی نەکراونەوە،
بەرنەدراون
کێیه ئەگری؟!
به شمشاڵی کام برینه
ئەم درەختە قژنانه وەکوو دەروێش
ئازاری گیان ڕا ئەژەنن؟!
له کەناری فرمێسکاویی کام ئاسۆوە
خەم هەڵئەفڕێ؟!
له شەقامی چۆڵ‌و هۆڵی کام شارەوە؟!
لەپەنجەرەی ڕەنگ پەمەیی کام ماڵەوە؟!
شەهید ئەبێ به ڕەشەباو
دەنگ هەڵئەبڕێ؟!
بەم کازیوەی بەیانییه
نینۆك‌و چنگی کام بازە
وەکوو ئەڵماس شووشەی بەژنم ئەبڕێتەوە؟
تووتڕکی کام دەنگ‌و باسه
ڕوومەتی خەوی نارنجیم ئەڕوشێنێ؟
بەم کازیوەی بەیانییه

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کام هەواڵی دارەوانە
چۆتە سەرلقی گێلاسی لەشی سوورمو
دەنك.. دەنك، ئەموەرێنیٚ؟

* * *

ئاسمان وتی:
ئەوە زەوییە وا ئەزیٚ.
زەمین وتی:
ئەوە شاخە ئەڵێیماینی ئاوسەو
ژان بە جوانووی شۆڕشەوە ئەگریٚ.
شۆڕش وتی:
ئەوە خاکە ئەحیلێنیٚ.
ئەوە ئاوە ئەڤیژێنیٚ.
ئەوە شەقامە وەك دەستم ئەبزوێتو
وەکوو سەرم ئەگرمێنیٚ.
ئەوە خەمە نەوتاویەکەی ناو کەرکووکە
بۆتە شاپلێتەی پێشمەرگەو
ـ شارە ڕقی ـ تیپەکانم ئەوروژێنیٚ.
شاخەو ئەزیٚو بێشەی ئەبیٚ.
خوێنەو ئەزیٚو مێژووی ئەبیٚ.
هەموو ساڵیٚ لەم وەرزەدا
لەم کازیوەی بەیانەدا
بوومەلەرزەی بابەگوڕگوڕ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوڕی وەکوو "مامە ڕیشە"و "دارا"ی ئەبێ
هەموو ساڵێ لەم وەرزەدا
لەم کازیوەی بەیانەدا..
ـ ڕەحیم ئاواو ئیمام قاسم ـ
=دوو زاوای کەواو سەڵتە لەبەری ڕەشتاڵەن‌و
جرید بازی‌و ئەڵڵاوەیسی‌و قەتاریانەو
بەدەم قریوەی خوێنەوە
بووکیان ئەوێ!

* * *

هاتم بۆلات جۆگەیەك بووم شوێنت کەوتم
لامداو خۆمدا بەدەم ڕوبارتەوە
ڕووبار کردمیە قەڵبەزەو
قەڵبەزە کردمیە تاڤگەو
لە چاوتەوە ڕژامە ناو هەناوتەوە
لەوساکەوە بەژنی شیعرم
بەقەد تاڤگەکەی "بێ خاڵ" کەڵەگەتە.
لەو ساکەوە کە بڕبڕەی پشتی شیعرم
بووە بە شاخ
قەڵەمم بۆتە پێشمەرگە
من‌و چیای ئاسنگەران
ئاسنین‌و دەسمان چەك‌و
چەکمان دەسە.

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاتم بۆلات وەك پاساری، وەکوو نالیی
عاشقێکی ڕووتەڵە بووم
تەنیا بوومو تەنیا نەبووم
ئەوەی پێم بوو.. ئەوەی هێنام
هەندێ گۆرانیی سەر شانۆی دەم بەستراوو
هەندێ گوڵدانی ناو هۆڵی بێ هەتاوو
هەندێ شیعری بۆینباخی ڕەش لەملو
شەقامی عەینەك لەچاو بوو.
لەو ڕۆژەوە گەیشتمە لات
شیعرم وەکوو شاخی بالآت
وەك چاوی چەکی سەر لوتکە
بەرز ئەڕوانێ
گۆرانیم شاهۆی کۆسارتەو
پڕ بە گەرووی دەربەند، گەلییت
شەقژنێتیو ئەچریکێنێ
نەك گوڵدانێ
هەرچی دەشتتە
هەرچی هەردتە
هەرچی دۆڵتە.. گوڵدانمن
چاوی تیژی هەڵۆکانت
ئیستە چاومن.
لەو ڕۆژەوە گەیشتمە لات

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گوڵە مێلاقەیە شیعر و
گزنگی دەمەو بەیانییش
وێنەکێشێکی قژ زەردەو
بە فڵچەی خۆر
سەر سنگی ئەسپم سوور ئەکات.
٭ ٭ ٭
عاشقێکی ڕوتەڵە بووم تەنیا بوومو تەنیا نەبووم
ئەرخەوانم.. بەڕێگاوەم
کتێبخانەم.. بە ڕێگاوەم
بە ڕێگاوەم وەکوو گوڵجاڕی سەرترۆپك، تەوێڵم سوور.
لە ئەشکەنجەدا پشکووتووم
لای بوتڵو پانکەو کێبڵو
ئوتوی کارەباوە هاتووم!.
پەڵە پەڵەی
لەشی شینو لەشی مۆری ڕەنگ کراوم
جاجمی ماڵە ڕەوەندە
نیگاری گوڵی سێ گۆشەو..
نیگاری گوڵی چوار گۆشەی
بەڕە کۆنی ماڵە کوردە
من ئیستاکە:
بەم برینە شینانەوە
بەم برینە مۆرانەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە دار شاتووی تەکێنراوی لاڕێ ئەچم.
بەڕێگاوەم: دارستانی شیرو شمشێر
دەشتی دەرزی، گردی پشکۆ، گۆمی ئاگر
ئیستگەکانی ڕێو بانم بوون..
من چیم هەبوو
چیم پێ نەبوو
بەتەنها هەر
خۆشەویستیت توێشوی پشتو
خۆشەویستیت گورزی دەستو
خۆشەویستیت بۆ تەنگانەی.. هەڵکڕوزاو،
تاڵە مۆکەی گیرفانم بوو.
کاڵەو پێتاو: چەرمی ڕقی جیڕو تووڕەی
هەنگاوم بوو.
بەرە ژان.. منداڵ ئەهێنێ.
هەوری تاڵ.. باران ئەهێنێ.
ڕێی نەهاتیش، هات ئەهێنێ.
بە ڕێگاوەم ڕێگەی نەهات ڕێی گەردەلوول
ڕێی باوبۆران ڕێی دڵدارە..
بەڕێگاوەم یالی ئەسپی خوێن تێوەچووم
ناونیشانمەو بریقەی دێ
ناونیشانمەو ئەشنێتەوەو
بەڕێوەمو گەرمەی غارە.
٭ ٭ ٭

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاتم بۆلات عەشق سەری کۆچ کردنی پێ هەلگرتم

هەروەکوو چۆن عەشقی گەرمیانو کوێستان

سەر بە باڵندە هەڵ ئەگرن.

لێژایی خاك.. بە شەپۆلو

غار بە ئەسپو

"با" بەهەورو

نان بە برسیو

گولاو بە هەنگ

سەری شەیدا بوون هەڵ ئەگرن.

هاتم بۆ لات عەشق سەری کۆچکردنی پێ هەلگرتم

دوو ڕیانی مەرگو ژین بوو

هاتمو قەلای مێردانی شەوێکی تووش

کرێوەی مەرگی سپی بوو

تۆفی وەرزی پێنجەمین بوو

بارێزەی کێویی ئەوین بوو

بەرد کەوتبوە دانە چۆقەو

کێو پەنجەی پێو

با دەستەکانی تەزیبوو.

تۆفی وەرزی سەربەستی بوو.

خاك دایك بوو بەکۆڵەوژی سوتماکی دەستەکانی، پرچی سپی ئەڕنیەوە،

شارو شارۆچکەو دێهاتم وەك

ئاوێنەی گەورەو بچووك

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەدڵما وردوخاش ئەکران.
پیرەدارو نەونەمام بوون لەڕەگەوە
بە ڕیشاڵی ناو خوێنمەوە هەڵئەکێشران.
کۆڵانو شەقام مار بوونو
لە گەردنمەوە ئەئاڵان. قەف قەف قەف قەف
تێم ئەئاڵان. بە پشتێنەکەی پشتی خۆم لەقاچەوە لەباسکەوە لەملەوە
شیعرەکانم هەڵئەواسران. بەغدای مشار.
بەغدای تەوری "أبوطبرة"
ڕۆژێ نەبوو. شەوێ نەبوو. ساتێ نەبوو. دارچناری وشەیەکم
پەراسویەکی زمانم
نێرگەیەکی کۆنە مێژووم. تازە مێژووم.
کرکڕ کرکڕ.. نەبڕێتەوە
"بەدرەو جەسان" دوو ئاسکی چاو خەواڵووی مێرگەکانی پێ دەشتم بوون.
چییان لێهات؟!
بۆ کام ژەمی میوانێکی شازادەبوو؟!
بۆ قاوەڵتی کام جەنەراڵ؟ کام پاشا بوو؟
سەربڕرانو کەوڵ کران؟
"کفری"م کۆتری پەڕ لەپێی باوە شاسوار،
بووبە پارووی نەرمە قووتی واشەی بەغدا.
شەنگار، خانەقین، شێخانم،
هەناری مزرو مێخۆش بوون،
لیمۆی ترشولالەنگی بوون.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مەمكی پڕتەقاڵی شەم بوون.
یەك لەدوای یەك بۆ شەربەتی بەردەم سوڵتان،
هەتا تلّپەی خوێنی منو ساوای منو خاكیان تیابوو
گوشران. گوشران. گوشران
هاتم بۆلات. هاتو نەهات دووڕیان بوو
هاتمو قەڵای مێردانی شەوێكی تووش
ڕێی نەهاتی كوڕی زریانو بەفرم بوو
تۆیش پەری خانی گیرخواردوی
قوللەی قافو وڵاتی دێوو درنج بووی
ڕەنگت نەبوو.. من هەر زریكەم ئەبیستی
دەڵەدێوی گردی ڕەشم بۆ ئەكوشتی
بەسەر ئاوی شینو زەردو سوورو مۆردا
یەك لە دوای یەك
ئەرۆشتمو پردی عەشقم بۆ ئەبەستی.

⋆ ⋆ ⋆

هاتم بۆلات لەیەك وەختا وەرزی ڕاپەڕینی خاكو
جمانو هەڵسانی شیعرو تەقینەوەی كانیاوو
شۆڕشی بەفرو باران بوو
لەیەك كاتدا وەرزی تووڕەبوونی كێڵگەو
هەڵپژانەوەی قەڵەمو گێژەڵووكەی خوێنی جادەو
پەنگ خواردنەوەی ئازیزان بوو.
لەیەك دەمدا پێكدادانی زامو چەقۆو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قوربانییو پەتو سێدارەو بەندیخانەو تیشکی خۆربوو
دوو دوو وەرزی زۆرانبازیی
نێوان مەزدەو ئەهرەمەن بوو!
ڕەشو سپی
تاریكو ڕوون
پێشمەرگەو جاش
شیعری مەردو شیعری نامەرد، چنگ نانە چنگ، پێكدادان بوو
بۆ شیعری مەرد.. وەكوو ئیستەو وەكوو دوێنێ
كێرد لەسەر مل پاسەوان بوو.
سوڵتانی كۆشك دەست بەشمشێری زێڕین بوو
لە كەژاوەی ئاوریشمیندا
لەناو هۆڵی ئاوێنە بەندی نگینندا
شیعری خەساوی لێو كوتراو.. دەوریان ئەگرت
جادووگەر بوون سیحرباز بوون لەبەر دەمیا
ئاردی شیعریان ئەكرد بە كۆتری تەقلەباز
كۆتریان ئەكرد بە كەروێشكو
كەروێشكیان بۆ ئەكرد بە باز.
لە پایتەختی شیعری قووتوی بەعسیاندا
مەگەر دەگمەن تاكو تەرا
كام شاعیر ما.. ئەتكی دیوانی خۆی نەكا!
كام شاعیر ما.. كچی شیعری مەربەدی خۆی
لەیەكانەی ئەم ڕژێمە مارە نەكا!

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کام شاعیر ما.. لەتەنەکەی ئەو شیعرانە
قەعدەیەك بۆ منداڵو نەوەی سوڵتان
دروست نەکا!.
ئەی خەزاڵی وشەی سپی.. وشەی ڕووسور!
دووریان بوو.. دووڕیانی هەڵگیرسانو کوژانەوە
هاتم بۆلات..
ئەی خەزاڵی شیعری سەرلق نەچەماوە
ئەی شیعری تۆڕ!
ئەوە منم ئەوە "لاس"ی دێوانەتە
تەماشام کە
لەڕەشەبای ئەو ڕۆژەدا
نەك هەر دەستم بە کلاوی قەڵەممەوە نەگرت
نەك هەر دەنگم قوماتەی ناو ژووری ترسی
چەند شیعرێکی دوودڵ نەکرد..
نەك هەر نەبووم بە شاعیرێ
وەك سمۆرەی کلۆرەدار.. سمێڵ لەرزیوو.
بچمە کونو سڵ کەمەوە لە سێبەرو
لەترپەی پێو کۆکەی ڕێبوار.
نەك هەر نەبووم
بە ستوونی سەر جادەیەك.
یان بە سنووقی پۆستەیەك.
یان بە کورسی چایخانەیەك.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەء! دڕم دا بە زەمانی قەمەو سونگی
هاتمو یەخەی ڕەشەبای شەوگاری تووشم بۆ گرتی
هاتمو گوللەی گڕداربوو وشەی یاخیم..
چراخانی ناو کەشکۆڵی
شیعری سوورم بۆ هەڵکردی.
وەکوو شەپقەی یاسای درۆی ئەم ڕژێمە
وەك بێرییەی ئەم ڕژێمە
وەك بارۆکەی سەرە کەچەڵو گەڕەکەی
ئۆتۆنۆمی ئەم ڕژێمە
قەڵەم کڵاوی هەر تووڕدا..
دەنگم بەردا. دەنگ هاژە بوو. دەنگ گڤە بوو
دەنگدانەوەم بوو بە دەنگی
سەر شەقامو
ناو بازاڕو
ناو ئەشکەوتو
گەوەی چیا.

* * *

ئیستە وەرزی زەنگ لێدانی شیعری مەردە.
وەختی خرۆشانی پوورە گوللەو
پوورە وشەی شار و هەردە.
ئیستە سەردەمی جۆشدانی کوورەی خوێنو کوانووی لەشە.
وەرزی گۆپاڵە بارانە. وەرزی ڕووبەڕوو بوونەوەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاوی ئێمەو چاوی گەشی شەهیدانە.
وەرزی نارنجۆکی شیعرو
تەقینەوەی دینامێتی حەرفی فەرهەنگو زمانە.
ئەی خەزاڵی کراسو کەوا خوێناویی
قژ هەڵکەنراو!
لەم زەمانە بێ عارەدا
لەم زەمانە بێ بنەدا
لەسەردەمی ئەم تەتەرو ئەم بەربەرو فیرعەونەدا..
لەسەردەمی سەربڕینی
نانو گوڵو کانیو ساوای
کوردستانی سەر صەلیبو قەنارەدا
لەم وەیشوومەی جیهانەدا..
ئەگەر شیعر وەك ڕەشەبای سلێمانی تیژ هەڵنەکا.. شیعر نییە.
شیعر نەبێ بە "دابان"و بە "زینانە" .. شیعر نییە.
شیعر نەبێ بە ئار.بی.جیو بەمەفرەزەی حەرفو وشەو
نەچێتە سەر مۆڵگەکانی جاش قەڵەمو
سەر ڕەبایەی شیعری سوڵتان.. شیعر نییە.
ئەم وڵاتی خۆڵەمێشە
ئەم نیشتمانی ئازارە
"مامەڕیشە"ی شیعری ئەوێ
نەجۆی چیرۆكو سوڵتانی شانۆ نامەو
"کابان"ی گۆرانیی ئەوێ.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شاراو خەرمانی زمانم وا گڕ ئەیخوا
شیعری بەر مانگە شەو چێکا؟!
خانزادی دایك
خانزادی یار
خەجی لادێ
شیرینی شار
لەسەردابی قادسیەیەی ئەم شەوەدا
بون بە دۆشەکی ئیسفەنجی ژێر قەعقاعو
پەشتەماڵو خاولی حەمام
پاڵەوانی چیرۆك چێکا؟!
شانۆ سووتا ئەکتەر چێکا؟! جووڵە کوژرا
دەرهێنەری شانۆ چێکا؟!
دوو ڕیانەو نابێ بە سێ
کە ئاویان کوشت ماسی شیعر بۆ کوێ ئەچێ؟!
کە دارستان ئاگری گرت.. داری بێ لایەن کامەیە
تا نەسووتێ؟!
دووڕیانەو نابێ بە سێ..
وەکوو پێشمەرگە ئیستاکە وەختی شەهید بوونی شیعرە
بۆچی باڵای کامە شیعر؟!
بۆچی نیگای کامە شیعر؟!
لە باڵای ئەو شەهیدانە
سەوزترو بەرزترو یان جوانترە؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو خائین ئیستە وەختی کوشتنی شیعری خائینە.
بە ڕێگاوەم، ئیستە هەڕەتی جۆشدانی خاكو خۆڵە
خوێن ڕابەرە
بوومەلەرزەی بەرەژانی قەندیلێکی تازە ترە
بەڕێگاوەم، شیعر لێرە بۆتە چیاو
ئیستاکە ناوی "کۆڕەنگە"و
وشە بە وشەم سەنگەرە
ئەی خەزاڵی وشەی ڕوو سوور
گەر شیعر بۆتۆ نەسوتێ
بۆچی شیعرە؟!

1986/7/23

*یەکەمین دەقی تەواوی ئەم قەسیدەیە لە هاوینی 1986 دا لە ڕادیۆی "دەنگی گەلی کوردستان"ەوە خوێندرایەوە ,دواتر لەکاتی چاوپێداگێڕانەوەدا هەندێ کۆپلەی کەوتەوە بەر مۆنتاج کردنەوەی هونەریی و بەو شێوەیە ئیستە لەچاپ دراوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەفەری ئەوین‌و شۆڕش

کاتێ ڕۆیشتم، چاوی ـ کانون ـ
هێواش.. هێواش
شەقامی هەینیی ڕۆژێکی خۆی تەڕ ئەکرد.
ڕۆژیش پاڵتۆی سامێکی گەورەو ئەستووری
لەبەر بەیانیی خۆی ئەکرد.
شپرزەییم.. وەك بنسکە سابوونێکی
لووس وەهابوو
لەناو لەپی دەستی عومرا دەرئەپەڕی‌و
خۆی نەئەگرت.
ترسێکی سارد
وەك ئەو ڕۆژە
لەهەناوما هەڵئەلەرزی.
ترس گەرمی نەبۆوە تا،
لەدواییدا
بە ئەوینت دامنەپۆشی!.

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که من ڕۆیشتم، ئاسمان پرووشەی خەمێکی
تازەی ئەکرد.
وەکوو گەڕەك
وەکوو ماڵم.. وەکوو ژوورم
"با"یش بێدەنگ بوو.
وەکوو دەستم لە گیرفانما
چۆلەکەی دڵت نوستبوو.
خەوی خۆڵەمیشیی تاریك و ڕوون
لە ڕوخساری ئاگردانی ساردەوە بووی
تۆ نیشتبوو.
که من ڕۆیشتم.

* * *

ئەبێ بڕۆم
ڕێگەی سەفەرم درێژە..
درێژ بەقەد خەمی کوردستان و کەزیی ڕەشت و
هەموو پرچی عاشقانی ئەم دنیایە.
درێژ بەقەدەر خەیاڵی نامۆکان و بێ کارانی ئەم دنیایە.
ئەبێ بڕۆم و پێت نەڵێم ماڵ ئاوابێ.
ئەمە سەفەری عەشقێکە تەواو نابێ
ئەمە سەفەری ئەوین و کۆچی باڵندەی شۆڕشە
ئەم سەفەرە:
شەمەندەفەری برینە و

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەزاران ئیستگەی سواربوونو دابەزینی لە ڕێدایەو
جانتای نییە!
دەمێ تەرزەو دەمێ پشکۆو دەمێ زریان
لەسەر لەشی هەڵئەدەنو جلی نییە!
ئەبێ بڕۆمو پێت نەڵێم ماڵ ئاوابێ!
زەمانی لێك دابڕینی:
پەنجەو دەستو
چاوو برۆو
دەمو لێوە، زەمانی لێك دابڕینی ئازیزانە!
تۆیش وەکوو شیعرم ئازیز بووی
تۆ شیعرمو شیعریش تۆ بووی
هەردووکتانم بەجێ هێشتو پێم نەوتن بۆ کوێ ئەچم!
تۆم لە ناو خەوی پەمەیی ئەو ڕۆژەتا
بەجێ هێشتو
شیعریش لەناو تاقی برینێکی شارا.
لێم ببوورن
ئەفسوسو ئاخ
لێم ببوورن.
گومان کرمی ئەم سەردەمە کرمێیەیە.
گومان مەکۆی تەونی سەری، قەت نەسرەوتی
ئەم ڕۆژگارو سەدەیەیە
لێم ببوورن.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەفسوس‌و ئاخ..

شیعرمان دی وشەو حەرفی خۆی لە کونی زیندان توندکرد.

شیعرمان دی دەمامکی هەڵئەبەست‌و پێش چەقۆی،

سانسۆڕ ئەکەوت‌و ژمارەی خانووی ڕستەی خۆی

بۆ نەیاران دیاریی ئەکرد!

لێم ببوورن.. ئەفسوس‌و ئاخ!

ئازیزمان دی خۆی لەناو دڵی ئازیزدا حەشار دابوو

کەچی ئەویان دڵی بردوو خستییە ناو مشتی چەقۆوە

ئەفسوس‌و ئاخ!.

* * *

وتم: عەشق هەڵگیرسانی بەژنی بەرزی

لەکۆچێکی درێژدایە.

سۆمای چاوی خۆشەویستیی

لەوڵاتی تاروماری ڕێگەدایە.

فڕینی گیانی فریشتەیش

لەشەقەی باڵی سۆزدایە.

وتم نابم بە زەریا گەر

شەپۆل نەکەم بە سەرینم.

نابم بە شاخ ئەگەر بنار

قاچم نەبێ

نابم بە باخ گەر باڵندە

ئاشنام نەبێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نابم بە وڵاتی ئەوین
گەر پایتەختم..
ئازارێکی ئاوەدانو گەورە نەبێ
بۆیە ڕۆیشتم!.

* * *

هەرچەند شێوەی دوورە یادت
ناوبەناوێ
پەناهێندەی ساتە وەختی
هەرێمی خەوی زڕاومە.
بەڵام ئیستە نەڕەنگی تۆو نەڕەنگی خاك
لەیەکتر جوێ ناکەمەوە
شێوە تێکەڵ
دەنگتان تێکەڵ
وەکوو ئاوی دووئاوانێ.
هەرچەند چاوی دوورە یادت
ناوبەناوێ پەناهێندەی ئاوێنەی خەونی نێو چاومە
بەڵام ئیستە نە چاوی تۆو
نە گوڵێکی چیای ژوورسەر
نە باڵای تۆو نە درەختێ
نە بزەی تۆو نە گزنگێ
لەیەکتر جوێ ناکەمەوە.
بۆنتان تێکەڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خوێنتان تێکەڵ
من نازانم تۆ لە خاکدا توایتەوە
یان خاك لە تۆدا توایەوە؟!
من نازانم؟!
دوورکەوتمەوەو نزیکیشم
وەکوو هەوری سەرکێوانو خەونەکانی منداڵیمان
دوورکەوتمەوەو نزیکیشم
وەکوو خوێنی کۆنو تازەی شەهیدانمان
ئیستە لەناو تەنووری زامو سەفەردام
کەشتیەکم لە گێژەنی مێژوودا ئەخولێمەوە
سەوڵم بازووی هەتاوێکە
قەت شل نابێ‌و
بە دەوری چاوی تۆو چاوی
ئەم خاکەدا ئەخولێمەوە..
بچمە هەرکوێ هەر نیشتەجێی خۆشەویستیی
سەوزی ئێوەم
بچمە هەرکوێ هەر باڵندەی هێلانەکەی
عەشقی ئێوەم.
چارەنووسی ئەم سەفەرەم
چارەنووسی سنەوبەرو شیعرتانە
چارەنووسی ئەم کەشتیەم
چارەنووسی بەندەرتانە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەرهاتمەوە خەونی شەهیدو منداڵی ئەهێنمەوە

گەر هاتمەوە خاك دێتەوە، یار دێتەوە،

گوڵ دێتەوە.

ئەوسایش ئەم سەفەرە ئەبێ

بە بەیتی عیشقی ئازادیی کوردستانو

بست بەبستی

ئەم جیهانە گشت ئەگەڕێ.

بەرگەڵو 1986/7/7

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سۆراخ

به دارستانێکدا ڕەت بووم
سنەوبەرێ هاتە سەر ڕێم
هەواڵی هەوری لێ پرسیم
وتم بەڕێوەیە بۆلات
سەعات نابێ لای لووتکە دیم.
زۆر نەڕۆیشتم
چڵە گوێزێ یەخەی گرتم
وتی نازانی گزە با بۆ کوێ چووە؟!
دوو ڕۆژێکە من نەمدیوە..
وتم لای بەفر نووستووە
خۆم لەوێ دیم.
چەند هەنگاوێکیترم نا
دار زەیتونێکی ڕەشتاڵە
دەستەکانی بۆ هەڵبڕیم
وتی: تکایە بوەستە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قومریەکی گەردن شینی چریکە خۆشت نەدیوە؟!

وتم: ها.. ها لەو قەدپاڵە

چۆتە دڵی شوانێکەوە

هێندەش نابێ کە کردوێتی بە هێلانە.

کە لەو ڕەت بووم

شۆڕەبییەك پەرچەمی سەرچاوی لاداو

وتی ماسیە پانکەیەکی کراس پوولەکە لەبەری

کەمێ جرپنت نەدیوە؟!

وتم.. ئا.. ئا.. ناسیمەوە

ئالەو باخچەیەی سەرەوە

لەبەلەمی گەڵا هەنجیرێکی پاندا

من خۆم دیمن

دەمی خستبووە ناو دەمی

ماسیە سوورەی ئەو گۆمەوە.

لەو تێپەڕیم

دارگێلاسێ هاتە سەر چەقی ڕێگەم و

وتی ئەرێ تاق تاقکەرەی عاشق

ئیستە گیرۆدەی کام عەشقەو

لەکام گەڕەکی ئەوین و

لەکام لایە؟!

چرپەیەکم بە گوێدا کرد

دەستێکم کرد بە گیرفانی بەر باخەڵما

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تازەترین ناونیشانی ئەوم دایە.
کە دارستانم بەجێهێشت دوورکەوتمەوە
تەورێکم دی بەڕاکردن قاچ قوڕاویی،
هەناسە سوار , بەرەو ڕووم هات
کە منی دی وەستاو وتی:
چەند درەختێکی یاخی بووم لێ وون بووە
زۆر گەڕاوم
ئەم باخ ئەو باخ
ئەم ماڵ ئەو ماڵ
تۆ نەتدیون؟!
هەر ئەوساتە بڕیارم دا
ببم بە کوێر
ببم بە کەڕ
ببم بە لاڵ!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاگر

زستان لە گیانەڵادا بوو
لەدوا پێخەفی ئێوارەی، ناو فوراتا ڕاکشابوو.
کە تاریك بوو، لەبەر دەرگای ماڵەوەدا
"میرۆ" ئاگرێکی کردەوە
بیست سی پۆستاڵ
چوونە سەریو
دووکەڵێکیان بۆ هێشتنەوە!.
میرۆ هەستاو ئاگری بردە ناو حەوشەوە
دووسێ بۆری مل هوڕ مل هوڕ
دەمیان بەردایە سەر حەوشەو
ئاگرەکەیان کوژاندەوە.
میرۆ ئاگری بردە سەربان
لەخوارەوە
سەد خاکەناز قۆڵیان هەڵکرد
خۆڵیان هەڵدایە سەرەوەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاگرەکەیان کوژاندەوە.

میرۆ ئاگری بردە ژووریّ، کونی ژووریّ

سەد پاچ زیاتر

یەس، یەم، یەس، یەم!

دەوری گەڕەك و ماڵیان گرت

میرۆی ماسی بە تۆڕ گیراو

بە قژ کێشیان کردە دەریّ

یەس، یەم، یەس، یەم

سەد پاچ زیاتر بۆ سەرەوە

ژووریان ڕووخان

ماڵیان ڕووخان

ئاگرەکەیان کوژاندەوە.

سیّ زستانی تر مردن و میرۆ مابوو

زیندان گڕی عەشقی میرۆی

پیّ کپ و خەفە نەکرابوو.

ئەمجارەیان میرۆ ئاگری

بردە خوێنی

شاروشارۆچکەو گوندەوە

ئاگری بردە ژووری دڵی

زۆر خەج و سیامەندەوە.

لەبەردەمی ئەژدەهاکدا

دڵی میرۆیان دەرهێنا!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەڵام ئاگر ئەم کەڕەتە وا کەوتەوە:

پۆستاڵ سووتاو

ئاو ئەسووتاو

خۆڵ ئەسووتاو

پاچ ئەسووتا

ئەو هەر ڕێگەی لەبەردەمی

چەکوشێکی زۆر گەورەدا، ئەکردەوە!

ستۆکهۆڵم 1988/2/15

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەرگا داخراوەکان

عومرێکی دوورو درێژە
درێژ.. درێژ هێندەی پرچی
سپی داپیرەگەی مێژووم.
هێندەی کۆلانانی تەنگی
خەمی شارۆچکەو نێو شارم.
کە بیدەیتە دەم یەکتری.
عومرێکی درێژ.. درێژ
لێرەو لەوێ
لەم لاو.. لەولا
من سکالای ڕاستیی بوومو
من مەزبەتەی سزاو هاوار
عومرێکی درێژ.. درێژ
زامەکانم بە شەلەشەل
ڕازەکانم بە پێی پەتیو سەری قۆتی
تەمتەمەنو ئەخولێنەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم کۆشك ئەو کۆشك، قاپیو قاپی

بە خواجە بێداری مشتم

یەك بەیەك ئەقلێشێننەوە!

لەم لاو.. لەو لا

من لەوەختو لە ناوەختا

لە دەروازەی ئەم جیهانە هەموویم دا

لە دەرگای سوور

لە دەرگای سەوز

دەرگای سپی

لە پەنجەرەی کۆنگرەی شین

کۆنگرەی مۆر..

ڕەنگدار، بێ ڕەنگ، هەموویم دا

بەلاشیپانی ئەوەوە

بە شووشەی چاوی ئەمەوە

هەزار جار لەپی خوێناویی 6

ڤیژەو زریکەی خۆم پیانان

لەشەقامی سیڤەرەوە پیاچومەوە

تا مەزاتخانەی خوێنەکەم لە لۆزان دا

پیاچوومەوە

بەڕیز لێم دان

لە چەپەوە، لە ڕاستەوە

لە دەرگای ناوەڕاستەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیاچوومەوە

بەڕیز لێم دان!

بە هەردوو دەستی بڕاوی

دیجلەو فوراتەکەم لێم دان!

بە هەردووقاچی بڕاوی

کرمانجێکی ژوورو لێم دان

بە کەللەی سەری بڕاوی

کرمانجێکی خوارو لێم دان

لێم دان.. لێم دان!

برینێکی دارەوان بووم

برینێکی شاخەوان بووم

بە دیواری گوێزانیاندا هەڵ ئەزنام

لەسەر دیوارەوە بەمشت.. بە هەردوو مشت

هەر بیلبیلەو هەر گلێنەی هەڵکۆڵراوی

شارو گوند بوو.. بۆم هەڵڕشتن.

وەك دروشمێ لەسەر سەرم

پێستی سووتاوی کون کونی

کێلگەو منداڵانو گوڵی

ئەم وڵاتە هەڵقرچاوەم بۆ هەڵکردن.

ڤیژەم ڕووا

بوو بە دارستانی ئازار.

خوێنم بەستی، بوو بە زرێباری دنیا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەردی لاڕێ..
کەوتە قسەو هاتە سەر ڕێو
هەنگاوی نا!
ئینجا درەخت لەسەر قاچێ، هەنگە شەلێ
ڕای ئەکردوو بەسەر خوێنا بازی ئەدا
وردە.. وردە
بۆکرووزم گەییە لووتی
مانگی دەسکردوو کەپووی خوا
کەچی ئەوسایش
درزێ نەکەوتە دەروازەو
درزێ نەکەوتە پەنجەرەو
لەو سەرەوە، لەم سەرەوە
لەم باڵقۆنو لەو تارمەو نهۆمەوە
نە قژنێ، نە سەر ڕووتاوەو ورگنێ
بەلا چاوێ
بۆ تەماشایەك.. ئاوڕێ..
سەرێکیان خوارنەکردەوە
ملێکیان لار نەکردەوە..
ئای لەم دنیا سۆزانییە!
بەلای ئێسکی گڕ گرتومدا چەند تێپەڕیو
بە تەنافی قەنارەمدا دەرپێکەی خۆیشی هەڵنەخست!
ئای لەم دنیا سۆزانییە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تا کۆمەڵەی دۆستی ئاژەڵ.. مافی حەیوان

تا ئەوانیش لە کۆنگرەو لەسەر لیستەی

حەپە حەپو مڕەمڕوو زیکەزیکی ناو خۆیاندا..

هەقی سەگو هەقی مشكو

هەقی پشیلەو ئاژەڵی.. کوردستانیان

ناونووس نەکرد..

تا ئەوانیش باسیان نەکردا!!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕاهاتن

ملم وتی:
زۆر دوور نییە، هەر پێرێ بوو
لەگەڵ پەتی سێدارەدا ڕاهاتمو
تا وام لێهات
بەر لەوەی ئەو شۆڕبێتەوە
من لە پێشدا ڕام ئەكێشاو یەخەم ئەگرت
من لە پێشدا خۆم هەڵئەداو
ئەچوومە ناو ئەڵقەیەوە.
تا وای لێهات
ڕۆژ لەدوای ڕۆژ
ژووری ئیعدام هەر وەكوو گورگێكی دڕ
دەستەمۆ كرد.
تا وای لێهات
وەك وەردییان
پەت بێزار بوو.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەك پۆلیسی دوای نیوەشەو
پەت شەكەت بوو.
تا وای لێهات، بەرە، بەرە
ئەو لە پێش مندا ئەنووستو
شەو درەنگان
من ئەچوومە سەر دارەكەی
هەڵم ئەسان، ئەم وت: وەرە!.
زۆر دوور نییە، هەر پێرێ بوو
لە پێشدا ئازار كێردێكی
زۆر دەم تیژ بوو
لەبەر دەستیا كەروێشك بوومو ئەمزریكان!.
لە دواییشدا وردە وردە
بە خوێنی خۆم كولم كردوو
ئینجا من خستمە باوێشك دان!.
بۆ ناونیشان:
ئەوە هەموو ژێر زەمینو قاوشێكی "ئەبوغرێب"
ئەوە هەموو سەردابێكی توونی بابای
بەغدای تاوان.
لەوەیش زیاتر
ئەوە "موسڵ"و گردێ ورەی كەڵ ملەكان!.
زەویم وتی:
زۆر نزیكە هەر دوێنێ بوو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەگەڵ ناڵەو گرمەی ڕەشی
ناپاڵم دا ڕاهاتمەو
وەکوو نەهەنگی برسێتیی
وەکوو بیرونی تینویەتی
سامی ئەو دێوەیشم شکان!.
ئەویش منم:
ئەوە.. دەنگم.
ئەوە.. ڕەنگم.
ئەوە.. باڵای دەنگو باسم.
ئەوە.. گوێچکەی سووکی شاخم.
تەماشام کە:
نە گوێی دارستانم کەڕ بوو.
نە ڕووبارم زراوی چوو.
نە سەنگەرم لەرز گرتی.
لەدواییشدا
لاشەی بۆمبا
بۆ منداڵانی زۆر گوندی بێ خەندەی من
بوون بە ئەسپی گەمەو یاریی.
مێژوو ئەڵێ:
بۆ ئەمڕۆکەیش
لەگەڵ ئەم ژەهرەدا ڕادێم
ڕادێم.. ڕادێم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەكوو ئاسمانو وەك چیا
هەوا.. منم
ئەو لە مندا ئەتوێتەوەو
چەند پێچ بخواتو سەركەوێ
چنگی ناگاتە گەردنم.
كە گوڵێكم هەڵئەوەرێ.
گوڵێكی ترم ئەپشكوێ.
ژێیەكی دەنگم ئەپچڕێ
ژێیەكی تر ئەبەستمەوە.
وەكوو پێرێو دوێنێو ئیستە
گفتێكەو داومە بە گوڵو بە منداڵو
بەو بەفری خۆشەویستی یە
ئەوەی لەگەڵیا ڕانەیەم
ڕام نەهێنێو قەت ڕانەیەم
هەر یەك شتە:
ئەویش تەنها ژێردەستییە!.

1977

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سڵاو گوڵە کێویلەکانی شۆڕش سڵاو!

وا ئەمساڵیش بە فەرەنجیو پەستەکەوە، ملپێچ لەمل
گاڵۆك بەدەس، لە زەردومای شاخانەوە
پیرە زستان
دەراڵ، دەراڵ، گەوە، گەوە
دائەگەڕێو دێ بۆ لاتان.
لە ئیستەوە بە هەڵلەرزینی ڕووبار
پەنجەی گۆنەکردووی داروو
کۆکە کۆکی "با"دا دیارە
ئەمساڵ بەفر وای تەمایە
ئەو کەوتنەی لێی کەوت ئیتر،
ئەو شانەی دایدایە سەرتان
تا نەورۆز هەڵێنەسێنێ
بەری نەدا بەر پەنجەرەی کورتە باڵای ژوورەکانتان.

* * *

سێبەرتانمو لە لایشتان نیم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەڵام کۆترە شینکەی چاوم
بەدەم قوڵپەقوڵپی گمەی سۆراخەوە
باڵی تەڕی لە لاملتان هەڵئەسوێت‌و ئەتانبینێ:
لەم وەرزەدا
بەرلەوەی بوولێڵ بازداتە ناو دەربەندو
جۆلأی شەوبێ‌و تەونی تاریکیی بچنێ
ئەتانبینێ:
دوو دوو سێ سێ
هەردوو دەستتان لەناو گیرفانی شەرواڵداو
شان کووڕ کردوو
قژ بژ، قژ بژ.
تیاشیاندایە بە قەدەر نیوەی قەڵەمێ، ڕیشی هاتوو
دێن‌و ئەچن
بە تیزماڵکی جێگەی پیاسەی
سەر سەربانی پەستراوەدا
کە بەهاریش گیای لێ ناڕوێ
دێن‌و ئەچن. دێن‌و ئەچن.
لەو ئێوارە وەختانەدا
کە لای ئێوە هەتاو زووتر جێ چۆڵ ئەکا
بۆ سێبەر و
لە ڕەوەزی ئەوبەرەوە
ناوبەناوێ چاوشارکێتان لەگەڵ ئەکا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەو ئێوارە وەختانەدا
دێنو ئەچن، دێنو ئەچن
وەك بەرگی بەر یەك ئازاری ڕەنگ خاكینو
بەڵام وەك گوڵی خەندەران
قۆڵتان لە قۆڵی یەكدایەو پێئەكەنن.
دێنو ئەچنو لەناو ڕاڕەوی قسەدا:
"بەشە نەوتو ئاردو نیسكو نۆكی مەقەڕ
گڵەبانو مۆرەی ئاو دز.. مەترە نایلۆن
بۆری شكاو.. سۆندەی تەقیو
هتدو.. هتدو.. هتدو..
لەزۆر شوێندا یەخەی پیاسەتان بەر نادەن
سەری سۆراخو مشوری هەبوو نەبووی
ئەمساڵیشتان پێ بائەدەن..
ئاوەڕۆی دەنگتان ئەگۆڕن
دێنو ئەچنو لەپڕێكدا ئەوەستنو بێ دەنگ ئەبن
زیت زیت زیت زیت
بۆ ڤڕەی دوور گوێی ڕاهاتوو هەڵئەخەنو
لەیەك ساتدا بەیەكەوە
بەرەو ئاسمانی پایزەی خۆڵەمیشیی
لەپی دەستێك ئەكەن بەچەتری تەماشاو
سەر هەڵئەبڕن!

* * *

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ ئێرە ئیستگەی
"دەنگی گەلی کوردستان"ە
سڵاو! سڵاو! سڵاو!
ئەی ئاریەلەکانی لوتکە
ئەی شەپۆلەکانی ئاسمان
سڵاو! سڵاو!
ئەی ڕادیۆکەی سەر ڕەفەی چاو
ئەی بانگی ڕۆژی دووجارەی
سەر منارەی باڵای شەهید
سڵاو! سڵاو!
من دەنگتانم‌و لەلایشتان نیم
گوێچکەم لێرەیەو بیستنم لەلاتانە:
هەموو ڕۆژێ قریوەی سەرچۆپی هەواڵ
حیلەی ڕەوە ئەسپی "پ.م"
لەناو ژووری تەنیایمدا
مێژوون‌و دەنگ ئەدەنەوە
چەخماخەن‌و تاریکایی ئەم نامۆیی‌و غەریبییەم
وەك بەفری بەر لایتی دەستی شەوانتان
ڕووناك.. ڕووناك ئەکەنەوە!
لەم دوورەوە گەواڵە هەوری پایزەم
دەنگی زریانی لای ئێوە
بەرەو باشوور ئەمدەنە بەر گڤەی خۆیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەموو ڕۆژێ بەتلاوتل ئەمبەنەوە
هەتا ئاسمانی "بەرگەڵو" لەسەر ئەوێ
لەتاواندا وەكوو لۆكە شی ئەبمەوە
ئەبمە هەزار.. هەزار.. هەزار
پەپوولە پایزەی سپیو ئەوسا ئیتر
گوێسەبانەی ژوورەكانتان، تەلی ئاریەل،
تەنافی جل، هێواش هێواش.. ئەمگرنەوە
سڵاو! سڵاو! سڵاو!
ئەی گوڵە گەنمی قەڵەمو
ئەی كاغەزی كێڵگەی هەتاو.
ئەی ستۆدیۆ ڕوتەڵەكەی
كومباری شێدار لەبەرم
ئەی ڕیكۆردی هەوراز بڕی
هەموو ڕۆژێكی ناو سەرم
سڵاو! سڵاو!
من دەنگتانمو لە لایشتان نیم
چاوم لێرەیەو بینینم لە لاتانە:
وا ژوور، بە ژوور، هەیوان، هەیوان
سەربان، سەربان، وەك كۆترەكان
نیگاكانم لەو كلی خاكو خۆڵەدا چینەیانە.
لاتان نیمو بەڵام چاوم هەر لێتانە:
وا ئەنگۆرە فلچەی پانی تاریكیی گرت بەدەستەوە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خێرا، خێرا بە لاشانا هەڵئەگەڕێو
پلە پلەی شاخ ڕەش ئەکا!
ئەوا ئیستە ڤڕەی ماتۆڕ، تەپە تەپی،
گڵۆپی زەرد باو هەڵئەکا بۆ پشووی کەمی شەوانە
لاشتان نیمو گوێم لێتانە:
ـ "چیمان هەیە؟! خەفەر کێیە؟!"
بەچوار دەوری مەنجەڵێکدا، لێواری کەل،
سەرقاپ قوپاو
دووکەڵ خواردوو
برسی.. برسی
خۆتان نانن.. بەڵام برسیی
بەیەکدا دێن.. تارماییینو جاربەجارێ
کلێپەی لەپڕ
دەمو چاوتان ئەداتە بەر
شەوقێکی کزی نارنجی
لەناکاودا دووسێ هاوار
ئەبنە دەنگی ـ گڕـ ی مەقەڕ
ـ "وەرن بۆ نان!
وەرن بۆ نان"
ـ دیسانەوە نۆکی نەکڵۆك
لەسەر سفرەی درێژکۆلەی قەد ڕێ ڕێ بوو
دوو دوو، دوو دوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرامبەر یەك

وەك "مظلي" ئەمانخاتە سەر لاقێكو

سەر ڕووتاوەی هاوڕێشمان، سەرووگرتوو

چەندین ساڵە ئازارێکی قۆشمەیەو

دیسانەوە وەکوو دوێنێو وەکوو پێرێو،

بەسەر پێرێ

بۆ ئەم نۆکەیش

یەك دوو نوکتەی تازەی پێ یە!

⋆ ⋆ ⋆

ئەوا ئیستەیش ئەتانبینم:

زیاتر لە نیوەی شەویشتان هەڵهێنجاوەو

سەعات.. سەعات

ئەیکەنە ناو ئەستێرکەکانی نیگاوە

هەر بێدارن

ئەتانبینم بەچوار مشقی لەسەر بەتانیە سەوزەکان

دانیشتوونو قەڵەمیشتان بە ڕێگەکانی کاغەزا

لەسەر مێزی نزمی بەردەم

تیپی مەڵبەندی وشەنو

هەر ئەڕۆنو هەر ڕێبوارن.

⋆ ⋆ ⋆

سڵاو! ئەستێرەکانی شاخو داخ! سڵاو!

سڵاو! گوڵە کێویەکانی شۆڕش! سڵاو!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەتەم تومانی ئەم وەرزە دژوارەدا
ئێوە ڕیزە چرای چاوی ئایندەن‌و
یەك.. یەك.. لەسەر
تاشەبەردو، لقی بەرزو، تاڤگەدا، هەڵکراون!.
لەبەردەمی چەپۆکانی ئەم سەردەمە چەمووشەدا
ئێوە شاسواری ئێمەن‌و
کەڵ مل.. کەڵ مل.. وەکوو لوتکە ڕاوەستاون!
ئێوە ئەی گوڵە جەرگینە
ئەی جەرگ کون تیا نەبوەکان!
خاك لە هەنگاوتاندا ئەژی
ئاو لە هەناوتاندا ئەژی
دەنگ لە گەرووتاندا ئەژی
ئێوە مەرگ ڕام ئەکەن‌و
کوردستانیش لەناو سەنگەرتاندا ئەژی.
ئێوە لە ئەژدیهاکەی بەرگرتووی سەرچاوەوە
هێندە نزیك کەوتوونەوە
ئەمۆستتان ئەچێ بە چاویا
هەموو ڕۆژێ، بەسەر ڕەگی ملیا ئەڕۆن‌و دێنەوە
شەوێ نیە بۆ ناونیشان گوێی بڕڕاوی بەچکە دێوێ
بەچکە نەهەنگ‌و درنجێ.. نەهێننەوە
چی ما! چی ما! چی ما ئیتر
تا بۆ ژەهریش

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئێوه دەرگای هەناسەتان ئاواڵەیە.

بەڵام لێره! لێره! لێره!

لای ئەوانەی فاڵی خەیاڵ

له فنجانی ئەوروپادا ئەگرنەوه

لەگەڵ تەوقیتی "بگ بن"دا

لەسەر بورجی "ئیڤڵ"ەوه

بۆنی "شێخ وەسان" ئەکەنو

هەر لەوێوه..

ڕۆژژمێری خوێنو دووکەڵی ساڵانتان ئەخوێننەوه!

لێره! لێره! لێره

لای ئەوانەی له تەمەنی ئەژدیهاوه

له ئاگره سووره دوورنو

کراسی بەری دەفتەریان چرچ نەبووەو

دەقی پانتۆڵی قەڵەمیان نەژاکاوه

ئەوان لێرەوه شمشێری دارینەیان

بۆ ئەژدیها هەڵئەکێشنو

وەکوو گاوس بەسەر شیعری پێشمەرگەما

گیڤ ئەبنەوه!!

بیرتان ئەکەم، بیری مێوژه ڕەشکەی چاوتان.

بیرتان ئەکەم.

بیرتان ئەکەم، بیری نانه قەیسی قسەی خۆشتان؟ بیرتان ئەکەم.

بیرتان ئەکەم، وەخته شیعری بەر مەمکانەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له مەمکی خاك دابڕڕاوم سوێی بێتەوە!.
ئا لەم تەندووری کۆچەدا
وەختە، وەختە باڵام ببێ بە کۆڵەوژ
وەختە چاوم لە کالانەی جوێ بێتەوە
بۆ من ئیستە
ژانەو ژانەو ژانە
وا قەڵەم لەسەر تەوقیسەر ئەخولێتەوە
قوڵ، قوڵ، قوڵ، قوڵ
هەموو شەوێ بە نووکی خۆی
یادگارێ هەڵئەکەنێو ئەوینێکی ئەکولێتەوە
هۆ! هۆ! هۆ! ئەی نیشتمان
خۆ گوێت لێمە!
بەو چاوانەت، بە ئەوینت، بە ئازارت
لە ئیستەدا
بە تەنافی تەماشای تەڕی منەوە، هەموو شەوێ
تك، تك، تك، تك
بەسەر قەڵەمی بێدارما
خوێنی شەهیدێکی تازەت ئەتکێتەوە!.

ستۆکهۆڵم 1987/10/17

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەسپێکی سوور

بۆ شەهید د.جەعفەری شەفیعی

ئەمجارەیان! کۆمای خەمێکی گیان بە سۆی،
پۆرگ کردووی.. ئەم پایزە درەنگ وەختە
بەژنی سی ساڵەی شیعرمی،
وەك پشتی کوردستانو کۆست، چەمانەوە!
چ تەوژمی ئازارێ بوو، وا لە گەرووی شاخانەوە هاتو
وا بە لووزەو
ڕژایە ژووری تەنیاییو هەناومەوە.
لە ترووکەی چاوێکدا بوو،
ترووکەی چاوی گەڵایەك
ترووکەی چاوی وشەیەك
بەرەو گێژەنی نوقم بوون لوولی دامو
لوولی دامو
وەك بەردی بن متی کردم.
کوێرە هەواڵ مۆتەکەیەکی ئاسن بوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەناسەی لەبەرکێش‌و سەروای ڕەوانم،
گرت‌و بڕی لەنجەی دێڕو،
شەقژنی‌و شەو ئاهەنگی،وەك باڵی چۆلەکەی
لە کەڕەسیسەدا، کەسیرە بوو
وەکوو پەنجەی سەرما بردووی
گوڵێ، قەڵەمێ، گزنگێ،
منداڵێکی لانەوازەی نێو کڕێوە، لە جووڵە خست.
بە دیواری بەرامبەرمەوە، سەرنجم
بوو بە بزماری داکوتراو.
ئەم مامە خەمەی قەڵەمەم
هەر بە پێوە لەئەستێرکی
فرمێسکەکانی خۆیدا، نوقم..، ئەوق بوو
تۆ ئەوق بوونی تریفەی مانگە شەوو
گۆمێکی مەکسی باوەشی زەردی خەزان
بهێنەرە پێش چاوی خۆت، ئاوەها بوو!
تۆ قولنگێکی پێکراوو لەنگەری باڵی شکاوی
بهێنەرە پێش چاوی خۆت، ئاوەها بوو!
ترسام.. ترسام
نەموێرا شیعر بکەمە بەر چیای "ئاسنگەران"ی
ئا ئەم کۆستە.
من ئەمزانی بەبەری ئەو تەنگ ئەبن‌و،
لە قۆڵ تێهەڵکێشانی "با" سرێشکی ساردی ئەو،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبەر گێڵەی کەلەپۆی خۆرنشینی ئەودا
چۆغەی ڕەشم، شیتاڵ شیتاڵ ئەبێو دواییش
ڕەوەزی ژوور هۆبەکانی ئەودیو "چۆخماخ".
کیژۆڵە ڕەنگ پەڕیوەکان،
وەکوو "بەیان"
کارژۆڵە، ماسی، گوڵ خونچە
دایکانی، سك، وەك نانی سووتاوی "بۆکان"
لچم لێهەڵئەقورتێنن‌و پێم ئەڵێن:
کوا ئەم چاوی شیعرە بەقەد
چاوی ئەو خوێنەی ئەو گەش بوو؟!
کوا ئەم سۆزی نێو دێڕانە
ئەم زەماوەندی سووتانە
هێندەی ئەو پشکۆی کسپەیە
بە چزە چزو دووکەڵو بۆکروز بوو؟!
کەی بەژنی ڕەشپۆشی کورتە باڵای ئا ئەم،
قەڵەمە ئەگاتە ئا ئەو کاجی زامە؟!
چۆن خەرمانی ئەرخەوانیی
ئێمە بە کیلەی شیعری تۆ، دێو ئەپێورێ.
دە لالۆ.. لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە!
تۆ زریانی‌و سواری ئەسپە شێکەت بەوە.
هەستەوە! بە بەن سامۆتەی زینەوە
تفەنگەکەت.. قەڵەمەکەت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گوارەی سووری گوێچکەی مێژوون
هێشتا هەر ئەلەرێنەوە
دە.. هەستەوە
دە لالۆ.. لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە.
هەموو هاتوین بەسەر سەری ئەم هەوارە نوێیەتەوە
وەك شۆڕابەی برژانگ هەڵوەریوی پایز
گڵمتکی ئاڵهەڵگەڕاوی سەر مەزارەکەت ماچ ئەکەین
دە لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە.
بەفر بیستی، ها لەدوور ڕا لە شاخەوە
بەرەو "ژیلوان" کلوو، کلوو وا کەوتنە ڕێ.
گوڵان بیستیان، ها لە دوور ڕا
لە هەولێرو سابلاخەوە
لە قامیشلیو بۆتانەوە، بەرەو گوڵدانی دڵەکەت
چەپك.. چەپك وا کەوتنە ڕێ
دە لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە!.

★ ★ ★

تەمو مژ بوو، ئەم دەست ئەو دەستی نەئەدی
تاریك.. تاریك وەکوو گلێنەی نابینا.
لە گوێی کێودا ترسو بیم ئەزرنگانەوە.
ژەنگو ژاری دوای هەرەس بوو.
خم خۆرکی لینجی هەڵلووشەر
هەتا گوێچکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەسپی ئەیلولی قووت دابوو.
شمشێری "شا"و فیرعەونەکەی کۆشکی بەغدا
بە ڕاستو چەپ بەچەپو ڕاست
یەك لەدوای یەك:
ملی سنەوبەرو سەروو
ملی بەڕوو، بازووی گوێزو
پەنجەکانی گوڵە گەنمیان ئەپەڕاند.
ئەژدیهاکەی تەمووز پارووی نەرمە قووتی
هەر ژەمێکی، جەستەی نەرمی ئاسکێ بوو
نان ئەگریا.
ئاو لە کەناری بێزار بوو.
ئەو سەر وەختە تاریك نووتەك، نووتەك تاریك.
لە چوار لاوە دۆڵپای پایتەخت
کەڵبەی جیڕیان لە ژیانمان گیر کردبوو.
شەوە زەنگ بوو شەوە زەنگ بوو
چل مۆمی تروسکە کزمان لە "قەندیل"دا،
ئەسووتانو کەوەختێکیش تەواو ئەبوون،
هەر بە مێویی بنی خۆیان
جارێکی ترو سەر لەنوێ
خۆیان ئەکردەوە بە مۆم
دیسان هەڵئەگیرسانەوە.
ئێمە چل گوڵەگەنم بووین،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەچل بەرددا سەوز بووبووین.
یەك گۆرانیو چل گەروو بووین.
ماوڵێکمان هەبوو دەم کەل
بەو ماوڵە لە کێوی مەحاڵ ئەنەویین.
لە چیای ترس ئەنەویین
خۆمان چلو حەڤدە تفەنگی خانە بڕ
حەڤدە دەستی پەنجە نوقسان
سنگیشمان ئەنا بە سنگی بەغدای میكو ڕاجیمەوە
ئا لەو دووڕیانی بوونو نەبوونەدا
لەو گێژەنەو لەو دەمەدا
ئەم دارتووە، لقو پۆپ هاوێژو سێبەر کرەی ئەمرۆ
ئەو دەمە هەر بنچکێکی بستە باڵای قژ خۆڵاویی لا تەریك بوو.
ئەسپی چوار پەل ئاگرینی ئەمرۆ
ئەسپی کورژن وەك بروسکەو تیسکەی تفەنگ
یاڵ ڕەشەبا.
ئەو سەردەمە جوانوویەك بوو مێژووك، مێژووك
تازە زاوا بوو لەرزۆك، لەرزۆك.
لەو دەمەدا لەناو، قوڕگی نەهەنگەکەی (ساواك)ەوە
بەسەر دەمی گوێزانی تیژی سنووری مێردەزمەو دەڵە دێودا
بەناو هەزاران داوی باریکی جاڵ جاڵۆکەی ترسو بیمدا
ڕوەو "قەندیل" بەرەو لای ئەو بازو هەڵۆ ڕەنگ سوورانەی
لە دەراڵو گەوەی شەختەو کونە گورگو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کلۆری داروددرەختا هەوای ڕەشیان وەرئەگرتو

هەناسەیان ئەدایەوە.

ئا لەو دەمەوە لەو وەختەدا

مرۆڤێکی گەنم ڕەنگی

لە پیاوی داستان چووی پێشین

دیدە پشکۆ

مل کەڵی تەوێڵ پڕشنگدار

لێو بە گوڵی بزە پشکووت

بۆنو بەرامەی خاكو خۆڵ

لەبەرگی شڕۆڵەی هاتوو.

ئەهاتو ملەو هەورازی بە پلەو کووڕی یەك بەیەك

لەبەر هەنگاویا تەخت ئەکرد

بەکۆڵەپشتی نوردۆنانی مالانی

سنەو، سەقز، سابلاخەوە

بە هەگبەی توێشەبەرەی ئازیزانەوە

وەکوو "مەم"و "برایمۆك"

سەرئەکەوتو سەرئەکەوتو سەرئەکەوت

تا لەسەر پەیژەی ڕەوەزی دانەبەردی سەری "قەندیل"

سەری ورە

سەری چرا

ئەگەیشتە لای هەڵۆی برسی

پریاسکەی چل جووتە چاو تێبڕڕاوی ئەکردەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو وەختەی بۆی هەڵئەڕشتن
ئەبوو بە جەژنی داروبەرد
ئەبوو بە ئاهەنگی ئەشکەوت
بە زەماوەندی کۆساران
تفەنگی بێفیشەك دانمان لەسەر یەك قاچ
ئەکەوتنە سەماو هەڵپەڕین
ئەو سەردەمە پوورەهەنگی نێو شارەکان
مێرووولەی سووری ژێر زەوی
بە چرپەی ئەو دیوی دیوار
ئەو دیوی کون.
دوکتۆر جەعفەریان ناونابوو دوکتۆر عەزیز
لەناو نەهاتە ساڵانەوە
ئێمە دڵۆپی بارانی ئەومان ناسی.
ئێمە زەوی پێست قڵێشاو
ئەو، ساڵاوی بەهارە بوو.
بۆ چیلکەو پووش و پەڵاشی سەر سەهۆڵمان
بۆ وشەی گۆنەکردوومان
ئەو بەردە ئەستێی ئاگرکەرەوەی بەردەم
ئەشکەوتی تەمەن بوو.
ئێمە برین ئەو هەتوان بوو.
لەو دەمەوە وەك دوو ئاوان
گیانمان تێکەڵ بەیەکتر بوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەو ڕۆژەوە بووین بە برۆیەکی پەیوەست
بە دوو جەمسەری یەك پردو
سیامەندێکی عاشقی خەجی شۆڕش.
دە لالۆ.. لالۆ.. لالۆ. هەستەوە
سواری ئەسپە شێکەت بەوە
دە هەستەوە ئەستێران جڵەوت ئەگرن
ئارەقەی زەنگوڵ زەنگوڵی
لا ملو نێو چاوت ئەسڕن.
دە لالۆ.. لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە
هێشتا زووبوو.. زووبوو.. زوو
وادەی ئەم کۆچە کوا هەبوو؟
دە لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە
سواری ئەسپە شێکەت بەوە.

* * *

ئەو کاتەی شیعریشم وەك خۆم
بەن کاڵەی کاڵەو پێتاوی عەشقی بەستو
شاخی هەڵۆکانی کردە قیبلەو ڕووگە
لەوێ لەیەکەم سەفەری پەلکە ڕەنگینەی شیعردا
بەژێر ڕێژنەو لێزمەو شەوی گۆپاڵە باراندا
کە بەخۆمو هەگبەی بە شیعر ئاوسی
بەشان تەکە تەککەرمەوە
ڕوومان کردە هۆبەی دەوارە شێدارە،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له نایلۆن گیراوەکانی ئێوەی عاشقی ئازادی.
بەر لەوەی کە پەنجەکانمان یەك بناسن
ناوەکەت وەك گیزەگیزی شڵخە هەنگی دەم بە شیلە
لەشانەکانی نێو سەرما گڕی ئەخوارد
"د.جەعفەر.. د.جەعفەر"
چاوەکانم بنەبانی دەوارەکەت بۆ ئەگەڕا
کەچی تۆ وەك بەورێ بێدەنگ
لەلا پانکێکی نەپندی خوارەوەدا
هێور.. تروشکەت کردبوو.
دەرلنگی شەڕواڵ تا ئەژنۆ قوڕاویی
یەخەی کراسێ چرچو لۆچ
ڕەنگ پێ نەماو
دوو نیگای ژێر
چاویلکەیەك زەڕەبیندار
ئەتوت ڕەشەڕێحانەی مل
بەلارەوە گرتووی دوای شەستەبارانی.
لەوەرزێرێکی لای سنەو سەقز ئەچوویت،
هەر وەکوو ڕاستیی ساکارو
وەکوو مندالانی بۆکان تۆ سادەبووی.
تۆ هەر لەو گولانەت ئەکرد
کە لەهەناوی بەردەوە سەر دەردێنن،
بەبێ گوڵدانو شووشەبەند

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بێ بانگەشە، لەژێی دەزوولەی گیان ئەدەن
لەویشەوە بۆ هەورەبانی ڕەشێنەی
گلێنەمان پێهەڵ ئەگرن.
وەختێ هاتیتە لامەوەو دەستت لەسەر شانم دانا.
ڕووی بەخەندە هەڵگەڕاوی،
وەك هێرۆ ئاڵت.. تێ کردم
منیش گوێم نا بە گوێچکەی وشەی دانارو ڕەوانتەوە
قسەکانت وەك گەنمی قەندەهاری،
بە پێزو وەك گوڵەمێخەك بۆن خۆش بۆن خۆش.
وەکوو دڵی هەژارانیش بێ گرێو گۆڵ.
کە وەختێکیش، دواتر، دەرگای
قەفەزی سنگم کردەوە
پۆلە شیعرێکم بەرەڵڵای ژێر دەوار کرد
ئەوساکە تۆیش بە گیانێکی قوڵپ دەری سەر ڕێژەوە
بووی بە مزگێنی باڵ گرتوو
باوەشی سۆزت پیاکردم
گەرم.. گەرم.. ماچت کردم.
ئەی کڵاوە قوچەکەی بەڕووی هەژاران
ئەو باوەشەت کوانووی بەکەڵە پشکۆیەو
لە ڕۆحما سارد نابێتەوە
ماچەکانیش چڵە کاجی هەمیشە سەوزی چواروەرزەی
ڕواوی ناو یادگارمن وەکوو بەهار بیرناچنەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەلالۆ.. لالۆ.. لالۆ.. وەرەوە

سەربەرەوە.. وا وەرەوە

سواری ئەسپە شێکەت بەوە

هۆ بە هۆیەو زایەڵەیە

ڕێ بەندانو بەفرانبارە

شیعر چلوورە فرمێسکی هەموومانەو

تا "ئازادی"ش وەك بۆکانە نازدارەکەت

شۆڕەژنێکی غەمبارە!.

دە لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە

سواری ئەسپە شێکەت بەوە.

* * *

ئەمڕۆ "چۆخماخ"، لانەی پڵنگە چنگو پەل
بە چەخماخەکانی ئێمە.
لە مانگی گیراو ئەچێتو تارو مارە.
خاك بە هەنیسکەوە سەری
درەختی خۆی هەڵئەکەنێ.
لووتکە چاو تەڕو مل بەکوێن.
دەمو لێوی یارانی شاخ
هەر لەو گەڵا وەریوانە ئەچن کە "با"،
کە کزە بای ئەم پایزە درەنگ وەختە
بەرەو گۆڕیچکەی دوا عومری خۆی ئەیانبا
کپ بوونێکە هەر بەتەنها ئازار
ئالەم دۆڵە کزو خامۆشەدا
ئەبزوێو ئەزرنگێتەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم بەر، ئەوبەر، ڕیزە تفەنگی چاو تەڕی
پێشمەرگەکان، وەك هەڵاڵەی ڕوومەت شەقار
بە درێژایی هەناسەی ڕێگاوبانو
بەدرێژایی گریانو
بەدرێژایی خەمی سوور
هەر وەکوو لەقۆناغەوە ڕوابن
وا بوونەتە دوو تەیمانی دەوری سەری ئەم
کۆتەڵە وروژاوە.
بڕوانن‌و وردبنەوە
لە چۆخماخە بچکۆلانەو ڕووتەڵەکەی ئێمەدایە
کە زرێبار ئەڕژێتە سیروانەوە.
شاهۆی ئەوین
مل لەژێر چەنەی پیرەمەگرون هەڵئەسوێ
سابلاخیش بۆن ئەنێ بە بۆی
هەناسەکەی هەولێرەوە.
چەکمان چۆغەی کەرکوك بەسەر
ڕانکی هیوای کرماشاندا لەبەرئەکات.
بەسێ ڕیز فیشەك لغەوە
ئێشك گری شەوانەی ئەم خاکی دایکەن
تۆ بڕوانە ئەوەتا وا
بەدەم هاواری خوێنەوە سوجدە ئەبەن.

* * *

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له بیری بەقورە ڕەش چووی
ڕابردوویەکی دێزماندا.
ئەو وەختانەی کە ڕۆژگارمان سیخوڕ بوون
بەسەرسەعاتی ترساوی شەوگارمانەوە.
وەختێ بەخەنەبەندانی خوێنی یەکتر،
چل چرای شایی‌و لۆغانی
ئێرەو ئەوێ‌و ئەولای ترمان،
بۆ پایتەختە سمێڵ قیتەکان سوور ئەکرد.
لەو دەمەدا کە لەبەر پێی شاو سوڵتاندا،
وەك زەردەمار،دوپشك، بەیەکمانەوە ئەداو ئەمردین،
بەڵام ئیستە لە کۆتەڵی
ئەم هەموو جەعفەرانەدا.
لە پەنجەرەی ئەو خوێنە ڕووناکانەوە،
یەك ئاسۆگەی سورمان هەیە.
کۆست لە دوای کۆست
خوێن لە دوای خوێن
هەر هەموومان ئەچینەوە،
سەر ئەو شا ڕێگەو شەقامەی
باخەوباخ‌و تەلان تەلان
ئەمانباتەوە ناو دڵە داگیرساوەکەی کوردستان.
ئەمڕۆ "چۆخماخ"ی دوا یانەی ئەم جەعفەرە
بوو بە هەموو نیشتمان!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆیش ئەی شەهیدی کەڵەگەت،
وەکوو نەخشەی وڵاتەکەم!.
ئەی خاجی ڕەنجو لاوکی دەم ئازادیی!.
گڵ مەیل بڕی تۆ نییە.
گڵ بەخوێنی ئێوە هەناسە ئەداتو
دەمی برینەکانی ئێوە کارێزی ژیانێتی.
ئەوەتا پێشمەرگەیەکی شێونەکردوو
بە پلەی خزی تاریکی ئەم شەوەدا هەڵئەگەڕێو ئەڵێو ئەڵێ:
لە پەلە پیتکەی تفەنگمای.
نووسەرێکی وشە شەهید
دوای نیوەشەوێکی خامۆش
قەڵەمەکەی ڕووی دەمت تێئەکاو ئەڵێ:
لەناو بیلبیلەی حەرفمای
دایکێکی خەم دەستەمۆکەر
لە ژوورێکدا، تەنها وەك خوا!.
بێ چرای مێرد، بێچرای کوڕ
ئەویش ئەڵێ:
تۆ ستوونی ئەم دەوارەو
کۆڵەکەی بەر هەیوانمانی.
منداڵە چۆلەکەکانیش، پەڕوباڵ تەڕ
ڕووی دەمی خونچەی خۆیانت تێئەکەنو
وات پێئەڵێن:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەم زستانەوە ئیتر تۆ

شەوانە چیرۆکی ئێمەی.

بۆ منیش تۆ ئەو شیعرە هەرە نازدارەی

کە هێشتاکە نەمنوسیوی!.

دە لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە

سواری ئەسپە شێکەت بەوە.

ڕێ بەندانو بەفرانبارە

هۆبە هۆیەو زایەڵەیە

کوا وەختی بوو

ئا ئەم کۆچە بێ وادەیە؟

دە لالۆ.. لالۆ.. لالۆ.. هەستەوە

سواری ئەسپە شێکەت بەوە

چاوەڕوانین دە هەستەوە!.

ستۆکهۆڵم/ 1987

*ئەم بەرهەمەم بۆ یەکەم جار لە شێوەی شیعرو پەخشانە شیعرێکی تێکەڵدا بێ سەردێڕ لە چلەی شەهید د.جەعفەری شەفیعی دا لەستۆکهۆڵم خوێندەوە، دواتریش لەگۆڤاری "پێشەنگ"ی هونەرو ئەدەبیاتی کرێکاری ــ کوردستان ــ دا ژمارە "7"ی ئوکتوبەری/1988دا بە سەردێڕی "کوا وەختی بوو" جگەلە بەشێکی —بڵاوکرابۆوە— بۆ ئەم چاپەیش لەڕووی فۆڕمی هونەرییەوە لەئاهەنگی شیعرم نزیکترکردەوەو ئەم ناونیشانەیشم بۆ دانا.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تاڤگەی زیندانیی

وەك چۆن ئەستێرە ئەكشێ كەوانەیی،
تاج پرشنگدار،
چاو ئاگرین، گەردن زیوین، تیژ وەكوو عەشق
كوتو پڕیش وەك مەرگە سات.
تۆیش بەو جۆرە لە شەوێكی مانگ كوژراودا
لە شەوێكی بەژنو باڵا هەڵقرچاودا
لە وڵاتی خۆڵەمێشو لەژێر قوببەی
مێژوویەكی بریندارو زەمینێكی كۆت كراودا،
ئاوا كشایت
زەرد.. زەرد، كشایت.
ئاڵ.. ئاڵ، پژایت.
لە كاوانی ئەوینەوە وەكوو بەفراو چۆڕایتەوە،
ملی كەژو هەردی بڕاو
مەچەكی بەرد، پلوسكت بوون،
وردە وردە بویتە ڕووبار.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو خوێنت ڕوون بوویتەوە، سوور هەڵگەڕایت
کڵپە، لە تۆی ئەخواردەوە،
خۆشەویستیت ئەستێرکێکی بەخشندە بوو،
لێی ئەڕژا، خۆشەویستیت،
گەڵا.. گەڵا سەوز هەڵگەڕا.
خۆشەویستیت، دارستان بوو، تەماشات چڕ.
ئازارەکانت دارەوان، وەك سمۆرە
بەسەر قەدی گرێ گرێی
ڕەش‌و سپی شەوو ڕۆژتا هەڵئەگەڕان.
ماندوو نەبوویت، خۆت ڕێگە بوویت.
نەخشە نەبوو بتگرێتە چوارچێوەی خۆی
تۆ خۆت نەخشەو، خۆت چوارچێوەو
ئەودیو، ئەودیو، چوارچێوە بوویت.

* * *

لەو دەمەدا
باڵات باڵەبانی خوا بوو،
ناتی بە لێوی کێوەوە
بە فووی زریان‌و ڕەشەبا گڕ گرتیتی‌و
بووی بەئاواز، بووی بە لەنجە،
بووی بەسەمای بەفرو هەتاو.
دار بەڕووەکان پەنجەی خوا بوون.
ڕەوەزەکان کەللەسەرو شانی خوا بوون.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که ئەیژەنیت:
دەمێ ئەبوویتە شەپۆلو باڵت ئەگرت.
دەمێ ئەبوویتە بارانو خوڕ دات ئەکرد.
دەمێکی تر ئەبووی بە زاری ئەشکەوتو
وەك "هەزارمێرد"
لە دوێنێوە بەرەو ئیستە
بانگی هەزار هەزار ساڵت ئەکرد.
تۆ ئەو دەمە ئەسپی قەترانیی
سەرکێشو جڵەوبەربووی،
"لاس"ی وێڵی دوای "خەزاڵ"ی مانگە شەو بووی.
خەزاڵ گیرخواردووی
ناو تەمی قوللەی قاف بوو.دێوی سپی و ,
دێوی ڕەش و درنجەکان ,ئەویان بە قەفی سمێڵو،
کۆتی بسكو قرژاڵی چنگ بەستبۆوە، یارەکەی تۆ،
وەك باوبۆران، ئەیزریکان، وەکوو هەور ئەیقریشکان.
ئەو تاڤگەی زیندانیی بوو، پرشنگی دیل،
هەوای کۆتو پێوەند کراو،
قوربانیی بوو.
* * *
هەر ئەبوایە سەری ئەو عەشقە هەلگری.
تۆ ئەو سەرە هی خۆت نەبوو.
سەری دارو سەری بەردو سەری ئاو بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر ئەبوایە بچیتەوە هەواری گوڵو خۆڵەمێش.
ئەو هەوارە هەر هی تۆ بوو.
هەر ئەبوایە بە ژیلەمۆی عەشقی خەزاڵ،
داپلۆخایە پێستی ڕۆژگاری تەمەنتو
هەڵقرچایە، ئەوینی سەر ژیلەمۆکەی بەهاری ساڵ.
هەر ئەبوایە بۆ سێهەم جار کفنەکەت لەبەر کەیتەوە.
داوە ژانی چیاکانت بە تەشی دوند هەڵکەیتەوە.
وەکوو شەهید چاو ببڕیتە
گزنگی خوێن.
گورج بیتەوە
ڤیت بیتەوە
لاو بیتەوە
کاژی هەرەس فڕێ دەیتو بەدەم لاوکی سوورەوە،
بڕۆیتەوە لای تاشەبەرد، لای بەردە قارەمانەکان
لای "داس"ی دەس زەردو ماهیی دەربەندەکان!.
وا نەبوایە ئەوین ئەیبەست، سترانەکانت لاڵ ئەبوون.
کچی حەیران، سوارەی لاوك،
دەست بەرداری ژانت ئەبوون.
ئەی ئەوساکە تۆ چیت ئەکرد؟
لەکام بنارو کام دەشتا؟
غارت ئەکرد؟ لەبەر دەمتاو لەپاشکۆتا
کێت هەڵئەگرت؟

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چیت هەڵئەگرت؟ چ هۆبەیەك ئەیانکردی بە میوانی،
"سیامەند"و کام "خەج" چاوی نێرگزی خۆی،
ئەدا لەبەرۆکی والآی قەڵەمەکەت؟
لەگەڵ وشەی قوربانیتا
چۆن ڕووبەڕووی ئەبوویتەوە؟
مەچەکی بڕاوی "خانی"ت بۆ کوێ ئەبرد؟
لەکام گۆڕستانی شیعرا ئەتشاردەوە؟
هەر ئەبوایە ببی بە گڤەو بە گەرداو.
هەر ئەبوایە مۆتەکەی ترس دەستەمۆکەیت.
هەر ئەبوایە ملی ڕێی ئاگرو پشکۆی،
وەرزی عەشقی ترس‌و بیمت بگرتایە.
لە ئاوی ڕەشت بدایە.
یان ئەبوایە وەکوو بنچك گرمۆڵەبیت
وەك ماری سڕ پەپکە بخۆی.
حیلەی ئەسپت،
بارڕژنی مامزی "خەج"ت،
وەکوو سەرت
لەناو قەڵای ئەژدەهاکدا بەند کردایە
ئەی چیت ئەکرد؟!

* * *

لەبەرچاوت کەلەپچەیان کردە بازووی هەورو هەتاو.
ئاویان خنکان.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەنجەی شنەبایان قرتان.

لەبەردەمتا گۆشاوگۆش شیعریان سەربڕی.

ڕیشی "مەولەوی" یان سووتان!.

من بۆ ئەوەی کۆت نەکرێتە پێی درەختو،

گوڵەگەنم لە بار کێڵگەو زەوی نەچێ!.

من بۆ ئەوەی جۆگە نەبێ بە کۆیلەو،

باران نەمرێو گیا پێ بگرێ!.

خۆم لەناو تۆدا توانەوە گەیشتمە لات.

ئەی ئەوینی شاخو داخو عەشقی فەرهاد،

هەر ئەبوایە من بێمە لات!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

توانەوە

سەعات دووی دوای نیوە شەوە
وەکوو هەورێکی ژان گرتوو.
وەك ماینی حیلە کردووی
جوانوو ون بوو.
ئیستە ئاوا
شڵەژاوو وەکوو دایکم خەم لێ نیشتوو.
بەم ناوەختە.
لە نسێی ژووری تەنیاییو غەریبیما
شیعرێ هاتووە بمنوسیٚو
لەدواییدا بمخاتە بەر باخەڵیەوەو
لەگەڵ خۆیدا دوور دوور بمبا.
سەعات دووی دوای نیوە شەوە
شیعری چاو ڕەش، بەسەر سەرمەوە وەستاوە
ئەو هەر ئەڵێی ڕەشە ڕێحانەی هەڵچووەو
چاوی منیش، ئەڵێی کانیی،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گوندی تازە ڕاگوێزراوە.
سەعات دووی دوای نیوە شەوە
من خەوم دێ‌و ئەو ئەیەوێ هەر بمنووسێ
درێژ ئەبم‌و ئەو ئەیەوێ هەستمە سەرپێ
کاغەزێکم خۆم لوول داوەو ئەو ئەیەوێ بمکاتەوە
چاو لێك ئەنێم.. ئەو ئەیەوێ
بچمە ناو هەردوو چاوێوە.
من پێی ئەڵێم:
کوللەی نامۆیی‌و غەریبیی
بەم ڕۆژگارە
بەم شەوگارە
گوڵە گەنمی گیانم ئەخوا
وەختێکی تر سەر بەرەوە.
ئەو پێم ئەڵێ:
تا نەبارێم ناڕۆمەوە
هەتا قەد قەد نەتکەمەوە ناڕۆمەوە.
ئەو هەر ئەڵێ‌و من بێدەنگم
ئەو ئەڵێ دەی من ئەڵێم نا.
ڕاماو ڕاما
وەکوو دووکەڵی جگەرەم
لە پەنجەرەوە چووە دەر
کە هاتەوە دەستی شۆخێکی گرتبوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەتووت بەفرو گوڵەزەردە
لەسەر یەکەم کورسی بەرامبەرم داینا
وتی: ئیستا
هەر وتم نا
سەعات سێی دوای نیوە شەوە
وەك یەکەم جار چۆن هاتبوو
ئیستەیش ئاوا بەسەر سەرمەوە وەستاوە
نە ئەو ئەڕوی، نە من ئەمویست هەڵمسێنێ.
ئیتر خەو هێندەی نەمابوو وەکوو منداڵ بمفرێنێ.
لە پڕێکدا چریکانی
ئەو کاتەی پێڵوم هەڵبڕی
بینیم شیعری چاو ڕەشی شاخ
بەر ئاوێنەی خەیاڵی ژوورمی گرتووە
جامانەیەکی خوێناویی
دوا شەهیدمانی بەستووە
وتی: ئیستا؟
ئیتر هەر ئەو هەستانە بوو
من سەنگەرو ئەو نمەی خوێن.
من دەشتو ئەو دەنکە تەرزە
ئیتر هەر ئەو داچڵەکینو هەستانە بوو
قەد قەد گیانم بۆ کردەوە
هەر نووسیمیو هەر نووسیمی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بارىو بارى تا ڕۆژ بۆوە

من نەمزانى ئيتر دوايى

ئەو لەناو مندا توابۆوە

يان من لەودا توابوومەوە؟!

ستۆكهۆڵم1987/9/17

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سوتماك

ئاسمانێکی: خۆڵەمێشیی.
شەقامێکی: وەنەوشەیی.
تەنیایم: زەرد.
ئاوارەییم: تارمایی پەرت.
هەواڵ: ڕەش.. ڕەش!
ئەی شین پۆشی کەمانچە ژەن،
ئەی گوڵی یەخە، پەمەیی!.
وا لێرەوە:
لە سێبەری قژ تەنکی، سەوزی کاڵی،
ئەم دار لیمۆ گۆشەگیرو تەریکەوە
خۆم‌و خەمی ئەرخەوانیم، ڕاوەستاوین
ملمان لارو
لەپۆپەوە تا بەری پێ
زەنگوڵ.. زەنگوڵ
خۆرنشینمان لێ ئەتەکێ!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کزکزو مات

کڕکڕو مات

هەر بەپێوە، لە گۆشەی نیوە ڕوناکی

ئەم جێیەوە

خۆمو خەمی ئەرخەوانیم،

پەردەی ئاڵی گوێمان ناوە

بە پەنجەرەی، بەر هەناسەی،

ئەو "ژێ"یەوە کە بەجووڵەی بێ سرەوتی

سەری پەنجەی بلوورینت،

ئاوازێکی تەلیسماویی،

باڵ زیوینی، لێ هەڵئەسێ!.

ئەی شین پۆشی کەمانچە ژەن!

ئەی رۆح سپی!.

بۆ ئەم ئێوارە کسپەیەم.

بۆ چزەچزی هەواڵی، 6

تازەی ئەم شیعرە بە سوێیەم.

بۆ یاڵی ئاگر تێ بەربووی،

جوانووی ئائەم کۆچە نوێیەم،

هاوڕێم بە!

بمخەرە ناو کزە کزی هەڵقرچاوی کەمانتەوە.

وەکوو پەپوولە پایزە،

بمدە بەدەم بای زایەڵەی هەڵوەرینو پژانتەوە!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خەون بکە بە ڕێ بینم.

شەپۆل بکە بە سەرینم.

هەور بە چرپای برینم.

دوور دوور بمبە، بمبەرەوە

بۆ وڵاتی ساڵ دوانزە چاو، فرمێسکاویی.

بۆ لای درەختی مل بە کوێن.

بۆ لای بەفری پرچ خوێناویی.

هاوڕێم بە!

بمبەرەوە، بمفڕێنە

وەکوو هێشووی سەرما بردوو

لەژێر کەپری ئاخەکانتا،

دەنك.. دەنك.. بموەرێنە!.

دەدەی توخوا بمبەرەوە!

لێرە پەڕەی ڕۆژمێرێکی دڕاوە ئەم تەمەنە!

بەدیوارو بە بنمیچی دەروونی خەڵکی ئێرەوە،

ئەوین گڵۆپی سووتاوە!,

زەریا.. تینوو

لەم بیابانی ڕۆحەدا، ئاو خنکاوە!.

هاوڕێم بە!.

شەقام.. شەقام

پێش تۆ گەڕام

تاق تافکەرەی چاوی تەڕم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چووە بەر هەر پەنجەرەیەك، هەڵیانفڕان!.
لەم چۆڵەوانی ڕۆحەدا، یەکێ نەبوو، کەسێ نەبوو
لا کاتەوەو ئاوڕ لە کڵپەم باتەوەو
گوێیە بگرێو بێتە زمان!.
هاوار! هاوار!
لە کوێیە رۆح، لەکوێیە دەم، لە کوێیە گوێ؟!
ئەی کۆستی نوێ!
خۆ من ئەسپێکیشم نەبوو
تاوەك هاوڕێکەی "چیخۆف"
بچمە لایی‌و هەر هیچ نەبێ،
ئەو گوێ لە شیوەنم بگرێ!.
دەدەی توخوا
لەسەر باڵی نەغمەیەکی گریاناویت بمبەرەوە
بمبەرەوە ئەی شین پۆشی کەمانچە ژەن
قژ قەترانیی!.
دیارە کە تۆیش هەر وەکوو من
درەختێکی گۆرانیت‌و لەبەستەی خۆت هەڵکەنراوی!.
دیارە کە تۆیش هەر "ئاخ" ێکی کۆچەریت‌و
وەکوو شیعری هەجیجیی من
لەم وێستگەوە بۆ ئەو وێستگە
لەم فڕگەوە بۆ ئەو فڕگە
پایز بەکۆڵ، هەڵوەریوی‌و، ڕاونراوی!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی شین پۆشی کەمانچە ژەن، بمبەرەوە
هەواڵی نیگا بە شەونم وای پێ وتم:
ئیستە لەوێ
لەناو تابووتی نارنجیی خۆرنشینی شارەکەمدا
چل.. منداڵم.
چل.. جگەرم.
هەشتا.. چاوم.
هەشتا.. گوێچکەم.
هەشت سەد پەنجەی،
هەردوو دەستو هەر دوو قاچم
بەیەکەوە هەڵئەوەرێن!.
پێکیشەوە بەجاجمی خەزانێکی ئەم پایزەم
هێواش.. هێواش، دا ئەپۆشرێن.
ئەی شین پۆشی کەمانچە ژەن، بمبەرەوە
وەکوو هەناسەی منو تۆ
لەشاری خەم نزیك نزیکم کەرەوە.
ئیستە لەوێ گەڕەك هەواڵم ئەپرسێ!.
شەقام چاوم بۆ ئەگێڕێ!.
کۆڵان بەدوامدا ئەگەڕێ!.
کۆستی تەتەر، بەهەردوو دەست
لەدەروازەی ماڵە کۆنەکەمان ئەدا.
ئیستە لەوێ سەیوانەکەم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چل نێرگزی شەهیدیتر ئەدا لەسەر.

چل کراسی هەڵاڵەی تر ئەکاتە بەر.

چل جووت گوارەی گوڵەباخم ئەکاتە گوێ.

لەسەر چل قووببەی هەیاسەی،

چل نقێمی سوور دائەنێ.

لەسەر سەری چل ئەرخەوان

چل چرا دائەگیرسێنێ.

چل مۆمی تر ئەسووتێنێ.

ئیستە لەوێ سەیوانەکەم

چل سوێسکە، چل چۆلەکەی

باخچەی خوێنم

لە یەکەم شەوی باوەشیا ئەخەوێنێ!.

ئاسمانێکی: خۆڵەمێشیی.

شەقامێکی: وەنەوشەیی.

تەنیایم: زەرد.

ئاوارەییم: تارمایی پەرت.

هەواڵ: ڕەش.. ڕەش!

ئێوارەیش: شین، وەك بەرگی تۆ

ئەی شین پۆشی کەمانچە ژەن!.

شیوەنیشم: مۆر وەك جەستەی

ئەو چل ئاسکەو

ئەو چل کۆترەن!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ده لۆ لۆ لۆ

لەمنی وشە سوتماکێ

لەمنی قەڵەم غەمناکێ.

ده لێ لێ لێ

لەمنی شیعر خەزانێ

لەمنی دیوان وێرانێ!!.

ستۆکهۆڵم 1988/3/3

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دیدەنی

بۆ شەهید فوئاد سوڵتانی

وەکوو نێرگزساڵی جارێ
بەسەردانێ
ئەو دێتەوە
بە زرێباردا دێتەوە
خەونەو لەپڕ پەیدا ئەبێ
ئەگاتە جێو ورد چاوێکمان پیا ئەگێڕێ.
لەو وەختەدا
ئێمە ئەڵێی دارستانی بنارینو
ئەویش لە لوتکەی سەر ئەچێ.
وەکوو ساڵانی ڕابوردوو
دیسانەوە ئێمە هەموو
وەك ڕەنگو ڕوو
مۆرانەی ساڵ یەك یەك بەڕەی
پێستی خواردوین

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گلۆڵە بەنی قژیشی یەك یەك خواردوین
عومری خواردوین
تیاشماندایە
لەنێوانی دوو سەردانو
سێ سەردانی كاك"فوئاد"دا
سەعاتی دڵی ژەنگ ئەگرێ
وەك بورغوی كۆن بیری ئەسوێ
ئەبێ بە قەڵەمی زڕو
لە حەرفو وشە دائەبڕێ
ئەبێ بە هەوری نەزۆكو
یەك دڵۆپ بارانی نابێ!
وەكوو كەفە ژیلكەی سەر ئاو
هەر ساتێكەو ئیتر ئەوسا بزر ئەبێ.
ساڵێ جارێ ئەو دێتەوە
بەڵام ئەوكاتەی دێتەوە
چۆنمان دیبوو
هەر وەكو خۆی
سەعاتی دڵی وەكوو خۆی
قەدو ڕەگی
پێستو بەرگی
هەر وەكوو خۆی
بیری، قژی، عومری، چاوی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەنگی، ڕەنگی، سمێڵەکەی هەر وەکوو خۆی!

ساڵی جارێ ئەو دێتەوە

لەناکاوێکدا.. دێتەوە

ئێمە هەموو، هەر هەموومان

شەپۆلمان‌و کەفە ژیلکەیش

بارانمان‌و شێرە کوللەیش

هەر لەدوور ڕا بە سێبەریا بەدیئەکەن ئەیناسنەوە

بەڵام کاك"فوئاد" بە تەنها

ئەو.. بەتەنها

هەموو ساڵێ

لەسەرانسەری نەخشەدا

دوو تاقممان ئەبینێت‌و

دوو تاقممان ئەناسێت‌و

یەك یەك دەستیان ئەگوشێت‌و

لەگەڵیاندا ئەدوێ‌و ئەخواو پێئەکەنێ‌و

ئەڕوات‌و دێ..

ئەوانەی وەختی خۆی نەیدیبوون‌وئیستە لێرەن

ئەوانەیشمان کە وەکوو ئەو

ماونەتەوەو، هەر بروسکەی خێرای ڕێگەن!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەم توومان

1985

یاران بە رشییەن جە زێد وە زامن

گرد تەفرەقە بێن چون خەیاڵ من.

مەولەوی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەم تoومان

"بۆ هاوڕێم، شەهید ئازاد هەورامی"

ئەو ڕۆژەی شاخ، بێواز بێواز، لەبەر هەیوانی تەمەوە
سەروملی خوێناویی خۆی بۆ لەقانی!
لارە لارە، بەدەم کزەبای چرپەوە
نەهێنیی شەوی پێشمەرگەی لا درکانی!
کێ ئەیزانی؟! وەختێ هاتی
چ زوو هاتی!
دوای تۆفان بوو، گەردەلوولی ترسو بیمو،
تەم تoومان بوو.
هێشتا زریکەی زەمینو ڤیژەی درەخت
وەك زریکەی هەڵدێراوی دایکانی گوند،
دایکانی شار لە "سەر" دا ئەزرنگانەوە!
وەکوو منداڵ هێشتا کانیی
ئەوقی ترسی بنی خۆی بوو!
دەربەند، ئەشکەوت، مەزار، باخچە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو.. گەورە، وەکوو ئێمە

گینگڵ.. گینگڵ

لە گێژەنی دووکەڵێکی پێچ خواردوودا ئەتلانەوە!

وەختێ هاتی پیرە دار بەڕووی شان شکاو،

هەناوکلۆر چاوانی کزی خۆرەتاو، ڕێی حەپەساو

لەسەر ملەو قەدپاڵەوە، سەرسام.. سەرسام

بە باڵای تۆی بچکۆلەدا ئەیانڕوانی!

کێ ئەیزانی

وەختێ هاتی.

کە گەیشتی

تۆ کە جوانووی مێژوویەکی

تازە تازە یاڵ دەرکردووی

ئاگرەکەی باباگوڕگوڕ بووی، زۆر بچووك بووی

تۆ ئەو دەمە

گەر خۆت گرمۆڵە کردایە

لەبەرچنە گەورەکاندا جێت ئەبۆوە!

تۆ ئەو کاتە

لە "دوانزەتیر" هەرتۆزێ هەڵکشاوتر بووی.

زۆر بچووك بووی.

وەختێ هاتی، تۆ ئەتتوانی

گەر مۆتەکە ئابلۆوقەت بات

لە سندووقێکی بۆراقدا، خۆت حەشاردەی، دابنیشی!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باریك.. باریك
وەك سەمەلی گوڵەگەنم.
هێور.. هێور
وەکوو کانیی.
که تۆ هاتی، دوای تۆفان بوو، تەم توومان بوو.
یەکەم زستان لەسەر بەفری نوا باریوی پێدەشتو
بن بنارو گەوەی کوێستان، تاكو تەرا
چەند شوێن پێیەك به دوای یەکدا
جێ پێی دۆڵپای نەهەنگەکەی
دوای نەورۆزیان هەڵگرتبوو!
جێ پێکەی تۆیش گچکە.. گچکە
لەسەر بەفری نوا باریو.. بەرەو لوتکە
بڵاو.. بڵاو.. لێرەو لەوێ، دەرکەوتبوو!
وەختێ هاتیتو گەیشتی
هەر یەکەم شەو
دەربەند"باسەڕە" پێی وتی:
ـ ئای چاوەکەم چ زوو هاتی
بەخێر هاتی!

* * *

ڕێ بردییتیو تۆیش ڕێگەت برد.
مەنزڵ .. مەنزڵ.
ئاو ئەوەندەی تۆی تینوو بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نان ئەوەندەی تۆی برسی بوو.
لەدوای هەموو گەردەلوولو وەیشوومەیەك
وەكوو هیوا بالآت ئەكرد.
لەدوای هەموو كەڕە سیسەو بەفرانبارێ
ئازار بوویتو گەلآت ئەكرد.
لەدوای هەموو ئاژاوتنو غاركردنێ،
لەدوای هەموو چوڕچوڕەی ئارەق كردنێ
ڕام تر ئەبووی
یالّت چڕتر
گەردنت ڕێكو بلّند تر
شانەی هەنگوینی بیریشت شیرینترو
پڕتر.. پڕتر
تا ڕێژنەی ئازار بەسەر
بەژنی تۆدا بباریایە
وەكوو شاخو
وەك ڕانكو چۆغەكەی بەرت
ورەت كرژتر ئەبۆوەو ڕەگت جیڕتر.

* * *

ڕێ بردییتیو تۆیش ڕێگەت برد
هەندێ جار ئەو ئەیگەیاندیو
هەندێ جاریش تۆ بەسەر دیواری بەردا
سەرت ئەخست!.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕێ بردییتیو تۆیش ڕێگەت برد!
شەوی عاشقان درێژە
وەکو پرچی درێژو ڕەشی کوردستان
وەك هەناسەی بۆن نەوتاویی شەوی کەرکوك
وەك ڕیزە تابووتی شەهید
وەکوو پەتی سێدارەمان
شەوی عاشقان درێژە!.
ڕێ بردییتیو تۆیش ڕێگەت برد، کێلگە.. کێلگە
برین.. برین.. هەوراز.. هەوراز
هەر ئەڕۆیشتیو
بەهەردوو دەست
عەشقی ئەم خاکەت تۆو ئەکرد!
لەوەیشوومەکەی "هەکار"دا
تۆ لەپێش "با"وە ئەڕۆیشتی
پێش تەمەنی خۆت ئەکەوتی
لەدەراڵی کێوەکاندا،
لەبا پێچو لەبەر گێڵەی گەورەکاندا
ڕۆژی چەند جارێ بە مردن خۆی ئەگەیشتی!
لەدەوەنی قاچ تەزیوی "هەکار"ەوە
بووی بەداری "چەرماوەند"و
تۆ ئاوەها پێگەیشتی!
بەرد تۆی ناسیی، ئەو وەختەی کردت بە سەرین!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەختە بە تەختەبەندی جێو
خووژە، گژوگیا، بەری تاڵ،
بە بابۆڵەی خوانی بەفرین.
شەوی عاشقان درێژە! "سیامەند"بووی
پشووی "سیروان" لەسنگتا بوو
تریفەی چاوی غەمباری منداڵانی ئەم وڵاتە
لە چاوتا بوو
تۆ زریانی ئەم مێژووە لەدەنگتا بوو.
شەوی عاشقان درێژە، تۆی سیامەند
ڕۆژانە هەر، شەوانە هەر
ڕێگەی "خەج"ی
لە خاچ دراوی عەشقێکی کوردستانیی
لەسەرتا بوو!

* * *

ئەو گەردوگوڵی بەیانەیش،
کە "سەگرمە"ت لەخەو هەستان
تۆ دڵنیاو، بەڵام گزنگ، دڕدۆنگ.. دڕدۆنگ
دوورونزیك شوێنت کەوتو لە گەڵتا هات.
ئەو ڕۆژەی تۆ تیشك بوویتو
لەجادەی ڤیر پەڕیتەوەو
لەگەڵ خۆتدا "کەرکوك"ت برد بۆ لای "ناوزەنگ".
ئەو ڕۆژە تۆ بوبووی بە ئەسپێکی سپی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوڕژنو حیلەت ئەگەیشتە گوێی "هەورامان"
تۆ ئەو ڕۆژە لەدۆزەخی ترسو بیمو
لەناو نەخشەی ئەوق بووندا
چنگ لەسەر شان مەترسیو مەرگت ڕاوئەناو
بووبووی بە کوڕی نێو داستان.

* * *

ـ ڕۆژباش.. کاکە ئازاد.. ڕۆژباش!
چاوت لێمە؟! گوێت لە منە؟!
لەدڵۆپی ڕوونو گەرمی چاوانی غەریبیمەوە
لەو پەنجەرە تەڕانەوە، وەك تیشکی دوای تەمێکی چڕ
سەرنج ئەدەم..
من لێرەوە، لەسەرچاوەی گریانێکی
ئەرخەوانیی بێدەنگەوە
بناوانی شیعری مەنگم وەکوو "نالی" هەڵبەستووە!
چاوت لێمە؟! گوێت گرتووە؟!
کاڵەو پێتاوت ئەبەستم، عەشقی زیوینت زین ئەکەم
بەم تەمەدا دێمەوە لات.. ڕێ دەرئەکەم
وەکوو جاران، لەوسایش لاوتر، ئەتبینمەوە.
ئەچینەوە دامێنی ڕیزە چیاکەی "چەرماوەند"و
لەسێبەری دارگوێزێکی کاکۆڵ پڕدا
وەك دوو ئاسك.. دوو پەلەوەر
تینوو.. تینوو.. چاوپڕتیشك بەیەکتری ئەگەینەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ ئێوارەت باش.. کاکە ئازاد.. ئێوارەت باش!

لەبەرچاوی ئاوێنەمدا، وەك دوێنێ بێ،

وەك ئیستە بێئەوا ئێوارە وەختێکی

ژێر کەپرەکەی "کانی توو"ە

بۆنی خۆرنشینی سروشت،

بۆنی ئەوین، بۆنی هاوین

وەك بەرامەی میوەی باخی گەیشتووە.

ئەڵقەیەکین وەك گۆی بازن

دەوری عاشقی خاکمان داوە

وەك پوورە هەنگ، هەنگی قسە بەیەکدادێ

بۆ دوا بروسکەو دوا شەڕو دوایین شەهید

تا ماوەیەك وەك بەردی بن گۆم مت ئەبین.

هەتا "دلێر".. ڕێواسەکەی کەلی "پ.م"

مامە خەمەی شاخو چیا

کوڕی ئازار!

بە دەنکە قسەی هەناری ترشو مێخۆش

سەرە وشەو بنە وشەی هەندێ جار پس!.

ئاو ئەزێنێتە دەممانو ئەمانخاتە کەفەزگو

ئەوسا ئیتر پێکەنینمان وەك باڵندەی نزیك لوتکە

ئەویش ئەفڕێ.

وەك گێلاسی سەرکانیەکە، ڕوومەتی تۆ

بەو قسانە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەهەمووومان ئاڵتر ئاڵتر هەڵ ئەگەڕێ!.

* * *

ـ شەوباش.. کاکە ئازاد.. شەوباش!

وەکوو "قەندیل" تۆی لەبیرە! لەبیرم دێ

بۆ یەکەم جار "مانگ"ی شیعر

لەسەربانی هاوینێکدا

لەبەر چرای تریفەیدا

هەردووکمانی بەیەك ناسان

تا کازیوە بە بادەی وشەی سەوزوسور

مەستی کردین.

بۆ یەکەم جار خۆشەویستیی شیعر

لەئاهەنگی دەنگی تۆدا

لەگەڵ "با"دا وەك دوو خونچە

چاومانی خستە هەڵپەڕین.

لەیەك کاتدا:

تۆ چەك بوویتو تۆ گوڵ بوویتو تۆ گۆرانیی.

لەیەك کاتدا:

سەرت سەری ئاسکە کێوی

چنگەکانت هی هەڵۆ بوون

دڵیشت کۆترێکی سپی!.

لەیەك کاتدا

تۆ باز بوویتو گیانی پەپوولەت تێدا بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زریان بوویتو شنەی شەماڵت تێدا بوو.
تۆ بە باڵا دارچواڵە بووی
کەچی لقت بەڕووی ئەگرت.
تۆ شارەکەی کەرکوك بوویتو
کەچی بەفری هەورامانت، تیا ئەباری!

* * *

ـ ڕۆژباش.. کاکە ئازاد.. ڕۆژباش!
ـ بیرتان ئەکەم! ئەمشەو لەوێن شیعر بێنمو
بێم بۆ لاتان؟
چاوەکانت وەك دوو زنە
قوڵپیان ئەدا بە ئاوەڕۆی زەردەخەنە.
مەچەك تووکن، دەستت ئەخستە سەرشانم
پێت ئەوتم:
ـ شیعر چاوە
شیعر ئاوە
ئای کە تینووین بۆ بینینیو بۆ بیستنی
ئەو دیداری ئەستێرانە.
خۆتو شیعر بەخێرهاتن
سەرچاو هاتن!

* * *

هەر کە سێبەر وەك تەتەرێکی بەپەلە،
لەپڕێکدائەهاتە ناو دەربەندەوەو
بەقەڵەمباز جێی خۆی ئەگرت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەپێش شارداو لەپێش گوندا
چرای بە ئێمە هەڵ ئەکرد..
تۆزێ زووترا هەگبەکەم ئەدا بە شاندا
وەکوو کەستەك بەڵام قورس
سەربەرەوخوار ئەبوومەوە
لەپێچپێکدا گەرووی دەربەند،
وەك پێچی چەم، قووتی ئەدام
شیعرو خەیاڵ، وردە وردە
وەك پرووشەی دەم باڕێزە، ئەیانبردم
ئەو وەختەی سەرم هەڵ ئەبڕی،
دێی "چالاوا"ی وشكو تینوو
بەو سەرەوە وەك لە خاچی شاخ درابێ
یان پشتاوپشت ڕاونرابێ، وا ئەیبینم:
خزاوەتە دەراڵی بەرز هەرچۆن بڕۆم تێم ئەڕوانێ.
هەردوو دەستم لەبەر کەلەکەو پشتێنداوهەناسە سوار
ئەبووم بە لقە داری "بی"و سەرئەکەوتم
لەوێ هێشتا گوڵی هەتاو زەرد نەبووەو
بەرد هەر گەرمە.
پشتێن شلو شەکەت شەکەت،
شلە شاریی، ئەگەیشتم
هەتا لەسەر تاشەبەردی بەردەمی دێ
ڕوو لە بەفری سەرهەڵەمووت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جگەرەکەم پێ ئەکردو دائەنیشتم!

⋆ ⋆ ⋆

وا دەرکەوتن.. گوڵە جەرگە پێشمەرگەکان..
وا دەرکەوتن
تاك تاك جووت جووت
ڕەوە ئەسپی ئەم دۆڵەنو وا دەرکەوتن
وەك هەڵاڵە
ڕووگەش ڕووگەش
یەکە یەکە لەپەنجەرەی چاویانەوە
ئەیانخستمە پشتیەوانی دڵیانەوە.

⋆ ⋆ ⋆

ـ ئەی گوڵە جەرگی پێشمەرگە ئێوارەت باش!
ئێوارەت باش.. کاکە ئازاد.. ئێوارەت باش!
شەوی شیعرو پێشمەرگەیە
شەوی جریوەی وشەیە.
لەداڵانێکی درێژی لایەك بە نایلۆن گیراودا
بەدوو ڕیزی ئەمبەر ئەوبەر بەرامبەر یەك
بە چوار مشقی گوێ قوت گوێ قوت دائەنیشتن.
شەوقی تیژو ئێجگار سپی،
لۆکسی سەر تەنەکەیەك
سێبەری سەرو ملمانو لوولەی چەکیان
بەدیواری ئەو بەرەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چەند کەڕەتێ گەورە ئەکرد.
دوو ڕیزە چاوی کێوی بوون زیتو ورد ورد
لە چاوەڕوانیی کەشکۆڵی هەگبەکەمدا
لەچاوەڕوانیی بارانی هەگبەکەمدا
تروکەی خۆیان مت ئەکرد!
دوو ڕیزە چاوی کێویی بوون
لە بریسکەی گلێنەدا، لە تەمومژی سیمادا
نەخشەی ئەنجنو پایزی دەم بەبزەی
کوردستانت بەدی ئەکرد!

* * *

کە وەختێکیش شیعرم ئەفڕی
دڵی تۆ یەکەم دڵیان بوو
ئەبوو بە شینایی ئاسمان.
چاوم لێ بوو:
لە هەڵقرچانی وشەدا: هەڵ ئەقرچایت.
لە داچڵەکینی وشەدا: دائەچڵەکیت.
لە شەهید بوونی وشەدا: چاوت ئەسڕی.
لە گاڵتەوگەپی وشەدا: پێئەکەنیت.
شەوی شیعرو پێشمەرگەیە، وەکوو پ.م
شیعرم ئەڕۆی.. ڕەوەز.. ڕەوەز
دۆڵ بەدۆڵو لوتکە لوتکەو پێ دەشت پێ دەشت
وەکوو ئەوان شیعر خۆی ئەکرد بە شاردا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەكوو ئەوان لە كەمیندا شەهید ئەبوون..

بۆیە ئیستەیش لەدیواندا

شیعرم هەیە وەكوو پ.م دەستێكی بڕڕاوەتەوە

شیعرم هەیە وەكوو پ.م قاچێكی بڕڕاوەتەوە

شیعرم هەیە وەكوو پ.م چاوێكیانی لەدەست داوە!.

هەر دانیشتوویتو هەر شیعر ئەجریوێنیّ.

درەنگانیّ كە وەختێكیش

لەسەفەری دووردرێژ ئەهاتنەوە

هێدی.. هێدی.. ئەنیشتنەوە

چاوم لیّ بوو

ئەو چاوانە

یەكەم چاو بوون

بۆیان ئەبوون بە هێلانە!

* * *

لەكۆچدا بووم، كە "با"ی ژەهراوی پەیدا بوو.

ڕەنگو ڕووی ئاسمانی گۆڕی،

دارستانوچیاكانی ڕشانەوە.

لەویّ نەبووم كە گەردەلوولی كیمیای بۆندار،

بیّ بۆن بە لوورە لوور

لەبەغداوە بەرەو هەناسەی كوردستان،

هەڵیكردوو هەرێم هەرێم هاتە سەرتان.

لە كۆچدا بووم، كە"شێخ وەسان" بۆ یەكەم جار..

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیرە گوندی ڕیش سپی من، باپیرەی من
خۆیی‌و سەد نەوەی زیاتری، کوڕو کچی
خۆیی‌و سەد جۆگە زیاتری، لق‌و چڵی
فریای قسەیەك نەکەوتن.
فریای خوڕەیەك نەکەوتن.
فریای لەرەیەك نەکەوتن.
بەڵام چۆن بوون ئاوا کەوتن، ئاوایش نووستن!
لەکۆچدا بووم، قاچم ڕەگ بوو لای ئێوە بوو،
سەرم لێرە.
لە کۆچدا بووم، تۆ لەوێ بووی،
کە "هەڵەبجە" شاری چاوم.
هەنارەکەی سەرلقی دڵ، گوڵەزەردی دەشتی ڕەنگم.
زەڵمی دەنگم. هەڵەبجەکەی خاتوو عەنبەری مەولەوی.
ژنە شۆخی خەزێم لە لووتی شارەزوور.
دایکی "نالیی"
خنکاو نەگەیشتمە سەر سەری!
ئەوڕۆژانە لەوێ نەبووم، ئێوە هۆرە بوون،
لەوێ بوون.ئێوە "گوڵان" بوون
لەوێ بوون "شنروێ" بوون‌و لەوێ بوون.
ئێوە هەناسەی سینەتان
هەوای ژوورتان
هەوای دەرتان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێتان بووبوون بە خوێنە خوێی شەوەی مەرگو
کەچی تا بەرد، هەتاکوو دار
هەتاکوو ئاو، لە پاڵتاندا شەهید نەبوون
هەر نەبزوتن!
لەسەفەری ئا ئەم عەشقە مەزنەدا
لە سووتانو هەڵقرچانی ئەم فەرهادو شیرینەدا
لەسەفەری ڕێی نەهاتی ئەم تۆفانو
باوبۆرانو ڕۆژمێری کۆچانەدا
ئا لەم ڕەشەبای ژەهرەدا
ئەی گوڵە جەرگی پێشمەرگە!
دوانزە ساڵە لەکوێ نەبوون؟!
کە وەختێ بەرد لەسەرمادا ڕەق ئەبۆوە
تۆ لەوێ بوویتو بەهار بوو.
ئەی سەمتوورە ئێسك سووکە دەنگخۆشەکە
ئەی باڵەبانی هەورامیی!
وەختێ ڕووبار لە ترساندا بەرەودوا ئەگەڕایەوە
هەر لەوێ بوویتو بەرەوپێش، بەرەو زەریا،
تۆ ئەڕۆیشتی!
وەختێ خۆرەی نائومێدیی ڕۆژانە زۆر دڵی ئەخوارد
تۆ شەوانە
کرمی ئاوریشمی قۆزاخەی هیوا بوویتو
هەر لەوێ بووی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له خەریتەی ترس‌و ژەهرا
له چوار وەرزەی کۆست باراندا
تۆ پێم بڵێ! ئەی عاشقه چاو ڕەشەکه
لەکوێ نەبووی؟!
ئەی عاشقانی هاوڕێ
دەپێم بڵێن
لەکوێ نەبوون؟!

* * *

ـ شەوباش کاکه ئازاد شەوباش!
تۆ پێم بڵێ! توخوا ئیستەیش
لەشەوانی مانگه شەوی کەژوهەردا
که تەنیایی دەستت ئەنێته ژێر چەناگەی بیرەوەری‌و
وەختێ خەیاڵ بەقەد سێبەری شاخەکان گەوره ئەبێ.
درەنگانێ که دەشت‌و دەر ئەبن به مافووری زیوو
درەنگانێ که خشەخشی گەڵایەك،
بەتاریکیی حەشار نادرێ‌و ئەگاته گوێ.
درەنگانێ که مانگ وەکوو شاژنێکی ئەگریجه زەرد
به پلیکەی کێوەکاندا هێدی هێدی دێته خوارێ‌و
لەسەر شەخته بەندی ڕنوو ڕائەکشێ.
درەنگانێ که بەهەتوانی تریفه برینی خاك
ئارامێکی تێ ئەگەڕێ‌وکەمێ چاو لێك ئەنێ!
تۆ ئەو کاته، وەکوو ئەوسا،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو شەوانی "هەرمێلە"

بە جووت لەگەڵ "تارە" کەتدا دێنە دەرێ؟!

ـ شەوی تۆیش باش! وشەی نامۆ!

ئەی هاوڕێ!

چیت پێ بڵێم!

لەو ڕۆژەوە کە دوو بە دوو

بۆ دوا ماچی ماڵ ئاوایی

باوەشمان کرد بە یەکتر‌داو ئەوسا ئیتر چرۆی چاومان

چەند پەپوولەیەك فرمێسکیان لێ هەڵفڕی!.

لەو ڕۆژەوە کە تۆ بەرەو پایزە ڕێگەی غەریبیی

ڕۆشتی‌و وەکوو چڵە دارێ

شەپۆل شەپۆل ئاوی شیعرو

زەمانێکی تووش بردیتی!

لەو ڕۆژەوە ئەی هاوڕێ!

هەتا ئیستە

سەعات لەدوای سەعات ئێرە

چرکە لە دوای چرکە ئێرە

وەك ئاسمانی، کۆستی داری، کۆستی بەردی

کۆستی ئاوی، هەتاکوو بێ

گەورە گەورەو گەورە ئەبێ!

ئەو ئاسمانەی کەتۆ دیبووت پڕ جریوە

ئیستە خەزانی ئەستێرەو گەلاڕێزانی تریفە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرانسەری داپۆشیوە.
"مانگ"ی شیعرت
وەك هەڵەبجە
بێوەژنێکی ڕەشپۆشی گۆنەو پەنجە هەڵوەریوە!
چیت پێ بڵێم!
دوای تۆ سەردەمی ژەهر بوو!
سەردەمی "با" ی کیمیایی‌و
شەهیدانی بێ زام‌و خوێن.
ـ بیستم گۆیژەی سلێمانی‌و ئاگری
بابە گوڕگوڕت بردبووە لای شیعری خانیی
بیستم شاخی هەورامانت
گەیاندبوو بە بادینان.
بیستم لەگەڵ "مەم"ی ئەوێ
دوو گەرووتان کردبووە یەك
دوو سەنگەرتان کردبووە یەك
دوو تفەنگتان کردبووە یەك
خەونی دێرینەی ـ لاوك‌و حەیران ـ ی ئەم
وڵاتەتان هێنابووە دی!
ـ تەنها زەردەخەنەی لێوی
ئەم ڕۆژەمان هەر ئەوەیە!
تەنها ترووسکەی چاوانی
ئەم شەوەمان هەر ئەوەیە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ ئەم تەمو مژە ئەستوورە

تاریکە، تاریکە، تاریکە!

ـ بەڵام خۆت سەرمان ئەناسی

ئاگردانی چ ئاگرێکە

هەتاکوو مۆمی پەنجەیەك لەم تەمەدا داگیرسابێ

هەتا کونی هەناسەیەك ئا لەم ئاسمانەدا مابێ

ئێمە لێرەین

خۆتۆ خۆت چاومان ئەناسی.

هەر ڕێگەکانی "قەندیل"ین

تا بن بەردێ

تا جێ گۆڕێ

لێرە هەبێ، ئێمە لێرەین!

* * *

ـ ڕۆژباش داروبەردی وڵات ڕۆژباش!

شەوباش ئەی "مانگ"ی شەهیدم شەوباش!

کڵاوکوڕەیەکم نامۆ! بۆ هەڵەبجە، بۆ بادینان،

بۆ ئەو، بۆ تۆ

لەم کۆتەڵو کۆستانەدا.. ئا لەم ژەهر بارانەدا،

من لێرەوە

لە باڵەفڕێی گریانێ بەوەلاتر چیم لەدەست دێ!

تەماشاکەن! قەڵەمم برژانگی تەڕو

گەرووی وشەکانم نووساو،

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من لێرەوە، لەهۆنینەوەی پرچی خەم بەولاوەتر،
لەلاواندنەوەی شەوانەی خەو زڕاوم بەولاوەتر
چیم لەدەست دێ.
ئەوە هەر دوو نیگاکانم
وەك دووكانیی بناری تۆن.
ئەوە سەرم هەر وەکوو پەڵە هەورێکی ئاسمانی تۆن.
من لێرەوە
لەخەو بینین، لە ئاوڕدانەوەی ئەسرین
لەپەنگ خواردنەوەی هەنسکم بەولاوەتر
چیم لەدەست دێ.
لەم بیابانی گیانەدا
لێرە کێ گوێ لەشیعر ئەگرێ!
نەك هەر نەهەنگە گەورەکان
لەناو دنیای ڕەوشت لەگرێ ژەنەچووی
شەرواڵ کەسیفی ئەمڕۆدا.. لێرەو لەوێ
لە جیهانی ئاڵو گۆڕی نەوتو خوێندا.. لەم لاو لەو لا
کێ گوێ لەقیژەو زریکەی مێژووم ئەگرێ.
ئەم دنیایە هەمووی قەپاتمەی زل هێزەو
کێ گوێ لە هەڵەبجە ئەگرێ!
نەك هەر نەهەنگە گەورەکان
لە جیهانی سوزەنکاویی ئەمڕۆدا
هەتا برینی ژێر چەقۆی وەك خۆم هەیە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێرەو لەوێ
شێوەی ئازارو فرمێسکمان لەیەك ئەچێ
پشتی ڕێ ڕێ بووی هەردووکمان لەیەك ئەچێ
ئەویش وەك من ئاوازێکی ئاوارەیەو
بۆ عەشقی خاك.. بۆ عەشقی ئاو
شیعری وەك قەقنەس ئەسووتێ.
کەچی.. کەچی.. کەچی
کە دێتە سەر سووتانی من
بۆ ناوهێنانێکی شاری شەهیدی من
وەك کیسەڵ ملی ئەباتە قاوغەوەو
ئەبێ بە کورسیەکەی ژێری‌و
بێ دەنگ.. بێ دەنگ.. بێ دەنگ ئەبێ!

* * *

ـ بەیانیت باش کاکە ئازاد بەیانیت باش!
ئەی ئیستاکە لەگەڵ پایزی عاشقی ئەم کوردەدا
دوا مەنزڵت بردۆتە کام تازە هەوار؟!
ئەی برینە ڕەوەندەکە!
بەم بارێزەو بەفرانبارە، لە کام هۆبەی ئەوینی تۆ؟
لە دەوری کام کڵپەی ئاگر
وەك هەڵۆی تەڕ ڕاوەستاوی‌و
هالاو لەبەژنت هەڵ ئەسێ؟!
لە "لێوژە"یت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یان لە دوندی "کونەکۆتر"؟
لەگەڵ کۆڵە پشتو تارو چەکەکەتا
شۆڕشت بردۆتە کام شاخ؟
ئیستە لەکویَ؟ لەپەنا کام گاشە بەردا
ڕواویتو بووی بە گێلاخ !
کام ڕەنگی پەڵکە ڕەنگینەی
سەروبەستی چیاکانی؟
سەوزی؟
زەردی؟
نارنجیت یان هەر سوورێکی ئاودامانی؟!
ئەبیَ ئیستە تۆ چنوری کام کاروانی هەورامان بی؟
بووبی بە کام کۆترە شینکەی سەر پلەی بەرز؟
ئەبیَ ئیستا لەبەر بەرۆچکەی هەتاوی
گویَ ئاواندا
لەگەڵ کام شەهیدا بدوێی؟
لەگەڵ کامیان دانیشتبی؟
لەم تەمو مژە چڕەدا
لەم شەوە تارومارەدا
من ئەزانم تۆ ئیستاکە
لایتی دەستی پێشمەرگەی گەرمیانی!
من ئەزانم تۆ بەیانیان زوو شەبەقی لە کەرکوکدا
کولێرەی گەرمی سەردەستی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دایکێکی تازە ڕەشپۆشی!
ئێوارانیش تۆ تیرێژی
لاکسی تیشکی مژدەیەکی
شاقوڵی بەرەو زیندانی!
من ئەزانم تۆ ئیستاکە نیگای قەڵەمی
سەر ڕێگەی گوڵ ئەستێرەی شیعری شاری!
وا گوێم لێیە
ئەی برینە ڕەوەندەکە
لەدەربەندا بووی بە قاسپە
لە ناو چەمدا بووی بە هاژە
لە زیندان‌دا بووی بە چرپە
لە بێشەدا بووی بە وژە!
بۆت ناگەڕێم,
ئەی درەختە ڕەوەندەکە، بۆت ناگەڕێم!
کە تۆ هاتی
تەم توومان بوو، دوای تۆفان بوو
کە تۆ هاتی، وەختێ گەیشتیتە قۆپی
وەختێ یەکەم داربەڕومان بەخێرهاتنی لێ کردی
تۆ ئەو دەمە
زۆر بچووك بووی
لە "دوانزە تیر" هەر تۆزێ هەڵکشاوتر بووی.
بەڵام وەختێ ئەی ئەوینە ڕەوەندەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بالّت گرتو" کونەکۆتر"ت بەجێ هێشت

قۆڵ لەقۆڵدا

بەجووت لەگەڵ پەری خانی مێژوماندا

تیژڕەو ڕۆشتی!

چاوم لێ بوو، کە ئەمجارە

بەبەرزایی

سنەوبەرێ دوو سنەوبەر

تۆ لە "قەندیل" بەرزتر بووی!.

بۆت ناگەڕێم، بۆ بگەڕێم؟! کەتۆ ئیستە

هەر ئەوەندەی:

دووریی نێوان فرمێسكو ژووری گلێنەم

دووریی نێوان قەڵەمو سەرلقی پەنجەم

دووریی نێوان سیەکانمو هەناسەم

لەمن دووربی!

بۆ بگەڕێم؟! بۆت ناگەڕێم!

ئەی عاشقە نەمرەکە!

ستۆکهۆڵم 1988/12/20

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژەهر

ـ 1ـ

بەرەو کوێ ڕەو ئەکاو؟ بەرەو کوێ مل ئەنێ

کاروانی ئەم گریەو کۆتەڵە؟!

ئەم کۆستە لە کوێدا تروشکە ئەکاتو؟

لە کوێدا سەر ئەنێ بە سەری وەرزێکی ترەوە

ئەم کڵپەو دووکەڵە؟!

مارت وایە! مانگێکە فەرهاد کوژ!.

مانگێکە لە چاڵی سەرڕێژی" سیو یەکەی"

ڕۆژگارو شەوگاری سینەیدا

زوخاوی هەر هەموو ساڵەکەی تێدایە!.

ـ دووچاوی بایەقوش

لەچاوی پەنجەرەی ئەم مانگە ناتروکێ!

ـ ئەی پەپووی هەڵنیشتووی

سەر بەختی کۆتەرەو سوتماکم هەڵفڕە

هەڵفڕەو هیچ نەبێ بۆ ساتێ کاولاشی

ئەم لەشە زوخاڵەم جێ بێڵە!

ـ مانگی شووم: هێلانەی داری زڕ ولاتیو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەوای کوێر هاودەمی‌و
خۆڵەمێش بەرووبووم.
مانگی شووم.
مانگی شووم.
مانگی شووم.

* * *

سەرەتای هەتاوبوو، سەرەتای پێکەنین
بەیانیی دەستی خۆی وەك دایکم
دایە دەست برینم!
سەرەتای گزنگ بوو، سەرەتای پشکوتن
کێوەکان لە قژو لە ڕیشی "مەولەوی"
تاجێکیان بۆ چنیم، کردمە سەر برینم.
بووکێنیی بەهاربوو
بووکێنیی گۆرانیی
بووکێنیی هەموو شت
ئەوەندەو لە پڕدا، گرمەیەك، دووکەڵێ.
ئەوەندەو بۆنێك‌و کپ بوونێ.
ئەوەندەو هەموو شت بوون بە بەرد.
ئەوەندەو خوا لاڵ بوو.
ئەوەندەو مێژوویەك لاربۆوەو لەسەردەم
کەوتە سەر زەمینی شەهیدم!.
ـ ئەوێریی؟ لەبەردەم ئەم تەرمی "خەزاڵ"ی خۆرەدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بوەستیو سەیری کەیت؟!

چاوی تۆیش وەك چاوی "کاکە لاس" نامەیێ؟

ئەوێریی لەبەردەم ئەم تەرمی شارەدا

بوەستیو سەیری کەیت؟!

وەکوو ئەو ڕەق نابێ باڵای تۆیش؟!

ئەوێریی تەماشای مێژووکەیت

کەوتبێو چاوی زەق؟ ئەوێریی؟

زات ئەکەیت بچیتە کیشوەری مەرگەوە؟

زات ئەکەیت باوەشی پێدا کەیت؟

ـ ئەلەرزم.. ئەلەرزم.. ئەلەرزم!

ناوێرم بڕوانمە ئەو نوورە شەهیدەی

کە لەسەر تەوێڵی "مەولەوی" کەوتووەو

دووچاوی کۆچێکی بێ وادەم تێ ئەبڕێ!

ئەلەرزم.. ئەلەرزم!

من بوومەلەرزەی خاك.. گرتوومیو

وەکوو حاڵ، عەشقی ئەو ئەمگرێ!

⋆ ⋆ ⋆

ئەم هەموو کۆستانە لە کوێدا دابنێم؟

گلۆڵەی ئەم هەموو ژانانە لە چیدا هەلگرم؟

ئەم زەنگی زریکەو قیژانە بەرمە کوێ؟

پلێڵەی ئەم هەموو فرمێسکە؟

گەردانەی ئەم هەموو هەنیسکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

به چیدا هەڵواسم؟
من بەچی بەستەکی ئەم هەموو ژانانە شەتەك دەم؟
جانتای شاخ سیخناخە!
بوخچەی هەرد نایگرێ!
پریاسکەی پێ دەشتیش شیتاڵە!
لەکوێدا دایان نێم؟ سەیرکە:
ئەم هەموو بارانە کوژراوە.
ئەم هەموو شەپۆلە خنکاوە.
ئەم هەموو ئەستێرە پژاوە.
لەکوێدا بنێژم؟
چ خوایەك دەست دێنێو ئەم سەرە بڕراوەم هەڵگرێو
بیخاتە کۆشیەوەو، ڕەگ بە ڕەگ،
خوێن بە خوێن , ژێ بە ژێ بیدوێنێ؟!
ـ دێوەکان ئەمجارەیش خۆرێکی دایکمیان لەبار برد!.
دێوەکان ئەمجارە لە فڕگەی هەر هەموو دنیاوە
لە فڕگەی نەوتەوە.. لە فڕگەی سنگمەوە
فڕینو هاتنو بارانی
دۆزەخیان بەسەردا بارانم.
هاتنو تاعوونی هەوایان بەردایە ئاسمانم.
هەناسەی سینەمیان کلیل دا
بە ژەهر سواغیان دا.
دێوەکان!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دێوەکان!

دێوەکان!

ـ تا هەوا نەبوو بوو بە کێڵگەی ژەهراویی ئاسمانم.

هەتا ئەو نەچووبووە هەناسەی پیَ دەشتو چیاوە.

هەتاکوو دێوەکان ئاسمانی کیمیای

خۆیانیان ڕانەگواست بۆ سەرمن،

هەناسەی خنکاومیان نەدابوو بە بەغدا

تا سەری خۆیانیان بۆ نەکرد بە کارگە.

تفەنگی تاکە باڵ، سەنگەری بە پێوە وەستاوم

ئازایی ئەم خوێنە بێکەسەم

هەموو ڕۆژ لەو چیاو دۆڵەدا

وەك چەقەڵ مردنیان ڕاوئەنا!

ـ کە زەمین ئەکوژریَ!

کە ئاسمان ئەکوژریَ!

ـ ئەڵێی چی؟ ئەی عەشقی سەرگەردان..

ئەڵێی چی؟! چۆن زەویی ئەکوژریَ؟

سكوزای ئاسمان چۆن لە بوونی پرشنگو

ئەستێرەی تازەتر ئەکەویَ؟

بایەقووش! مانگی شووم!.

ترسی تۆ

لە تەمە گومانی بەرچاوتا

لێڵو پێڵ، وێنەیان ئەکێشیَ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاوڕێ بەرەوە:
ئەوەتا دوای ژەهریش تاك.. تاكە
سمۆرەی سەرداران دێنەوەو
لەبەردا، خەمیتر ئەپشکوێ!.

ـ 2 ـ

گۆڕستانی ئەم مێژووە
دارستانی بەردەکێلی، بێشەی فرمێسكو هەناسەی
قەت ئەمەندە چڕ نەبووە.
بە درێژایی ئازارو بە پانایی دەربەدەریو
بە ئەستووری چەوسانەوەو بە قوڵایی نائومێدیی
قەت ئەوەندە ئەم نەخشەیە
ئەم سیما پەراگەندەیە
چاوی کزو جەستەی ئاوا سڕ نەبووە.
ئەم مەلانە
قەت ئەوەندە
باڵی ئاسمانیان نەکراوە.
ئەم ئەسپانە
قەت ئەوەندە کوڕژنیان زیندان نەکراوە.
ئەم بەردانە
قەت ئەوەندە
پێی نەیاریان پیا نەنراوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕێ نەبوو. پرد نەبوو. دەس نەبوو. کون نەبوو.
نەفریشتەو نەپەریو نە ئاهورامزداو
نەخواکانیی کۆنو تازە.. هیچیان نەبوون
هەرخۆمو خۆم
خۆمو دارو خۆم بەردو
خۆمو ژانو خۆشەویستیم.
ـ ئەبوایە هەر شیری لوتکەم
لە کێلانی ئەم زامانە هەڵکێشایە.
بەردم وتی:
من نامەوێ بە چیچکانەوە وردم کەن.
ئاوم ئەی وت:
من نامەوێ بە نوستوویی سەرم ببڕن.
باڵدارەکانم ئەیان وت:
نامانەوێ بە هەڵکوڕماویی ڕاومان کەن.
چەکەکانیشم ئەیان وت:
ئێمەیش نامانەوێ سەربەرەوخوار بژین.
ـ ئەم چیرۆکە:
بەر لە زاووزێ کردنی ژەهر
بەر لەدڵ تێکەڵهاتنی هەورو ئاسمان
بەر لە بۆنکردنی چیا.
بەر لەوەی کە:
کفن دزانی "مەولەوی"

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مناره کورته باڵاکان

زۆڵه گولله..

به مردوویی بازنی دەستو موستیلەی

"عەنبەر خاتوون" دابکەنن.

به مردوویی نقێمی چاوی هەڵەبجه دەربهێنن.

به مردوویی لاقەی مانگی کوژراو بکەن!.

ئەو چیرۆکه خوێناو خوێن ئەگێڕرایەوه

ئەو داستانه ژان بەژان ئەنوسرایەوه.

* * *

خوێن شایەتمه: ئاو شایەتمه، نان شایەتمه:

سەنگەرەکەم له پێش خۆمدا شەهید ئەبوو

ڕام نەئەکرد.

تفەنگەکەم، مەتارەکەم له پێش خۆمدا

له تینۆتیدا ئەخنکان.

ڕام نەئەکرد.

نانەوردەی بن گیرفانم له پێش خۆمدا

له برسانا ئەمردنو ڕام نەئەکرد.

* * *

قیمەکێشی سەر ئەم لەشه هەر که زانیی

من خەریکم ئەو کول ئەکەم!.

سێدارەکەم، کاتێ زانیی

من خەریکم ئەیخنکێنم!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێوەندەکەم کاتێ زانیی من خەریکم
پێوەندی کەم!.
زیندانەکەم، وەختێ زانی، من خەریکم
ئەو حەپس کەم!.
جەللادەکەم وەختێ زانیی:
زام لە دوای زام
سەنگەر لەدوای سەنگەر وەکوو:
لاسکی لاولاو خێرا خێرا باڵا ئەکەم.
دڵۆپ دڵۆپ وەکوو تێزاب دائەدەمو کونی ئەکەم.
بووم بە گڕو بست لە دوای بست
بەناو لەشیا ئەتەنمەوە.
وەختێ زانیی:
شەقام شەقام، کۆڵان کۆڵانو ماڵ بەماڵ
بووم بە گڵۆپ
بووم بە چەترو، بووم بە گەنمو
بووم بە بێشکەو
شیری منداڵ.
ئەوسا ئیتر هەوای ژەهراوی قەرز کرد.
لە عەمباری دێوەکاندا
ئاسمانی پێش چل ساڵێکی
"هێرۆشیما"ی کڕیو.. بار کرد
نەفەس.. نەفەس

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەسەر سەرم

بەرەڵلای کرد.

خەزانی بەرد

خەزانی ئاو

خەزانی گیان.. دەستیان پێکرد!

* * *

ئەمە سەرەتاو کۆتایی مێژوویەکیتری شاخ بوو

ئەمە دۆزەخێکی دیکەی

عەشقی شیرینو فەرهاد بوو.

ئەمە پەندی وەرچەرخانەوەی ڕووبار بوو

جارێکی تر بۆ سەرچاوە

ئەمە پەندی گەڕانەوەی هەزاران هەنگاوی دوێ بوو

بۆ سەرەتای ڕێیەکی تر

ئەمە پەندی کوژانەوەی ئاگرێ بوو

بۆ دیسان هەڵگیرسانەوەی

زۆر ئاگرو مەشخەڵی تر.

ـ ئەی تۆ چیت کرد؟!

ـ ئەگەر هەموو خواوەندەکان

بەخۆیانو باوبۆرانو خۆریانەوە

بە ئەسپی باڵداریانەوە

لە بەیانیی ئەو ڕۆژەدا

لە "شێخ وەسانان" بوونایە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چۆن زۆرانیان لەگەڵ هەوای زەردا ئەگرت؟
چۆن باوەشیان بەناوقەدی ژەهرا ئەکرد؟!
ـ ئەگەر هەموو پێغەمبەران
پێشمەرگەی ئێمە بوونایە
لەبەیانیی ئەو ڕۆژەدا
لە "هەڵەبجە"و "گەلی بازێ"دا بوونایە
چییان ئەکرد؟
ـ وتمان: کرم. وتمان: کوللە. وتمان: چەقەڵ!.
ـ قەدی ئەم دار گوێزە پیرەی خاکم
لق و پەلی، گەڵای چڕی
بەبێ کرم و پواز ئەبن؟!
ئەم دەغڵ و دانی مێژووە
دەشتی ئەم لەشە تینووە
بەرگی بەری ئەم شاخانە
چۆن بێ کوللەو بێ مۆرانەو خۆرە ئەبن!
گوێ چەمی ئەم شۆڕشە دووروودرێژە
کەلاوەی ئەم ئازارە داڕوخاوانە
قامیشەڵانی ئەم هەموو کارەساتە
چۆن بێ چەقەڵ، چۆن بێ پەپوو
چۆن بێ مارومێرو ئەبن!
ئەو کرمە هاووڵاتیانە
ئەو کوللە هاوزمانانە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو چەقەڵە هاوڕەگەزو هاوخوێنانە!

لە داری تری دنیادا

لە دەغڵی مێژووی دنیادا

لە چەمی خوێنی دنیادا

بە ژمارە

لە کرمی دارگوێزەکەی من

لە کوللەی دەغڵی مێژووی من

لە چەقەڵێ ناوچەمی من

زیاتر بووبن، کەمتر نەبوون.

* * *

گەر گیرفانی نەوتت هەیە.

گەر گیرفانی گازت هەیە.

با جرج بی

با مشك بی

با کرم بی

وەك سابرێنە شێخەکانی دوورگەی عەرەب

ئەتوانی سمێڵیشێری هەموو دنیا بۆخۆت بکڕی

گەر گیرفانی نەوتت هەیە

گەر گیرفانی گازت هەیە

لەجێی خۆتەوە ئەتوانی دەست بەریتو

لەسەر ئالای ڕۆژئاواوە

ئەستێرە داگریو بیکڕی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆت نەچیتو بە تەلەفۆن
لەناو سەری ڕۆژهەڵاتدا
چەند ژوورت ویست، بەکرێی بگری.
گەر گیرفانی نەوتت هەیە
گەر گیرفانی گازت هەیە
ئەتوانی قوڕگی "ماو" بکڕی
پێکەنینی "کاسترۆ" بکڕی
دەستو پەنجەی "میتران" بکڕی
هەر دوو مەمکی "تاتشەر" بکڕی!

* * *

ئەوینی ئێمەو سەربەستی.
سەری ئێمەو ئەم بەردانە.
نێوان ئێمەو ئەم ژانانە.
پەیوەندیمان لەگەڵ هەورا
خۆزگەمان لەگەڵ بارانا.
هاتوچۆمان لەگەڵ هەموو ئازارێکی نێو جیهانا
لە زووەوە کەوتوونە ڕێ
لە زووەوە ئەم مێژووە ڕائەهێنین.
لە زووەوە سنگی ئێمەو سەری سونگی یەك ئەناسین.
گوللەتۆپو کاسەی سەرمان
پەتی سێدارەو گەردنمان یەك ئەناسن.
لە (میك)ی بیستویەکەوە، زۆر بەرزتر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەهیدانمان، حەزیان بە فڕینی گیانی
بەرەو ئازادیی کردووە،.
لە بۆمبای فسفۆڕیەوە
ئەم ئەستێرەی برینانە
بەردەوام ئەدرەوشێنەوە.
لە بۆمبای "عنقودی" یەوە
ئەم خاکە هەر هێشوو، هێشوو شەهید ئەگرێ.
لە بۆمبای" ناپاڵم"ەوە، ئەم عەشقە
هەر قووڵم ئەکاو ئاوی تازەم لێدەردێنێ.

* * *

ئەم زەمینە باڵۆنێکە لای دێوە سیحربازەکان.
بیانەوێ فوو ئەکەنە دەشتەکانی‌و ئەیئاوسێنن.
نەیانەوێ کێوانی فش ئەکەنەوە!.
بیانەوێ دەمامکێ ئەکەنە سەر گوێدرێژێ‌و
ئەیکەن بە ئەسپ
نەیانەوێ ئەسپێ ئەکەن بە گوێ درێژ.
بیانەوێ تف ئەکەنە جۆگەی وشك‌و
ئەیکەن بە زێ.
نەیانەوێ ڕوباریش وشك ئەکەنەوە
هتدد.. هتدد.. هتدد.
ئەم زەمینە باڵۆنێکە لای دێوە سیحربازەکان
ئەم دێوانە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گیرفانیان قیبلەنمایە

قیبلەنما ئەگەڕێن‌و وەرئەچەرخێن

لەهەرکوێ بن ڕوو ئەکەنە قیبلەی خۆیان

ڕوو ئەکەنە بانق‌و بازاڕ

چاو ئەبڕنە چاوی زێڕو

دەس ئەکەنە ملی دینار

قیبلەنما ڕووی لە کوێ بێ، داد لەوێیە

ماف لەوێیە، چارەنووسی عەردوو ئاسمان

هەر لەوێیە!

با ئەو دادە لەسەر کورسی ئێسکی مێژووم دانیشتبێ.

با ئەو مافە بە ڕمی خۆی کەللەسەرمی هەڵگرتبێ.

با ئەوبانقە سەرچاوەکەی خوێنی من بێ.

ئەو بازاڕە چاوی من‌و پەنجەی من‌و

هەناسەمی تیا بفرۆشرێ.

ئەو مەزاتەیش شاخ‌و بەهارو باران‌و

هەتاومی تیا مەزات کرێ!.

- چاوەڕوانی دابەزینی کام خواوەندو

هەڵکردنی کام زریانی ژەهر کوژی

ئەفسانە بین؟!

چاوەڕوانی موجیزەی کام فریشتە بین؟!

پاڵکەوین‌و چاوەڕوانی

کفن‌و گۆڕو دارەمەیتی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاینده کەین؟
لەناو ئەشکەوتی گریاندا بە دیار تەرمی
خۆمانەوە هەڵتروشکێین؟!
بۆ کوێ بڕۆین؟!
ـ سەرمان ، سەرمان، سەرمان، سەرمان!
ئەبێ ئەم سەرە گەنیوە، لەخۆمان دووربخەینەوە
بیگۆڕینو سەرێکی نوێی لەجێ دانێین.
ئەبێ خێرا
ئەم قۆریە ڕزیوەی سەرمان فڕێ بدەین
چیتر کەڵکی بەکارهێنانی نەماوە.
ئائەم کاڵەکە تەپیوە
ئەبێ هەتا دەستمان ئەگات تووڕی هەڵدەین
چیتر سوودی تیا نەماوە.
ئەبێ ئەم سەرە، ئەم گڵۆپە سوتاوە داگرینو
وای فڕێ دەین، لە دوایدا
وردە شووشەکانی. نەچن بەپێی منداڵەکانماندا!.
ئەبێ ئەم سەرە بگۆڕین
ئەبێ هەر خۆیشمان بیگۆڕین.
سەرێکی نوێی لەجێ دانێین.
سەرێکی پاك، ڕوو لەهەتاو،
هەزار پەنجەرەی تێدابێ.
سەرێ هەموو کانیو زەریاو درەختێکی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوردستان‌و ئەم جیهانەی لەناودابێ.

سەرێ وەکوو حەوزێکی ڕوون

با هەزاران جۆرە ماسیی

ڕەنگاوڕەنگی لەناودابێ.

سەرێ هەموو مۆمێکی تیا داگیرسێنین.

سەرێ هەموو گوڵێکی تێدا بڕوێنین.

سەرێ تەنها نەیکەین بە مەشجەبی تفەنگ

بەتاوسی لەخۆبایی.

سەرمان، سەرمان، سەرمان، سەرمان

ئەبێ ئەم سەرە بگۆڕین، سەرێکی نوێی لەجێ‌دانێین.

بەهاری/1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاوێنە بچکۆلەکان

1986

گیانی من بۆ تەڵێ وەنەوشە پەرۆشە

که له ژێر سێبەری توتڕکا خامۆش

گۆران

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆرنشین

ئێوارەو
دڵۆپ
دڵۆپ
ئەتکێمە سەر خۆرنشینی
غەریبیی خۆم..
ئەی خۆرنشین!
مەڕۆ! چونکە
تا سبەینێ
هەتا ئێوارە.. دێیتەوە
بەشوێن تۆدا وشەکانم
یەك
یەك
ئەگرین
ئەی خۆرنشین!.

1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پاش وەخت

درەنگ.. درەنگ.. تێگەیشتم
من دەمێك بوو وەك "كاربۆن"ی
ژێر قسەكانی تۆ وابووم
هەرـ دەركردنەوەـ م لەسەربوو!
درەنگ.. درەنگ ئەوەم زانی
ئەو ڕووەی تۆ ئەتدا بەمن
وەك پولی پۆستەیەك وابوو
لەخەڵكی كەت ئەكردەوەو
ئەدنا لەمن
درەنگ.. درەنگ.. تێگەیشتم!

1975

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناسین

وەك كتێبێ تۆم هەڵبژارد

كە گرتمی بە دەستمەوەو

كەوتمە هەڵدانەوەی ناخت

یەك.. یەك

پەڕەی دڵتم ژمارد

ئەوسا زانیم كتێبێ بووی

نەك لەشوێنێكو دوو شوێندا

لە دەیان شوێندا پەڕیبووی!

1975

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خەنجەر

ئەزانم بەفر کوژەکان!
خۆشەویستیی ئێوەم بۆ ئەکەن بە خەنجەر
تا لە کێلانی گەروومی هەڵچەقێنن
بەڵام ئەوسایش
من مشتووی ئەو
خەنجەرەتان ماچ ئەکەمو
ئینجا چاوم لەناو بەفری
ئەوینتانا ئەچێتە خەو!

1975

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مقەست

لەناو شارەکەی "مەم"ی بۆتاندا
لەچەقی ڕێگەی دێرپێکدا.. ڕۆژێ
وشەیەك کەوتو
نەیتوانی بفڕێ!
وەختێ مقەستێ هاتو دەنووکی
مەلی حەرفێکی دەنگخۆشی ئەوی
لەبندا قرتان!
ڕۆژهاتو ڕۆیی‌و هەر هەمان مقەست
لەژێر هەرەسی کتێبدا تاسا
چونکە دەمێ بوو
لافاوی ڕقی
هەزاران ووشەی
لەخۆی هەڵئەستان!

1976

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوا ووشه

ئەگەر "با" شنەی هەناسەکانی
لەسنگی بڕیو
دەمو چاوی خۆی
له ڕێبوارانی دنیا شاردەوە!
ئەگەر "ئاو" چاوی شەپۆلی لێکناو
له نیوەی ڕێدا
ماندوو بوو وەستاو
بەرەو سەرچاوەی دیسان هاتەوە.
ئەگەر "باڵندە"
باڵی کلیل کرد
ویستی فڕینی وەك دەزوو لەسەر
دەنووكو ملی هەڵبکاتەوە
ئەگەر درەختێ
زەمینی جێ هێشت.
ئەگەر بارانیش
ئەو بڕیارەی دا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە وەرزی خۆیدا دانەکاتەوە..

بڕیار بێ منیش

سەری وشەی خۆم هەڵبکەنم و

نەهێڵم شیعرم دەم بکاتەوە!

1977

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەند

زۆر شت هەن، ژەنگ هەڵدێننو
بیر ئەچنەوەو
دواییش ئەمرن
وەکوو تاجو
سەوڵەجانو
تەختی ژێر پێی پادشاکان!
زۆر شتی تری دنیاش هەن
نارزێنو
بیر ناچنەوەو
هەرگیز نامرن
وەکوو شەپقەو
گۆچانەکەو
پێڵاوەکەی
"شارلی شاپلن"

1978

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

27 جار

بۆ "بێکەس"ی باوکو نیشتمان پەروەر

ئەگێڕنەوە..
ئەڵێن هەموو ساڵێ جارێك
بە ئاسمانی گردەکەی "مامەیارە"وە
خەڵکی هەڵۆیەك ئەبینن
بەرز.. بەرز ئەفڕێ
بیستو حەوت جار خول ئەخواتو
ئەوسا لەسەر
کارێزەکەی "وەستا شەریف"
لەنگەر ئەگرێ
دیسانەوە بیستو حەوت جار
باڵەکانی لەیەك ئەداو
گوێیان لێیە شتێك ئەڵێ..
ئەگێڕنەوە..
ئەڵێن هەموو ساڵێ جارێك
بەدامێنی گردەکەی مامەیارەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاویان لێیە: جرجێکی ڕەش
لە کونێکی تاریکەوە
بیستو حەوت جار سەر دەردێنێو
چاوی هەڵۆ ئەیکاتەوە
بەناو کونداو
ئەیتۆقێنێ
خەڵکی ئەڵێن: هەڵۆی پیرۆز
ڕۆحی بەفرینی "بێکەس"ەو
جرجیش "ئەدمۆنز"

1978

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مشار

مشارێك.. دوو
دەسكی هەبوو
دوو داركەنی ماڵی ئیمام
دەستیان دایەو
كەوتنە وێزەی پیرە داریَ
وەختیَ درەخت
بەلادا هات
بەدەم ڕێوە
لەسەر مشار كردیانە شەڕ!
هەر بەپێوە
ئەم دەسكێكی و ئەو دەسكێكی
ڕائەكێشا
هەتا ناوقەدی یەكتریان
پیَ بڕێوە.

ئەیلولی/ 1979

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ســــەر

لەپەنجەرەی ژوورێکەوە
کچێکی جوان..
لە پەرژینی باخێکەوە
باوەشێ گوڵ..
لە گیرفانی
کراسەکەی منیشەوە
قەڵەمەکەم
سەریان هێنایە دەرەوە
کچەکە بۆ
دڵخوازەکەی
گوڵەکان بۆ
منداڵەکان
قەڵەمەکەیشم بۆ شیعرێ
تا پێکەوە
وێنەی هەر هەموویان بگرێ!

1979

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تاریکی

لەئێراندا
"مۆنالیزا"ی
تابلۆی هونەرمەندێ گریا
وەختێ ئیمام
بەزۆر پەچەی پێگرتەوەو
جبەکەی خۆی
دا بە سەریا!

تشرینی یەکەمی/ 1979

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وێنەیەك

چوار منداڵی..

تورك‌و فارس‌و

عەرەب‌و كورد

بەهەر چواریان

وێنەی پیاوێكیان دروست كرد

یەكەم: سەری

دووەم: دەستی

سێیەم: لەشی‌و قاچەكانی

چوارەم: چەكی

كردە شانی!

تشرینی دووەمی 1979

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاوڕێ

سەرەتای هەموو پایزێ
وەختێ پۆل پۆل ئەو مەلانەی
بەدوای عەشقی گەرمەسێردا
ڕووەو باشوور کۆچ ئەکەن‌و
جێمان دێلن.
ئەو.. رۆژانە
لەناو باخچەی ئاژەڵەکانی باکوردا
سەرنج بدەن.
ئەبینن وا ئاوەڵی ئەو باڵندانە
زیندانیەکان
زیزو ماتن
چاوی بەفرمێسک هەڵئەبڕن
لە عەزرەتا سنگی خۆیان
بە باشووری
هێلانەو شیشی قەفەزی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باخچەکەوە ئەنووسێنن.

ئەو.. ڕۆژانە

گوێ ڕابگرن گوێتان لێیە

ئەو ئاوەڵە زیندانیانە

بەبێ وچان بۆ درەختی

گەرمە سێری دوور ئەخوێنن!

1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەڵوێست

سێبەری گەڵای دارتوویەك.. كشایەوە
وەختێ زانی ئەو ڕێبوارەی
وا بە پەلە خۆی ئەكوتێ
بۆ پشوودان لە سایەی دا
لە هەڵدێرەكەی ئەو دیودا
دوو سێ نەمامی سەربڕی!
مانگ تریفەی كوژانەوە
وەختێ زانی لەبەر ئەودا
تۆڕ بۆ گرتنی گزنگی
سبەی بەیانیی ئەچنرێ!
كلیلێ خۆی
لەكونی قفلا عاسی كرد
كە هەستی كرد ئەیانەوێ
چرایەك بێننە دەرەوە..
بیخنكێنن!

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕێگایەك پاسدارەكانی
یەك.. یەك، وێڵ كرد
وەختێ زانی ئەچن بۆ ئەوێ
باخچەیەك، بە دیل بگرن
نامەیەكیش خۆی لەزەرفەكەیدا
دڕان
وەختێ زانی
هەواڵی ـ ئیعدام كردنی ـ
هەڵبەستێكی لەناودایە
بۆ مەهابادی لەیلایە!

1980/5/30

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شایەت

کوشتیان..
"با" هاتو "بەدلە"کەی
لەبەر داکەند.
باران: شتی.
ڕووبار: بردی.
باخچە: ناشتی.
لەماڵەوە کە بەدلەکەیان هەڵواسی
"خەم"ە وردیلەکان دەستیان
بەگیرفانەکاندا گێڕا
گیرفانی یەکەم.. پێی وتن:
ئەوە پێنج شەش
"تمەن"ی ئەمڕۆی خوێن مژراو
گیرفانی دووەم پێی وتن:
ئەوە قوڵێ
جگەرەی قامیشی کوردیی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گیرفانی سێیەم ڤیژاندیو
وتی: ئەوەیش
دوا وێنەی پەتی سێدارەو
ملی "قازی"!

حوزەیرانی/ 1980

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مانگو زەریا

زووتر.. زووتر
ئەم "مانگ"ە نا
مانگێکی تر هەبوو جوانتر
دەمو چاوی ئێجگار گەشتر
ئاو شێتی بوو، ئاو شەیدای بوو
هەموو شەوێ لە کەناردا
ئەهات ئەچوو بەتەمای بوو!
بەڵام مانگ لەو لووتەلابوو
زەریا ویستی بەفێڵ بیگرێ.
شەپۆل هەرچەند خۆی هەڵبڕی
دەمی نەگەیشتە ڕوومەتی.
مانگ بە ئەنقەست نازی ئەکرد
بۆ چاوشارکێ لەژێر چوخمەکانی هەورا
خۆی ون ئەکرد!
هەتا جارێ بەسەفەرێ
مانگ کۆچی کرد بۆ بیابان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تا چەند شەوێ نەهاتەوە
کە هاتەوە، تەپو تۆزو خۆڵی قاقر
لە دەمو چاوی نیشتبوو
تریفەی قژی خۆڵاویی
پۆشاکی زیوینی بەری
گەرد لێ نیشتوو.
ئەو کاتەی مانگ گەڕایەوە
ئاو نوستبوو.
مانگ بڕیاریدا خۆی بشوا
بە پەلە پەل
جلەکانی بەری داکەند
ڕووەو زەریا هەنگاوی نا
شڵەژا بوو
مانگ پێی لەسەر بەردێ دانا
بەرد زۆر لووس بوو
شڵپەیەك هات
مانگ خلیسکا
مانگ نوقم بوو.
زەریا وەك شێتو هار هەستا
بۆ مانگ گەڕا
سەری کردوو خواری کردوو
دەستی بەناو بنیا گێڕا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر چووە سەر

هەر هاتە خوار

مانگ هەر نەبوو

لەو شەوەوە هەڵچوون‌و داچوونی زەریا

لەدایك بوو!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەشکردن

ئێمە برسێتیمان بەشکرد
بۆ ئەوەی وەکوو یەك بخۆین.
ڕووتو قووتیمان دابەشکرد
بۆ ئەوەی وەك یەك بپۆشین.
ئێمە خوێنیشمان دابەشکرد
بۆ ئەوەی وەکوو یەك بمرین.
بەڵام ئەو وەختەی کە ترس
ئابڵووقەی داین
هاتە سەر ئەوەی برسێتیی بەین بە تێری
لای گەنم کوژ
ڕووتو قووتی بە پۆشتەیی لای کفن دز
خوێنمان بە بانقی مەرکەزیی.
هەر هەندێکمان بڕیان پیاکرد.
بۆ یەکەم جار یەکسانیمان بۆ یەك نەویست
بۆ یەکەم جار وەك یەك نەبووین
لە مەیاندا، وەك یەك نەژیاین!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئازادی

لەناو هەناوی هەورەوە
مژدەی سەوز دائەباری
لەناو چاوی کانییەوە
ئاوی ژیان هەڵئەقوڵی
لەناو دەروونی شاخەوە
مەلی بەربەیان هەڵئەفڕی
لەناو برینی کێڵگەوە
گوڵەگەنم ئەهاتەدەر.
لەناو لوولەی چەکیشەوە
ڕێی ئازادیی!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خـــاك

دەستم برد بۆ چڵی دارێ
لەتاو ئازار لق داچڵەکی
کە دەستم برد بۆ لقەکە
ناوقەدی دار
کەوتە هاوار
کە باوەشم کرد بە قەد دا
خاك لەریەوە لەژێر پێم دا
بەرد ناڵاندی.
ئەمجارەیان کە دانەوییم
خۆڵم هەڵگرت
گشت کوردستان زریکانی.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چریکە

بەیانی زوو کە هەتاو هات
لووتکەکانی لەخەوهەستان،
لەو کاتەدا من دەمێك بوو
مەلی شیعرێکی نەنووستووم
لە لووتکەوە هاتبۆوەو
بەبێ وچان
لەسەر بەفری
پەڕە کاغەزی بەردەمم
ئەیچریکان!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئـــازار

ئەی ژنی تەنیاو غەمگینم
ئارامییشت وەکوو قژە خورماییەکەت
درێژ درێژ بکەرەوە
وەك هەر چواریان دڵو باوەش
بۆ هەژارییش بگرەرەوە
من ئەزانم چ شەوێکەو
دەرگا لەسەر نائومێدیی مەکەرەوە
لەگەڵ فرمێسك هەرگیز نەدوێن
دەبا ئازار بەردی ڕق بێ و
ئێوەش , ئەو پێنج گوڵە جوانەی
لەسەر تەوقەسەری ئەڕوێن!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نـــاپـــاك

هاوینێ بو، نیوه شەوێ
لەکەژێکدا داره بەنێ
که مانگ لەودیو کەل ئاوابوو
بەپێ دزکێ
خۆی دزیەوه
خۆی تەنیا بوو
نەیهێشت لقێ
یان ڕێبوارێ
کەس بیبینێ
دارەبەنی چاوبەرەوژێر
پەنای بردە ماڵە تەورێ
تەور کردی بەپاسەوان
هەتا ئێشکی کۆشکی بگرێ
ڕۆژێ زستان
پیره تەور زۆر سەرمای بوو
دارەبەنی لەت لەت کردوو
فڕێی دایه ناو ئاگردان.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قوربانیی

سێڵاوێ هات

تا گەیشتە پۆپەی دارێ

بە پۆپەوە هێلانەیەك بەجێ مابوو

دووسێ زەرنەقووتەی تیا بوو

درەخت بەسنگ

شەڕی لەگەڵ ئاودا ئەکرد

هەرخۆی ڕاگرت

هەتا ئێوارە داهاتو

دایکی بێچووەکان هاتەوە

وەختێ خنکا

ئەو دوا بێچوی ئەگواستەوە!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاوێنە

ئەو ئاوێنەیە کە شەهید
قژی لەبەر دائەهێنا
ئەویش گیرا
ئاوێنەی دیل
نەیزانی چۆن خۆی دەربازکا
ڕۆژێ تاوان لەگوێ چەمێ
ڕیشی تاشی
ئاوێنە سەری هەڵبڕی
"با" یەك ئەهات
یەکدوو چرپەی لەگەڵدا کرد
با خێراتر هەنگاوی نا
تا پاڵێکی بەمەوە نا
ئاوێنە خل بۆوە بۆ چەم
ئاو نەوەستا شەپۆل بردی
بۆ ئەو شوێنەی
چلەی شەهیدیان ئەگێڕا!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بڕیار

یەکەم دەرس
چوار ئەفەندی ڕەشتاڵەو دێز
هاتن "سیروان"یان دایە پێش
سیروان بوو بە بەردی بن گۆم
نەهاتەوە
جێگەکەی چۆڵ..
وەرزێکی تر یەکەم دەرس
کە مامۆستا هاتە ژووری
تەماشای کرد
پۆل کش‌ومات
کە ئاوڕێکی دایەوە
لەسەر تەختەی ڕەش نوسرابوو:
ئەی مامۆستا
ئێمە ئیتر هەر هەمووومان
لە ئیستەوە بووین بە "سیروان".

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەنجام

ئەو زیندانەی
"مانگ" یان تیا کوشت
خۆر هات گرتی!
ئەو ڕووبارەی جۆگەی قووتدا
ئەویش زەریا
هەڵیلووشی!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژیانم

دوو شت کەم خایەنە بزەی
دەمو لێویان
وان لەپێش چاو
خۆشیی من
خۆشیی پەپوولە
دوو شت خێرایە هەڵچوونیان
بە بڕشتە گەورە بوونیان
وان لە پێش چاو
باڵای خەمم
باڵای لاولاو.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

عاشق

یەکەم جار بوو قامیشەڵان
قامیشێکی عاشقی خۆی لێ یاخی بێ
ئەم عاشقە باریکەلە ڕەنگ زەردەمان
دڵی بە "با"ی وەشتا چووبوو
قامیشەڵان وتیان نابێ و نەیاندایە
عاشقی شێتی بێ هەناو
وتی: ئەو تەنها لە لایە
ئێوەش هەمووتان لە لایە
ئەوەش دڵم!
قامیشەڵانی ڕق هەڵساو
بۆ سزادانی دڵداری چاو بە شەونم!
دار کونکەرەیان بۆ بانگ کرد
دارکونکەرەی دەنووك زۆر تیژ
پێنج شەش کونی کردە دڵو
لەشی قامیش

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەو ڕۆژەوە ئەو عاشقە
بوو بە شمشاڵ
لەو ڕۆژەوە زامی دڵدار
بە پەنجەی با
دێتە قسەو
گۆرانی بۆ دنیا ئەڵێ
هەتا ئیستا.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چەك

بۆ ئەوەی شاخ دڵی خۆش بێ.
درەختەکان بە "با" یان وت:
وەکوو شمشاڵ بیانژەنێ.
بۆ ئەوەی باخ وەڕس نەبێ
مەل بە چەم و ڕووباری وت
شەپۆل دەس گرێو پێ کەنێ.
هەتا شیعریش ئازاد بفڕێ
خاك بە چەکی پێشمەرگەی وت
گڕ لەم شەوگارە بەربداو
لە باوەشی خۆردا بمرێ!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەستیی

وەکوو کەشتیی بن کون تێبوو
تەماشای ئەم
دڵەم ئەکەم
هەر ئاو ئەچێتە ناوێوەو
ئاو دەر ئەدەم
هەتا جامێ لە خەمی کۆن هەڵئەهێنجم
جامێکیتر، خەمی تازە لەجێیەتی
ئا ئەم کەشتیە شپرزەیە
نە ئەوەتا نوقم ببێ
نە ئەوەتایش لەم گەرداوی شەوگارەدا
لە ڕۆخێکدا لەنگەر بگرێ!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆشەویستیی

ولآت زۆرە لە كوردستان
شۆخ‌و شەنگ تر
خوێن گەرمتر
ولآت زۆرە لە كوردستان
چاوی گەشتر
ئێسك سوكتر
ولآت زۆرە لە كوردستان
قسە خۆشتر
دەس ڕەنگینتر
بەلآم ئەی كوردستانەكەم!
ولآت نییە هەرگیز لە تۆ
خۆشەویستر!

1985

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەنگەر

هاوڕێکەم!
"تۆو"ێ گوێ ناگرێ لە کێڵگە
ئەگەر سینەی خۆی نەداتێ
کێڵگەش گوێ ناگرێ لە هەورێ
بۆی نەبارێ.
هەوریش گوێ ناگرێ لە "با"یەك
نەیگێڕێتو ڕای نەژەنێ
"با"یش گوێ ناگرێ لە دەربەندێ
گڤەگڤی نەوروژێنێ..
دەربەندیش گوێ لە شاخ ناگرێ
ئەم لاو ئەولای قایم نەگرێ!
هاوڕێکەم!
شاخیش بۆ گوێ لەتۆ بگرێ
گەر سەنگەری شەهیدێکیت پێ لێ نەدرێ!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گفتوگۆ

سلەیمانی وتی ئەگەر
ئیستە"شەهاب"م بژیایە
ڕەنگی گۆیژەم ئاڵتر ئەبوو.
کەرکوك وتی ئەگەر ئیستە
منیش"ئەنوەر"م بمایە
چاوی "بابە"م تیژتر ئەبوو.
هەولێر وتی ئەگەر ئیستە
منیش"ڕەنجبەر"م بژیایە
گوێچکەی قەڵام سوکتر ئەبوو.
کۆیە وتی ئەگەر ئیستە
منیش"جەعفەر"م بژیایە
چنارۆکم شەنگتر ئەبوو.
بادینانیش وتی ئەگەر
منیش"عەزۆ"کەم بمایە
ئیستە بێشەم چڕتر ئەبوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە دواییدا کوردستانم هەڵیدایە

وتی ئەگەر ئەوان هەموو بمانایە

من باڵام چۆن بکردایە؟!

ئەم ئاگرە چۆن لە گیانما

هەلگیرسایە؟!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هێلانە

کۆمۆنیست نیم
بەڵام زۆر جار چاوم لێ یە
یەکە یەکە
هەندێ وشەی دایکەو باوکەم
وەك چۆلەکە
کە هێلانەی شەوگارێکیان لێ ئەشێوێ
هەڵئەفڕنو ئەیانەوێ
ئەو شەوانە
کاسکێتەکەی لینین بکەن
بە هێلانە!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕێگا

ڕۆژێ زەمین بورکانی بوو
بورکانیش کوردستانی بوو
کوردستانیش کوڕی وەکوو
ئاراراتی لێ کەوتەوە..
ئاراراتیش کوردی لێ بوو
کوردیش دووانەی چەوسانەوەو تێکۆشانی
بەیەك سك بوو
لەو دووانەیەش
ڕێگای وەکوو"یلْماز گۆنای"لەدایك بوو.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شۆڕش

شاخ وتی شۆڕش ڕووباره
جارێ تیژو جارێ خاوو
هەندێ جاریش بێ بواره.
ڕوبار وتی شۆڕش شاخه
جارێ لووتکەو جارێ گەورەو
هەندێ جاریش بن بناره.
درەخت وتی شۆڕش وەکوو دارستانه
جارێ ڕووتەو جارێ وشکەو
هەندێ جاریش چڕستانه.
ئەمجارەیان زەمین وتی:
ده بڵێن شۆڕش ژیانه
وەك سەری من چۆن بەدەوری
چاوی خۆردا ئەخولێتەوه
سەری ئەویش وا بەدەوری
چاوی گەلدا ئەخولێتەوەو
ئەوەی له کەسمان ڕوونەدا
نەوەستانه!.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەونخوونی

لەو شەوەدا
لەو دۆڵەدا
چراکان کوژابوونەوە
تاقە چرایەك ئەسووتا
ئەویش چرای شاعیرێ بوو
بە دیار برینی نەنووستووی
شیعرێکەوە دانیشتبوو!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کوێر

بەرخۆلەکە
دوای گرمەیەك
دوای ڕۆشتنی فڕۆکەکە
دەمی گێڕا
نە گوانی بۆ بینرایەوەو
نە ڕانی بۆ دۆزرایەوەو
نە چووشەوە سەر ئاوەکە!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێڵوو

که مانگ هەڵهات
یەکەم چەپکە تریفەی خۆی
پێشکەش بە لووتکەی بەرز کرد
لەپەناوە
کانییەك چاوی تێ بڕیو
داوای یەك ماچی لێ ئەکرد
لەبەر پەنجەرەی ژوورێکدا
نامەی دڵدارێکی بێدار
تکای مانەوەی لێ ئەکرد
لەپرێکدا کە ئاوا بوو
چوون بۆی گەڕان
سەیریان کرد مانگ
لەناو شیعرێکدا نوستووە
خەمی کانیو نامەو لوتکەی
لە پێڵویدا هەڵگرتووە.

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

میرات

که کەو ئەمرێ
دوای خۆی بۆ شاخ
چەند قاسپەیەك بەجێ دێڵێ.
که هەنگ ئەمرێ
دوای خۆی بۆ باخ
هەندێ ماچی شیرین شیرین
بەجێ دێڵێ.
که وەختێکیش تاوس ئەمرێ
دوای خۆی هەندێ تێلی ڕەنگین
بۆ ناو گوڵدان
بەجێ دێڵێ.
که وەختێکیش ئاسك ئەمرێ
دوای خۆی مسك بەجێ دێڵێ.
هەرکاتێکیش که من مردم
دوای خۆم بۆ ئێوەو کوردستان
هەندێ شیعری
نازدارو جوان
بەجێ دێڵم.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هیوا

ئەگەر ئەوینت باران بێ
وا لەبەریا ڕاوەستاوم.
ئەگەر ئەوینت ئاگر بێ
وا لەناویا هەڵکورماوم.
ئەی ئەوینی کوردستانم
شیعرم ئەڵێ:
تا باران‌و ئاگر مابێ
منیش ماوم!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرزبوونەوە

بەرزیی باڵام
سەدو حەفتاو نۆ سانتیمە
گەڕام.. هەرچی
لاپەڕەی ڕوو زەردی ناحەزانە
کۆمکردنەوە..
سەفتەیەك بوو.. هەر بە پێوە
چوومە سەری..
ڕوو لە "دابان"
کە ڕاوەستام
وەختیّ بینیم:
ئەمجارەیان
بووم بە سەدو هەشتا سانتیم!!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زەبر

لای من ئەمڕۆ
کەللەی شیعرو سەری بزمار
وەکوو یەکن
کاتێ هەردوو نووکی تیژیان
قووڵ ڕۆئەچن..
لەسەر ئەویا زەبری ئازار
لەسەر ئەمیش زەبری چەکوش
دەس دائەگرن.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یاخی بوون

ئەی زمانە شیرینەکەم!
لێم ببورە
بۆیەکەم جار بە گوێت ناکەم!
بۆ یەکەم جار لەفەرهەنگت یاخی ئەبم
بۆ یەکەم جار تۆ وەك تینوو
بە شوێن مندا ڕائەکەیتو
منیش سەراب
ئەگەر ئەمجارە شیعرێکم کوڕێکی بوو
من ناوی لێ ئەنێم "شەهاب"!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بێشکە

که لاشەی ساردی چوارچرا
وەکوو هێشووی سەرما بردوو
لە سێدارە کرانەوە
دار.. بەجێ ما
هەژارانی سابڵاخ بردیان
زستانیش بوو نەیان سووتان
سەرمایشیان بوو نەیان سووتان
لەو دارانە.. لەو تەختانە
چوار بێشکەی سووریان دروست کرد
لەو ڕۆژەوە هەتا ئەمڕۆ
ئەو لانکانە
هەر ئەگەڕێن
ئەم ماڵ.. ئەو ماڵ
ئەم دەست ئەو دەست
وەریان ئەگرن
ئەی نابینی هەزاران قازی محەمەد
لەسەر لوتکە وەستاون و
چەك هەڵئەبڕن؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ساڵی تازە

ئەو کێڵگەیەی، ماچ بارانی ساڵی پارم
سەوزی نەکرد. ئەمساڵ ئەیکەم
هەورێ وای وت.
ئەو گوڵە جوانەی پار نەمدا لە ئەگریجەم
ئەمساڵ ئەیدەم.. باخێ وای وت.
ئەو درەختە شۆخو شەنگەی
پار لە تەکیا هەڵنەپەڕیم
ئەمساڵ بۆ خۆم دەستی ئەگرم
شەماڵ وای وت.
ئەو تاجی گڕی نەورۆزەی پار کردمە سەر
بچوکتر ئەبێ لەتاجی ساڵی تازەم
لوتکە وای وت.
ئەو جۆگانەی پار چاوبڕکێم لەگەڵ کردن
ئەمساڵ ئەچمە خوازبێنیان
گۆمێ وای وت.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو ئاسۆیەی پار تیا نەفڕیم
ئەمساڵ ئەبێ بە جێی گەشتم
مەلێ وای وت.
ئەو حەرفە چاو ڕەشانەی پار نەم ئەناسین
ئەمساڵ وەکوو ڕستە بازن
ئەیانکەمە هەردوو دەستم
کیژۆڵەیەکیش وای ئەوت.
ئەو دەنکە گەنمەی ساڵی پار نەمگەیاندە
ناو شارەکەم
ئەبێ ئەمساڵ بیگەیێنم
مێرولەیەکیش وای ئەوت.
ئەو گێژەنەی پار خۆم لێداو گەڕامەوە
لەساڵی نوێدا ئەیبڕم
ئەسپێك وای وت.
مۆمەکانی هەر دوانزە پەنجەی ئەمساڵم
شەوقی هیوایان گەشترە لە هی پارم
سینیی سەر مێزەکەش وای وت.
ئەو شیعرە سرکە کێوییەی وەکوو ئاسك
پار نەمتوانی دەستەمۆی کەم
پار نەمتوانی لەگەڵ چاوما ڕای بهێنم
ساڵی تازە ماڵیی ئەکەم
ساڵی تازە ئەیخەمە ناو هەورەبانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەشکۆڵەوەو

لەباخەڵما ئەیخەوێنم

دوای هەموویان منیش وام وت!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفر

منداڵ بووم‌و سەرەتا بوو

خۆشەویستیت

تۆپەڵە بەفرێ بوو بچووک

بەقەد تۆپێ.

ڕۆژ هات‌و چوو..

سەرنج ئەدەم:

هەتا تەمەن بەرەو لێژایی مل بنێ

تۆپەڵە بەفری ئەوینیش خول ئەخوات‌و

دائەگەڕێ‌و

گەورە ئەبێ.

ڕۆژێکیش دێ

ئەی وڵاتە سپیکەلە غەمگینەکەم!

کە قورسایی کێوی بەفر

بەم دڵە بچکۆلانەیە

هەڵنەگیرێ‌و

هەر بەدەستی خۆشەویستیی

تۆ بکوژرێ!!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاو

شیعرم وەکوو زنجیرە شاخ، لوتکە.. لوتکە
هەتا بەرەو ژوور بێتەوە
بەفری ئەوین دایئەپۆشێ و
لەبەر تەماشای گزنگما
سپی.. سپی ئەچێتەوە.
بەرەو باکوور
شیعرم هەڵمی زامەکانی گەرمەسێری کۆچکردووە
کەژاوەی بووکێنیی هەورەو
مانگی سووری، دوا شەهیدی
سلێمانی تیا نووستوە.
بەرەو باکوور
شیعرم ئەڕوا
گڕە و ئەڕوا
خەمەو ئەڕوا
تا لەسەر "وان" لائەداو ئەچەمێتەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەسەر پەنجەرەی نارنجی بەربەیاندا
دا ئەبارێ‌و
لەچاوەکانی "دەرسیم"دا ئەتوێتەوە.
چاوی شیعرم
چاوی دایکم
چاوی دەرسیم
ئەو جۆگەلە رۆشنانەن
سەرچاوەیان وا لەناو دڵی بەفرایەو
بەفریش عەشقێکە ئەبەدی‌و
نابڕێتەوە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قۆخ

لەبەر ئەوەی چاوەکانم
دوو دەنکە هەڵووژەی ڕەش بوون
وەختێ کەتۆ داوات کردن
یەکێکیانم دایە دەستت‌و
ئەویترم بۆ خۆم هەڵگرت!
ئەی کچەکە!
بەڵام دڵم هەر قۆخێکە
هەر یەکێکە
ئەی نازانی
ئەویش زووتر
لەبەرەبەیانی تەمەندا
کوردستانم پڕی پیاکرد
ئەو فڕانی
تۆ بزانە بەشت نادا!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گۆرەوی

لەدەرەوە

سەرمای کانوون

دەمی "با"ی لەگۆ خستووە.

لەژوورەوە

خۆی بەتەنیا دانیشتووە.

لاڵو پاڵ وەك بەرخو کاوڕ

منداڵ نووستوون.

مێردیش ئەوە چەند ساڵێکە

زریانێکەو

شوێن عەشقی چیا کەوتووە.

خۆی بە تەنیا دانیشتووە

ئەڵێی شۆڕەبی پایزەو

سەری بۆ کۆش داخستووە.

هەر ئەچنێتو ئەچنێ

ڕاسپاردەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گۆرەویە پووزەوانەکەی

نیوەشەوێ تەواو ئەبێ

داخ! نازانێ، ئاخ! نازانێ

کاتێ گۆرەوی ئەگاتێ

ئەو هەر تاکی چەپی ئەوێ!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پرسیارو وەڵام

ـ تۆ بینیوتە درەخت بگریو هاوار بکا؟
ـ من بینیومە چونکە لە تەنیشت منەوە
چەمێکیان کوشت
چونکە لەنزیك منەوە
گریان لەیاڵی "با"ش بەردا!
ـ ئەی بینیوتە وشە ببێ بە خەڵووزوو
کتێب سەری بپڕێتو
تەباشیریش خۆی ڕەشپۆش کا؟
ـ من بینیومە چونکە لە تەنیشت منەوە
قوتابخانەی گوندێکیان کوشت
چونکە لەنزیك منەوە
قەڵەمێکیان کرد بە پەتا!
ـ ئەی بینیوتە بەرد پێکەنێ؟
لەخۆشیاندا کەژ هەڵپەڕێ؟
شەقام بڕواتو بگەڕێو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەناو شارا سەما بکا؟!

ـ ئەی چۆن هەموو بینیومانە

وەختێ قەندیل

یەکەم کوڕی پێشمەرگەی بوو

وەختێ باڵای چەك داگیرسا!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مەودا

شیعری تۆ هەر تاقە ژوورێ

جێ ژوانی ئەوینێتی

شیعری تۆ هەر پەنجەرەیەك

ئاسۆی هەموو تێڕوانینێتی

شیعری تۆ هەر كورسیو مێزێ

هەموو گێتیو گەردونێتی

بۆیە شیعرت تەنگەنەفەس..

كورتە بنەو

هەرچەند مەترێ

مەودای هەموو فڕینێتی!

1985

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مردن

که گەڵایەك مرد.. حەرفێکم لێ مرد.
که کانییەك مرد.. وشەیەکم مرد.
که باخچەیەك مرد.. ڕستەیەکم مرد.
بەڵام ئەی کیژی
تەمەن دەساڵەی
گوندی "هەڵەدن"
وەختێ تۆ کوژرای
دە شیعرم مردن!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆزگە

هەموو شەوێ
بەقەڵەمەکەی خۆم ئەڵێم:
ئەگەر گڵۆپی شیعری تۆ
هەر بەخوێنی شەهیدی نوێ
دابگیرسێ!
دەبا ئەوسا
ئەو خۆزگەیەم بۆ بێتە دی:
دەست بشکێو
تەمەن کورت بێ.
دەبا ئەوسا
چش لە تۆ بێ
خەڵك بژیو
شیعر بمرێ!

1985

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناونیشان

نه ناوی شار، نه گەڕەكو نه شەقامو
نه ژمارەی تەلەفۆنو نه سنووقی
پۆستەم هەیه!
كەچی نامەی سەوزی ئەوین
نزیكو دوور
هەموو ڕۆژێ بەڕێوەیه.
چونكه شیعرم خۆی پۆستەچی خۆشەویستیو
ئەدرەسیشم دڵی دیاری
پێشمەرگەیه!

1985

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زێوه

ڤڕەیەك دوور، نزیك.. نزیك
دووسێ ناڵە.
دەشتێك.. دووكەڵ.
ئۆردوگایەك.. ڤیژەو هاوار.
حەرف.. حەرف
سەد"ئەلفو بێ"ی كوردیی كوژراو.
وشە.. وشە
سەد" ئەلفو بێ"ی "دارا"ی بێ سەر
"دارا"ی بێ قاچ.
ڕستە.. ڕستە
سەد"ئەلفو بێ"ی "دار"ی قژ سوور
"دار"ی گوڵان لەبار براو.
سەد"ئەلفو بێ"ی "زارا"ی لە كەمەردا قرتاو.
پەڕە.. پەڕە
سەد"ئەلفو بێ"ی "بابە"و "دایە"ی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەش کۆتەرە.
سەد"تۆپ"ی چاو دەرپۆقیوو
سەد بووکە شووشەی سەربڕڕاو.
ڤڕەیەك دوور، دوور، دوور، دوورتر
پایتەختی ئەژدیهایەكو
جیهانێکی کەڕەواڵە!.

تشرینی دووەمی/ 1986

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جوانوو

بۆ شەهید فەرهاد

جوانوویەك بوو
وەكوو شەفەق حیلەی سوورو
وەكوو كولوو گیانی سپی.
نەترسو بیم ڕەنگی حیلەی سووری گۆڕیو
نە دووكەڵی پایتەختێكیش گیانی سپی.
سنورەكان هەرچەندیان كرد ڕامیان نەكرد.
سوڵتانەكان هەرچەندیان كرد ڕامیان نەكرد.
كەچی زارۆكی كوردستان
كامیان وەك قامیش لاوازو
كامیان ئێجگار برسیو ڕووت بوو
ئەیان توانی، لە ترۆپكی هەڵەمووتدا
بە ئاماژەیەك ڕایگرن..
خۆ بە یاڵدا هەڵواسنو
باڵی فڕینی پێ بگرن.
جوانوویەك بوو، چوارپەل ئاگر

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دابین نەبوو، وەکوو عاشق

وەکوو قوڵنگەکەی فەرهاد.

تەنها ئەو وەختە دابین بوو

کە لەسمکۆڵانی چیاو وەرزی گڕدا

بە بڵێسەی، دەستو پلی، خۆیەوە بوو!

تشرینی دووەمی/ 1986

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئابلۆقەدان

لەنێو ئەم شاخو داخەدا
ئەوا بۆ دوو ساڵێ ئەچێ
هەر چواردەورم بە خۆشەویستیی گیراوە
هەر چوار دەورم بە خۆشەویستیی تەنراوە
ئەمە تاقە ئابلۆقەدانێکە، گیانم
حەز بکا چڕتر بێتەوەو
ڕۆژ لە دوای ڕۆژ
زیاتر لێی نزیك بێتەوە!
ئەمە تاقە ئابلۆقەدانێکە هەتا
بازنەکەی بێتەوە یەك
هەتا زیاتر بخاێنێ
ئازاد ترم!.
ئەمە تەنها ئابلۆقەدانێکە کە من
ئاواتمە لێی دەرباز نەبم!.

1986

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چادر

ئەم چادرانە، سەروگەردنو لاقی لە جەستە
ڕاونراومانن.
ئەم چادرانە، پێستی گووراوی، لە نامۆییدا، هەڵدراومانن.
ئەم چادرانە، سەرئەکەم بەژێر هەر یەکێکیاندا:
گوندێك ئەبینم، بە چیچکانەوە، کز دانیشتووەو
کڕ، تێم ئەڕوانێ.
پیرە درەختێ، بەتانیی لەکۆڵ، هەڵئەلەرزێتو
زەق، تێم ئەڕوانێ.
چاوم لێیانە لەژێر چادردا
جۆگەلەو ڕووبار، لەسەرپشت کەوتوون
دووکەڵیان داوە بەسەر خۆیانداو هەر چاویان دیارە
گوێشم لێیانە، وەك ڕەزوکێڵگە، هەڵئەقرچێن ونالەناڵیانە
گوڵە گەنمەکان، وەکو کارژۆڵە تازە زاوەکان
بێ هەناو لاواز، کۆماونەتەوەو
سەریان خستۆتە کۆشی یەکەوەو، وەکو پەلکەگیا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو وردەبەرد، ئەکرِوزێنەوەو، نرکەنرکیانە.

چاوم لێیانە، مامرەکانیش، بۆ گەڕانەوەی

جووجەڵەکانیان، لەتاریکیدا هەر خول ئەخۆنو گارەگاریانە.

ئەم چادرانە، سەروگەردنو لاقی لە جەستە

ڕاونراومانن.

ئەم چادرانە، ماڵە برینی

هۆبە بەهۆبەی شیعرەکانمانن.

ئێران/ 1986

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەسەڵات

کام کونە دەرزی بیرۆکە
زۆر بچووکە
بە تاریکیش من ئەتوانم
دەزووی شیعریان پێوە بکەم.
کامە خەیاڵ ئێجگار لووسە
من ئەتوانم هەر بەدەستی
ڕووتی ڕستە
بیگرم وەکوو ئەم پێنووسە.
کام حوتی دەریا گەورەیە،
من ئەتوانم لە پەرداخێ وشەی پڕدا
جێی کەمەوە.
بەڵام ئەوەی نە لەدڵماو نە لەشیعرا
هەرگیز جێیان نابێتەوە
درۆی گەورە
یان بچووکە!

1986

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

قۆپچە

ئەم شاخە وا هەڵکەوتووە
ئەڵێی پیاوێکی درێژەو،
ساڵ دوانزەی مانگ سەرمایەتیو،
پاڵتۆیەکی خۆڵەمێشی ئاودامانی،
تەسکی لەبەر خۆی کردووە.
پاڵتۆکەیشی بە چوار قۆپچەی
گا بەردی زل داخستووە.
ئەم شاخە واهەڵکەوتووە.
ئەمڕۆ شەبەق بۆردومان بوو
من هەر خەمی ئەو پیاوەم بوو
دواتر کە سەرنجم دایە
وەك خۆی چۆن بوو
هەر بەپێوە ڕاوەستابوو
تەنها یەك قۆپچەی پاڵتۆکەی
لەشوێنی خۆی ترازا بوو.

1986

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خواست

وەختێ گەرداو داوا ئەكاو،
شەپۆل هەڵئەسێتە سەرپێ!.
هەموو جارێ ئەو بەرزەوپێ ڕاوەستانە
ئەو.. هەڵسانە
بۆ یادی گیانی ئاوێكە، كانییەكە، شەهید بووبێ.
وەختێ ئاسۆ داوا ئەكاو،
باڵندە بۆ ساتەوەختێ لەنگەر ئەگرێ
بە ئاسمانەوە ئەوەستێ.
هەموو جارێ، ئەو لەنگەرە، ئەو وەستانە
بۆ یادی گیانی گوڵێكە، گەڵایەكە، شەهید بووبێ.
وەختێ خاكیش داوا لە هەموومان ئەكا
وەكوو درەخت دەقیقەیەك ڕابوەستین
هەموو جارێ ئەو بەرزەپێ ڕاوەستانە
لەبەر خاتری نیگای كانیو،
بەردەنوێژی ناوچەوانی شەهیدێكە.

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەموو جارێ لەناو چرکەی دەقیقەدا

وا هەست ئەکەم

سەعاتی خوێنی شەهیدی کەشکۆڵەکانم لێئەدا!.

کێ بوو پرسی:

ئەم شیعرانەی تۆ چەند ئەژین؟

چەند عومریانە؟

من خۆم ناڵێم، شەپۆل‌و گوڵ‌و مەل ئەڵێن:

بەقەد یادی هەرجارێکی بەردەوامی

ئیستەو بەیانی‌و داهاتووی

ئەو.. دەقیقە، ڕاوەستانە!

شام/ شوباتی/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پرسە

بارانێ مرد
هەتا سێ ڕۆژ
زەویی پرسەیەکی گەورەی
لە کێڵگەیەکدا بۆ دانا.
ئەوەی کە لەم پرسەیەدا
لەهەمووان زۆرتر گریاو
هەڵقرچانی لەبەرچاوبوو:
باڵندەی باخی گوندێکی ڕاگوێزراو بوو.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەڕ

زریان دوو داری دا بەشەڕ
دارەکان کەوتنە دەسکەنەی قژی یەکتر
دەستیان خستە خوێنی گەڵاو چڵی یەکتر.
تا ئەو وەختەی درەنگانێ
هەتاو هاتو بەربەیانێ
هەردووکیانی ئاشت کردەوە.
بەڵام سەد داخ! ئەوەی لەو وەرزەدا تیاچوو
بەری کوژراوی سەر عەردی
هەردووکیان بوو!

ئیتالیا/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پاییز

ئەمڕۆ پایز باری کردوو ئێرەی جێهێشت

کە چوومە شوێن هەواری چۆڵ

"ئاخ"ێکی لێ بەجێ مابوو!.

ئاخم هێنایە ماڵەوە.

ئەم"ئاخ"ە وەك بە تایبەتی

پایز بۆ منی دورووبێ

پڕ بە بەری شیعرێکم بوو!.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەهێنیی

"تۆو"ی گولێکم خستە ژێر
سانسۆری هەردوو چاومەوە
ویستم لە نهێنیی بوونو
یەکەم سەرهەڵدانی بگەم.
بەجێم نەهێشت
بەڵام شەوێك نازانم چۆن وەنەوزم دا!
کەچی ئەو لەو وەنەوزەدا
نەهێنییەکەی سەری هەڵدا.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له ئەنگۆرەیەکدا

"با"و "ئاو" لەسەر مانگ شەڕیان بوو.
ئەنگۆرەیەك:
له گۆمێکدا، ئاو بوو به ئاوێنه بۆ مانگ
مانگ ئەو شەوە خۆی گۆڕیبوو
هاتو ویستی لەبەر گۆم دا
ئارایشت کا و قژ داهێنێ
له پڕێکدا
له دوورەوە به گڤه گڤ
"با"ی تووڕه هات
ئاوێنەکەی وردو خاش کردا.

ئیتاليا/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جریوه

نیوه شەوی هاوینێ بوو
لەسەر سەرم، دوو ئەستێرەی
سەر هەڵەمووت
بۆ یەکتر ئەخنینەوەو
چەپك.. چەپك
جریوەیان ئەگرتە یەك.
ئەوەی ژوورتر
چاوم لێبوو، دەستی کەمێ تەتەڵەی کرد
جریوەیەکی کەوتە سەر جێگەکەم و
چاوی شیعرێکی من پشکووت!.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له تووڕەبوونێك دا

ڕۆژێ چاكەت بە قۆپچەی سەر قۆڵی خۆی وت:

ـ تۆیش نەبی من لەبەر ئەكرێم.

تۆیش نەبی من

هەر سەرما گل ئەدەمەوە.

تۆیش نەبی من، هەر چاكەتم!.

ـ تۆیش نەبی ئەم پیاوە ئەژی.

"گوێم لێ بوو ڕۆژێ دڵیشم

وای، بە ڕیخۆڵە كوێرەم وت."

منیش ئەڵێم:

ـ ببی‌و نەبی

تۆیش ئەو ڕیخۆڵە كوێرەیەو

قۆپچەی سەر قۆڵی چاكەتمی!.

1987

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەکردان

پیاڵەیەکی پشتێن زەڕلی، هەر بە پێوە

لەناو سویزگیەکەدا پرسیی:

ـ ئەو شەکردانە لەبەرچی

فرمێسکی سپی ئەڕێژێ؟

چەندین ساڵە لەم ماڵەدا

دڵشاد.. دڵشاد

دێتو ئەچێ.

گشت ڕۆژێکیش کەوچك.. کەوچك

زەردەخەنەی شیرینیمان پێ ئەبەخشێ!.

یەکەم جارە بگریو پەست بێ

بۆ؟ لەبەرچی؟

خوێدانە دەم هەراشەکە هەڵیدایە:

ـ چونکە ئەمڕۆ

شەکردانێکی دیکەیان بەسەرهێنا!

ـ سەد مەخابن!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی باشە ئەم چی لێ ئەکەن؟!

ـ خۆ نایکوژن!

وا بڕیارە ئیتر بیکەن بە ئاڵەت دان!

1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جوانترین گوڵ

لەبەر هەیوانی هەورەوە
کە خۆر دەرکەوتو پێکەنی.
ئیتر پایتەختەکەی بەفر لەخۆشیاندا
بەسەر شەقامی هەتاودا بەپێی پەتی
ڕای ئەکردوو پارچە پارچە
بەرگی بەری دائەکەنی!
لەو ڕۆژەدا پێشبڕکێ بوو
پێشبڕکێی جوانترین گوڵ بوو
ستۆکهۆڵم
بۆ ئەم ئاهەنگی هەتاوە.
کام گوڵەیان هەڵ ئەبژێریو
لەبەر ئاوێنەی ڕوباردا
ئەیدا لە ئەگریجەو قژی؟!
کام گوڵەیان؟
هی کام باخچە؟! هی کام دوورگە؟!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هی کام کۆگا؟! هی کام ماڵو

کام پێشانگە؟!

دوورگە وتی: گوڵی کەنار ئاوی زۆرم

ئەو .. یەکەمە !

مەیدان وتی : گوڵی بەر پرشەی فوارەکەم

ئەو.. یەکەمە!

نهۆم وتی: گوڵی ئینجانەی باڵقۆنی هەرە بەرزم

ئەو.. یەکەمە!

لەبەر بەرۆچکەی هەتاوا

پێشبڕکێ بوو

پێشبڕکێی جوانترین گوڵ بوو

ئەی کێ ئەبێتە سەرپشکی هەڵبژاردن؟!

جووتێ کۆتر

دوو دار زەیتونو دوو منداڵ

لە دالانێکی نارنجیی خۆرنشیندا

کۆبوونەوەو بڕیاریان داو ڕایانگەیان

ئەو گوڵانەی لە باوەشی ئەم شارەدا

لەوان جوانتر هەرگیز نەبێ

ئەو گوڵانەن

لەسەر شۆسەی "سڤێ ڤێگن"

خراونەتە

سەر خوێنەکەی "ئۆڵف پاڵمێ"!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سوار

ئەو وەختەی هەرەس کپ بۆوە
بەفر چۆوە
لە دۆڵەکەدا سوارەکەو ئەسپە ڕەشی
نەورۆزی پاریان دۆزیەوە
سوار وەکوو خۆی
قیت دانیشتوو
سمێڵی ڕەش، سەروکلاو، فەقیانەکەی
دەستی تووکن جڵەو گرتوو
ئەسپ وەك خۆی
یاڵی بژی، کەفەڵی پان، زین، ئاوزەنگی
بەڵام نەئەو ئەیحیلان و
نە ئەمیشیان هۆ بەهۆی بوو!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جەژنێك

هەوری لای ئێمە لە هەوری
هیچ ئاسمانێكی تر ناچێ
كە دائەكاتو ئەبارێ
لە چوار لاوە ئاوی چاوانی ئەدزرێ.
خاكی ئێمە لە هیچ خاكێكی تر ناچێ
خۆی یەك دڵەو هەموو ڕۆژێ بە چوار خاجدا دائەكوترێ.
دایكی ئێمە لە هیچ دایكێكی تر ناچێ
لەیەك ساتدا سكی ئەو چوار جار ئەسوتێ.
یەك كەسمان چوار جار ئەكوژرێ.
بۆیە ڕۆژێ لەئاهەنگی
ئەم خوێنەدا
چوار جەژن ئەكەین بە جەژنێ!

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێکەوە

ئێوارەیەك
کوێرێكو کەڕێكو لاڵێك
هەتاوەکوو چەند سەعاتێك
لەسەر کورسی نێو باخچەیەك
قنجو قیتو لێو بەبزە دانیشتبوون.
کوێرەکە: بەچاوی کەڕەکە ئەیبینیو
کەڕەکە: بەگوێچکەی لاڵەکە ئەیبیستو
لاڵەکەیش: بەجووڵانەوەی دەمو لێوی
هەردووکیاندا تێ ئەگەیی.
هەرسێکیان بەیەکەوەو لەیەك کاتدا
بۆنی گوڵەکانیان ئەکردا.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تاقە شایەت

دوو جادەی، لێکدراو: خاچێکە.
هالاوی پەڵەیەك گەرمە خوێن:
تاوانی، تازەی نێو شارێکە.
شایەتیش:
هەر تاقە چۆلەکەی هەڵنیشتووی
سەر داری باخێکە.
شایەتێ: کە هەرگیز بانگ ناکرێ
بۆ بەردەم" مەحکەمە"!.

1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئینجانە

چاوت.. ئاوو
دەستەکانت "با"و، ئەوینت
تۆوی گوڵی هۆنراوەمە.
ئەی کچەکە!
ئەوەی هەمەو بۆم هێناوی‌و
لەبەردەمتا ڕامگرتووە:
تاقە ئینجانەکەی "سەر"مە!.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێب

بۆ "حسين مروه"

ئەو درەختەی
حەفتاوحەوت پەلی درێژی لێ بووبۆوە
ئەمڕۆ وتی:
دوای تەقینەوەی ناپاڵم
گوێچکەی چەپم نابیسێتو
ئێستە کەڕە!.
تۆ پێم بڵێ:
باوەڕناکەم تەقینەوەی لەو گەورەتر
لەو بە سامتر
هەرگیز هەبێ!.
ئەو ڕووبارەی
حەفتاوحەوت جۆگە لەجەستەی جوێ بووبۆوە
ئەمڕۆ وتی:
تەقینەوەی ئەو دینامێتەی کە ملی
حەفتاوحەوت شەپۆلی پەڕاند
ناڵەو گرمەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له گشت دەنگێ بەرزترە!
ئەو "موخەیەم"ەی کە هەر خۆی
بەدەستی خۆی
لەحەفتاو حەوت سانیەدا
حەفتاوحەوت کۆتری جگەری
خۆی ناشتبوو
ئەمڕۆ وتی:
نەء . زریکەی مەمکە بڕاوەکانی من لە گشت ناڵەو
دەنگێکی تر بەرزترە!
لەدواییدا کتێبخانەی "گەل"ێك وتی:
گەورەترو گەورەتر زۆر بڵندتر
لەو دەنگانە هەمووی تێکڕاو هەمووی زیاتر
ناڵەو گرمەو تەقینەوەی
دەنگی دەمانچەیەکی بێدەنگ بوو
کە هەر دوێنێ
کتێبێکی لەبەرگی هەتاو گیراوی..
کتێبێکی تەمەن حەفتاوحەوت، لاپەڕە
سەوزی جوانی پڕشنگداری
منی کوشتو..
گوێی جیهانی هەموو کەڕ کرد!

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەرسێك

ـ مامۆستا گیان
لە جوگرافیای ناو دڵما بزر ئەبم!
من نازانم.. شاری بامەڕنی
چەند پلە
لە ڕۆخی زەریاوە بەرزە!
بە پێوانەی پێ، گەز، مەتر
هەڵچووترین لوتکەو دوندی
ناوی چییەو چەند بڵندە؟
ـ باشە لەوێ کام درەختە
باریکەلەو پێست تەنكو چاوی سەوزە؟!
سورترین گوڵی کێویلەی چی پێ ئەڵێن؟!
ـ مامۆستا گیان!
من ناوی گوڵو درەختو
باڵندەم بۆ لەبەر ناکرێن
دەنگو ڕەنگو
بۆنو چریکەو شەقەی باڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له قەفەزی تووڵ شکاوی
سنگی مندا حەپس ناکرێن!
ـ ئەی کام لاوك ئەی کام ستران؟
عاشق لەوێ
ئەیکا بە گوارە بە بازن
بە مێخەك بەند
بۆ دەزگیران؟!
ـ هەر نایزانم
ـ نازانم. نازانم.. نازانم
ئەی قوتابیە گێلۆکەکە
چی ئەزانی
چۆن دەرئەچی!
ـ مامۆستا گیان
هەتا ئیستا
من چاوی بامەڕنی خۆمم نەبینیوە
لەبارەی ئەو کەڵەکێویە عاسییەوە
تەنها هەر یەك شت ئەزانم!
ـ ئەی قوتابیە گێلۆکەکە
بیڵێ چییە؟
ـ لە ڕۆخی زەریاو ئاوەوە لەو بەرزتر
لە هەڵچوترین لوتکەی بڵندتر
لە سنەوبەری سەوزتر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له شا لاوکی بەسۆزتر

له سوورترین گوڵی سوورتر

له....

ـ توڕەم مەکه

ئەی قوتابیه گێلۆکەکه

بیلێ چییه؟!

ـ مامۆستا گیان!

کۆتری سەرو

لقه لاوازەکەی لەش و

لاوك و سترانی گیان و

گوڵی خوێنی "یوسفی"یه!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مووتوربە

پایزێکی درەنگ وەخت
لە کاغەزێکی بەردەمما
شەتڵی تەنیایی خۆمم ڕووان
دواتر کاغەز وەنەوشەی گرت.
پایزێکی درەنگ وەخت
تۆوی یادی چاوی هەموو ئازیزانم
کرد بە مێزی بەردەممەوە..
مێزیش گوڵە بەڕۆژەی گرت.
بەڵام وەختێ
تەنیایمو یادی ئێوەم
بە قەترەیەك خوێنی شەهید موتوربە کرد
گشت ماڵەکەم گوڵاڵەی گرت!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

كۆتەڵ

خانوویەك ژورێكی لێ مرد
لە پرسەدا چاوی گێڕا
بۆ ژوورەكانی دراوسێ
ئەوەی نەیدی
ئەوەی نەهات
لەناو دڵی پەنجەرەیدا بوو بەگرێ!
گەڕەكێ ماڵێكی كوژرا
لە پرسەدا چاوی گێڕا
بۆ ڕێو بانو،
بۆ گەڕەكی ئەم لاو ئەولا
ئەوی نەیدی
ئەوی نەهات
لەناو دڵی بەرهەیوانو سەركۆڵانو
گۆڕەپانیا بوو بە گرێ!
ئاخر خۆ من كوردستانم

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەیەك تروكەی چاوا بوو
پێنج هەزار كانیی لێ كوژرا
پێنج هەزار رەزی لێ خنكا
پێنج هەزار شیعری لێ كوژرا
پێنج، پێنج، پێنج، پێنج،..
وا شەش مانگە لە پرسەدایە مەولەویم
دار بەدارم گوێ هەڵئەخا
بەرد بە بەردم سۆراخ ئەكاو
شاخ بە شاخم چاو ئەگێڕێ
ئەوەی دووكەڵی جەرگمی ناسیو نەهات
ئەوەی نەمدی
چۆن لەبەر چاوی ئەم مێژوە سك سوتاوەم
ڕەش، ڕەش، ڕەش، ڕەش
داناگەڕێ!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کسپە

تا قەڵەمەکەمماڵی بوو
تەختەبەندی قەڵەم دانو بۆ خۆی ژووری گیرفانی بوو
ئەگەر شەوێ ڕێکەوتایە
نەچوایەوەو
لە هەواری ئازیزێکدا میوان بوایە
تاقە شەوێ سەرینەکەی خۆی نەبوایە
تاقە شەوێ دۆشەکەکەی خۆی نەبوایە
لێفەکەی خۆی بەسەری خۆیدا نەدایە
لەسەرلا ڕووی نەکردایە
ئەو دیوارەی لەپاڵیایە!..
ئەبوایە هەر گینگڵی بێو تلی بایە!
ـ دایە خەوم لێ زڕاوە
خەوم نایە!
ـ ڕۆڵە ئەوە ئەمشەو جێگەت
لێ گۆڕاوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پێخەفەکەت هی خۆت نییە
رۆڵە بنوو ئارامت بێ
هەر یەك شەوەو کۆتایی دێ!
ـ هۆ.. هۆ.. دایە!
ئەوە لە کوێی؟!
لە کوێی ؟ لە کوێی ؟
وا ئاوی ڕەش هەڵئەقوڵێن
ئەم دوو چاوە
ئیستە نەك خەو
من ژیانم لێ زڕاوە
تاقە شەوێ نییە دایە!
دوو سێ شەوێ نییە دایە!
هەزاران شەو نییە دایە!
جێ گۆڕینێ نییە دایە..
من ژیانم لێ زڕاوە!
ـ رۆڵە نەوەك هەر لێفەکەت
ئاسمانیشت لێ گۆڕاوە!
رۆڵە نەوەك هەر سەرینو دۆشەکەکەت
زەمینیشت لێ گۆڕاوە!
رۆڵە نەك من
زوبانیشت لێ گۆڕاوە!
رۆڵە بنوو.. بنوو.. بنوو!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من ئەزانم

نیشتمانت لێ گۆڕاوە!!.

ستۆکهۆڵم 1987/9/23

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کۆتەرە

ئەو شەوەی لە "شێخ وەسانا"
بووم بە زوخاڵو کۆتەرە
بۆ سبەینێ ڕۆژنامەکانی ئەوروپا
پەڕە.. پەڕە
لێم بوونە شەمشەمەکوێرە!
هەر ئەو شەوەیش
دوورتر لەمن
بەگڕی مۆمی کلێسە
دوو تاڵەمووی ڕیشی قەشە
هەڵکڕوزا
بۆ سبەینێ ڕۆژنامەکانی ئەوروپا
لەمانشێتەوە بۆ داوێن
یەکە.. یەکە
بۆ کڕوزیان لێ هەڵئەستا!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چل چرا

من پێکەوە بە هەر دوو دەست
تەلی گەرمو تەلی ساردی
خۆشەویستیم گرتووە
بۆیە لەشم خۆی بۆتە وزەی کارەباو
لەم شەوەدا
چل چرای ئەم هەموو شیعرەی
لەسەر سەرت هەڵکردووە!.

1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سارێژکردنەوە

ئەگەر سروەیەکی ئەزمەڕ
بێ بۆ ئێرەو بگاتە لام
یەك شەو گلبخواتەوە لای، ژوری تەنیام
سەرێ بکێشێتە سنگم
کە ڕۆیشتەوەو گەیشتەوە
ئەو دیارە
دڵنیام ئەبێ بە گڕەو لرفە ئەکاو
ئەیسوتێنێ دەمو چاوو
دەستو پلی
"وێڵەدەرەو مامە یارە"!
دەبا نەیەت!
توخوا نەیەت!
ئەوان هەموو ڕۆژ ئەسوتێن
بۆچی شوێنی ساغیان ماوە!
دەبا لێرەو دوور لە چاویان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هێواش هێواش خۆم بسووتێم

خۆ خۆڵەمێشی ئەم لەشە

گەر بەرنەوە

پەنجەرەیەكو دووانی ئەوان

ڕومەتێكو دووانی ئەوان

كەمێ سارێژ ئەكەنەوە

من ژیاوم بۆ ئەو كەمە

نامبەنەوە؟!

1987

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەنکە تۆو

ملیۆنان بووین

پیرە دارو

نەونەمامو

دەنکە تۆو بووین.

لەناو خودەی ئەنقەرەوە

شەبەیخوونێ هاتن.. هاتن

هەڵیانکێشاین

هەڵیانگرتین

دوور بردیانین!.

لەڕێ ملی زۆر پیرەدار لار بوونەوە.

لەسەرمادا زۆر نەونەمام ڕۆحیان دەرچوو

ڕەق بوونەوە.

تۆوێکی زۆر هەربوون بەژێر دەستو پێوە

بزربوونو بیرچوونەوە!.

وەك چەمی هاوین تەنك بووین.

وەك باڵندەی دەمەوپایز کەم بووینەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چووینە خانەی هەزارەوە

تۆومان تیا بوو "با" هەڵیگرت

"با" بردیەوە

گەیشتەوە چیای تینوو.

لەناو بەرددا خۆی شاردەوە

یەکەم باران

دووەم باران

سێهەم باران، ڕوایەوە.

ئەوا ئێستە دیسانەوە جەنگەڵێکین

ملیۆنانین

دەنکە تۆوین

نەونەمامین

پیرەدارین

خودەی کۆن مرد!

ئەی خودەی نوێ!

دەستی سونگیت بۆ ناوەتە ژێر چەناگەت!

ئەتوانیت بمان بەیتەوە!

بەڵام ئاخر من ئەزانم

تۆیش ئەزانیت

تا دەنکە تۆوێ بمێنێ بۆ باوباران

ئەم جەنگەڵە نابڕێتەوە!

ستۆکهۆڵم 1987/9/20

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاماژە

لەواگۆنی نامۆیی دا

سێ قەڵەم بووین

پێك گەیشتین

لە دوای ئەوەی، وشەكانمان

باوەشیان كرد بەیەكتردا

زامەكانمان یەكیان ماچ كرد

یەك كابینەیش بوو بە قەڵەم دانی ئێمەو

تیا دانیشتین

* شیلی.

* فەلەستین.

* كوردستان.

لەناو سەنگەری هەواڵو ناڵەوگرمەی دەنگو باسدا

هاتینە سەر سێ ڕیانی

ژمارەی قۆچی قوربانیی

شیلی لەسەر

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پشتی بلیتەکەی نووسی:
هەزاران هەزار قوربانیی
فەلەستینیش لیستەی ئامارێکی پێ بوو
لەو ژمارەیەی تێپەڕان.
من ژمارەم بۆ نەنووسین
لیستەیشم بۆ دەرنەهێنان !
لە پەنجەرەی واگۆنەوە
بە ئاماژەی پەنجەکانم
لق و پۆپ و گەڵاوچڵی
بێشەیەکم پێ نیشاندان

تشرینی یەکەم 1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ورتەورتێ

ئێوارە بوو، "حەمە بچکۆل" ی بۆیاخچی
سەری ماندووی داخستبوو!
لە سوچێکی گۆڕەپانە گەورەکەدا
لەناوەندی دڵی "شام"دا
لەسەر کورسیە نزمەکەی خۆی دانیشتبوو.
پەیتا.. پەیتا
وەکوو فڵچەی نێوان دەستی
جەستەی لەڕی ڕائەژەنی.
"حەمە بچکۆل"ی ئاوارە، لەبەرخۆوە
بەورتەورت، ئەمەی ئەوت:
ـ تۆ بازرگان، قاچت دانێ!
تۆ مامۆستا، قاچت دانێ!
تۆ پارێزەر، قاچت دانێ!
ئەفسەر، سەرباز، جاسووس، جەللاد!
کوڕی باش و.. هەرچی و پەرچی!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر هەمووتان

یەك لە دوای یەك

ڤاچتان دانێن!.

کەس نەماوە

هەر خوا ماوە!

لەوەو دنیا، دڵنیام ئەویش ئەنێرێ

ئەنێرێ بە شوێن کوردێکدا ,

پێڵاوەکەی بۆ بۆیاخکا

ڕەنگە ئەو کوردەیش هەر من بم!

ئای دایە گیان!

ئەوە ئەبێ پێڵاوی خوا چەند گەورەبێ؟

ژمارە چەند لەپێ بکا؟!

ئای دایە گیان!

ئەی بۆ پارە؟

خوا چەند ئەدا

ئەبێ چەند با؟!

شام ـ مارتی/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژماردن

ئەگەر توانیت، یەکە، یەکە
گەڵای ئەو باخە بژمێری.
ئەگەر توانیت هەرچی ماسیی
گچکەو گەورەی
ئەو ڕووبارەی بەبەر دەمتا تێئەپەڕێ
ڕیز ژمێرکەی!
ئەگەر توانیت لە وەرزی کۆچی باڵندەی
بەرەوژوورو، بەرەوخواردا
بەرەوخوارو، بەرەوژوردا
یەکە، یەکە
مەلو باڵندە بژمێری.
ئەوا منیش بەڵێن ئەدەم
یەکە، یەکە
هەرچی قوربانیی ئەم خاکی،
کوردستانە شیرینەیە
بۆت بژمێرم!.

شام شوباتی/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیانۆ

جارێ بەڕیز
پۆلێ پەڕەسێلکەی دڵی
شاعیرانی هەر پێنج قاڕەی
ئەم دنیایە هەڵفڕینو
زۆر لەسەرخۆ
چوونە ناو سنووقێکەوە
لە دواییدا
ئەو سنووقە
بوو بە "پیانۆ"!

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کرنوش

نیوەشەو بوو
فیکر لەسەر تەختی وشەی
هەژار دانیشت.
بەرەبەیان
چاوەمان لێبوو
پاشا کڕنووشی ئەبرد بۆ:
هەڵبەستی جوان.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

میوانداریی

میوانداریی بارانم کرد
بۆ ژوورەکەم.
وەختێ کە ڕۆی
گوڵێکی بۆ بەجێ هێشتم.
میوانداری هەتاوم کرد
بۆ ژوورەکەم
وەختێ کە ڕۆی
ئاوێنەیەکی بچکۆلەی بۆ جێ هێشتم.
میوانداریی درەختم کرد
بۆ ژوورەکەم
کاتێ کەڕۆی
شانەیەکی بۆ جێ هێشتم.
بەڵام وەختێ ئەی کچی جوان!
تۆ بوویتە میوانی ژوورم
کاتێ ڕۆیشتی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەگەڵ خۆتدا
گوڵو ئاوێنەو شانەت برد
بەڵام دواى خۆت
شیعرێکى ئێجگار نازدارت
بۆ جێ هێشتم.

شام/1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاوپێکەوتنێکی ئەدەبی

ئەم بەیانییە بە پەلە
"کڵاوکوورە"ی ڕۆژنامە نووس
کڵاوەکەی کردە سەری‌و
چوو چنارێکی شاعیری هاوسێی بینی.
کڵاوکوورەی ڕۆژنامەنووس
تەنها یەك پرسیاری لێ کرد:
ـ چۆن‌و کەی‌و بۆ ئەنووسی؟
چنار وەك خۆی ڕابژەنێ وابوو.
تۆزێ مات بوو، لە دواییدا کەمێ جوڵاو
ئینجا وتی:
ـ زستانان بیر ئەکەمەوەو هیچ نانووسم!.
لەسەرەتای بەهارەوە وشەکانم
گۆپکە، گۆپکە، سەر هەڵئەدەن،
هەتا ئەبن بە هەڵبەستی چڵ‌و گەڵا.
لە هاویندا بیرکردنەوەم باڵا ئەکات.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەك ئەزانن لە كۆتایی پایزیشدا

چاپ ئەكرێن‌و خەزانیش دابەشیان ئەكات!.

بە قەڵەمی سەوزیش نەبێ، من نانووسم.

بەدەم" سەما" یشەوە نەبێ

هیچ شیعرێكم ناخوێنمەوە!.

بۆ ئەنووسم؟!

ئەوەی ڕاستی بێ بۆ ئەوەی

دنیای ئەوین ڕوناكتربێ‌و ئاو زۆرتربێ

هەرچی باڵندەی عاشقە خۆشیان بوێم

ئەم دارو بەردەیش تێم بگەن!

1988

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەنکم

ئەم درەختانە، هەندێکیان، ڕەگەکانیان
درێژ درێژ بوونەتەوە، تیایاندایە
لەعەردەوە دەرپەڕیونو بوون بەڕێگاو
بوون بە سەکۆ.
نازانم بۆ؟
هەموو جارێ وەختێ هەنگاوی تەماشام
ئەیانگاتێو بەسەریاندا ئەپەڕنەوە:
ئەو ڕەگانە، بۆ؟ نازانم..
دەماری شینو درێژی دەرپەڕیوی
پشتی دەستی، نەنکمم بیر ئەخەنەوە؟
نازانم بۆ؟

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پاڵتۆ

ئەم پاڵتۆ کۆنە گیرفانی بەر باخەڵی‌و
ئەم لاو ئەولای
چەندین ساڵی گرمۆڵە بوو.
چەندین یادی هەڵوەریویان لەناودایە.
هەر کە دەستیان پیا ئەگێڕم
وا هەست ئەکەم
دەستم بەردەستی خاوەنی پێشووتری
پەنجەم بەر پەنجەی ڕابوردووی تر ئەکەوێ!.
کێ ئەزانێ؟!
دیسان کە من فرۆشتمەوە
کام دەستی تر بەر دەستەکانم ئەکەون؟!
کام پەنجەی تر پەنجەی یادی هەڵوەریوم
لەو گیرفانە کۆنانەدا
ئەدۆزنەوە؟!

1987

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خەڵات

تەماشاکە!

یەك مەڵبەندو

کەچی لەجێیەك بارانەو

جێیەکی تر ئێجگار وشکە!

ـ ئەوە هەور، لەم وەرزەدا، خەڵاتی ئاو

تەنها بەو زەویانە ئەدا

کە پار نەبوون بە ئوردوگای

ڕەوە کوللەو

ملیان نەدا!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەڕانەوە

پۆلەکەمان لێی کۆبۆوە

ئەم سوێسکەیە سبەینێ

لەمەنفاوە، ئەچێتەوە، بۆ هێلانەکەی وڵاتی.

سوێسکەکە باڵەکانی کردبۆوەو سەمای ئەکرد

ـ ڕەنگە سەرتان لێ بەمەوە

هیچتان ناوێ؟!

هەموو بەیەك دەنگ پێمان وت:

ـ فڕینێکی سەلامەتو

سڵاویشمان بگەیەنە بە سەربەستیی

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کلێته

هەندێ قوتکە
بەفر زووتر کلێتەیان بۆ ئەچنێ.
ئەو کلێتەیەی دوێنێ شەو کردیە سەری
ئەو قوتکەیەی بەرامبەرم
بەرەبەیان
ڕەشەبا هات هەڵیوەشاندەوەو داو.. داو
لەقاچی شاخەوەی ئاڵان!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەنها یەكێكمان

ئێوارە بوو
بەتەنها هەر فریای سەر دەركردن كەوتین.
وەك ئەو بارانەی ئەباریی
ئەبوایە ئێمەیش نەوەستین.
ڕیزێ فرمێسك بووین ئەڕۆیشتین.
ڕێچكەی دووكەڵی پەرت پەرتی
گوندێك بووین‌و بەشاخێكدا سەرئەكەوتین.
هەموو تەڕ تەڕ، چۆڕاوگە بووین.
لووتمان پلوسكی سەرمان بوو
ڤاچیش جۆگەلەی لەشمان بوو.
منداڵەكان: پەڕەسێلكەو
ژنەكانمان:داروبردەختی پایزەو
پیرەكانیشمان : لە ئەسپی شەكەت ئەچوون.
هەموو تەڕ، تەڕ، چۆڕاوگە بووین.
تەنها هەر یەكێكمان نەبێ

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که لەژێر چەترەکەی خۆیدا
یەك دڵۆپ باران لێی نەداو
لەهەموویشمان ئارام تربوو
ئەویش منداڵی ژێر چەتری
چەرمی سکی ژنەکەم بوو!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم شاخە

ئا ئەو شاخە
پیرەمێردە مل باریکە
بەم ڕۆژگارە، بەو سەرەوە، هەر خەریکی
خوێندنەوەی: گردو ڕوبارو کێڵگەو دەشتە!.
هەورێ وتی:
ـ من ئەزانم ئەم سەر ڕووتاوەی ڕیشنە
چەند شیعری بەفروبارانو زریانو خۆری لەبەرە.
من ئەزانم چەند کورتە چیرۆکی جۆگەو،
چەند ڕۆمانی ڕووباری دورودرێژی خوێندۆتەوە
ئا ئەم شاخە پیرەمێردە مل باریکە
مەیبینە وا کزۆڵەیە، بیری تیژە.
لە بیرێتی بە چ ڕۆژێ ئاو ژانی گرت
بە ڕووباری نۆبەرەوە!
لە بیرێتی وەختێ ئاگر پێ ڕەوکە بوو.
ئا ئەم شاخە پیرەمێردە مل باریکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من ئەزانم چەند دارستانی قاموس‌و

چەند پەڵکە گیای وشەی هەیە

ئا ئەم شاخە پیرەمێردە مل باریکە!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەبیرەوەرییەکانی "دارمێوێك"ەوە

لەناو دەفتەری ڕەزێکدا
دار مێویَ ئەم یادداشتانەی نووسیبۆوە:
ـ وا هەڵ ئەدەم!
ئەمڕۆ من بووم بە بەرسیلە.
هەر سەعاتیَ بەر لە ئیستە
بەدزە دزەو ماتەمات
دوو منداڵی چەتون هاتن
دایانمە بەر گڵمتكو بەرد.
ئاخ! چەندم لیَ هەڵوەریە عەردا!
منداڵەکان، بە خوێی سەر لەپی دەستەوە
بە مڵچە مڵچ لێیان خواردم
هەتاکوو دانیان ئاڵ بۆوە.
بەڵام ئاخر خۆمن ناهەقیشیان ناگرم!
من ترشمو، ئاو زانە دەم،
لەو دوورەوە
سویَ ئەکاتە ناو دڵەوە.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

عافێتیان بم!

ـ ئیسته من قژم پرترەو بوم بەترێ

ئەمڕۆ له نزیك منەوه

بوو بە شەڕێ نەبێتەوە!

له عەسرەوه تا ئێوارێ، شەڕ خایاندی

له دوای شەڕیش پێشمەرگەیەکی زامدارم

لەژێر گەڵامدا شاردەوه.

له ژێریشەوه دەستم برد

یەك دوو هێشووم له سنگی خۆم بۆ کردەوەو

دامە دەستی!.

ـ ڕنیویانم، بەڵام لەناو کونه بەردا

چەندین هێشووی فلیقاوەم

بوون بە بادە.

دوێ ئێوارە، شاهۆیەك بوو بە میوانم

لەئاوی ئاڵی خواردمەوه

هێندەی نەبرد شاهۆ مەست بوو

سەرخۆش.. سەرخۆش

نه لەسەر قاچ، نه لەسەر کلك خۆی نەئەگرت!

ئیتر بەدەم خواردنەوەوە، تا درەنگان

هەتاکوو نووست

"شاهۆ" هەر شیعری "بێکەس"ی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ منو ڕەز ئەخوێندەوە!.

ـ بەفر ئەبارێو بووم بە مێوژ

کراومەتە ناو قاپەوەو

لەبەردەمدا دانراوم.

داپیرەیەکی قژ سپی

زارۆکانیش بەچوار دەورا.

وەك تامی من

حیکایەتی ئەمشەو خۆشە.

کە داپیرەیش گەیشتە سەر:

"هاتمەوە هیچیان نەدامێ"

لەناو بنی توورەکەدا

منیش هیچی وام نەمابوو

هەتا بخورێ!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بوخچە

ڕۆژێ هەنگ بوو بە هاوڕێم.
شەوێ قەڵەمەکەم نەنووست
هەتا شیلەی شیعرێکی تازەی نەدامێ.
ڕۆژێ کرمی ئاوریشمێکم بوو بە ئاشنا
شەوێ ئاوریشمی خەیاڵم
قەد.. قەد
خۆی لە وشەمەوە پێچا.
ڕۆژێ کۆترێ بوو بە دۆستم
شەوێ ئەوینێکی سپی
هاتە لام‌و
چەپکێ تیشکی دایە دەستم.
ڕۆژێکی تر گوڵەگەنم بوو بە ئاشنام
شەوێ تیرۆکی قەڵەمم ناسکە نانی
وشەی ئاڵی بۆ کردمەوەو هەتا دوایی
لەسەر سەبەتەی دەفتەرم هەڵمچنی.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەڵام وەختێ کە هەژارانی کوردستان

بوونە هاوڕێم

شیلەو ئاوریشمەو تیشکو نانم هەر هەموو

خستە بوخچەی دەروونەوەو

ئەو بوخچەیەشم دا بەوان!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خائین

شەوەزەنگێ گردێکی گڕوێی تەفرەدا
ـ هەر تۆ بیکە! بەڵێن، وات لێئەکەم سەرت
خۆی با لەسەری حەسارۆست!
بەر لەوەی ڕۆژ ببێتەوە
شەوەزەنگ گردەکەی کڕی.
گرد بە پاچەکۆڵەی دەستی
چەندین قارچکی ژەهراویی
خۆی هەڵکەنی.
لەدۆڵێکدا هەمووی گوشیو
کردیە جامی بەردێکەوەو
لەبەردەمی هەڵۆیەکی زۆر تینوودا
جامی دانا!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خەم

مانگی نەورۆز سکی پڕبوو بەئاگرێ
کە ئاگر بوو "با" ڕای ژەندو
کە گەورە بوو چیا خواستیو
شەویان لێبوو
وەختێ شەویش بالآی کردوو
بوو بە شانزە
گریان خواستیو هەر ئەو ڕۆژە
سەعات یانزە
یانزە.. یانزە
خەمێکیان بوو
قژ ڕەش، چاو ڕەش.
گەورە.. گەورە
ئەوەندەی شاری هەڵەبجە!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یەکەم دەنگو دوادەنگ

دەقیقەیەك، نیو دەقیقە، چەند چرکەیەك
بەر لە یانزە
ئاسمان وەك گیانی "مەولەوی" سافو ڕوون بوو
وەك ئەسپەکەی "ئەحمەد موختار"
لە بژوێنی شارەزووردا
جوانووی بەهار بە کوڕژن بوو
گردی "گولاّن"
گوڵ ئەستێرەی شەمی شیعری
ئەدا لە قژ
وەکو گۆران
دەقیقەیەك، نیو دەقیقە، چەند چرکەیەك
بەر لەیانزە
لەژێر بنمیچی ژورێکی، بێ هەناوی، هەڵەبجەدا
خێزانێ بوون، دایکەو باوکەو زەڕنەقووتە
چەند چرکەیەك بەر لە یانزە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دایك بێشكەی ڕائەژەندو
ساوا بزەیەك ئەیگرتو
باوك گوێی لە كاسێتێ ئەگرتو
پاڵ كەوتبوو.
بوو بەیانزە
گرمەیەكو دووانو سیانو
دووكەڵێك و وەكو دڵی كوڕی "عۆجە"
هەوا مردوو
ئاسمان مردوو
بەهار مردوو
دایكەو باوكەو زەڕنەقووتە
لە یانزەدا
لەژێر بنمیچی ژوورێكی بێ هەناوی هەڵەبجەدا
بوون بەسێ بەردە پەیكەری
باوەش كردوو بە یەكترَدا!
لەدوای یانزە
شار كۆترێكی خنكاو بوو، ملی لەژێر باڵەكانیا
نە گمەی ئەو، نە جریوەیەك نە جووكە
نەچرپەیەك
نەزیقەیەك
نە مشەیەك، نە هەناسە
لەدوای یانزە

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەنها دەنگێ، چریکەیەك، لەو شارەدا

کە ئەگەیشتە گوێچکەی چیاو

بەناو ژەهرا

سەوڵی ژیانی لێ ئەدا

تەنها دەنگێ

لەدوای یانزە

دەنگی کاسێتی ڕیکۆردی ژوورەکە بوو

کە سروودی چەكو پێشمەرگەی لێ ئەدا!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەریاچە

بەرێوە بووین..

ئەو شەوە تیروتوانجی

زۆرمان گرتە پیرە زستان!

پێمان وت تۆ هەتا ئیستا

هەر بەدەستی کرێوەی خۆت

بەپاچو پیَ مەرەی "سەرما"ت

چەندین گۆرە بەفری قوڵت بۆ هەڵکەندوین

لەهەناوی بەستەڵەکتا زۆرت ناشتووین.

ئەو نەی وت: نا!

بەرێوە بووین، ئەو شەوەیان

ئێمە لە باهۆزی زستان توورە تر بووین.

نەمان ئەهێشت دەم کاتەوە:

پێمان وت تۆ خێرت نییە!

پێمان وت تۆ چارە رەشی!

پێمان وت تۆ بەدی، شوومی

تۆ.. تۆ.. تۆ!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەمجارەیان ئەو وتی: نا!

نیوەشەوبوو، ئەچوینە سەر سەربازگەیەك.

ماسیی ئەندێشەو خەیاڵمان

هەر لەلای دەریاچەکە بوو

"چۆنی لێدەین؟! چۆنی ببڕین؟!"

پێشتر دوو بەلەممان هەبوو

بەلاَم کوڕانی "بنی عاص "

لەگەڵ ڕەزەکەی ئەوبەردا

ئەوانیشیان سووتاندبووا!.

بەڕێوە بووین، ماسیی ئەندێشەو خەیاڵمان

هەر لەلای دەریاچەکەبوو

هەر ئەویش تاقە ڕێگەبوو

وەختێ گەیشتینە کەنار

زستان سمێڵێکی باداو

زەردەخەنەی تەوسێ گرتیو

ئینجا وتی:

ـ لە کرێوەشما خێر هەیە!

تەماشاکەن:

بەدەریاچەم وت بیبەستێو

ببێ بە ڕێگای سەهۆڵو

ببێ بە مەیدانی شەختە.

چۆنم پێ وت ئەوەتا بوو.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ده دەی ئیستەیش فەرمووون بێ ترس

یەکە.. یەکە

بپەڕنەوەو

بگەنە ئەو شوێن مەبەستە!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە پاسێکدا

هێشتا پاسە قژ زەردەکە هەر وەستاوە
یەکە یەکە سەرنشینەکەون
هەر کورسیەکەی تەنیشتی من
تاقە کورسیە قژ ڕەشەکەی تەنیشتی من
هەتا ئیستە
هەر ئەو چۆڵە.
هێشتا پاسە قژ زەردەکە هەر وەستاوە
سەرئەکەون و ڕووناکەنە
تاقە کورسیە قژ ڕەشەکەی تەنیشتی من
وەستاون و نایانەوێ بچنە لای ئەو
بۆنێکم کرد
بۆنی ناخۆشی لێ نایەت
سەرخۆش نییەو
بەردەوامیش بزەیەکی لەسەر لێوە!.
هێشتا پاسە قژ زەردەکە هەر وەستاوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تاکو تەرا سەرئەکەون

ئەوا ئیستا تاقە کورسیە

قژ ڕەشەکەی تەنیشتی من

هەروەکوو خۆم

قژ ڕەشێکی لەسەر دانیشت

پاسەکەیش ڕۆیشت!

ئەڵمانیا/1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەلی بازێ

زووتر ئەگەر ڕەشەبایەك
لە گەلیەکەی "عەلی بەگ"ی بپرسیایە
ئەرێ چاوم! من پەلەمەو
تۆ نازانی "گەلی بازێ" لە کوێدایە؟!.
ئیتر دوایی ئەو ئەبوایە
سەعاتێ دەفتەری بەردوو
کۆنە باوڵی ئەشکەوتو
ژێر سەرینی هەردەکانی بگەڕایە
تا ئەدرەسی گەلی بازێی ئەدۆزیەوەو
تا ئەیدایە!.
زووتر ئەگەر باڵدارێکی عاشقی وەك
تاق تاقکەرە
بەلای "گەلی زاوێتە" دا تێپەڕبوایەو
بیپرسیایە:
ئەرێ گیانە! تۆ نازانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەلی بازێ، لەکام لایە؟!
ئەو ئەبوایە
عەینەکی گەڵا سنەوبەر لەچاوکاتو
بەرباخەڵی تەڕی کەژان بگەڕێتو
یەکە.. یەکە
ژێر دۆسییەی گڵەسووری
کێڵگەکانی هەڵباتەوە
تا ئەدرەس بدۆزێتەوەو
بیداتە دەست تاق تاقکەرە!.
لەمەو پێشتر
ئەگەر بەرانە کێویەك
بەتەنیشت "گەلی بەدران" دا تێپەڕبوایەو
بیپرسیایە:
ئەرێ قوربان!
ئەرێ بەدران!
من ڕێگەم بزر کردووە
تۆ نازانی گەلی بازێ کوێ کەوتووە؟!
ئەو ئەبوایە
جارێ تۆزێ سەری بخوراندایەو
ئینجا سەعاتێ گیرفانی شەڕواڵەکەی "مامە ڕووتە"
بگەڕایەو
چەکمەجەی پلە پلەی کێو، ڕاکێشێتو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر بەئەنقەست

دووسێ چرپە بەگوێی "سەردێمان" دا بکاو

ئەوسا ئەدرەسی باتە دەست!

بەڵام ئیستە

نەك هەر "گەلی عەلی بەگ"و

نەك هەر "زاوێتە"و نەك "بەدران"

هەرچی گەلیی کوردستانە

هەرچی دەربەندو ئەشکەوتە

وەختێ پۆستەی شەهیدانیان بۆ ئەنێردرێ

وەختێ نامەی سنەوبەرو

فرمێسکی "ئەحمەدی خانی"و

تاڵە قژی سەری "زین"و

عەشقی "مەم"یان بۆ ئەنێردرێ

لەهەر کوێوە

با ئەوەندەی "نەگەزاکی"و "شێخ وەسان"یش

لەیەك دووربن

لەهەرکوێوە

با ئەوەندەی "هەڵەبجە"یش و "هێرۆشیما"یش

لەیەك دووربن!

لەهەر کوێوە.. لەهەر کێوە بۆیان بچێ

پێیان ناگات

ئەگەر بەهۆی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناونیشانی "گەلی بازێ"وە نەبێتو

ناوی ئەویان لێ نەنووسرێ!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پرشنگەکان

ئەم چارەنووسە، بەتەنها
هەر لەسەر تەوێڵی سەنگەر نەنووسراوە.
ئەم ڕێگایە بەتەنها هەر
ناچێتەوە سەر وڵاتی گڕو بارووت.
باخەکانی ئەم ئەوینە بەتەنها هەر
یەك جۆر گوڵیان، تیا ناپشكوێ.
ئەم ئەسپەمان هەر بۆ غاری شەڕگە ناوێ.
ئەم دەستانە هەر بۆ تفەنگ دروست نەبوون.
خۆ بیرمان هەر تاقە کلیلێکی نییە.
ئەم کوردستانە بەتەنها هەر ژان
بەیەك جۆر ڕووەكو
دارو درەختەوە ناگرێ.
باڵای ئازادی بەتەنها
هەر بە باڵای چەك ناپێورێ.
چەرم هەر فیشەك لغی لێ دروست ناکرێ.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەربەستیی هەر بەیەك زمان قسە ناكاو
هەر یەك جۆر بەرگ ناپۆشێو
یەك كڵاویش لەسەر ناكات.
ئەم زەریایە هەر یەك جۆر كەشتیی نایبڕێ.
خۆ هەر بەتەنهایش سەفینو گۆیژە شاخ نین.
هەر "بێكەس"و "حاجی قادر" پێشمەرگەنین.
با، ئەتوانین، لەیەك كاتدا، سەرمان بكەین
بە هێلانەی شیعرو نۆتەو،
یان بە سنووقە فیشەكیش.
با، ئەتوانین، دەستمان بكەین، بە جۆگەلەو
بەدەسرازەو، بە برووسكەو بە شمشێریش.
ئەم وشانەیش ئەتەقێنرێن.
ئەم فلَچانەیش ئەكرێن بە تیر.
بۆ؟ ئەتوانین، لەیەك كاتدا، پەنجەكانمان
پێشكەشی پیانۆو كەمانو گوللەو گوڵ كەین.
ئەتوانین گەرووی مان بكەین، بەدەربەندوو
دەنگمان بكەین بەڕەشەبا
ئەتوانین چاوێكمان بكەین، بە چراوگی ناو ئەشكەوتو
ئەویتریان بە ئەستێرەی شانۆكانی هەموو دنیا!.

ستۆكهۆڵم 1988

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تونێل

لەژێر زەویی تەنگەنەفەسی ئەم ڕۆحە کون کونەدا
سەعاتەکانی غەریبیم
واگۆنی لەیەك بەستراون.
هەموو ڕۆژێ ئەڕۆن و دێن، دێن و ئەڕۆن
لەوێستگەی چاوەڕوانیدا
لەوێستگەی ماڵ ئاواییدا
دەرگای نەسرەوتیان بێ وچان:
ئەمکەنەوەو پێوەم ئەدەن
پێوەم ئەدەن ئەمکەنەوەو
یەك ئازارم دابەزێ
سەد ئازارم سەرئەکەون.
چ تونێلێکی درێژە ئەم غوربەتە، بۆ کوێم ئەبات؟!
وا چراوگی ئەم چاوانە کەوتوونەتە پرتەپرتەو
بەڵام ئەو هەر، ئەمبات، ئەمبات
ئەمبات..!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گۆڕران

هەمان باخچە.
هەمان درەخت.
هەمان کورسی.
بەڵام نە هەمان باخەوان.
نەهەمان گەڵاو لقو پۆپ.
نەهەمان عاشقو دڵدار!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شوێنەون

پێت ناگیرێم
وەکوو زریان من ماڵێکی
دیارم نییە.
وەکوو هەتاو من پەنجەرەو
دوو پەنجەرەو،
سێ پەنجەرەی،
ئاسۆیەكو
چیایەكو
هەوارێکی دیارم نییە.
من مێژوویەکی کۆچەریم
زەمانم داوە بە کۆڵماو
هۆبە.. هۆبە
لەگەڵ خۆمدا ئەیگەڕێنم.
کلێپەو گڕێکی کۆچەریم
ئاگردانم لە گیانمایەو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاسۆ.. ئاسۆ

لەگەڵ بادا ئەیگەڕێنم.

ڕووبارە خوێنی کۆچەریم

شەپۆلم وا لە دەنگمایەو

ئاواز.. ئاواز

لەگەڵ هەورا ئەیگەڕێنم.

من شۆڕشێکی کۆچەریم

ـ جێگەـ م خستۆتە مشتمەوەو

برین.. برین

لەگەڵ چەکمان ئەیگەڕێنم.

من.. مەقەڕو

وەرزی ساڵو

ئیستگەو سروودو گۆرانیم

هەمووی لە هەگبەی پشتمایەو

هیوا.. هیوا

لەگەڵ عەشقی ئازادیدا

کەژ بەکەژ ئەیانگەڕێنم.

پێت ناگیرێم.

ئیستە لێرەم

لێرە تۆوی ناو قەندیلی شەختەو بەفرم

بەڵام سبەی لە گەرمیان سنەوبەرم.

دوێنێ دەواری گڤەی خۆم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەولا هەڵدا
ئەمڕۆ لەم لا
سوورە بەڕووی سەرکێوێکی بەرزترم.
باران ماچی
هەر شوێنێکی خاکمی کرد
منیش لەوێم.
تاریکی تۆ لە هەر کوێ بێ
من لەو شوێنە پێ ئەبم‌و دائەگیرسێم.
پێت ناگیرێم.. وردە.. وردە
من مردنتم.
ئەو وەختەی تۆیش پێ ئەکەنی‌و
وا ئەزانی لەناو چنگتام
من هەر زووتر
ئەبمە مووروی غەیبی تیشك‌و
ون ئەبم‌و
لێت بزرم.

ستۆکهۆڵم 1988/4/1

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

فڕین

له سەرەوە مانگە شەوێ باوێشکی دا
لە خوارەوە کانییەك نووست!.
لەوبەرەوە لوتکەی شاخێ باوێشکی دا
لەم بەرەوە نزارێك نووست!.
کە سەنگەریش لەولامەوە باوێشکی دا
لە گیرفاندا قەڵەمم نووست!.
گرمەی هەور مانگە شەوی داچڵەکان و
کانیی هەستا
زریان لوتکەی ڕاوەشان و
نزار ڕا بوو
کە پێشمەرگەیش دیسان سەنگەری گرتەوە
خستیەوە سەرپێ تفەنگی
قەڵەمی منیش ڕاپەڕی و
هەڵۆی شیعرم بەرز بەرز فڕی!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سۆما

لەکۆشکێکدا چەپکە گوڵێ

بە گوڵدانە زێڕینەکەی خۆی، ئەمەی وت:

تا دوێنێ بوو

هەتا لەو دەشتودەرە بووم

تا گەدا بۆنی ئەکردم

گەڵایش چەتری سەوزی دەستی

بەر باران‌و هەتاوم بوو

لە باڵندەو درەختەوە تا باو بەفر

ئاشناو ڕۆشناو هاوڕێم بوون

تاقانەی خۆشەویستیی بووم

ماچم گوڵاوی ناودەمی ژیانم بوو.

لە دوێنێوە کە هاتوومە

ناو باوەشی کۆشکی تۆوە

لووتی پاشا بۆنی عومرم هەڵئەمژێ

خۆم ئەبینم وا ئیستاکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من بوومەتە چوکلّی چقلّێ

کە سۆمای چاوی بەهاری

خۆی ئەکوژێ!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوو پیاو

ژێر زەمینێکو دوو پیاوو
پانکەیەکو ئەسکەملێ
یەکەم پیاویان:
پێشتروو زوو
ژێر زەمینەکەو پانکەکەو کورسییەکەیشی
بەدەستی خۆی خولّقاندبوو.
ژێرزەمین بۆ عەمباری ئارد.
پانکە بۆ فێنك كردنەوەی ڕەنجی هاوین.
کورسیەکەیش بۆ پشوودانی وشەی هیلاك.
دووەم پیاویان:
هەر بە پەلە
ژێر زەمینەکەی بەتاڵ کرد
ئەسکەملی کرد بە پلە
یەکەم پیاوی لە هۆش خۆچوو
خستە سەروو
لەوێشەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ملی کرد بە:

پانکەکەوە!

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جوانترین دیاری

لەو کەژەدا
لەو کازیوەی بەیانەدا
یادی جەژنی لەدایك بوونی نێرگز بوو
دیاریی هاتوو
لە ئاسمانو لەعەردەوە
لەبەردەم کچی قژ زەرددا
تا ئێوارە
هەر ڕیز ئەکرا.
ئەوەی نێرگز هەتا ئیستە بیری مابێ
لەبەر دڵی
سێ دیارییان جوانترین بوو:
کڵاوە قوچەکەی بەڕوو.
ملوانکەکەی خاڵ خاڵۆکە.
پۆپەشمینێکیش کە پێشتر.
کرمی ئاوریشمێکی عاشق
بە چوار زستان بۆی چنیبوو
لەناو ژووری "ئینفیرادی" زیندانەوە
بۆی ناردبووا.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سیحرباز

نه بووزیمو نه هیندۆسیو نەسیحرباز
نە ئارد ئەکەم بە کۆترو
نە کۆتریش ئەکەم بە ئارد
نە ئەتوانم چەوەندەریش..
ئا لەم عەردەدا دەربێنم
نە چاویشتان تەفرە ئەدەم
نە کەسیشتان بە خەوتنی موگناتیسیی ئەخەوێنم!
ئەوە سەرم خۆ ئەیبینن؟!
هەموو ڕۆژێ وەك سەلکەتوور نایپەڕێنن؟!
ئەوە دەستم خۆ ئەیبینن
هەموو ڕۆژێ وەکوو قامیش نایقرتێنن؟!
هەموو ڕۆژێ.. کوت کوت.. پل پل
نام کەن بە شیشی سوڵتانو خەلیفەوە؟!
خۆ ئەشبینن؟!
ئەوە سەرم ئەڵێی قەڵاکەی هەولێرەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وا لەجێی خۆی

خۆ ئەشبینن؟! دەستەکانم

دوو ڕیانی کفریو دووزن

هەر لە جێی خۆن

سیحرباز نیم بەڵام من ڕۆژی چەند جارێ

چاوی کوێراوم هەڵئەگرم ئەیچێنمەوە

قاچی پەڕیوم هەڵئەگرم ئەیڕوێنمەوە

سیحرباز نیم جەللادەکەم سیحربازە

ئەو جادووگەرەی یەك جارەو

هەر کە سەریم دایە دەستتان

ئەوسا ئیتر.. ببڕای ببڕ

نەخۆیو سیحر، نە سەری

جارێکی دی نایەنەوە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بیرچوون

لەسەر مێزەکە بیرت چوون
بەهێواشی وەك دەس بەرم
بۆ دوو کۆتری سپی نوستوو
هەڵم گرتن.
لە دەرەوە چنگ لەسەرشان
با کلۆ بەفری ڕاو ئەنا
جەستەی باریکە شەقامی هەڵ ئەلەرزان.
هەر خۆم تەنیا
ملیوانی خەیاڵە گەرمو گوڕەکەم بۆ هەڵبڕیو
کەوتمە ڕێگا
ـ ئەی کچەکە!
بەڵام هەتاکوو ژوورەکەم
پەنجەکانت لە دەستما بوون
تا نوستیشم دەستەکانت لە ملما بوون
ئای کچەکە!
یەکە.. یەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر دە پەنجەیشم هەڵوەرێن

بیرم ناچێ

شەوی جووتە دەسکێشەکە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شۆڕبوونەوە

بەناو قەدی درەختێکدا شۆڕبوومەوە
لەوێ ژانی ڕەگم دێوە
کە بەقوڵایی ڕەگیشدا شۆبوومەوە
لەوێ ژانی ئاوم دێوە
کە بەقووڵایی ئاویشدا شۆڕبوومەوە
لەوێ ژانی خاکم دێوە
کە بەقوڵایی ژان خۆیدا شۆڕبوومەوە
دنیای هەژاریم بینێوە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یـــاد

لەئاگردا کە داری تەڕ خوڕخوڕ ئەگری
ئەوە یادی ئەو دەزگیرانی هەتاوەی 5
ئەکاتەوە
لەژوانی پایزێکی درەنگ وەختا پێی نەگەیی
وەختێ باران هاتو بەفر
بەژنی ڕووتەڵەی داپۆشی.
ئەوە بۆ ئەو یادی دەزگیرانی هەتاوەیە
عەشقی ناکامی کەف ئەکاو
بەکوڵ ئەگری!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێره

لێره، مەنفا لەدوای مەنفا

ساڵ له دوای ساڵ

تاڵ لەدوای تاڵ،

قژی سۆزی ڕۆژهەڵاتیی

قژی وەفا

لەسەر شۆستەی کۆنکرێتیی

نامۆییمان هەڵئەوەرین!

چ کارەساتێکه برا!

ئێمه بەرەو:

"گیان ڕووتانەوه" مل ئەنێین!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خۆشەویستیت

خۆشەویستیت لە "با" ئەچێ
وەختێ بمەوێ داگیرسێم
دێتو ئەمکوژێنێتەوە.
خۆشەویستیت لە "با" ئەچێ
کە دایشگیرسام
دێتو ئەمگەشێنێتەوە.

ستۆکهۆڵم 1988/3/8

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بیرەوەری

لەبیرم دێ
بۆ یەکەم جار
سەربانو چیغو کچێكو مانگە شەوێ
شەمامەی خاڵ خاڵی بەهرەو
شیعریان دامێ
بانگی شێوان :
پەیژە بردمیە لای سەربان
سەربان بردمیە لای هاوین
هاوین چیغێکی بۆ گێڕاین
چیغیش مانگی تیا دابەزی
مانگیش لەسەر بەستەکەنوێن
چرای چاوی خۆی بۆ داناین
لەچیغی دراوسێشەوە
کچێکی جوان، دەس خەناویی
دووسێ ناوساجی بۆ هێناین!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یەکەم منداڵ

بەشیری مەمکی شاخێکم
لەناو لانکەی پشکۆیەکدا،
وشەیەکم پەروەردە کرد
کە گەورە بوو
لە ئاهەنگی نەورۆزێکدا
لەگەڵ چەکێکی قژ سووردا
یەکیان ناسیی
تفەنگ خواستیو
خوێنیشم کردی بە شایی!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەختەبەند

ئەو تریفەی مانگە شەوەی،
کە شیعرێکم دابووی لە قژی درێژت،
دەستم بردوو
بە هێواشی لێم کردەوە.
ئەو شەپۆلەی کە چیرۆکێکی زۆر کورتم
وەکوو پشتێن لە کەمەرتی ئالآندبوو
دەستم بردوو
بە هێواشی لێم کردەوە..
ئەو کراسی ئاودامانەی ڕۆمانێکم
کردیە بەرت
دەستم بردوو
هێدی.. هێدی
ئەویشم لەبەر داکەندی.
شا ژنی جوان!
بەتەنها هەر ئەو تەختەبەندەم هێشتەوە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که شانۆیەکم کردبووی

بە چرپای خەوی هەردووکمان.

ستۆکهۆڵم 1988/3/7

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زیندانی گەڕۆك

لەم کۆچەدا
ئەمە هەموو نیشتمانە:
چوار دەنکە ترێی هەڵوەریو،
لەناو دڵماو
دڵیش زیندانی گەڕۆکەو
شار بەشاری ئەم جیهانەیش
وەردیانە!.

ستۆکهۆڵم 1988/2/25

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆ

کە لێرەوە

چاوی تەنیایم ئەبڕمە چاوی یادت

ئیستەم لەناو دوێنێی تۆدا

وەك خۆرنشینی پایزێ

وردە وردە نوقم ئەبێ.

هەموو جارێ بیرم ئەچێ

غوربەتی لەسەر ئاگرم

داگرم تاکو نەسووتێ!.

وەختێ لەلای تۆ دێمەوە

کالانەی چاو پڕ دووکەڵەو

دڵۆپ.. دڵۆپ

ئەوینێکی بە هاڵاوی، لێ ئەڕژێ!.

ستۆکهۆڵم 1988/2/25

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەروپێچ

من کڵاوو سەروپێچیَ
مشکیەكو جامانەیەك
فێریان کردم:
چۆن خۆم لەدەوری سەری ئەم
شاخو کێوانە بگێڕم.
فێریان کردم
یەکەم وانەی عەشقی لوتکە
لەلای سەری، خاوەنی ئەوان، بخوێنم!.
من کڵاوو سەرو پێچیَ
مشکیەكو جامانەیەك
فێریان کردم
وەختیَ سەرم ئەخەنە ناو قەفەزەوە
من تفەنگی باڵابمو لەسەر پیَ بم.
ئەزانن کام سەروپێچو کڵاو ئەڵێم؟!
ئەو کڵاوو سەروپێچەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەو جامانەو ئەو مشكييەی
كە شێخ لەناو قەفەزەوە
وەك تفێكی ئێجگار گەورە
كردیە سیماو
گرتیە تاجی ئینگلتەرە!

ستۆكهۆلم 1988/2/24

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کۆست

لەبەیانیی ئەو کۆستەدا
دەستو مەچەكو بازوومان
وەك خۆی مابوو
بەڵام سارد، سارد
بەڵام سڕ، سڕ
وەکوو پێمانەوە نەبێ وابوو.
لە بەیانیی ئەو کۆستەدا
قوڕگو مەڵاشوومان مابوو
بەڵام دەنگمان وەکوو گوللەی چەکەکانمان
ئەویش هاواری چرووكو
ژێی پسا بوو!.
دەسمان، دەنگمان، لە چی ئەچوو؟!
من خوێنی خۆم گرتبوومی
نەمزانی بڵێم وەکوو چی؟!
دایکم وتی:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ـ وەکوو لوولەی یەخسیرو زنجیرکراوی

تۆپەکانی وەستا ڕەجەب!

ستۆکهۆڵم 1988/2/24

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوو پەیكەر

لەبرۆنزی سەعاتەكانی ڕۆژگارو
لە ئاسنی شەوی درێژ!
مێژووی پەیكەرتاشی ئێمەیش
هەر لەسەر سەكۆی دوێنێ بوو
بۆ مۆزەخانەی سبەینێ
دوو پەیكەری بۆ داتاشین:
یەكەم پەیكەر: ئەحەی كوڕنو!
دووەم پەیكەر: مەلای خەتێ!
لەكۆڵێندا نەیشێواندن
كوڕنوو وەك خۆی
خەتێ وەك خۆی
باڵا باڵاو، چاو هەر چاوو
لوت هەر لوتو، برۆ.. برۆ!
تەنها ئاڵو گۆڕێ نەبێ
پێڵاوەكەی ئەمی كردە سەری ئەوو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

میزەرەکەی

ئەویشی بۆ قاچی ئەمیان

کرد بە پێڵاو!

ستۆکهۆڵم 1988/2/23

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژیان

هەر کوتو مت
وەکوو سوڵتان
شێری باخچەی "بابی عالی"
ئەویش گەڕبوو
نەڕەی نووساو
گوێی تەپ کردوو
مێژوو خواردی!.
هەر کوتو مت
وەك "فرایزەر"ی هیندستان
پڵنگەکەی جەنەراڵی
دوورگەی ڕێوی
ئەویش گەڕ بوو
گەرووی نووساو
گوێی تەپ کردو
مێژوو خواردی!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەجێی سوڵتانو جەنەراڵ

لەجێی ئەو شێرو پڵنگە

ئەوەی ژیا

ئەوەی ئەژی

گوێ درێژەکەی "نالی"یەو

ئەویتر بزنەکەی "غاندی"

ستۆکهۆڵم 1988/2/22

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

جودایی

ئەگەر لەناو شیعرەکانما
گوڵ دەراوێژنە دەرەوە
لەچوار وەرز، وەرزێکم ئەمرێ.
ئەگەر یار بێننە دەرەوە
دووانم ئەمرن .
ئەگەر نان بێننەدەرەوە
سیانم ئەمرن.
گەر ئازادیی بێننە دەرێ
ساڵم ئەمرێو خۆیشم ئەمرم.

ستۆکهۆڵم 1988/2/20

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

یادداشت

گوڵ یادداشتی خۆی نووسیەوە
نیوەی یادداشت
لەسەر نیگای جوانی ئاو بوو.
ئاو یادداشتی خۆی نووسیەوە
نیوەی یادداشت
لەسەر بەژنی شۆخو شەنگی دارستان بوو.
دارستانیش کە یادداشتی خۆی نووسیەوە
نیوەی یادداشت
لەسەر خاکی دەزگیران بوو.
کە خاکیشم یادداشتەکانی نووسیەوە
هەموو یادداشت
تێکڕای یادداشت
لەسەر دایکی میهرەبانی ئازادیی بوو!

ستۆکهۆڵم 1988/2/19

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەماشاکردن

هەموو پایزێ ئەیبینم، ئەو ئەشکەوتە

چاوێکی ناوە بە کونی دەروازەی ئەو دەربەندەوە

چاو هەڵنابڕێ.

لەوێوە بە: دزییەوە

تەماشای لەشی نەرمۆڵەو سپیو سۆڵی

ئەو دار هەرمێیانە ئەکات

کە ڕووتو قووت ڕاوەستاونو

یەکە.. یەکە

خۆیان داوەتە بەر پرشەی تاڤگەکە!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەخیل

درەختێکی تریان وتی:
ـ ئەم داربییە چەند بەخیلە
ڕێی لێ گرتووین، ڕێگە نادا
ئەیەوێ هەر خۆی بە تەنها
دەم بخاتە دەمی کانیی
تاقە کانیی ئەم دۆڵەوە.
چەند بێ هەستە!
ئاخر خۆ ئێمەیش درەختین
تینوومانەو
لەکەیەوە ڕاوەستاوین!

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەسێت

لقی داریٚ وەسێتی کرد هەر وەختێ مرد
بیکەن بە بێشکەی منداڵێ.
بێشکە وەسێتی کرد کە مرد
بیکەن بە پنەی بەردەمی
ڕیزە چادر و دەواریٚ.
پنە وەسێتی کرد کە مرد
بیکەن بە کورسی بۆ چرای
ماڵە فەقیرو هەژاریٚ.
کورسی وەسێتی کرد کە مرد
بیکەن بە سەری مەرکانەی
ئاوی کەرکوکی غەمباریٚ.
"سەر"یش وەسێتی کرد کە مرد
بیکەن بە چوارچێوەی وێنەی
"بادینان"ی بە ئازاریٚ.
ئەویش وەسێتی کرد کە مرد

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بیکەن بە سنگی دیواری

جلی پێشمەرگەی نێو شارێ.

سنگیش وەسێتی کرد کە مرد

بیکەن بە شانەی دڵدارێ.

شانەیش وەسێتی کرد کە مرد

بیسوتێنن‌و لە دواییدا

خۆڵەمێشی بکەن بە سەر

گوڵکۆی قژی منداڵێکی هەڵەبجەدا!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناو

هەبوون.. نەبوون
دوو ئاسکی عاشق هەبوون.
شەوێك، شەوی مانگە شەوێ
لە مێرگی بەر تریفەدا پاڵ کەوتبوون
باسێ لێرەو باسێ لەوێ
کە هاتنە سەر خۆشەویستیی
وتیان: با هەر یەکەو "ناوی"
یارەکەی خۆی بۆ یادگار
لەسەر شتێ هەڵبکەنێ.
بابزانین ناوی کاممان
لەدوای خۆمان هەر ئەمێنێ و
وەك ئەستێرە ئەجریوێنێ؟!
یەکەمیان چووە لای کەوێ
کەویش لەسەر تاشەبەردێ
بە چەند مانگێ
ناوی یارەکەی بۆ هەڵکەند.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ هەق دەسیش، کە لێبۆوە
ئاسکی دڵدار: پڕ بە کڵاوی بەڕوویەك
مسکی دایە!.
ڕۆژ هاتو چوو.
بەردی بەر بارانو بەفر
لەشی تێك چوو
شوێنی هەڵکۆڵین ساف بۆوە
"ناو" چووەوە.
ئەویتریان
چووە لای حاجی لەق لەقێ
لەبەر دەمیا خۆی پاڵ خستو
لەچەند جێوە
لەسەر پێستی ئەم دڵدارە
بە دەنووکە درێژەکەی
ناوی یارە شیرینەکەی
بە خاڵ کوتی.
کە لێبۆوە، ئەمیشیان هەر لەجێی هەق دەس
پڕ بە گوپی خونچە گوڵێ، مسکی دایە.
ڕۆژ هاتو چوو
ئاسکی عاشق، ڕۆژێ کوژرا..
دوای مردنیش، کە گورووپان
پێستەکەیان بەقەد دیواردا هەڵواسی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناوی کوتراو، خاڵ خاڵی شین

هەر مابۆوەو هەر ئەژیاو ئەیجریوان!.

1988

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

وەکوو یەك

ئەم گۆمەیش حەپس کراوە! ئەی نازانن؟
ئەم شەپۆلە بەندکراوانەیش هەر وەکوو
کوڕەکانی ئێمەی ئەودیو دیوارەکانی زیندانن!
تۆزێکی تر، وەردیانی ئەم سەددەیەیش
کە دەرگاکانی کردەوە
تەماشاکەن! چۆن شەپۆلەکانی ئەمدیو
ڕائەکەن‌و
باوەش ئەکەن بە ملی ئاوی ئەودیودا
بیبینن چۆن ماسی ئەمدیو
دەم ئەبەن‌و
ماچی ماسیی چاوگریاوی ئەودیوئەکەن!
لێرەیش ئەمڕۆ "مواجەهە"ی شەپۆلە زیندانیەکان‌و
درەختی دوورو نزیکی کەس‌و کاری
پەشۆکاوو چاوەڕوانە.
هەر تەواو وەکوو ڕۆژانی "مواجەهە"ی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەپۆلی یەك لە دوای یەكی

دڵی دایكو كوڕەكانمان.

وەكوو ماچی ئاوی تینووی

ئێمەو ڕۆخی گیانی سەوزی كوڕەكانمان!

1989

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەوڵاتی مندا

له وڵاتی مندا
ڕۆژنامه به لاڵی لەدایك ئەبێ.
له وڵاتی مندا
ڕادیۆ به کەڕیی لەدایك ئەبێ.
له وڵاتی مندا
تەلەفزیۆن به کوێری لەدایك ئەبێ.
ئەوانەی له وڵاتی منیشدا بیانەوێ
ئەوانه به ساغی لەدایك بن:
لاڵیان ئەکەنو ئەیانکوژن.
کەڕیان ئەکەنو ئەیانکوژن.
کوێریان ئەکەنو ئەیانکوژن.
له وڵاتی مندا!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرتاش

ئەو کەژانە دەمێکە قژ ئەهێڵنەوە
ئەم هاوینە هێندە درێژ بووبوونەوە
لەوەختی سەماکردنا، لە عەرد ئەخشان!
ئەوا ئیستەیش، لە پەنجەرەی ئەم ژوورەوە
چاوم لێیە:
پایز بە پێوە وەستاوەو
وەك سەرتاشێکی ڕەقەڵەی پەنجە درێژ
خێرا خێرا بە مقەستی تیژی "کانوون"
پرچی زەردی کەژان ئەبڕێ
ناوبەناویش "با"ی شاگرد دێو
بە خاولیەکەی.. لە پشتەوە
تووکەسەری پشت ملی کەژ ئەتەکێنێو
ئەیانخاتە ئەو چەمەوە!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خاڵبەندی ئۆردوگاکان

ـ کە "دێڕەکانت" ڕیز ئەبن، لەچی ئەچن؟

ـ لە تەنافی هەڵخراوی ئۆردوگاکان.

ـ ئەی کە وەختێ "وشەکانت" پڕکەیت لەخەم، لەچی ئەچن؟

ـ لەتەنەکەی ئاوی سەرشانی کچانی ئۆردوگاکان.

ـ ئەی ئەو وەختەی "حەرفەکانت" چاویان تەڕە؟

ـ لەچاوی نانی گریاوی ئۆردوگاکان.

ـ ئەی کە وەختێ "وێرگوڵ" بەینی دوو وشەو

ڕستەیەکت خۆی لوول ئەدا، لەچی ئەچێ؟

ـ لە پشتی کۆماوەی پیری ئۆردوگاکان.

ـ ئەی "نوختەی" دوای ڕستەکانت لەچی ئەچن؟

ـ لەتۆپی پەڕۆی منداڵی ئۆردوگاکان.

ـ ئەی کە نیشانەی "سەرسوڕمان" ئەچەقێنن و

لەجێی خۆدا چاوەکانیان ئەبڵەق ئەبن، لەچی ئەچن؟

ـ لەستوونی بەردەم هەموو دەوارەکان.

ـ ئەی نیشانەی "پرسەکانت" کە دێڕ ئەکەن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەشەقامی دڵەڕاوکێ، لەچی ئەچن؟

ـ لە سەروملی دایکانی ئۆردوگاکان.

ـ ئەی "کەوانەی" ئەم لاوئەولای مەبەستێکت لەچی ئەچن؟

ـ لەدوو ساجی ساردوسڕی بەرامبەر یەك هەڵپەسێردراو.

ئەی ئەم هەموو دووبارەکردنەوە بێ تامانەی

وشەی "ئۆردوگاکان"ی ئەم شیعرەت لەچی ئەچن؟

ـ هەر لە دووبارەبوونەوەی

تامی تاڵی گشت ژەمێکی ئۆردوگاکان!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

خواست

شفرەی سەختی دڕەندەیەکی کێوییان دائەتاشی
لێیان پرسیی:
تۆ حەز ئەکەی بتکەین بە چی؟
شفرە وتی: حەز ئەکەم ببم بە دەسکی
کێردو چەقۆ!.
شاخی جوانی ئاسکێکیان دا ئەتاشی
وتیان: ئەی تۆ؟
وتی: من حەز ئەکەم بمکەن
بە کلوێچکی چاوی جوانان!.
لقی دار گوێزێکی پیریان دائەتاشی
وتیان: ئەی تۆ؟
وتی: من حەز ئەکەم بمکەن
بە گۆچانی دەستی پیران.
گا بەردێکی کوردستانیان هەڵئەکۆڵی
لێیان پرسی:

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی باشە تۆ؟

تۆ حەز ئەکەی ببی بەچی؟

وتی: من ئەمەوێ بمکەن

بە پەیکەرێ بۆ ئازادیی.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەنکە زیخێ

تاڵە قژی کچێکی جوان
لەسەر شانم بەجێ مابوو
لەدواییدا تاڵە قژم
کرد بە پەتی دیلانێ بۆ:
هەڵبەستێکی پێنج شەش ساڵم.
دەنکە زیخێکی کوردستان
لەکەیەوە؟ چۆن؟ نازانم!
پەڕیبووە لۆچی گیرفانی چاکەتێکم
ئەمڕۆ ڕێکەوت دۆزیمەوە
دەرم هێناو ماچم کردو
کردم بە بەردی کەعبەی گشت
شیعرەکانم!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەردە

ئەو دارسێوو دار هەنارە
لەو گوێ چەمە، ئەمڕۆ ڕووت بوون
ڕووتو قووت بوون
کە باوەشیان کرد بەیەکدا.
کیژۆڵەسێو زوو هەستی کرد
لەوبەرەوە، دارەبەنێکی دەس تووکن
بە دووربینی ئەو ڕەوەزە
لەپەناوە
زوو زوو تەماشایان ئەکا.
بۆیە هەستاو بە ڕقەوە
پەردەی تەمی گوێ چەمەکەی دادایەوە!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ژیشك

شەڕبوو، ئەوەندەی نەمابوو
لەو چیایە
ئەو گورگە بۆرە بگیرێ
بەڵام ژیشك فریای کەوتو
هەزاران تیری پشتی خۆی
بەقەرز دایە!

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەڕینەوە

ـ ئەیانبینن؟
ئەو ڕووەکە خشۆکانەی
کە هەر سنگە خشکێیانەو پەل ئەکوتن؟!
ـ ئەوە قوربانیی ئەوینی سەردەمێکن
لە زینداندا بە دڕکەزی
کوێریان کردن!
ـ "لاولاو" یەکێکە لەوانە.
ئەی نابینن.. لەهیچ شوێنێ، ئەو ناتوانێ
خۆی بەتەنیا، هەڵگەڕێ و بپەڕێتەوە..
گەر پەنجەرەو دارودیوار دەستی نەگرن!

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەدوا ساتدا

دوورگە وەختی خۆی ئەو عەردە "لاوان"ە بوون
کە عاشقی چاوی شینی زەریا بووبوون
لەپشتەوە هەردوو دەستیان بەسترابۆوەو
ڕێیان نەبوو خۆیان لەو چاوە هەڵکێشن.
تا ئەو ڕۆژەی لە لەشی خۆیان یاخی بوون
تا ئەو کاتەی خۆیان لەدەست خاك ڕاپسكان.
نیمچە دوورگەیش هەروەها بوو
بەڵام کە ئەوان یاخی بوون، کە ڕایان کرد
هەڵنوتانو لەپەو ڕوو کەوتنە زەریاوەو
نەیان توانی هەموو جەستەی خۆ دەربازکەن
لە دوا ساتدا
خاك فریاکەوت قاچی گرتن!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مانەوە

چوومە لای زەریاو پێی وتم:
بە قولاپو بە تۆڕ بوایە
لەمێژەوە.. من ئەبوایە
نەك هەر ماسی گیانی شینم
گەرای عومریشم نەمایە!
چوومە لای بێشەو پێی وتم:
بە خەیاڵی تەور بوایە
من ئەبوایە
تاقە چڵێ لەم لەشەمدا
سەوز نەبوایە.
ئەی زەریاو بێشەی هاوڕێ!
هەتا ماسی گیانی شینی تۆ بمێنێ
تا چڵی سەوزی لەشی تۆیش باڵا بکا
ماسی چاوو
دارستانی ئەم گەلەی منیش ئەمێنێ!.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شار

ئەمڕۆ تەنها هەر لەنێوان دووسەعاتا
لەناو سنگی شارەکەمدا
پەنجا ڕووباریان خنکاندم
قودس وای وت!.
ئەمڕۆ تەنها هەر لەماوەی یەك سەعاتدا
لەناو سەری شارەکەمدا
سەد ئەستێرەیان سەر بڕیم
مانگی شیعرێکی ئاسمانی سانتیاگۆیش وای پێ وتم!
ئەمڕۆ تەنها هەر لەماوەی نیو سەعاتا
لەسەر بەردی ڕەشی پشتم
مێشکی زۆر گوڵیان پژاندم
ئەسپێکی ڕەشی باشووری ئەفریقایش وای پێ وتم!.
برایینە!
تەنها جیاوازی نێوانمان
ئەوەیە، من..
شارەکەیان وەها کوشتم،
دەقیقەیش هەستی پێ نەکرد!!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بالا

بۆ شەهیدێكو دووانو سیانو چوار
ئەوسا من هەردوو چاوانم
وەكوو "نالی"
ئەكردە دوو جۆگەو ڕووبار
من ئەوساكە
بۆ ماڵێكو بۆ گوندێكو بۆ باخچەیەكی جوانەمەرگ
ئەم تاقە دڵەم ئەكردە
پەڵە هەورێكی پایزە
ئەی ئێستاكە بۆ پێنج هەزار
چۆن بتوانم دوو چاو بكەم بە پێنج هەزار گۆمو زەریا
دوو دەست بكەم بە پێنج هەزار كۆڵەوژی ڕەش هەڵگەڕاو
دڵێ بكەم بە پێنج هەزار پەڵە هەور
قوڕگێ بكەم بە پێنج هەزار گەرووی تاساو
من ئەزانم ئا ئەم ژانە
وشەم ئەباتە گڵەوەو

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەرگیز پەنجە

لاواندنەوەی چەند درێژ بێ

ناگاتە باڵای هەڵەبجە!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەڵەبجە

چواردەی مانگ بوو
لەسەر گۆیژە، با قەڵەمەکەی فڕاندم
کە دۆزیمەوەو پێم نووسی
پۆل پۆل فڕین وشەکانم.
پانزەی مانگ بوو
"سیروان" قەڵەمەکەی بردم
وەختێ گرتمەوەو پێم نووسی
بوون بەماسی شیعرەکانم
شانزەی مانگ بوو!
ئاخ شانزەی مانگ!
کە شارەزوور قەڵەمەکەی لێ وەرگرتم
وەختێ دایمەوە بنووسم
وەك هەڵەبجە
وشك بووبوون پەنجەکانم!

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەڕەشووت

منیش خەیاڵم فڕگەیە.
منیش شیعرم فڕۆکەیە.
منیش وشەی پەڕەشووتداری خۆم هەیە:
"ڕەنگە پەڕەشووتەکانیان،
هەندێ جار فرمێسکی خۆم بن.
ڕەنگە پەڕەشووتەکانیان، زۆر جاری تر
گوڵۆنکەکانی کۆڵوانەی دایکی تۆ بن.
ڕەنگە پێڵوی منداڵانی "هەڵەبجە"بن.
ڕەنگە مەمکی کچەکانی "وەسانان"بن.
ڕەنگە کڵاوو جامانەی شەهیدان بن".
هەموو جارێ ئەیانبەمە
ژوور وڵاتی هەوروباران
خۆیان هەڵئەدەنە خوارێو پەڕەشووتیان ئەکەنەوە
حەرف، حەرف ئەنیشنەوە.
هەموو جارێ وشەی پەڕەشووتداری من
عەردێکی نوێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەستێرەی نوێ

لە گەردوونی هۆنراوەدا ئەدۆزنەوە!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چیرۆکی جزدانێ!

جزدانێکی ڕەشتاڵە وای گێڕایەوە:

هەبووم.. نەبووم

من وەختی خۆی

پێستی تەوێڵی شێرێ بووم.

ڕۆژێ فیشەکێ سمیمیو شێرم کوژرا!.

دوو دەست، چوار دەست

دە دەست هاتن

گورووویانم

خۆشیان کردم

ڕەنگیان کردم.

سەفتە.. سەفتە

لەگەڵ هەزار پێستەی تردا

وچان.. وچان

هەڵتەك.. هەڵتەك

سواری پاپۆڕو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

واگۆن‌و

لۆریی بارهەڵگریان کردم.

هەتا لەناو گرمەگرمی کارگەیەکدا دایان گرتم

دواتر کردیانم بە جزدان.

دوور بردیانم

هەر دوای لەدایك بوون یەکسەر

فرۆشتیانم.

من بەر وڵاتی کورد کەوتم

لە شارێکدا

کە شاخ سەرو درەخت لەش‌و

چەم قاچی بوو

ڕەفەی دوکانێکی بچووك بوو بە ماڵم.

ڕۆژێ پیاوێکی گردەڵەی دەم‌و چاو کونج

بانگیان ئەکرد: "فایەق بێکەس"!.

لای دایە لام

منی کڕی‌و هەڵیگرتم

هەتا نزیکەی دەساڵێ من لە باخەڵیا ژیام‌و

من لەباخەڵیا ئەنووستم.

من جزدانێکی لاواز بووم

بێ غەبغەبە

بەتاڵ

بەتاڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەر چوار ژوورەکەی گیرفانم.
ڕۆژێ نەمدی قەڵەوبم‌و ورگم هەبێ
ڕۆژێ نەمدی وەك جزدانەکەی دراوسێ
بەدەم مۆڵە دینارەوە پێبکەنم!
بەڵام دووجار
لەسەر پێستی ئەم تەمەنە
شێر پەنجەمۆری بۆ کردم
یەکەم شێرم یادی نەڕەو
زامی بێشەو
دووەمیشیان دوای خۆی تەنها
تەنها.. تەنها
شەش پەنجایی‌و
دوا هەڵبەستی بۆ ئازادیی
تیا جێهێشتم!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەراورد

سەعاتی دوانزەی نیوە شەو
تەواوو ڕێك
وەك كوردوخەم
دوومیلی جووت.
سەعاتی دوانزەی نیوەشەو
وەك خەیاڵم
سەرمێزێكی پاكو ڕووناك.
بیست جگەرەو
تەنها یەك كلیلی وشە.
دوای سەعات یەك
دوو میلی لەیەك دابڕڕاو
وەكو من و چاوی وڵات
دوای سەعات دوو
وەكوو ئاوارەو دەربەدەر
كاغەز، قەڵەم، شتومەكی

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەر مێزێکی پەرش‌و بڵاو.

دوای سەعات سێ

تەپڵەکێ فلتەرو سووتووی قەڵاچن‌و

ژووری دووکەڵ.

لەولایشەوە

شاعیرێکی خەو لێ کەوتوو

بەڵام شیعرێکی بە خەبەر!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆن

لەناو باخی کریستاڵی کۆگای بۆندا
هەنگە زەردەی عاشق بووم و
سەد خولم خوارد.
نمە نمەی زەردو سووری
زۆر بارانی
هەوری عەترم
پرژانە سەر قۆڵی چاکەت.
قژی دەیان شووشەی کورت و کەڵەگەتم
گەیاندە لووت.
بەڵام هیچیان
بۆنی لەشی هاوینانتیان
لێوە نەهات!.
بەڵام هەر نەمدۆزیتەوە
ئەی خۆشترین بۆنی دنیا!
ئەی بۆنی گڵە سوورەکەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دوای ئاوڕشێنی بەرماڵی

هاوینانی

ئەوسای گەڕەکی "حاجی حان"!.

1989

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ناوەڕۆک

پێشەکی	5
ڕەنگاڵە	19
دەفتەری گەشت و خۆشەویستیی	21
گۆرانییەکی ڕەنگاو ڕەنگ	23
کاڵێ	28
شەقام	30
بروسکەیەك	32
لە یەکەم سەفەردا	33
پایزە نامەیەك	44
دوو دەنگ	48
پڵنگ و پەیکەر	53
ڕەشەبا	59
شاخ	62
گەشتێك	69
کفن دز – ئەکتەر	73
بەهارە شیعرێك	77
لەسۆفیادا	82
لە بۆدابست دا	87
دەفتەری گۆرانییە غەمگینەکان	93
کۆست و چرا	95
پۆلە ئاوازێکی کۆچ کردوو	100
فورات و چەند گۆرانییەکی غەمگین	105
هاودەم	113
چەپگەرد	119
دەفتەری سۆز و سووتانی گیان	127
دۆزەخ	129
قەقنەس	132
کلّپە	138

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گێژەنگ – سووتان 141
سۆز 144
داستانی هەڵۆی سوور 151
داستانی هەڵۆی سوور 153
کەشکۆڵی پێشمەرگە 211
کلیل 213
لەشەوێکدا 218
ماڵئاوایی 223
گۆرانییەکی داواکراو 226
کام ڕێبوار 230
لەبەر تەندورێکدا 234
پەڕەسێلکەیەك 237
هەرەس 239
سێوەکەی دڵ 242
شیعری کاریکاتێر 244
هێلانە 246
گریان 249
نیشانە 250
دەرمان 251
گەردەلوول 252
لێبووك 254
بووکە سەماکەرە 255
پیاو 256
شەماڵ 280
میوان 286
ڕووبار 294
چەند چوارینەیەك 296
شەهید 298
چەند کورتە شیعرێ 299
دووڕیان 303
بانگ 307
کوڕی بابە گوڕگوڕ 316
مزگێنیی 319
ڕوانین 327
هەڵگوردی "پ. م" 330
کەڵ 336
گوڵ باران 341

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەفرەت 346
ئارام 353
تاجی خوێناوی 365
بەیان 370
شایی شەهید 399
قیبلەنما 401
شایی شەهید 407
تەقینەوە 418
سەفەری ئەوین و شۆڕش 434
سۆراخ 441
ئاگر 444
دەرگا داخراوەکان 447
ڕاهاتن 452
سڵاو گوڵە کێویلەکانی شۆڕش سڵاو! 456
ئەسپێکی سوور 466
تاڤگەی زیندانیی 482
توانەوە 488
سوتماک 492
دیدەنی 499
تەم توومان 503
تەم توومان 505
ژەهر 530
ئاوێنە بچکۆلەکان 547
خۆرنشین 549
پاش وەخت 550
ناسین 551
خەنجەر 552
مقەست 553
دوا ووشە 554
پەند 556
27 جار 557
مشار 559
سەر 560
تاریکی 561
وێنەیەک 562
هاوڕێ 563
هەڵوێست 565

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شایەت 567
مانگ و زەریا 569
بەشکردن 572
ئازادی 573
خاك 574
چریکە 575
ئازار 576
ناپاك 577
قوربانیی 578
ئاوێنە 579
بڕیار 580
ئەنجام 581
ژیانم 582
عاشق 583
چەك 585
پەستیی 586
خۆشەویستی 587
سەنگەر 588
گفتوگۆ 589
هێلانە 591
ڕێگا 592
شۆڕش 593
شەونخوونی 594
کوێر 595
پێڵو 596
میرات 597
هیوا 598
بەرزبوونەوە 599
زەبر 600
یاخی بوون 601
بێشکە 602
ساڵی تازە 603
بەفر 606
چاو 607
قۆخ 609
گۆرەوی 610
پرسیارو وەرام 612

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

مەودا 614
مردن 615
خۆزگە 616
ناونیشان 617
زێوە 618
جوانوو 620
ئابلۆقەدان 622
چادر 623
دەسەڵات 625
قۆپچە 626
خواست 627
پرسە 629
شەڕ 630
پاییز 631
نەهێنیی 632
لە ئەنگۆرەیەکدا 633
جریوە 634
لە تووڕەبوونێکدا 635
شەکردان 636
جوانترین گوڵ 638
سوار 640
جەژنێك 641
پێکەوە 642
تاقە شایەت 643
ئینجانە 644
کتێب 645
دەرسێك 647
مووتوربە 650
کۆتەڵ 651
کسپە 653
کۆتەرە 656
چلچرا 657
سارێژکردنەوە 658
دەنکە تۆو 660
ئاماژە 662
ورتەورتێ 664
ژماردن 666

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پیانۆ 667
کڕنوش 668
میواندارییی 669
چاوپێکەوتنێکی ئەدەبی 671
نەنکم 673
پاڵتۆ 674
خەڵات 675
گەڕانەوە 676
کلێتە 677
تەنها یەکێکمان 678
ئەم شاخە 680
لە بیرەوەرییەکانی "دارمێوێك"ەوە 682
بوخچە 685
خائین 687
خەم 688
یەکەم دەنگ و دوادەنگ 689
دەریاچە 692
لەپاسێکدا 695
گەلی بازێ 697
پرشنگەکان 701
تونێل 703
گۆڕران 704
شوێنەون 705
فڕین 708
سۆما 709
دوو پیاو 711
جوانترین دیاری 713
سیحرباز 714
بیرچوون 716
شۆڕبوونەوە 718
یاد 719
لێرە 720
خۆشەویستیت 721
بیرەوەری 722
یەکەم منداڵ 723
تەختە بەند 724
زیندانی گەڕۆك 726

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تۆ 727
سەروپێچ 728
کۆست 730
دووپەیکەر 732
ژیان 734
جودایی 736
یادداشت 737
تەماشاکردن 738
بەخیل 739
وەسێت 740
ناو 742
وەکوو یەك 745
لەوڵاتی مندا 747
سەرتاش 748
خاڵبەندی ئۆردوگاکان 749
خواست 751
دەنکە زیخێ 753
پەردە 754
ژیشك 755
پەڕینەوە 756
لەدوا ساتدا 757
مانەوە 758
شار 759
باڵا 760
هەڵەبجە 762
پەڕەشووت 763
چیرۆکی جزدانێ ! 765
بەراورد 768
بۆن 770

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org